

**Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde måndagen den 17 februari 2025****Tid:**

kl. 13:00-21:54

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-59

Justerat den 24 februari 2025

Anslaget den 25 februari 2025

Olle Burell

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Karin Jöback
Sekreterare

ÄRENDELISTA

- §1 Mötet öppnas
- §2 Närvaro
- §3 Justering
- §4 Bordlagda motioner
- §5 Ändring av föredragningslistan
- §6 Sammanträdet ajonerades mellan kl 15:54-16:00
- §7 Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om stadens samarbete med civilsamhället
- §8 Interpellation av Johan Kling (C) till borgarrådet Emilia Bjuggren (S) gällande SJ:s beslut att dra in Uppsala pendeln
- §9 Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-, arbetsmarknads-, och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om skolans förutsättningar för skydda elever från heders- och uppfostringsresor
- §10 Interpellation av Dennis Wedin (M) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om Östlig Förbindelse
- §11 Bordläggning av interpellationer
- §12 Ändring av föredragningslistan
- §13 Nya interpellationer
- §14 Interpellation av Kristin Jacobsson (C) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) gällande bristen på familjehem
- §15 Frågestund
- §16 Sammanträdet ajonerades mellan kl 17:57-18:00
- §17 Närvaro
- §18 Anmälningsärenden till kommunfullmäktige år 2025

- §19 Valärende i kommunfullmäktige
- §20 Beslut av behandlade motioner
- §21 Motion om att bevara trädgårdsstäder och egnahemsområden
- §22 Motion om att Stockholm behöver fler bostäder i city
- §23 Motion om att stärka småbåtslivet i Stockholms stad
- §24 Motion om en arkitekturpolicy som främjar klassisk arkitektur
- §25 Motion om inför boendeval för äldre - med LOV som regel för vård- och omsorgsboenden
- §26 Motion om ett språklyft inom äldreomsorgen
- §27 Motion om införandet av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre
- §28 Motion om att stärka den civila beredskapen
- §29 Motion om att rädda Medeltidsmuseet – markera mot riksdagsförvaltningen
- §30 Motion om deltagande i konstfestivalen Wallstreet
- §31 Motion om armlängds avstånd för offentliga konstverk – på riktigt!
- §32 Motion om att Stockholm inte ska sponsra kriget mot Ukraina
- §33 Motion angående judiskt liv i Stockholm
- §34 Prioriterat gångvägnät för Stockholms stad
- §35 Rekommendation - Primärt samverkansavtal för gymnasieskola i Stockholms län
- §36 Överenskommelse om exploatering med överlåtelse för bostäder inom fastigheten Stadshagen 1:1 i Stadshagen med Byggnadsfirman Erik Wallin AB, projekt Stadshagen
- §37 Reviderat utredningsbeslut för stadsutveckling på Bromma flygplats

- §38 Central upphandling av tjänster för laddningsbara kontantkort
- §39 Central upphandling av kontanthanteringstjänster
- §40 Ändring av föredragningslistan
- §41 Motion om fler bullerskydd på Essingeleden och i Stockholms stad
- §42 Motion om ändrad flaggpolicy för permanent Natoflaggning
- §43 Motion om rädda almarna – ersätt sjuka träd med nya
- §44 Motion om behovet av ett helhetsgrepp kring stadens reklamvitriner
- §45 Motion om att förbättra gatulivet i Norra Djurgårdsstaden
- §46 Motion om avhopparverksamhet för kvinnor i gängkriminalitet
- §47 Motion om att stoppa de öppna drogscenerna i Stockholm
- §48 Motion om att staden skall ta fram ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade barn
- §49 Motion om att säkerställa skolgången för barn på skyddade boenden
- §50 Motion om att förebygga sexuella övergrepp mot barn
- §51 Motion om att införa Studieroteam
- §52 Motion om upphandling av trygghetspaket till skolorna
- §53 Motion om att möjliggöra 4 500 bokningsbara timmar i Stockholms skolor för idrottsföreningarna
- §54 Motion om lovskola i Stockholm
- §55 Motion om effektiva feriejobb för unga
- §56 Motion om att öppna idrottslokalerna vid stadens skolor för barn och unga under loven

- §57 Bordlagda motioner
- §58 Nyväckta motioner
- §59 Mötet avslutas

§ 1
Mötet öppnas

**§ 2
Närvaro**

Närvaro, se bilaga 1.

**§ 3
Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och andre vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Olle Burell (S). Justering sker den 24 februari 2025.

§ 4 **Bordlagda motioner**

Beslut

Motionerna med nummer 4-16 i ärendelistan debatterades och bordläggs för beslut efter kl 18:00.

För yrkanden och beslut se paragraf 21-33.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 5
Ändring av föredragningslistan**

Punkterna 17-76 i kungörelsen behandlades efter punkten 112 i kungörelsen.

§ 6
Sammanträdet ajourades mellan kl 15:54-16:00

§ 7

Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om stadens samarbete med civilsamhället

KS 2024/938

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Jönsson (L) har ställt en interpellation om stadens samarbete med civilsamhället.

Kommunfullmäktige beslutade den 23 september 2024 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Österberg (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 8

Interpellation av Johan Kling (C) till borgarrådet Emilia Bjuggren (S) gällande SJ:s beslut att dra in Uppsala pendeln

KS 2024/946

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Johan Kling (C) har ställt en interpellation om SJ:s beslut att dra in Uppsalapendeln.

Kommunfullmäktige beslutade den 23 september 2024 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Bjuggren (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 9**Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings,
arbetsmarknads-, och personalborgarrådet Emilia
Bjuggren (S) om skolans förutsättningar för skydda
elever från heders- och uppfostringsresor**

KS 2024/1099

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Hedin (M) har ställt en interpellation om skolans förutsättningar för skydda elever från heders- och uppfostringsresor. Kommunfullmäktige beslutade den 4 november 2024 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Bjuggren (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 10

Interpellation av Dennis Wedin (M) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om Östlig Förbindelse

KS 2024/1100

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Wedin (M) har ställt en interpellation om Östlig Förbindelse.

Borgarrådet Fjellner (M) föredrar interpellationen.

Kommunfullmäktige beslutade den 4 november 2024 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Österberg (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 11
Bordläggning av interpellationer**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna med nummer 81-95 i kungörelsen.

§ 12
Ändring av föredragningslistan

Punkten 112 i kungörelsen behandlades före punkten 101 i kungörelsen.

§ 13 Nya interpellationer

Beslut

1. Interpellationerna får ställas.
2. Interpellationerna bordläggs.

Nya interpellationer

1. Interpellation av Per Rosencrantz (M) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om Socialdemokraternas realistiska bostadspolitik för Stockholm.
Rotel I. Dnr KS 2025/157
2. Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet Lars Strömgren angående framkomligheten vid Brommaplansrondellen.
Rotel VIII. Dnr KS 2025/158
3. Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) angående framkomligheten runt Klara sjö.
Rotel VIII. Dnr KS 2025/159
4. Interpellation av Svante Linusson (C) till bostads- och fastighetsborgarrådet Clara Lindblom (V) gällande bredband i Svenska Bostäders hyresrätter.
Rotel V. Dnr KS 2025/180
5. Interpellation av Jonas Naddebo (C) till finansborgarrådet Anders Österberg (S) om hur kriminalitet undergräver Stockholms näringsliv.
Rotel I. Dnr KS 2025/256

§ 14

Interpellation av Kristin Jacobsson (C) till till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) gällande bristen på familjehem

KS 2025/161

Beslut

Återtagande av interpellation godkänns.

Ärendet

Ärendet gäller återtagande av interpellation.

Följande interpellation har återtagits av interpellanten:

Interpellation av Kristin Jacobsson (C) till till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) gällande bristen på familjehem.

Rotel IV. Dnr KS 2025/161

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag om återtagande av interpellation. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 15 Frågestund

Fråga 1

Borgarrådet Fjellner (M) ställer en fråga om stadens trygghetsarbete.

Borgarrådet Österberg (S) svarar på frågan.

Fråga 2

Gabriel Kroon (SD) ställer en fråga om vilka skyddshinder borgarrådet avser sätta upp på Stockholms skolor för att motverka skolskjutningar.

Borgarrådet Bjuggren (S) svarar på frågan.

Fråga 3

Borgarrådet Jönsson (L) ställer en fråga om ökningen av sexuella kränkningar i skolan.

Borgarrådet Bjuggren (S) svarar på frågan.

Fråga 4

Johan Kling (C) ställer en fråga om polisens kritik av socialtjänsten i Skärholmen.

Borgarrådet Österberg (S) svarar på frågan.

Fråga 5

Mikael Valier Furtenbach (KD) ställer en fråga om stadens byggstopp för bastur.

Borgarrådet Strömgren (MP) svarar på frågan.

Fråga 6

Borgarrådet Hedin (M) ställer en fråga angående skolsäkerhet.

Borgarrådet Bjuggren (S) svarar på frågan.

Fråga 7

Liliane Åkerlund (SD) ställer en fråga om borgarrådet anser att staden gör tillräckligt för att möjliggöra för spontana sociala interaktioner i vår stadsmiljö.

Borgarrådet Stömgren (MP) svarar på frågan.

§ 16
Sammanträdet ajourades mellan kl 17:57-18:00

**§ 17
Närvaro**

Närvaro, se bilaga 1.

§ 18**Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2025**

KS 2025/13

Beslut

Följande ärenden anmäls till kommunfullmäktige och noteras i protokollet:

Rapportering av ej verkställda beslut enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Socialtjänstlagen (SoL), kvartal 3 2024
KS 2025/149

Anmälda skrivelser till kommunfullmäktige under tiden 23/1 2025 – 12/2 2025

Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Dom (2025-02-06) med anledning av kommunfullmäktiges beslut 2024-06-17 § 12 detaljplan för del av Aspudden 2:1 vid Blommensbergsvägen i stadsdelen Aspudden (215 bostäder). Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.
Mål nr P 5966-24.
KS 2024/803-18

**§ 19
Valärende i kommunfullmäktige**

KS 2025/9

Beslut

1. Avsägelse och entlediganden godkänns med tilläggsförslag av Tina Kratz (V).
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag, med tilläggsförslag av Tina Kratz (V).
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärenden i kommunfullmäktige den 17 februari behandlas.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Tina Kratz (V) föreslår att kommunfullmäktige godkänner avsägelsen från Laura Roselli (V) som ordförande i Farsta stadsdelsnämnd samt avsägelsen från Anders Carlsson Lind (V) som ersättare i Farsta stadsdelsnämnd.

Tina Kratz (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar utse Marre Mayr (V) som ordförande för Farsta stadsdelsnämnd och Christina Bäck (V) som ersättare i Farsta stadsdelsnämnd.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag med tilläggsförslag från Tina Kratz (V). Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 20
Beslut av behandlade motioner

Motionerna med nummer 4-16 i ärendelistan beslutas,
För yrkanden och beslut se paragraf 21-33.

§ 21**Motion om att bevara trädgårdsstäder och
egnahemsområden**

Motion av Gabriel Kroon och Anders Edin (båda SD)

KS 2023/1229

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i
utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot
beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion
om att bevara trädgårdsstäder och egnahemsområden.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Maria-Elsa Salvo (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt
kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt
Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22

Motion om att Stockholm behöver fler bostäder i city

Motion av André Nilson och Björn Ljung (båda L)

KS 2023/1146

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att Stockholm behöver fler bostäder i city.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Valeskog (S) och Aidin Zandian (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

André Nilsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23**Motion om att stärka småbåtslivet i Stockholms stad**

Motion av Dennis Wedin m.fl. (M)

KS 2023/1218

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att stärka småbåtslivet i Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Maria-Elsa Salvo (S) och Maria Mustonen (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24

Motion om en arkitekturpolicy som främjar klassisk arkitektur

Motion av Gabriel Kroon m.fl. (alla SD)

KS 2024/267

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om en arkitekturpolicy som främjar klassisk arkitektur.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Maria-Elsa Salvo (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25

Motion om inför boendeval för äldre - med LOV som regel för vård- och omsorgsboenden

Motion av Jan Jönsson (L)

KS 2023/1115

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om inför boendeval för äldre - med LOV som regel för vård- och omsorgsboenden.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 26**Motion om ett språklyft inom äldreomsorgen**

Motion av Linnéa Vinge och Liliane Åkerlund (båda SD)

KS 2024/158

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om ett språklyft inom äldreomsorgen

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Robert Mjörnberg (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 27

Motion om införandet av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre

Motion av Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist
(båda L)

KS 2024/259

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om införandet av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Robert Mjörnberg (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 28**Motion om att stärka den civila beredskapen**

Motion av Annika Elmlund (M)

KS 2024/237

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att stärka den civila beredskapen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 29**Motion om att rädda Medeltidsmuseet – markera mot riksdagsförvaltningen**

Motion av Gabriel Kroon och Linnéa Vinge (båda SD)

KS 2023/1230

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget..

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att rädda Medeltidsmuseet – markera mot riksdagsförvaltningen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 30**Motion om deltagande i konstfestivalen Wallstreet**

Motion av Jonas Naddebo (C)

KS 2024/74

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om deltagande i konstfestivalen Wallstreet.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Tina Kratz (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 31

Motion om armlängds avstånd för offentliga konstverk – på riktigt!

Motion av Gabriel Kroon m.fl. (alla SD)

KS 2024/159

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om armlängds avstånd för offentliga konstverk – på riktigt!

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Tina Kratz (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut, se bilaga 3.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 32

Motion om att Stockholm inte ska sponsra kriget mot Ukraina

Motion av Jan Jönsson (L)

KS 2024/256

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att Stockholm inte ska sponsra kriget mot Ukraina.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 33

Motion angående judiskt liv i Stockholm

Motion av Andrea Hedin (M)

KS 2024/150

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion angående judiskt liv i Stockholm.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Esme Güler (S) och Martin Hansson (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M), borgarrådet Jönsson (L), Jonas Naddebo (C) och Destiny Zandi Lindgren (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 34**Prioriterat gångvägnät för Stockholms stad**

Uppdrag från budget 2024

Framställan från trafiknämnden

KS 2024/976

Beslut

Prioriterat gångvägnät för Stockholms stad godkänns i enlighet med bilagorna 1-1c till utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Prioriterat gångvägnät för Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP), Ulf Walter (S) och Maria Mustonen (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Kristdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Sara Svanström (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Svante Linusson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 35

Rekommendation - Primärt samverkansavtal för gymnasieskola i Stockholms län

Rekommendation från Storsthlm

Svarstid den 28 februari 2025

KS 2024/1160

Beslut

Primärt samverkansavtal för gymnasieskolan i Stockholms län, bilaga till utlåtandet, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller

Rekommendation - Primärt samverkansavtal för gymnasieskola i Stockholms län.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 36

Överenskommelse om exploatering med överlåtelse för bostäder inom fastigheten Stadshagen 1:1 i Stadshagen med Byggnadsfirman Erik Wallin AB, projekt Stadshagen
Hemställan från exploateringsnämnden
KS 2024/1151

Beslut

Försäljning av mark inom fastigheten Stadshagen 1:1 med en preliminär köpeskilling om cirka 101,9 miljoner kronor godkänns och exploateringsnämnden medges rätt att träffa överenskommelse om exploatering i enlighet med bilaga till utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Överenskommelse om exploatering med överlåtelse för bostäder inom fastigheten Stadshagen 1:1 i Stadshagen med Byggnadsfirman Erik Wallin AB, projekt Stadshagen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 37**Reviderat utredningsbeslut för stadsutveckling på
Bromma flygplats**

Hemställd från exploateringsnämnden

KS 2024/1152

Beslut

1. Reviderat utredningsbeslut för stadsutveckling på Bromma flygplats godkänns.
2. Exploateringsnämnden medges rätt att fortsätta utreda förutsättningarna för projekt Bromma flygplats till en utredningsutgift upp till 41 miljoner kronor.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Reviderat utredningsbeslut för stadsutveckling på Bromma flygplats.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Emil Bustos (S), Aidin Zandian (V) och Cecilia Obermüller (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Mikael Valier Furtenbach (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 38
**Central upphandling av tjänster för laddningsbara
kontantkort**
Initiativärende
KS 2024/1365

Beslut

1. Kommunstyrelsen ska genomföra central upphandling av tjänster för laddningsbara kontantkort.
2. Kommunstyrelsen ska besluta om upphandlingsdokument, tilldelning av kontrakt, avbrytande av upphandling, avtalstecknande, eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder samt att häva avtal.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Central upphandling av tjänster för laddningsbara kontantkort.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 39**Central upphandling av kontanthanteringstjänster**

Initiativärende

KS 2024/1366

Beslut

1. Kommunstyrelsen ska genomföra central upphandling av kontanthanteringstjänster.
2. Kommunstyrelsen ska besluta om upphandlingsdokument, tilldelning av kontrakt, avbrytande av upphandling, avtalstecknande, eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder samt att häva avtal.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge bolagen inom koncernen i uppdrag att delta i central upphandling av kontanthanteringstjänster med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Central upphandling av kontanthanteringstjänster.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Svante Linusson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 40
Ändring av föredragningslistan

Punkten 18 i kungörelsen behandlades före punkten 17 i kungörelsen.

§ 41

Motion om fler bullerskydd på Essingeleden och i Stockholms stad

Motion av Gabriel Kroon, Anders Lindman och Liliane Åkerlund (alla SD)

KS 2024/268

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om fler bullerskydd på Essingeleden och i Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 42**Motion om ändrad flaggpolicy för permanent
Natoflaggning**

Motion av Nike Örbrink (KD)

KS 2024/337

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om ändrad flaggpolicy för permanent Natoflaggning.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Anders Göransson (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 43**Motion om rädda almarna – ersätt sjuka träd med nya**

Motion av Gabriel Kroon m.fl. (alla SD)

KS 2024/406

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om rädda almarna – ersätt sjuka träd med nya.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 44

Motion om behovet av ett helhetsgrepp kring stadens reklamvitriiner

Motion av Dennis Wedin (M)

KS 2024/335

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om behovet av ett helhetsgrepp kring stadens reklamvitriiner.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M), Åsa Nilsson Söderström (L) och Svante Linusson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 45

Motion om att förbättra gatulivet i Norra Djurgårdsstaden

Motion av Per Rosencrantz (M)

KS 2024/514

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att förbättra gatulivet i Norra Djurgårdsstaden.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Per Rosencrantz (M) och Svante Linusson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 46

Motion om avhopparverksamhet för kvinnor i gängkriminalitet

Motion av Kristin Jacobsson (C)

KS 2024/165

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som säges i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om avhopparverksamhet för kvinnor i gängkriminalitet.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Ulrika Lorentzi (S), Rashid Mohammed (V) och Hanna Egeltoft (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Kristin Jacobsson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 47**Motion om att stoppa de öppna drogsценerna i
Stockholm**

Motion av Andréa Hedin (M)

KS 2023/1390

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att stoppa de öppna drogsценerna i Stockholm.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Anders Göransson (S) och Cecilia Herrström (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M), borgarrådet Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 48

Motion om att staden skall ta fram ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade barn

Motion av Jan Jönsson (L)

KS 2024/278

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att staden skall ta fram ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade barn.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Ulrika Lorentzi (S) och Rashid Mohammad (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 49

Motion om att säkerställa skolgången för barn på skyddade boenden

Motion av Andréa Hedin (M)

KS 2023/936

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att säkerställa skolgången för barn på skyddade boenden.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Bjuggren (S) och Tina Kratz (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M), borgarrådet Jönsson (L), Kristin Jacobsson (C) och Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas, Centerpartiet och Kristdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 50**Motion om att förebygga sexuella övergrepp mot barn**

Motion av Linnéa Vinge (SD)

KS 2024/408

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att förebygga sexuella övergrepp mot barn.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Arvid Vikman Rindevall (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 51**Motion om att införa Studieroteam**

Motion av Jan Jönsson (L)

KS 2023/1231

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att införa Studieroteam.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Bjuggren (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 52**Motion om upphandling av trygghetspaket till skolorna**

Motion av Linnéa Vinge (SD)

KS 2024/157

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om upphandling av trygghetspaket till skolorna.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Bjuggren (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 53

Motion om att möjliggöra 4 500 bokningsbara timmar i Stockholms skolor för idrottsföreningarna

Motion av Andréa Hedin och Anna Cederschiöld Stuart (båda M)

KS 2023/1021

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att möjliggöra 4 500 bokningsbara timmar i Stockholms skolor för idrottsföreningarna.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Maria-Elsa Salvo (S) och Hassan Jama (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M) och Hamid Ershad Sarabi (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 54

Motion om lovskola i Stockholm

Motion av Andréa Hedin (M)

KS 2024/511

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om lovskola i Stockholm.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Bjuggren (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M) och Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 55**Motion om effektiva feriejobb för unga**

Motion av Gabriel Kroon (SD)

KS 2024/682

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om effektiva feriejobb för unga.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Arvid Vikman Rindevall (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 56**Motion om att öppna idrottslokalerna vid stadens skolor för barn och unga under loven**

Motion av Andréa Hedin (M)

KS 2023/1388

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att öppna idrottslokalerna vid stadens skolor för barn och unga under loven.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Maria-Elsa Salvo (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M) och Hamid Ershad Sarabi (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 57
Bordlagda motioner**

Motionerna med nummer 33-76 i kungörelsen bordläggs.

**§ 58
Nyväckta motioner**

Följande motioner väcktes under perioden 28 januari till 17 februari 2025:

1. Motion av Kristin Jacobsson och Isamil Ali (båda C) om familjesociala team i förskolan. Rotel VII. Dnr KS 2025/181

2. Motion av Jan Jönsson och Christina Tufvesson (båda L) om att Stockholms stad ska verka för etablerandet av teknikcollege i Stockholm.
Rotel III. Dnr KS 2025/216

3. Motion av Rasmus Jonlund, Isabel Smedberg och Björn Ljung (alla L) om att planera för Stockholmsutställning 2030.
Rotel I. Dnr KS 2025/217

4. Motion av Kristin Jacobsson (C) om att Stockholm ska leva upp till Europarådets människohandelskonvention.
Rotel IV. Dnr KS 2025/263

5. Motion av Hanna Werner (M) om att utveckla och förbättra Odenplan.
Rotel VIII. Dnr KS 2025/272

6. Motion Dennis Wedin och Henrik Virro (båda M) om en stadsgemensam FM-strategi.
Rotel V. Dnr KS 2025/285

7. Motion av Destiny Zandi Lindgren (KD) om att tillämpa färgad asfaltering och ljusa trottoarer för ökad attraktivitet och mildare temperaturer i gaturummet.
Rotel VIII. Dnr KS 2025/289

8. Motion av Mikael Valier Furtenbach (KD) om att inrätta arkitekturzoner i city och stadens äldre stadsdelar.
Rotel II. Dnr KS 2025/290

§ 59
Mötet avslutas

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
48	Burell, Olle §§ 1-3, 17-36, 51-59		S	12:57	21:54
77	Brinck, Cecilia §§ 7-14, 37- 45		M	12:59	21:54
47	Stenudd, Sara §§ 4-6, 15-16, 46-50		V	12:57	21:54
56	Abdullahi Ali, Nassir		S	17:56	21:54
105	Ali Hassan, Shamso	Rooth, Rose-Marie	V	13:01	21:54
42	Ali, Ismail		C	16:35	21:54
102	Aranda de Gutiérrez, Norma	Stark, Emelie	S	17:03	21:54
89	Badeli, Aida	Beer, Tomas	MP	13:08	18:03
89	Badeli, Aida		MP	18:03	18:03
96	Bengtsson, Frida		S	12:55	21:54
46	Bessner, Linn		C	12:54	15:51
46	Bessner, Linn	Dudek, Daniel	C	16:20	21:54
23	Bjuggren, Emilia		S	12:56	21:54
8	Boucher, Torun		V	12:54	16:40
93	Bustos, Emil		S	12:54	21:54
58	Carlsson Hallberg, Ewa		S	12:57	21:54
94	Carlsson, Alma		S	12:55	21:54
13	Cederschiöld, Anna	Randquist, Theréz	M	12:58	21:54
80	Edin, Anders		SD	12:56	21:54
53	Edlund, Ingela	Tengmark, Bengt-Olov	S	12:54	21:54
40	Elfvén, Anne-Lie		L	17:47	21:54
67	Elmlund, Annika		M	13:00	21:54
95	Finnveden, Felix		S	12:54	21:54
14	Forslund, Maurice	Valier Furtenbach, Mikael	KD	14:35	21:54
12	Granswed Baat, Sophia	Erbe, Torbjörn	M	16:19	21:54
103	Güler, Esme		S	13:01	21:54
52	Göransson, Anders		S	12:57	21:54
51	Hansson, Martin		MP	13:27	21:54
4	Hedin, Andréa		M	13:00	21:54
66	Hedrup, Tom		M	12:54	21:54
61	Heinonen, Johan		S	12:59	21:54
34	Hellström, Anette	Erbe, Torbjörn	M	12:54	16:18
34	Hellström, Anette		M	16:18	21:54
106	Herrström, Cecilia		V	13:05	21:54
37	Hollis, Michaela		KD	17:57	21:54
107	Holm, Jens		V	17:53	21:54
70	Hökmark, Christoffer	Karlsson, Anders	M	12:54	17:46
70	Hökmark, Christoffer		M	17:46	21:54
43	Ibrahim, Ashna	Ershad Sarabi, Hamid	C	15:38	21:54
19	Jacobsson, Kristin		C	12:59	21:54

Kommunfullmäktige
2025-02-17

Sida 68 (223)

30	Jama, Hassan		V	13:01	21:54
88	Jama, Mansur		MP	16:21	21:54
39	Jonlund, Rasmus		L	17:58	18:00
79	Juntunen, Tapani	Johnsson, Mats	SD	12:54	21:54
18	Jönsson, Jan		L	12:54	21:54
101	Kazinic, Elvir		S	13:00	21:54
62	Kratz, Tina		V	13:00	21:54
86	Kroon, Gabriel		SD	12:54	21:54
81	Kroon, Julian	Nordström, Åke	SD	12:54	21:54
104	Körhan, Özlem	Zandian, Aidin	V	12:55	21:54
36	Lennaárd, Fritz		M	13:00	21:54
99	Lind, Andreas		S	13:05	21:54
7	Lindblom, Clara	Ehrnström, Thomas	V	12:54	21:54
60	Lindgren, Jimmy		S	12:54	21:54
71	Lindström, Therese		M	14:44	21:54
45	Linusson, Svante		C	12:58	21:53
16	Ljung, Björn	Nilsson, André	L	13:00	21:54
64	Ljuslin, Maria		V	17:57	21:54
97	Lorentzi, Ulrika		S	12:54	21:54
11	Lutz, Kristina		M	12:54	21:54
9	Mattsson, Alexandra	Egeltoft, Hanna	V	18:00	21:54
31	Mayr, Marre		V	17:56	21:54
63	Mjörnberg, Robert		V	12:56	21:54
38	Modig, Aron	Lindgren, Destiny Zandi	KD	12:54	21:54
28	Mohammed, Rashid		V	17:39	21:54
29	Mustonen, Maria		V	12:54	21:54
20	Naddebo, Jonas		C	12:59	21:54
41	Nilsson Söderström, Åsa		L	17:52	21:54
32	Nilsson, Johan		M	13:01	18:07
10	Nilsson, Jonas	Virro, Henrik	M	13:05	17:10
10	Nilsson, Jonas		M	17:10	21:54
92	Nyberg, Berit		S	12:54	21:54
44	Nyberg, Claes	Kling, Johan	C	13:00	21:54
87	Obermüller, Cecilia		MP	12:54	21:54
24	Ojanne, Alexander	Hansson, Curre	S	12:54	17:10
24	Ojanne, Alexander		S	17:58	21:54
33	Paccamonti, Johan		M	12:54	21:54
100	Palm, Ulrika		S	12:56	21:54
91	Risberg, Eva		S	12:54	21:54
72	Rosencrantz, Per		M	12:59	21:54
90	Runsten, Magnus	König, Felix	MP	17:45	21:54

Kommunfullmäktige
2025-02-17

		Sida 69 (223)			
69	Sakala, Aleks		M	13:30	21:54
83	Salnikov, Sergej		SD	12:54	21:54
27	Salvo, Maria-Elsa		S	13:01	21:54
65	Sharaf Abdi, Ahmed		V	17:23	21:54
54	Sjöberg, Ulla		S	13:05	21:54
35	Sjölander, Henrik	Fernell-Ingelström, Yvonne	M	12:54	15:51
35	Sjölander, Henrik		M	17:09	21:54
17	Smedberg-Palmqvist, Isabel	Hjelmestam, Elin	L	13:59	21:54
98	Snis Sigtryggsson, Bjarne		S	12:54	21:54
57	Stavling, Margareta		S	13:05	21:53
50	Strömgren, Lars		MP	12:54	21:54
74	Svanström, Sara		L	17:24	21:54
84	Söderström, Leif		SD	12:56	21:53
75	Tufvesson, Christina	Nilsen, Robin	L	12:54	21:54
22	Valeskog, Jan		S	12:54	21:54
26	Vikman Rindevall, Arvid		S	12:54	21:54
85	Vinge, Linnéa		SD	12:55	21:54
55	Walther, Ulf		S	17:04	21:54
21	Wanngård, Karin	Lagerkvist Tranströmer, Britten	S	12:54	21:54
82	Wassermann, Emelie		SD	12:54	21:54
5	Wedin, Dennis		M	13:09	21:54
68	Wejke Norberg, Lou-Ann		M	12:57	21:54
73	Werner, Hanna		M	12:58	21:49
78	Åkerlund, Liliane		SD	13:05	21:54
15	Örbrink, Nike	Roseen, Gaby	KD	12:54	16:30
15	Örbrink, Nike		KD	17:51	21:54
25	Österberg, Anders		S	12:54	21:54
59	Österman, Gustav		S	12:54	16:31
59	Österman, Gustav	Hansson, Bo	S	16:31	21:54
6	Fjellner, Christofer		M	13:12	21:54
49	Lindhagen, Åsa		MP	17:58	21:54

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 17 februari 2025

§ 7 Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om stadens samarbete med civilsamhället

Anförande nr 1

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! För Liberalerna är civilsamhället en oerhört viktig del, dels förstås för att skapa engagemang, dels för att ge möjligheter för människor att få utlopp för sin empati, sitt engagemang för andra människor och för sina olika intressen. Vi ser inte minst på det sociala området och även på utbildnings- och arbetsmarknadsområdet hur värdefullt civilsamhället kan vara för att nå utsatta grupper som kan vara rädda för våra samhällsinstanser som socialtjänsten och liknande eller som är svåra att nå på andra sätt, eftersom de håller sig undan myndigheter men likväl kan behöva stöd och hjälp.

Därför är vi både förvånade och upprörda över att vi får fler och fler signaler när vi träffar representanter för civilsamhället om att det rödgröna styret inte tycker att dessa samarbeten är viktiga längre. Jag var för inte så länge sedan på Fryshuset, och där upplever man en väldigt njugg inställning från det nuvarande styret till att inleda samarbeten och öppna IOP-samarbeten, som ju är mer långsiktiga än vanligt verksamhetsbidrag.

Stadsmissionen är en annan välrenommerad organisation som inte heller upplever att numera är så lätt att komma i kontakt med staden för att inleda samarbeten.

Före årsskiftet avslutades ett väldigt viktigt IOP med stiftelsen 1000 möjligheter om pojkars våld i nära relation. Staden har nu inte själv någon verksamhet på detta område, och det finns inget nytt IOP på gång.

I samband med de många skjutningar och sprängningar som vi har haft i vår stad har Ericastiftelsen varit en av de civilsamhällesorganisationer som har hjälpt till med krisstöd i flera stadsdelsförvaltningar. Man har länge önskat ett IOP, men inte heller de har fått någon positiv respons från staden.

På arbetsmarknadsområdet träffade jag förra våren Changers Hub, som jobbar bland annat i Järva och Skärholmen med stöd kring arbetsmarknadsåtgärder. De upplever att intresset för att samarbeta med dem är lika med noll, förutom när det gäller att komma i kontakt med vissa målgrupper. Själva arbetet vill staden numera utföra själv, upplever man. Det är väldigt konstigt, tycker vi.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 3

Borgarrådet Österberg (S): Ordförande! Tack till Jan Jönsson för en väldigt angelägen fråga om civilsamhällets förutsättningar och möjligheten att från styrets sida berätta om allt bra och positivt som vi gör här i staden ihop med civilsamhället!

Låt oss börja från början och hålla med om definitionen att civilsamhället står starkt av egen kraft, ibland med stöd i form av finansiering från staden. Som Jan Jönsson också påpekar ger föreningarna en demokratisk skolning och skapar viktig verksamhet för stadens invånare. Jag tror att vi är många här inne som själva har kommit antingen från civilsamhället, kyrkan, moskén, fackföreningsrörelsen eller andra folkrörelser, där vi en gång har startat vårt engagemang.

En viktig roll som de här organisationerna har är också att identifiera och påtala brister som finns i välfärden och samhället. Antingen skapar man då egna lösningar eller ligger på oss politiker att genomföra de förändringar som de vill se. Detta kräver aktiva dialoger med föreningslivet. Det är otroligt viktigt att vi har det, och jag vet att vi på den rödgröna sidan och, tror jag, även ni på andra sidan tar den uppgiften på allvar och också träffar föreningslivet och civilsamhället. Självt träffar jag regelbundet företrädare för olika organisationer och vet att många här inne också gör det. Bland annat i förra veckan var Maria-Elsa och jag ute och träffade fem sex olika organisationer.

Utan de dialoger som vi har haft under de här åren hade vi inte heller kunnat öka antalet IOP:er som finns i staden med 25 procent under den här mandatperioden. Där ska också läggas till stödet för samlingslokalernas arbete med att tillgängliggöra möteslokaler i årets budget och en satsning på stadens idrottsaktivitetsstöd. Vi fortsätter stadens arbete där vi på ett flertal sätt stödjer civilsamhällets verksamheter via föreningsbolag, IOP och andra riktade upphandlingar, och det visar sig också ge resultat.

Med detta sagt förstår jag också att civilsamhället har en svår uppgift i dag. För oss gäller det att prioritera, och det är inte alla dialoger med civilsamhället som leder till ett IOP. Det måste man också vara vaksam på. I morgon ska jag träffa Fryshuset, och det ska bli intressant. Jag träffade dem även förra torsdagen, och då var de i alla fall på gott humör. I morgon ska jag ta upp den fråga som Jan Jönsson lyfter. I fredags träffade jag företrädare för Changers Hub, och jag tror att vi är överens om varför det inte blir något IOP med dem. Det kan jag utveckla med Jan Jönsson via mun-mot-mun-metoden.

Anförande nr 4

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Precis som finansborgarrådet konstaterar i sitt skriftliga svar har ytterligare ett antal IOP:er startats upp. Problemet är att nästan alla är just samlingslokaler. Det kanske är bra; det är dock inte det som jag upplever att civilsamhället efterfrågar, utan man vill inleda varaktiga samarbeten med staden kring de *verksamheter* man har att erbjuda, eftersom man anser att man har både kompetens och bättre möjligheter att nå till exempel hemlösa personer som söker jobb, unga som står långt ifrån arbetsmarknaden och så vidare. Det är där man upplever att det rödgröna styret inte svarar på ens förfrågningar.

Yttranden 2025-02-17

Min känsla är att detta hör samman med den återkommunaliseringsiver som vi kan se inom andra verksamhetsområden med fler äldreboenden som ska drivas i kommunal regi liksom stöd och service till personer med funktionsnedsättning och även fritidsgårdar och så vidare som plötsligt ska bedrivas i kommunal regi. Det handlar i många fall inte alls om att verksamheter har funkpat särskilt dåligt, utan det handlar just om att det är viktigt att verksamheten bedrivs i kommunal regi.

De aktörer som jag nämnde får lätt upplevelsen att de bara är värda någonting när det handlar om att stadens förvaltningar ska kunna nå de här grupperna, men sedan är man över huvud taget inte intresserad av den kompetens och den särskilda kvalitet som de kan erbjuda just genom att de är fristående. Detta finns det liksom inget intresse för, vilket är väldigt sorgligt för det gör ju att man inte tar människors engagemang för medmänniskor på allvar.

Det är väldigt glädjande att det tillförordnade finansborgarrådet har mycket kontakt med föreningslivet. Jag hoppas därför att alla hans framtida samtal ska leda till mer långsiktiga samarbeten kring den verksamhet de har att erbjuda och inte bara samlingslokaler, för det är faktiskt inte det som dessa organisationer efterfrågar.

Anförande nr 5

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Vi kan också lägga till på listan att Ersta Diakoni kommer att komma till Tensta, vilket är första gången som Ersta Diakoni kommer med sin verksamhet till den delen av Stockholm. Det är varmt välkommet, och det kommer att bli ett alldeles utmärkt tillskott till Järvaområdet med omnejd.

Jag vill bara vara tydlig med att vi välkomnar den fortsatta dialogen med civilsamhället, för de är just en viktig aktör och bra på att öka sammanhållningen i samhället och mellan människor. Det är någonting som vi hela tiden ska ha med oss. Det är också så att civilsamhället finns i sin egen rätt. Civilsamhället finns inte bara som ett komplement till staden, utan det är även en egen del.

Det finns många initiativ som har möjlighet att skapa bättre livssituationer för utsatta människor, och jag ser att staden tar sitt ansvar att stödja dessa som en aktör av många aktörer. Att vi kan ha de här idéburna utförarna av välfärdstjänster bygger på att vi har engagerade medborgare uppbackade av ett väl fungerande föreningsstöd och samarbetsformer som gör det möjligt att omsätta idéer i ett konkret stöd.

Utöver att vi har utökat antalet IOP:er och gör viktiga budgetsatsningar fortsätter vi också att utveckla samarbetsformerna med civilsamhället. Det främsta exemplet på det är att vi går fram med upphandlingar särskilt reserverade för civilsamhället, eftersom vi ser att de har en stor kompetens i frågan och ett väl utarbetat arbetssätt just för den här målgruppen.

Jag tror i grunden inte att Jan Jönsson och jag skiljer oss särskilt mycket åt. Vi vill båda såklart samhällets bästa. I majoritet kan vi inte lova IOP:er hit och dit, men det vi kan lova är att vi ska ha ett fortsatt seriöst samarbete och en fortsatt seriös dialog med civilsamhället.

Yttranden 2025-02-17

§ 8 Interpellation av Johan Kling (C) till borgarrådet Emilia Bjuggren (S) gällande SJ:s beslut att dra in Uppsalapendeln

Anförande nr 6

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 7

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Tack, borgarrådet, för svaret! Vi kan väl börja med att konstatera att det har gått väldigt många tåg från Centralstationen sedan interpellationen lämnades in!

När SJ meddelade att man lägger ned pendeln mellan Uppsala och Stockholm stod vi inför en potentiell kris i Sveriges största arbetsmarknadsregion. Beslutet såg ut att innebära att en betydande del av pendlingsmöjligheterna skulle försvinna på en av Sveriges mest trafikerade sträckor. Det skulle få en stor påverkan på arbetsmarknad, konkurrenskraft och tillväxt. Det var därför mycket positivt att Mälartåg meddelade att man kunde ta över den här sträckan och säkerställa att pendlingsmöjligheterna blev kvar. Det är en lösning som vi i Centerpartiet välkomnar.

Jag tycker också att det är skönt att det verkar finnas en stor politisk enighet och samsyn kring vikten av en fungerande infrastruktur i vår region, framför allt på den här viktiga pendlingssträckan. Vi måste komma ihåg att om prövningarna blir för svåra för våra pendlare och det inte går att få ihop livspusslet med privatlivet kanske de avstår från arbete. Risken är då att våra företag, myndigheter och näringslivet tappar i kompetens och därmed konkurrenskraft.

För oss i Centerpartiet var det också välkommet att höra att styret och borgarrådet delade vår oro över SJ:s beslut och hur det här skulle påverka regionen. Samtidigt svarar borgarrådet att hon välkomnar att fler goda krafter trycker på regeringen. Hon beskriver i sitt svar hur finansborgarrådet tillsammans med andra socialdemokratiska företrädare från regionen krävt svar från regeringen.

Min följdfråga blir därför: Varför har inte det socialdemokratiska styret i Stockholm bjudit in och kommunicerat med övriga politiska partier i den här församlingen och, baserat på svaret, inte ens sina majoritetskompisar? Hade man menat allvar med signalen kanske man hade gjort som i andra änden av pendlingssträckan, alltså i Uppsala, där hela kommunstyrelsen gick ihop och uppvaktade både regeringen och SJ.

Den konspiratoriskt lagda kanske tänker att man försöker ta partipolitiska poänger. Jag vet inte om så är fallet, men borgarrådet får gärna utveckla hur man tänkte när man bara tog med S-företrädare från regionen och inte ens sina egna majoritetskompisar när man uppvaktade regeringen och SJ.

Anförande nr 8

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande! Tack för frågorna, Johan Kling!

Yttranden 2025-02-17

Jag hade förberett mig för att gå upp och bara understryka hur bra det är att vi är så många som ser allvaret i den här frågan. Vi är helt ense i vår tacksamhet gentemot Region Stockholm och region Uppsala som genom Mälartåg har sett till att vi har en fortsatt fungerande pendling mellan Stockholm och Uppsala, för det är, precis som sades, en otroligt viktig infrastruktur för vår arbetsmarknadsregion.

Det betyder dock inte att det inte finns problem på den här pendlingssträckan. Under lång tid har tiotusentals pendlare dagligen drabbats av den bristande kapaciteten på järnvägen mellan just Stockholm och Uppsala. Under 2023 var så mycket som vartannat tåg försenat. Stockholms Handelskammare uppskattar kostnaden för det här till drygt en miljon kronor om dagen i kapacitetsslöseri.

Tyvärr ser vi just det att den nuvarande regeringen prioriterar bort nödvändiga investeringar i svensk järnväg och inte minst utbyggnaden av fyrspar mellan Uppsala och Stockholm. Att låta SJ ta det här beslutet är ett led i den utvecklingen – som också är ett led i en utveckling att skjuta över mer och mer ansvar och mer och mer kostnader på kommuner och regioner runt om i landet, något som gör vårt arbete tyngre.

Anledningen till att det var två socialdemokrater som uppvaktade regeringen från Stockholm är för att vi har positionerna både som kommunstyrelsens och regionstyrelsens ordförande. Det handlar inte om att stänga någon ute, utan i och med den representationen är man också representant för hela styret och hela kommunen och regionen. Om det finns önskemål om att göra insatser i större tropp är det inte någonting som vi stänger dörren till – tvärtom. Precis som jag underströk i mitt svar är vi glada att vi är fler som kan agera samstämmigt.

Att försöka skapa konspirationsteorier där inga konspirationer finns eller att försöka misstänkliggöra oss och antyda att vi skulle vilja stänga någon ute i en så här viktig fråga för Stockholmsregionen betackar jag mig för. Jag är ändå glad att frågan lyfts här, för det är en otroligt viktig fråga för vår arbetsmarknadsregion, och vi samarbetar gärna för att ligga på regeringen att också ta sitt ansvar för att vi ska ha en fungerande arbetsmarknadsregion i vår huvudstad.

Anförande nr 9

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Tack, Emilia, för svaret! Skönt att du tar död på misstankar om konspirationsteorier och om att göra partipolitiska poänger!

Jag blir också glad när jag läser svaret att du också lyfter frågan om den samsyn vi har gällande problemet att man drar undan 750 miljoner kronor från järnvägsunderhållet, vilket bygger på vår underhållsskuld rörande den svenska infrastrukturen som i dagsläget beräknas uppgå till över 120 miljarder kronor. De 750 miljoner kronor som regeringen har dragit bort skulle räcka till att byta ut ungefär 150 spårväxlar, och spårväxlar är väl en av de viktigaste pusselbitarna för att tågen ska kunna rulla på svensk järnväg.

Vi kanske inte ska stå här och diskutera nationell politik. Jag vill precis som Emilia Bjuggren skicka ett stort, varmt tack till regionen och till Mälartåg som nu har lyckats

Yttranden 2025-02-17

trolla fram tågsätt som täcker upp 40 procent av Uppsalapendeln. Dessa tåg kommer dock någonstans ifrån, och om vi lyfter blicken och tittar på hela Mälardalsregionen finns det därför en risk att andra tågsträckor har fått stryka på foten. Märks det av på andra Mälartågssträckor att man har stärkt Uppsalapendeln, och hur skulle det påverka konkurrenskraften i Stockholmsregionen?

Jag har också en helt annan fråga till majoriteten. Har ni några funderingar om och bevakningar kring SJ och eventuellt framtida beslut kring andra sträckor? Vad skulle hända om SJ får feeling och känner att Örebro linjen inte är effektiv och därför väljer att dra in den? Jag ser att det skulle vara svårt för Mälartåg att täcka upp tågsätt där. Har Socialdemokraterna i Stockholms kommun och i regionen diskuterat någonting om det skulle dyka upp?

Anförande nr 10

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det var många viktiga frågor som lyftes. Som arbetsmarknadsborgarråd är jag djupt engagerad i att vår arbetsmarknadsregion ska fungera, men jag får erkänna att jag inte är inne i alla detaljer kring Mälartågs trafik och hur de planerar sina tabeller och fördelning av tåg. Det är nog frågor som måste riktas till någon annan än mig.

Med det sagt vill jag understryka vikten av att regeringen och staten tar sitt ansvar här. Jag hoppas verkligen inte att de börjar avveckla fler tåglinjer. Men det kommer att komma till ett läge när inte heller regionerna runt om i landet klarar av att kompensera för deras uteblivna ansvarstagande. Vi ser redan att det faktum att man har dragit åt svångremmen så hårt på statsbidragen får djupgående konsekvenser för sjukvård och kollektivtrafik runt om i landet. Jag tror inte att någon skulle vara betjänt av en utveckling där staten fortsätter att backa från sitt ansvar. Tvärtom hoppas jag att vi kan fortsätta hjälpas åt att ligga på för att staten genom sitt ägande i SJ också tar sitt ansvar för att vi ska ha en fungerande infrastruktur i vårt land.

Det är uppenbart, precis som Johan Kling så tydligt visar på här, att just nu går det åt fel håll när det behöver gå framåt.

Anförande nr 11

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Jag vill avsluta med att tacka borgarrådet för debatten. Jag tackar också för den utsträckta handen att vi kan agera gemensamt på sådana här saker i framtiden och att ni inte stänger dörren. Målet är kanske viktigare än att ta sakpolitiska poänger i det här.

Till sist är det viktigt att vi värnar våra tappra pendlare som dagligen står inför utmaningar i form av inställda eller försenade tåg. Man vet inte om man hinner hämta barnen på dagis eller hinner fram till det jätteviktiga morgonmötet.

Tack för debatten! Jag ser fram emot att vi kan jobba både över parti- och blockgränser i framtiden när det gäller så här viktiga frågor!

Yttranden 2025-02-17

§ 9 Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-, arbetsmarknads-, och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om skolans förutsättningar för att skydda elever från heders- och uppfostringsresor

Anförande nr 12

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 13

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Jag tackar för svaret på min interpellation!

Bakgrunden är att jag vid terminsstarten i höstas efterfrågade uppgifter om det fanns Stockholmselever som hade förts ut ur landet under sommarlovet. Då var svaret att vi skulle få en samlad bild efter några veckor. Det tog nästan tio veckor innan utbildningsnämnden kunde få svar på den här frågan, det vill säga, vi var närmare jullovet än sommarlovet när vi fick veta hur många elever som saknades.

Barn som förs utomlands utan myndigheters vetskap riskerar att exempelvis bli bortgifta, skickas på så kallade uppfostringsresor eller utsättas för omvändelseförsök. Därför behöver våra insatser att få hem de här eleverna vara långtgående. Nu efter senaste jullovet kom informationen om försvunna barn mycket snabbare till utbildningsnämnden, och vi vet att det var nio barn som försvann under jullovet.

Att skolbarn systematiskt försvinner i anslutning till de större loven är oerhört allvarligt och vittnar om att mer behöver göras. Tiden är en kritisk faktor när det gäller att hitta och få hem barn, och jag undrar därför om skolborgarrådet vet hur många som är tillbaka efter sommarlovet och jullovet.

Jag tror att jag och skolborgarrådet är överens om att det viktigaste, precis som skolborgrådet skriver i sitt svar, är att undvika att barn lämnar landet från början. Jag undrar därför vad mer som kommer göras från utbildningsförvaltningen denna vår som inte gjordes förra våren för att undvika att barn försvinner igen i sommar.

Anförande nr 14

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för interpellationen, Andréa Hedin! Jag vill börja med att korrigera lite: Det stämmer att det var nio barn som inte var tillbaka i skolan två veckor efter jullovet och som man inte vet var de befinner sig. Samtliga dessa nio barn var dock försvunna redan innan jullovet. Det är alltså inte barn som har försvunnit under jullovet, utan de var borta sedan tidigare. Det är troligtvis barn som antingen med eller av sina föräldrar har flyttats utomlands eller som helt enkelt lever i familjer som finns i belastningsregistret och därmed har gått under jorden.

Oavsett anledning är det här barn som riskerar att fara mycket illa. De är anmälda till både polis och socialtjänst, och då är det polisen, socialtjänsten och delvis andra myndigheters uppgift att ta över jobbet att försöka hitta och hjälpa dessa barn. Det är inte någonting som skolan som institution kan göra. Skolan har ansvar för barnen i

Yttranden 2025-02-17

skolan men kan inte leta efter barn utomlands. Det måste andra myndigheter och instanser göra.

När det gäller att förhindra att elever försvinner kan skolan däremot fylla en väldigt viktig funktion i det förebyggande arbetet i att lära sig att se orostecken, att anmäla i tid och att vid minsta misstanke att en elev far illa anmäla till socialtjänsten. Vi ser också att anmälningarna till socialtjänsten går upp i våra skolor och förskolor, något som kan låta väldigt sorgligt men som är väldigt bra och väldigt viktigt, för det visar att de utbildningsinsatser som görs gång på gång till all vår anställda personal gör skillnad. Man ser faktiskt tecknen och anmäler oftare, och vid omedelbar risk är instruktionen väldigt tydlig: Man ska ringa 112. Det ska anmälas genast så att polisen i bästa fall hinner förhindra den här typen av bortförande av barn.

Vi har en tydlig handlingsplan, Våga fråga, våga lyssna, Våga agera, som vi också regelbundet utbildar kring. Origo har en årlig informationskampanj för att nå ut till alla anställda i våra skolor med information om hur man kan upptäcka hedersförtryck och vilket stöd som finns att få. Den kampanjen kommer att fortsätta, och före sommaren är en sådan tid som den trycks ut extra mycket till anställda i våra skolor just för att förhindra den här typen av brott mot barn.

Jag tror därför inte att det handlar om att hitta på helt nya metoder, utan det handlar om att återkommande utbilda kring det som utifrån forskning och beprövad erfarenhet fungerar så att det sitter i ryggraden på alla som möter barn i vår stad.

Anförande nr 15

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Andréa Hedin har lyft väldigt viktiga frågor i sin interpellation. Hon har dessutom lagt en motion i ämnet som just nu är ute på remissrunda och som Liberalerna instämmer i och tycker är väldigt bra.

Som Andréa Hedin sa tog det väldigt lång tid att få svar på hur många som skolorna faktiskt har identifierat om bortförda, och att det gick mycket snabbare nu efter jul får ju tolkas som positivt. När vi under hösten hade uppe just de här frågorna lade bland annat vi en skrivelse som handlar om vad som händer i glappet när elever byter skola, antingen mellan två fristående skolor eller mellan en fristående och en kommunal skola. Oroväckande är att det då visade sig att vi inte vad som händer med de här eleverna. Det är ingen som riktigt har koll på vad som händer med eleverna i själva bytesskedet, så att säga.

Vi föreslog då att man borde ta fram ett nytt system som gör att man inte kan byta skola innan det finns en accept hos den mottagande skolan, så att man har koll på att de verkligen börjar på utsatt datum. Förvaltningen tyckte inte att den här luckan fanns. Det tycker dock Origo, och vår uppmaning var därför i ett yrkande till utbildningsnämnden att man borde kommunicera med Origo om vad det är de ser som är problematiskt i samband med dessa skolbyten.

Yttranden 2025-02-17

Jag undrar därför vad skolborgrådet har gjort åt detta. Vi vet att ni avslog yrkandet, men det gör ju inte att själva problemet har försvunnit, så det vore intressant om vi kunde få svar på det i dag.

Anförande nr 16

Borgarrådet H e d i n (S): Tack för redogörelsen från skolborgarrådet kring vad som görs i dag! Jag tycker dock att det blir problematiskt när vi redogör för att det finns informationskampanjer och informationsmaterial till lärarna men att det är så uppenbart att det inte räcker. När ett stort antal elever varje år försvinner från vår stad och eventuellt ut ur vårt land behöver vi göra mer. Det här är som sagt barn som riskerar att fara väldigt illa. Jag delar inriktningen att vi ska göra saker som är beprövade. Låt oss då göra det! Det finns ju andra kommuner som har kommit längre och som jobbar med väldigt goda exempel.

Ett sådant exempel som vi har nämnt på utbildningsnämnden och som jag också har motionerat om i särskild ordning är hur Västerås stad jobbar. Där tittar man på riskelever och jobbar nära utbildningsnämnd och socialnämnd tillsammans med andra myndigheter och går hem till och knackar på hos familjer där man ser att det finns ett barn som riskerar att föras ut ur landet. Man tittar också aktivt på om det finns barn som har försvunnit eller riskerar att försvinna och ser om de har syskon, var de syskonen i så fall finns och om det finns andra vägar in till den här familjen.

Det går alltså att höja ambitionsnivån och jobba mer proaktivt i det akuta skedet än att bara ha informationsmaterial. Det hade jag önskat att det här styret också ville se.

Anförande nr 17

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Om vi börjar där Andréa Hedin slutade nu är det precis så att om en elev inte kommer till skolan, om man inte får tag i dess vårdnadshavare och om man inte vet var det här barnet befinner sig, då måste man agera omedelbart. Dels för att det kan handla om att eleven far illa på grund av sina föräldrar, dels för att det faktiskt kan handla om att det har hänt en olycka i hemmet och att där finns ett litet barn vars förälder ligger avsvimmad eller dylikt hemma. Att agera omedelbart när ett barn inte dyker upp i skolan finns det alltså rutiner kring, och det görs.

Det som vi egentligen har pratar om är om vi ska ha ett register där vi spekulerar i varför de barn som vi inte hittar inte är i skolan. Det kan bero på hedersförtryck, det kan bero på – som jag nämnde – att man lever i en kriminell miljö och går under jorden, det kan bero på psykisk ohälsa och det kan bero på, vilket vi har sett i många fall där man till slut får kontakt med familjen, att man helt enkelt har förlängt sin semestervistelse i samband med lov – olovligen, eftersom vi har skolplikt i det här landet.

Det finns alltså väldigt många anledningar. Ska skolan eller utbildningsförvaltningen ha ett register där man spekulerar varför de här barnen inte är tillbaka? Jag är inte säker på att det är det vi saknar och behöver skärpa rutinerna kring, utan jag är helt övertygad

Yttranden 2025-02-17

om att det handlar om det förebyggande arbetet. När det gäller att se till att färre barn far illa behöver vi göra väldigt mycket mer och se till att fortsätta att utveckla de metoder som vi har på plats och som vi vet gör skillnad.

På frågan om vi gör tillräckligt för att förhindra glapp mellan skolvalen är svaret att jag verkligen välkomnar en debatt där vi socialdemokrater och den rödgröna majoriteten får kritik för att vi är för liberala i vårt tillåtande av olika skolvalsflyttar, för är det någonting som jag gärna samarbetar kring med er, som också har representanter i regeringspartierna, är det just att begränsa de extremt frikostiga skolvalen som gör det lätt för föräldrar som vill att deras barn ska flyta under radarn att gömma sig.

Om detta var en utsträckt hand från Jan Jönsson är den genast tagen – låt oss styra upp de här systemen för barnens skull för att säkerställa att de får bra utbildning i sina skolor med allt stöd de behöver och att det blir lite, lite lättare för oss som samhälle att fånga upp alla barn!

Anförande nr 18

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Jag höll på att säga att jag inte vill förlänga debatten, men jag måste nog säga att det här är faktiskt en av de viktigaste frågorna som vi kan debattera här inne: att barn i Stockholm som vi har ansvar för och som är skolpliktiga här försvinner, vad vi gör och vad vi vet om vad som händer med dem. Därför tycker jag att debatten ska få ta sin tid.

Jag har en fråga till Emilia Bjuggren, som jag själv har funderat mycket på, och jag vet inte om hon har ett bättre svar. Vi ställde ju många frågor tidigt om vad som hände och vad vi visste om dessa barn. Efter mycket om och men fick vi höra att det var – fritt från minnet – 41 barn i Stockholm som vi har ansvar för och som vi inte kunde redogöra för vart de tagit vägen. Det som förvånade mig, och jag skulle vilja höra Emilias reflektion kring det, är att Västerås rapporterade 48 barn. Stockholm är lite större än Västerås. Malmö rapporterade 100 barn och Göteborg 150 barn.

Avsikten med detta är inte på något sätt att ifrågasätta påståendet om att det är 41 barn i Stockholm. Men när siffrorna ser ut så är det någonting som jag reagerar på och någonting som jag tror att vi alla borde reagera på. För jag tror inte, som jag sa, att det finns en viktigare uppgift för oss än att se till att vi vet vart de barn som är allra mest utsatta tar vägen.

Anförande nr 19

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag håller med Christofer Fjellner om att det här är en av de viktigaste frågorna vi har: att skydda alla barn och ungdomar som växer upp i vår stad. Det gör det också lite vanskligt att spekulera i vari de här skillnaderna består.

Om jag ändå ska göra ett litet försök, och då är vi tillbaka i det här med spekulation i register: Om vi gör samma dragning av antalet barn som inte är i skolan och som vi inte får kontakt med dag ett efter lovet så är siffran högre. Siffran på hur många det var som inte var tillbaka omedelbart och som vi inte fick kontakt med redovisades

Yttranden 2025-02-17

också till utbildningsnämnden efter jul. Till att börja med var det 33. Väldigt många av dem försvann sedan, och som jag sa visade det sig att ganska många helt enkelt har tagit sig lite längre juledighet. Det är inte tillåtet, men det görs ändå i vår stad, precis som i resten av landet.

Vi har också många barn i vår stad som går på fristående skolor och som därför inte automatiskt finns i våra register. Även fristående skolor är skyldiga att anmäla in till oss om det saknas elever, och vi har i dag två sådana ifall som är anmälda till polis och socialtjänsten. Vi vet att elever som borde vara i skolan inte är det, men vi har också historiskt haft exempel på barn som är inskrivna och får skolpeng för skolplatser som det visar sig att de inte utnyttjar.

Jag vill absolut inte spekulera i om den siffran skulle kunna vara större, men det är klart att det är en utmaning, precis som jag nämnde, att vi som samhällsinstitution får svårare att ta vårt ansvar om vi inte kan följa vart och ett av barnen som går i någon skola i vår stad. Vi skulle kanske kunna uppvakta regeringen att faktiskt täppa till den luckan och skärpa regelverket så att alla barn som inte befinner sig i skolan verkligen anmäls.

Med det sagt tänker jag inte spekulera mer i varför andra kommuner har en större andel barn som är försvunna. Jag kan bara lova er här och nu att det är inte så att det finns fler försvunna barn i Stockholms kommunala skolor än dem som finns i våra register. Vi har inte skolor i vår kommunala omsorg som inte anmäler när deras barn saknas. För de nio barn som vi fortfarande inte har koll på gör det inte så mycket skillnad, och här får vi bara hoppas att just socialtjänst och polis kan göra det viktiga arbete som de har att göra för att se till att trygga dessa barns framtid.

Yttranden 2025-02-17

§ 10 Interpellation av Dennis Wedin (M) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om Östlig förbindelse

Anförande nr 20

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 21

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Ordförande! Debatten om Östlig förbindelse brukar inledas med att någon påpekar att det bland Europas huvudstäder bara finns två som inte har någon ringled, nämligen Stockholm och Tirana, Albaniens huvudstad. Jag var tvungen att kolla upp detta inför den här debatten och kunde då konstatera att det inte stämmer, för Tirana byggde tydligen en ringled för några år sedan.

Frågan är inte ny, och Stockholm saknar fortfarande en ringled. Faktum är att frågan om vi ska ha en ringled har diskuterats i över hundra år. På 90-talet, med Dennispaketet, blev det mer konkret, och det finns markreservoarer för en östlig förbindelse både i Stockholm och Nacka.

Skälet är inte så konstigt, för en östlig förbindelse och en ringled runt Stockholm är på många sätt så nära ett alexanderhugg som vi kan hitta för att lösa Stockholms trafikinfrastruktur. Det ger bättre framkomlighet, färre bilar i staden, bättre luftkvalitet, mer plats för stadsliv som konsekvens och knyter samman Stockholm som arbetsmarknadsregion – ett Stockholm där många bor söder om staden och många arbetstillfällen finns norr om staden. Allt detta brukar alla partier här inne i andra sammanhang säga att de värnar.

Men nu när regeringen ger grönt ljus och har sagt sig vilja utreda förutsättningarna för ett genomförande och finansiering av Östlig förbindelse kallar ni socialdemokrater bland annat i det här svaret och i ett antal intervjuer detta för oansvarigt. Det är alltså oansvarigt att ge Stockholm en ringled, oansvarigt att förbättra framkomligheten, oansvarigt att befria Stockholm från genomfartstrafik, från bilar och från luftföroreningar.

Det mest obegripliga är att ni gör det utifrån en oro över att staten ska sakna pengar i den nationella infrastrukturplaneringen, detta trots att regeringen har ökat infrastrukturen med 200 miljarder, eller 20 procent, till hisnande 1 170 miljarder. Ett styre som står på stockholmarnas sida hade gett sig upp på barrikaderna och kämpat för att Stockholm ska få den del av dessa infrastrukturmedel som vi har rätt till och inte ojat sig över att pengarna inte räcker till järnvägar i Norrland.

Lejonparten av de här pengarna är nämligen stockholmarnas. Det är ju vi stockholmare som har betalat in dem i skatter, och det är vi som har rätt att få infrastruktur för dem. Men det är liksom lite typiskt er att vägra se stockholmarnas vardag och problem. I stället är ni förlamade av politisk oenighet och ointresserade av att ge er upp på barrikaderna för att försvara stockholmarnas intressen. Ni står helt enkelt inte på stockholmarnas sida när det väl gäller. Eller är det helt enkelt bara så att ni inte vill ha en ringled runt Stockholm?

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 22

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Det stämmer faktiskt att Tirana har byggt en förbifart sedan Bil Sweden kom på sin slagdänga om att bara två huvudstäder i Europa saknar förbifart. Det som däremot också stämmer är att 29 av Europas huvudstäder saknar både förbifart och ringled – som om det egentligen skulle spela någon roll. Det viktiga är att om Östlig förbindelse är svaret, vilka är då frågorna som man vill besvara?

Stockholm behöver satsa på infrastruktur som är anpassad efter vår geografi. Stockholm behöver utveckla infrastruktur som är kapacitetsstark, det vill säga som transporterar många människor per ytenhet och som är yteffektiv. Den får gärna vara hälsosam och också möjliggöra att Stockholm kan växa på ett hållbart sätt så att fler kan flytta hit och njuta av alla de fördelar som finns med att bo i en stad.

I torsdags skrev åtta professorer en debattartikel på temat Östlig förbindelse, där de konstaterar: ”Att bygga nya vägar för att minska trängseln är som att knäppa upp bältet för att minska övervikt.” Att tillskapa ny väginfrastruktur är ingen lösning på trängseln. I och för sig återstår det att se: Vi lägger ju drygt 50 miljarder på Förbifart Stockholm, och om de löftena som man sålde in Förbifart Stockholm med stämmer kommer Stockholm att avlastas så mycket när den öppnas 2030 någonting att då kommer det här att vara icke-fråga.

Åter till Östlig förbindelse: Att bygga Östlig förbindelse skulle leda till att fler skulle välja att köra bil, för i relation till kollektivtrafik och andra sätt att röra sig skulle bilresandet bli mer attraktivt. Det skulle i sin tur leda till längre restider, sämre luftkvalitet och en mer utglesad stad som både är svårare att bebygga och svårare att förse med kollektivtrafik. Det skulle också leda till en typ av stadsplanering som för tillfället inte är särskilt efterfrågad, eftersom det är tätheten, närheten och närheten till service som vi märker efterfrågas.

Med tanke på att vi har flera tunnelbaneprojekt som staten medfinansierar och med tanke på att inflation och höga råvarupriser har lett till att vi behöver hushålla med våra pengar vore det därför en väldigt dålig idé att i det här skedet satsa på Östlig förbindelse.

Anförande nr 23

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! När jag steg upp i morse hade jag inte riktigt förväntat mig att Tirana skulle lyftas i den här debatten. Ännu mindre hade jag förväntat mig att en moderat skulle lyfta Tirana som ett gott exempel. Men kvällen är ung; vi får väl se vad som händer sedan!

När det gäller Tirana kan jag för övrigt säga till Fjellner att de enligt uppgift är ett föredöme gällande skyddsrum, men det är en annan debatt.

Jag tror att vi allihop i den här salen är överens om vikten av att kunna ta oss mellan olika platser i Stockholm och hur viktigt det är med bra kommunikationer som binder

Yttranden 2025-02-17

ihop staden och minskar restiden för dem som rör sig mellan olika stadsdelar. Det är helt enkelt en förutsättning för att kunna leva, bo och arbeta i Stockholm.

Just nu pågår bygge av tre nya tunnelbanelinjer. Tunnelbanan förlängs från Kungsträdgården till Södermalm, söderort och Nacka. En ny linje byggs från Odenplan till Arenastaden liksom en ny förlängd linje till Barkarby. Utöver det får vi projektering av Spårväg Syd, Roslagsbanans förlängning till city och en ny tunnelbanelinje från Älvsjö till Fridhemsplan. Regeringen och samtliga partier i Stockholmsregionen behöver fokusera på att lösa finansieringen av Stockholmsförhandlingens och Sverigeförhandlingens projekt. Vi vet att det i dag saknas miljardbelopp.

Att i det läget fokusera på Östlig förbindelse skulle innebära ett enormt ekonomiskt åtagande som i dagsläget varken är särskilt ansvarsfullt eller seriöst. Det har kommit ett par olika förslag på hur man ska kunna lösa den här finansieringen, och då vill jag passa på att fråga Fjellner hur han ser på det som kom i helgen om att bygga i Nationalstadsparken. Vi är självklart emot det förslaget, för att vi vill ju inte bygga bort så underbart vacker, fin natur. Men det är ändå intressant att se. Du som driver den här frågan och inte har någon finansiering, hur tänker du lösa finansieringen?

Anförande nr 24

Borgarrådet Fjellner (M): Det säger mycket om det här styret att Tirana helt plötsligt börjar framstå som ett föredöme. Jag är ledsen om jag är tvungen att lyfta fram det.

Jag var väldigt tydlig, och det vet ju Anders Österberg, med att vi moderater tycker att stockholmarna ska ha rätt till de pengar till statlig infrastruktur som stockholmarna har betalat in. Vi ska självklart inte vara tvungna att sälja mark eller bygga i Lill-Jansskogen för att få återbetalning på en infrastruktur som vi har rätt till.

En enda siffra som jag tycker väldigt tydligt visar varför vi behöver Östlig förbindelse är 240. 240 gånger förra året stängdes nämligen Södra länken. 30 gånger stängde Södra länken bara i september! Trafikborgarrådet ställer sig frågan vilket problem man ska lösa; jag tror att alla de stockholmare som drabbades när Södra länken stängde 240 gånger är hemskt medvetna om vilket problem man löser. Jag vet inte hur de geografiska kunskaperna är, men föreställningen problemen för dem som sitter fast i Södra länken skulle lösas med Förbifart Stockholm är nästan hånfull.

Visst är kollektivtrafik jätteviktigt, men trovärdigheten hos socialdemokrater och miljöpartister när det gäller kollektivtrafiken som argument hade varit högre om ni inte samtidigt, just nu, gjorde den enskilt största nedskärningen på kollektivtrafiken i Stockholms historia. Ni talar om en sak och gör någonting helt annat.

Nu vill jag inte ge Lars Strömgren eller Anders Österberg några idéer, men tar man argumentet på allvar att ett färdigställande av ringleder runt Stockholm skulle öka biltrafiken vore ju den enklaste åtgärden att riva Essingeleden och att plugga igen Södra länken för gott – att jävlas med stockholmarna så mycket att de antingen överger bilen eller, som tyvärr väldigt många stockholmarna gör i dag, överger Stockholm.

Yttranden 2025-02-17

Vi har en helt annan utgångspunkt. Vi funderar på hur vi kan underlätta stockholmarnas vardag, och skulle trafiken öka ska vi i stället ställa oss frågan varför det sker. Är det för att det är fler som kan ta sig till jobbet? Är det för att det är fler människor som flyttar till Stockholm? Jag vill ju ha ett Stockholm som växer.

Det finns många viktiga infrastrukturprojekt som pågår i Stockholm just nu. Jag är inte ett dugg orolig för att 1 170 miljarder, 200 miljarder ytterligare, ska lösa de hål som i dag tyvärr finns på grund av inflation. Jag är mer orolig över att vi har ett styre i Stockholms stadshus som verkar ointresserade av att kämpa för att stockholmarna ska få en större andel av de statliga infrastruktuursatsningarna. Det är ett större problem för stockholmarna.

Anförande nr 25

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Jag har också en siffra till Moderaterna: 1,5. 1,5-målet har vi redan förlorat. Hur hög uppvärmning vill ni ha på den här planeten? Det undrar jag.

Mitt i en brinnande klimatkris håller ni brandtal för fler motorleder i Stockholm. Det är ansvarslöst!

Anförande nr 26

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag tycker att det här är en väldigt intressant diskussion, för ganska mycket av det som borgarrådet Fjellner lyfter kan man besvara genom att titta i Trafikverkets egna beräkningar. Det är en förutsättning för projektet Östlig förbindelse att trafiken ökar. Det är så det projektet får ihop sin kalkyl.

Borgarrådet Fjellner säger att man i stället måste stå i köer i Södra länken. Då behöver man förstå skillnaden mellan vad som är kapacitetsbrist och vad som är brist på en länk. Att Södra länken är full på morgnarna är delvis för att den byggdes utifrån att Östlig förbindelse skulle byggas. Därför är ventilationssystemet underdimensionerat. Det skulle man kunna satsa på för att minska risken att den behöver stänga. Men den byggdes också med en idé att den skulle avlasta Stockholm och att trafiken skulle minska när den byggts. I stället har man tydligt märkt att trafiken har ökat på grund av Södra länken.

Då kanske vi inte ska bygga ut någonting så att man inte alls kan åka bil, säger borgarrådet Fjellner sedan. Då behöver man förstå idén om inducerad efterfrågan, alltså att om man utifrån det nolläge som man har i dag satsar på mer vägkapacitet så kommer automatiskt av den tårtbiten som allt resande utgör i Stockholm en större andel att välja bil.

Vi vill att Stockholm ska fungera. Vi vill att Stockholm ska kunna växa på ett hållbart sätt så att fler kan flytta hit utan att det leder till flaskhalsar. Då måste vi också bygga ett robust system som klarar av högtrafik på morgnarna och hård belastning under vissa tidpunkter. Då är tunnelbana, pendeltåg och kollektivtrafik det som är mest hållbart.

Yttranden 2025-02-17

Har man en bra kollektivtrafik och en utbyggd tunnelbana kommer några av dem som i dag väljer att åka Södra länken att byta från bil till kollektivtrafik. Man får en överflyttning. Det handlar om korspriselasticitet, det vill säga hur attraktivt ett alternativ är i relation till de andra alternativen som jag kan använda i min stad.

Vill man att Stockholm ska fungera och att alla de som av olika skäl inte kan resa på något annat sätt än med bil ska man satsa på alternativ till att åka på de vägar som vi har. Det finns många resor och transporter till exempel bland många yrkesgrupper som behöver ske med bil. Just för deras skull behöver vi satsa på alternativen. I det sammanhanget skulle Östlig förbindelse göra problemen värre.

Anförande nr 27

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Det är nog få som inte bekymrar sig om klimatfrågan. Jag skulle vilja säga att det som är oansvarigt i den klimatkris vi befinner oss i är i så fall att skära ned på kollektivtrafiken, att se till att bilismen ökar i innerstaden, att se till att fler sitter fast i köer – inte att vilja bygga en ringled runt Stockholm så att människor slipper sitta i köer utan i stället kan köra runt Stockholm. Och framför allt: Den dagen som ringleden blir färdig och vi har Östlig förbindelse, då är i alla fall min övertygelse att alla bilar som eventuellt skulle åka på den kör på el.

Det mest fascinerande här är ändå det Strömgrenska resonemanget om inducerad trafik. Som sagt, skulle man ta det på allvar vore den effektiva lösningen att inte ha vare sig Södra länken eller Essingeleden. Faktum är väl egentligen att det parti som borgarrådet Strömgren företräder också var emot Södra länken, Norra länken, Essingeleden och säkert även Västerbron. Vem av oss här inne, vilken stockholmare, tror ärligt talat att Stockholm skulle vara bättre utan allt detta?

Det här är någonstans grundproblemet. Direkt när regeringen kom med det här beskedet sträckte jag ut en tydlig hand till Socialdemokraterna, till Karin Wanngård och nu Anders Österberg. Ibland känns det dock som om Karin, Anders, Jan Valeskog eller vem som nu uttalar sig snarare har en liten Lars Strömgren där som sitter och buktalar och bestämmer vad ni ska säga. Och konsekvensen av det går ut över stockholmarna.

Det är sant att vi har ett antal väldigt viktiga infrastrukturprojekt som är under genomförande. Anders Österberg lyfte upp dem. Men det är ju projekt som vi beslutade om för ungefär tio år sedan. Den stora frågan är vad vi vill för framtiden. Vad ska vi göra nu? Varför inte nu börja planera för en östlig förbindelse och skaka hand på det så att stockholmarna får det de förtjänar? Man kan nästan få intrycket att ni tycker att Stockholm är färdigbyggt eller att ni har slut på idéer. Eller så är ni helt enkelt slut.

Oavsett vad är den stora konsekvensen att vi i dag inte har ett styre i Stadshuset som står på stockholmarnas sida, som planerar för framtiden och kämpar för att Stockholm ska få de infrastruktursatsningar och de pengar som stockholmarna förtjänar. Det är det som är det riktigt sorgliga i den här historien.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 28

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag tycker faktiskt att bilen är en fantastisk uppfinning. Den har bidragit med mycket genom historien, och det är många saker som bara bilen kan lösa.

Men om man frågar personer i en sal som denna eller folk på stan om de vill ha mer biltrafik där de bor brukar de flesta säga nej. Hur man ska handskas med bilismens negativa externaliteter, det vill säga de effekter den har, är någonting man behöver ta på allvar. Det kan man inte ducka för när man planerar ett infrastruktursystem i en modern stad.

Det finns en fråga som Östlig förbindelse löser, och det är att bilismen i Stockholm inte kan öka utan Östlig förbindelse. Vill vi att bilismen ska öka behöver vi bygga mer infrastruktur. Det finns många fler leder som en gång i tiden har planerats, till exempel Blasieholmsleden som skulle gå från Skeppsbron mellan Grand Hôtel och Stallgatan över till Strandgatan och Rådmanleden som skulle klyva rätt genom Tegnérunden. Det har funnits många andra bil- och motorvägsprojekt som har planerats genom decennierna av olika skäl, på den tiden då målet hela tiden var att öka bilens andel av resandet i Stockholm.

Sedan har man genom historien insett att för en tät stad med många personer, mycket service och många boende finns det bättre sätt att förse området och de boende med transporter. Tittar man på Paris, Berlin, Zürich, Freiburg och andra städer i Europa har man insett att det finns en trade-off mellan yta och flöden och att vi måste hushålla med våra resurser i form av yta för att staden ska bli levande och attraktiv.

De åtta professorer som skrev artikeln på DN Debatt i slutet av förra veckan svarar på detta på ett väldigt bra sätt. Det handlar hela tiden om att hushålla med våra finansiella resurser, hushålla med våra ytresurser och också bidra till att bygga en region som inte bygger på urban sprawl, det vill säga stadsutglesning som vi nu märker är väldigt svår att förse med både bostäder, kollektivtrafik, grönytor och service.

Man får gärna vara för Östlig förbindelse, men då ska man veta vad den kommer att innebära för Stockholm. Man ska också förstå vad alternativen är, givet att vi har begränsade resurser. De medel vi har för att bygga infrastruktur i Stockholm behöver vi satsa där det ger mest nytta, och det är tunnelbana, pendeltåg, spårväg och buss.

Anförande nr 29

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Jag vill intyga att den här majoriteten är helt enig om att de beslutade infrastruktursatsningarna ska prioriteras och byggas – det råder ingen tvekan om det. Det handlar inte om att Lars viskar i örat på Anders, utan det är vår gemensamma politik.

När man tittar på statistiken över hur stockholmarna reser ser man att det är kollektivtrafiken som har de största andelarna av vårt resande. Stockholmarna vill resa kollektivt när de kan. Än en gång: Moderaterna har ställt sig bakom

Yttranden 2025-02-17

framkomlighetsstrategin, men i praktiken står ni inte bakom den strategi som prioriterar just kollektivtrafik, gång och cykel. Ni vill ha fler billeder och mer biltrafik.

Nu har vi en vinter som inte har kommit. Jag är jätterädd. Vad kommer det att vara för värld som vi lämnar efter oss till våra barn och barnbarn? Ni vill ha fler billeder i den här staden. Det är ansvarslost.

Anförande nr 30

Borgarrådet Östberg (S): Ordförande! Just nu pågår byggnation av tre nya tunnelbanelinjer. Politik är att vilja, sa Olof Palme. Men politik är också att prioritera, och vi prioriterade finansiering av redan pågående projekt. Fjellner är inte orolig för regeringens finansiering, men varför ger regeringen inte några klara besked? Det är det som är den stora frågan här i dag. Om man lovar en östlig förbindelse utan att finansiera ett nuvarande projekt riskerar man tunnelbaneutbyggnaden och Spårväg Syd. Det är det allt detta betyder i praktiken, om man bortser från de retoriska orden.

Fjellners budskap i dag är att han och Moderaterna är beredda att riskera dessa projekt genom att lova ett gigantiskt projekt helt utan finansiering. Det går vi inte med på.

Yttranden 2025-02-17

§ 15 Frågestund

Fråga nr 1. Stadens trygghetsarbete

Anförande nr 31

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Fru ordförande! Att våldsvågen hotar både friheten och välståndet i Stockholm borde inte vara kontroversiellt att säga, för hittills i år har ett tjugotal bombdåd inträffat i Stockholmsområdet. Men nästan varje gång jag lyfter den eskalerande otryggheten här i vår stad blir jag anklagad av er socialdemokrater för att svartmåla. Ni vill sopa problemen under mattan och vägrar se verkligheten som den ser ut.

Det kanske är just därför ni har avvecklat stora delar av stadens trygghetsarbete och sparkat tre av fyra väktare och två av tre ordningsvakter. I Skärholmen, Stockholms mest otrygga stadsdel, larmar nu socialtjänsten om att de inte kan arbeta förebyggande mot kriminaliteten.

Regeringen har nu sett till att polisen kallar in 100 nya kollegor från övriga landet som förstärkning i Stockholm, och statsministern har begärt att staden möter upp genom att återanställa åtminstone 100 av dessa ordningsvakter. Så min fråga till Anders Österberg är: Kommer ni att svara upp mot detta och anställa 100 ordningsvakter för att göra Stockholm tryggt igen?

Anförande nr 32

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Tack, borgarrådet, för frågan! Jag känner också en oro för våldet. Jag har själv blivit drabbad flera gånger – i och för sig alltid indirekt. På min gata var det 2015 två pojkar som sköts. Den ena hade nyss fyllt 15 år – han dog. Den andra blev förlamad för resten av sitt liv. För något år sedan skedde ett bombdåd inte långt från den port där jag bor. Jag vet också att många människor är oroliga för den våldsvåg som sveper över Sverige och över Stockholm just nu.

Då är det viktigt att konstatera att vi har ett väldigt nära och välfungerande samarbete med polisen. Det handlar också om att arbeta mot våldet på flera olika plan samtidigt. Inte minst är jag glad över att vi nu har en polis i Stadshuset så att vi också kan komma åt välfärdsbrottsligheten, för det är också en del i det hela. Man måste komma åt brottsligheten i varje enskild del.

Jag tycker att denna debatt är välkommen, för det finns mycket man kan diskutera och många stenar att vända på, vilket också är otroligt viktigt. Men till syvende och sist är det polisens och statsmaktens ansvar att se till att de som begår sprängningar, skjuter eller mördar hamnar bakom lås och bom. I Stockholm saknar vi i dagsläget 1 000 poliser. Jag välkomnar att det kommer ytterligare 100 poliser, men det innebär att vi saknar 900 poliser.

Yttranden 2025-02-17

Med detta sagt har vi i Stockholm självklart också ett väldigt viktigt ansvar. Det handlar också om det förebyggande arbetet, och det är viktigt att vi fortsätter att ta det på största allvar. Tack för frågan och diskussionen!

Anförande nr 33

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Din beskrivning av hur våldet kryper nära och av vad som till exempel i ditt fall hände 2015 är väldigt sorglig och väldigt talande. Men det allra sorgligaste är att detta är en verklighet som inte bara du utan allt fler i Stockholm delar. Senast i natt sprängdes det i Hammarby sjöstad.

Frågan är vad vi gör och vad vi kan bidra med för att vända den här utvecklingen. Att peka på någon annan och säga att allt är någon annans ansvar kommer inte att ge mer trygghet i Stockholm. Det viktiga är ändå att kavla upp ärmarna och ställa sig frågan vad just vi kan göra för att bidra. Du sa att vi ska vända på alla stenar. Men de stenar som andra vänder på, oavsett om det handlar om visitationszoner eller om en vädjan om att vi ska ha fler ordningsvakter i Stockholm, vill inte du vända på. Ni gör tvärtom.

Kan ni inte anställa 100 nya ordningsvakter, som statsministern har efterfrågat?

Anförande nr 34

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Jag önskar att fler hade lyssnat på oss på Järvafältet när vi varnade. Vi sa att detta inte är ett isolerat Järvaproblem när folk sa att det skjuts i Järva. Vi sa att det kommer att sprida sig. Jag önskar så mycket att fler hade lyssnat på oss där och då, när vi varnade för våldet och dess konsekvenser.

Vi tar också ansvar. För att förhindra att unga dras in i kriminalitet satsar vi i det rödgröna styret på förebyggande åtgärder. Barnen måste klara skolan; det är det absolut viktigaste. Men det måste också finnas hopp och framtidstro. När du väl har klarat skolan ska du också veta att du kan gå ut i arbete. Men vi behöver också nå ut till familjer som behöver stöd. Vi behöver öka tilliten till socialtjänsten, och vi behöver stärka samverkan mellan skola och socialtjänst, polis och andra aktörer. Och detta är ett arbete som måste pågå hela tiden.

Men vi måste också vara tydliga. Vi har inte lyckats förrän inget barn dras till kriminalitet. Ingen ungdom ska dras in i kriminalitet eller i kriminella nätverk.

Anförande nr 35

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Du har helt rätt i att en enskild åtgärd inte kan lösa den allvarliga kris som Stockholm och Sverige befinner sig i. Men det är detta som gör mig så bekymrad. Skolresultaten i Stockholm faller. Socialsekreterarna larmar om att de inte kan göra det förebyggande arbete som är så otroligt viktigt, som du just nu står här och säger.

Men vi måste också göra något åt tryggheten här och nu. Om regeringen ser till att det kommer 100 nya poliser hit, varför är det här styret så ideologiskt fastlåst i att sparka två av tre ordningsvakter? Statsministern vädjar: Bidra, kavla upp ärmarna, hjälp till!

Yttranden 2025-02-17

Varför är ni ointresserade av att möta kravet på att anställa 100 ordningsvakter? Jag tror ärligt talat att stockholmarna förväntar sig av alla oss här inne i salen att vi ställer oss frågan vad just vi kan göra för att öka tryggheten här och nu. Men det är sorgligt att du inte ställer dig den frågan.

Anförande nr 36

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Poliser är den viktigaste åtgärden tillsammans med förebyggande arbete. Vi har företrädare för oppositionen här som i sin budget vill spara 100 miljoner kronor på socialtjänsten.

Dessutom säger Ulf Kristersson säger att det dödliga våldet är som Sveriges andra pandemi. Men under pandemin beslutade regeringen om krisåtgärder för över 200 miljarder kronor. Då kan man ställa sig frågan: Var är krisåtgärderna här och nu?

Genom vår omläggning av trygghetspolitiken har antalet öppna drogsener blivit fem färre. När ni styrde blev de fyra fler. Detta är skillnaden på att satsa på det förebyggande arbetet i stället för att ensidigt bara satsa på en åtgärd. Vi måste se till att ha hela spektrumet.

Fråga nr 2. Vilka skyddshinder avser borgarrådet att sätta upp på Stockholms skolor för att motverka skolskjutningar?

Anförande nr 37

G a b r i e l K r o o n (SD): Med anledning av det dåd som skedde i Örebro är såklart en väldigt stor fråga vilka egna skyddsmekanismer vi har för att bekämpa liknande attentat som kan ske i våra skolor. Vi är såklart inte skonade från sådana attentat. En fråga till er är hur ni ser på ordningsvakter och larmbågar och på att se till att obehörig personal inte får komma in i skolorna. Vilka åtgärder har ni på plats i dag som ni skulle kunna redovisa? Och vad avser ni att göra om ni inte har dessa åtgärder på plats i dag?

Anförande nr 38

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Den fruktansvärda massskjutningen i Örebro har skakat om Sverige och inte minst alla som befinner sig i och omkring våra skolor. Det är självklart att en sådan fruktansvärd händelse också väcker många frågor kring vad vi har för skydd omkring oss.

Vi har vetat länge att händelser av denna typ kan inträffa, och våra skolor i Stockholm har därför en hög beredskap. Att vara förberedd, att ha tydliga rutiner och att ha övat är, vet vi, den enskilt viktigaste insats man kan göra. Det är därför våra skolor genomför regelbundna övningar. Det är därför vi utbildar om pågående dödligt våld och har en trygghetsapp på plats för att alla i skolan ska kunna larma om det värsta sker, som en händelse av denna typ.

Yttranden 2025-02-17

Att försöka förhindra att obehöriga kommer in i skolan vet vi också är en pusselbit. Vi har en utredning som ser över hur våra skolor kan beställa inpasseringssystem utan att det belastar de enskilda skolornas ekonomi; kostnaden ska tvärtom i sin helhet tas av utbildningsförvaltningen, som andra hyreskostnader. Detta är en åtgärd som vi nu påskyndar.

Tyvärr vet vi också att inpasseringssystem inte är ett skydd vid den typ av händelser som skedde i Örebro, där det finns en motiverad gärningsman som är tungt beväpnad. Den typen av gärningsmän tar sig in, så där är det allra viktigaste att veta hur man ska agera när det värsta sker. Det går inte att bygga så höga murar kring våra skolor.

Jag tror också att en väldigt viktig del är att inte göda det hat och den våldsromantik som finns i vårt samhälle i dag. Jag tycker att vi alla har ett enormt stort ansvar för att inte mata hatet i vårt samhälle.

Anförande nr 39

G a b r i e l K r o o n (SD): Efter ett sådant här dåd är det verkligen läge för självrannsakan, självanalys och förståelse för hur vi egentligen ligger till. I Stockholm har vi inga inpasseringssystem i dag. Vi har i stort sett inga ordningsvakter på våra skolor i dag. Vi har inga larmbågar på våra skolor i dag, som kan ha särskilda metalldetektorer mot knivar eller vapen och så vidare.

När det gäller övningar i vad man ska göra i händelse av dödligt våld och särskilt skolskjutningar har det i flera tidningsartiklar påpekats att förståelsen för vad man ska ta sig till vid ett sådant skeende är nästan obefintlig, i alla fall bland eleverna. Frågan är konkret: Avser ni att anslå pengar för sådana här åtgärder så att vi kan vara bättre förberedda och undvika att något sådant här sker i våra skolor?

Anförande nr 40

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är 55 procent av våra grundskolor som har inpasseringssystem i dag. Nästan alla gymnasier och komvuxskolor har inpasseringssystem. Det handlar alltså om att se till att det för de skolor som inte har det men har behov av det inte belastar den enskilda skolans ekonomi. Det pågår nu ett arbete med att se till att så inte ska vara fallet – detta jobbar vi alltså på.

Men, som jag sa, vi vet också att skalskydd och låsta dörrar inte hindrar en motiverad gärningsman. Den typen av falsk trygghet hjälper inte i en akut situation, utan där behöver även fortsättningsvis beredskap, övningar och utbildningar vara bärande för att möjliggöra att man om det värsta sker kan hantera det på bästa möjliga sätt. Det finns tyvärr inget trygghetssystem som kan skydda om det kommer en kraftigt beväpnad, motiverad gärningsman.

Anförande nr 41

G a b r i e l K r o o n (SD): Så är det ju – rör det sig om en motiverad gärningsman finns det såklart få saker man kan göra för att stoppa den personen. Men vi måste ändå se på vad vi kan göra. Inpasseringssystem i 55 procent av skolorna är absolut bra.

Yttranden 2025-02-17

Sedan är frågan vilken kontroll som sker av de människor som kommer in i skolorna. Kan man fundera på möjligheten att ha väktare eller ordningsvakter? Ni har ju dragit ned på antalet ordningsvakter, till exempel, så hur skulle de kunna vara på plats? Ja, nu finns de ju inte på plats. Det kan även handla om larmbågar.

Den ensamma gärningsmannen är bara ett exempel. Vi har också gängkriminalitet som finns runt omkring, och vi har ungdomar som bär på vapen och knivar. Hur ser vi till att de ungdomarna inte har en sammandrabbning inne i skolan med vapen? Då skulle till exempel larmbågar kunna vara ett effektivt verktyg. Ordningsvakter på plats, kanske inte i alla skolor men i kritiska skolor, skulle kunna vara ett verktyg. Men som jag förstår det är det bara beredskapsövningar ni tänker fokusera på.

Anförande nr 42

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tror inte att Gabriel Kroon heller tror att en ordningsvakt kan förhindra en sådan situation om det kommer en gärningsman med automatvapen. Däremot är det klart att det finns åtgärder som nu är på bordet och som kommer att genomföras i och med skolsäkerhetsutredningen, som kanske gör att till exempel knivar, som du nämnde, kommer att vara lättare att hantera framöver.

Men jag vill verkligen understryka att det viktiga är att vara förberedd, att öva och att ha rutiner på plats och att också, som jag inledde med att säga, gemensamt förändra det samhällsklimat vi har nu. Det är klart att om man hela tiden matar idén om hat och våld kommer detta att leda till att vi får fler sådana här incidenter. Vi måste ha hög beredskap, och vi har hög beredskap. Men vi måste också försöka skapa ett mer hållbart samhällsklimat i det här landet.

Fråga nr 3. Ökningen av sexuella kränkningar i skolan

Anförande nr 43

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Förra veckan kom verksamhetsberättelsen för utbildningsnämnden ut, och den visar på en väldigt kraftig ökning av inrapporterade kränkningar av sexuell art. Tittar man på ökningen mellan 2022 och 2023 ser man att den var 3,98 procent – antalet steg från 402 till 418. Mellan 2023 och 2024 var ökningen hela 39 procent – från 418 till 582 sådana kränkningar. Jag undrar därför vad skolborgarrådet avser att göra mot bakgrund av den här informationen, som står att läsa i verksamhetsberättelsen.

Anförande nr 44

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill börja med att tacka dig, Jan Jönsson, för att du lyfter den här viktiga frågan. Detta är något jag också reagerade kraftfullt på. Det är självklart att våra skolor ska vara trygga platser för barn och unga och att alla former av sexuella kränkningar ska motarbetas med full kraft.

Den här verksamhetsberättelsen kom ungefär samtidigt som undersökningen från Folkhälsomyndigheten som visade att en väldigt stor andel unga flickor i vårt samhälle

Yttranden 2025-02-17

har utsatts för sexuella övergrepp. Det är klart att detta är en följd av den samhällsutveckling vi ser, där jämställdheten på många sätt är på tillbakagång. Vi ser att många unga män följer sociala medier där män, från Sverige men också från USA, till och med förespråkar sexuella övergrepp på flickor och förhärskar ett våld som vi kanske trodde att vi hade bekämpat med viss framgång. Denna samhällsutveckling påverkar våra skolor, och vi måste göra väldigt mycket, både i skolan och i vårt samhälle, för att mota den.

I skolan handlar det såklart mycket om att stärka undervisningen i samtycke, sexualitet och relationer. Där gör vi nu också specialinsatser och har aktiva, anpassade utbildningar ute på våra skolor just för att man ska få extra stöd på de områden där man ser att vi behöver göra mer. Vi bedriver, som Jan Jönsson också vet, sedan tidigare mycket arbete kring destruktiva maskulinitetsnormer, inte minst via MVP, som vi nu sprider i yngre åldrar och som också vänder sig till föräldragrupper på ett mer aktivt sätt.

Men till syvende och sist måste vi bryta den här samhällsutvecklingen. Så länge vi har ett samhälle där jämställdheten backar och fler och fler unga kvinnor utsätts för sexuella kränkningar kommer det att vara svårt att freda skolan från den fruktansvärda utvecklingen.

Anförande nr 45

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack så mycket, borgarrådet, för svaret! Jag håller verkligen med om att detta i grund och botten handlar om ett problem i vårt samhällsklimat och att det är det vi behöver komma åt.

Jag noterade i verksamhetsberättelsen att förvaltningen som något slags förklaring skriver att de flesta av kränkningarna handlar om problematiskt språkbruk. Det kan träffa nog så illa för den som blir utsatt för detta, och bakom ligger ofta värderingar som sedan leder till oacceptabla fysiska kränkningar.

I en skrivelse har vi inför nästa utbildningsnämnd fått svar på vad man tänker göra åt diskrimineringsproblematiken i Stockholms skolor. Man hänvisar till MVP-arbetet i 44 av 140 skolor. Men vad ska man göra i de övriga 100 skolorna, är min fråga.

Anförande nr 46

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det arbetet behöver såklart spridas till fler skolor, och det görs successivt. Men som vi underströk spetsar vi också arbetet när det gäller undervisning i samtycke, sexualitet och relationer. Vi jobbar också mycket med just kränkande behandling – alla sådana fall följs upp noggrannare, och vi vidtar motåtgärder vid fall av kränkande behandling. Vi följer också varje år upp skolornas trygghetsarbete med trygghetsdialoger. En del saker behöver vara universella och göras likadant överallt, men en del behöver också anpassas. Därför är förmågan att vara ute och anpassa stödet efter varje skola en otroligt viktig del.

Men som sagt var: Vi behöver på alla områden gemensamt hjälpa till att se till att vi får ett bättre samhällsklimat så att unga flickor också kan vara trygga i vårt land.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 47

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag gör veckovisa besök på stadens skolor på olika nivåer, både på grundskolor och på gymnasier, och flera elevhälsoteam har under en längre tid vittnat om en oro för att kränkningar tar sig en sexuell natur. Man har också beskrivit att det kan vara problematiskt att hantera dessa kränkningar eftersom föräldrar i många fall backar upp sina barn mer nu än tidigare. Det gör att det blir extra svårt att komma åt den här problematiken. Vad anser skolborgarrådet att vi kan göra för att backa upp skolorna gentemot de här föräldrarna, som ju ovillkorligen har ansvar för sina barns beteende men uppenbarligen inte förstår hur deras barns beteende kränker andra elever och personal?

Anförande nr 48

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är klart att det är väldigt jobbigt för den enskilda vuxna i skolan som möter de här föräldrarna. Vi agerar med full kraft för att stötta våra skolor i att de ska stå upp mot detta. Det gäller inte bara frågan om kränkande behandling, utan det handlar om betygsättning och alla möjliga frågor där man i vissa fall upplever sig vara under hård press från vårdnadshavare. Jag tror att den kommunala skolan många gånger får ett tuffare uppdrag just för att vi är väldigt tydliga med att stå upp för att våra regler och normer ska gälla oavsett vem som står i fokus. Där är just detta att rikta MVP även mot vårdnadshavare ett sätt att också utbilda vuxna i vilka normer och regler som gäller och se till att få stöd på plats även till vårdnadshavare.

Men det är viktigt att vi skalar upp jämställdhetsarbetet. Vi har ingen så kallad flickskola, utan jämställdhetsarbetet i Stockholm och Sverige behöver tvärtom öka.

Fråga nr 4. Polisens kritik av socialtjänsten i Skärholmen

Anförande nr 49

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Hej, Anders! Jag är bekymrad. Vi i Centerpartiet har under en längre tid försökt skapa oss en sanningsenlig bild av vad som faktiskt händer i socialtjänsten i Skärholmen för att vi tillsammans ska kunna ha en saklig och konstruktiv dialog om hur vi ska få bukt med de utmaningar som finns. Men det är verkligen inte lätt. Rapporteringen i medier med intervjuer av tidigare anställda, våra samtal med ansvariga chefer, svar vi får under frågestunder som denna och nu senast polisens kritik ger alla olika bilder av situationen.

I slutet av januari hade vi ett möte med biträdande stadsdirektören, avdelningschefen för individ- och familjeomsorgen i Skärholmen och stadsdelsdirektören. På en rak fråga fick vi svaret att man hinner med sina arbetsuppgifter. Dagen efter läser vi i medier att polisen går ut med kritik och säger att socialtjänsten i Skärholmen fördröjer arbetet. Så min fråga till borgarrådet är: Vem kan man lita på, polisen eller cheferna?

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 50

Borgarrådet Österberg (S): Ordförande! För att börja med det övergripande vill jag tacka dig, Johan, för ditt engagemang för Skärholmen. Du bor ju inte där längre, men du har ändå kvar engagemanget. Det är det viktiga – att vi bryr oss om de olika stadsdelarna i Stockholm.

Den negativa utveckling som vi har sett i Skärholmen ska vändas – det är det viktiga. Skärholmsborna ska ha samma möjligheter som alla andra stockholmare till ett tryggt och bra liv. Vi ska ha en stad som håller ihop, där du har samma förutsättningar oavsett var du bor i staden.

För att detta ska vara möjligt är det viktigt att ha ett 360-gradersperspektiv. Vi har gjort en rad viktiga satsningar sedan vi tillträdde, och ännu mer ska ske framöver. Det handlar till exempel om att polishuset har öppnat och skridskobanan har invigts. Det handlar om fritidsbanken, trygghetskameror, stationen som en kreativ mötesplats för ungdomar, trygghetsdagar, Familjens Hus, gratis skolfrukost och så vidare.

Det är också viktigt att vi har en nära och tydlig samverkan med polisen. Vi stöttar polisen i deras viktiga arbete, bland annat genom att erbjuda en ingång 24:7 till socialtjänsten i Stockholms län, vilket möjliggör en omedelbar kontakt mellan polismyndigheten och stadens socialjour. I varje lokalpolisområde finns numera en socialsekreterare, och vi har ett nära samarbete kring öppna drogscener.

Men Skärholmens stadsdelsförvaltning delar inte den bild som har framkommit i medierna av att socialtjänsten fördröjer akuta ärenden. Detta är kritik som har framförts av en enskild polis. Jag har också haft möte med polisledningen för Stockholm, och de har inte heller framfört den kritiken. Jag vill alltså vidmakthålla att det handlar om en enskild polis som har uttalat sig, och det är svårt att bemöta en enskild persons upplevelse. Ur denna kommunpolis synvinkel finns det säkert fall som har tagit för lång tid. Min bild är dock att detta inte har lyfts i några andra sammanhang.

Anförande nr 51

Johan Kling (C): Tack för svaret, Anders! Kanske finns sanningen om lägesbilden någonstans mitt emellan. Men om vi inte klarar av att lägga alla kort på bordet och se saker för vad de verkligen är blir det svårt att hitta gemensamma lösningar, och det tror jag är en förutsättning för att vi ska lyckas få bukt med det här problemet.

En av signalerna man får från personalen i Skärholmen handlar om brist på pengar och en upplevd press på att avsluta placeringar i förtid. Nu har vänsterstyret i och för sig godkänt ett underskott, men är det tillräckligt? Under förra mandatperioden fanns en pott pengar centralt så att man kunde ansöka om budgetjusteringar för att hantera ökade kostnader. I dag nycklas i stället alla pengar ut till alla stadsdelar. Således drar stadsdelarna ned på andra satsningar, eller stadsdelar med större utmaningar drar ned på annat. I Skärholmen handlar det förmodligen om förebyggande och trygghetsskapande insatser, men också förskola och äldreomsorg får avstå för att behoven är större i socialtjänsten.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 52

Borgarrådet Österberg (S): Ordförande! Låt mig vara tydlig. Barn som behöver placeras ska placeras; det är jätteviktigt.

Socialtjänsten och polisen har ett gott samarbete, men de har också olika lagar att förhålla sig till utifrån de olika myndighetsuppdrag som de båda har. Man kan önska att det hade funnits ett enkelt svar – nu gör vi så eller så – men de olika uppdragen kan ibland göra att bilden blir mer komplex och att det inte finns något tydligt, rakt svar. Socialtjänsten gör alltid en omgående bedömning av de uppgifter man får från till exempel polisen, men enligt socialtjänstlagen måste uppgifterna också vara bekräftade så att de håller för ett ingripande enligt LVU.

För att bemöta detta att personalomsättningen bland socialsekreterare skulle ha ökat markant: Nej, den minskade tvärtom under fjolåret, från en redan ganska låg nivå – i alla fall enligt siffrorna.

Anförande nr 53

Johan Kling (C): Anders, hade det varit klokt att göra som förra mandatperioden och i stället för att nyckla ut alla pengar spara en pott med pengar centralt och pytsa ut dem där det behövs? Genom att nyckla ut lite till alla sänder man inte en signal om ett Stockholm som håller ihop utan snarare om ett Stockholm som riskerar att glida isär.

Jag tror också att vi alla här inne, oavsett politisk färg, nog tycker att stadens förebyggande insatser är enormt viktiga och att varje unge vi kan hindra från att bli rekryterad är en framtida vinst för samhället, ekonomiskt men kanske framför allt i fråga om humankapital. Många av de förebyggande satsningarna från förra mandatperioden är borta: allvarssamtalen, som kanske var en av de tydligaste, och även ordningsvakterna.

Samtidigt vet vi att ni fortsätter att driva många av de satsningar som startade förra mandatperioden, som socialtjänstpersonal placerad hos polisen och polishuset i Skärholmen, för att nämna några. Du får gärna berätta lite mer om de satsningar som ska ersätta allvarssamtal och ordningsvakter.

Anförande nr 54

Borgarrådet Österberg (S): I stället för att diskutera vilka verktyg i verktygslådan vi ska använda tror jag att det är viktigt att slå fast att målet måste vara att varenda unge ska klara skolan. Varenda unge måste känna hopp och framtidstro.

Det här är ett maraton. Hade vi haft ett trollspö för att bara fixa detta hade vi använt det trollspöet. Men nu har vi inte något trollspö, utan vi har den grå kommunalpolitiska vardagen att förhålla oss till. Låt oss fortsätta det goda arbetet och se vad som kan göras mer för att förbättra och effektivisera. Genom att samarbeta och dela information mellan relevanta myndigheter kan vi förhindra det dödliga skjutvapenvåldet och även se till att vi skapar ett tryggt stadsdelområde. Men det kommer att krävas både mod och tålmod. Detta är inte gjort i en handvändning, men arbetet är påbörjat.

Yttranden 2025-02-17

Fråga nr 5. Stadens byggstopp för bastur

Anförande nr 55

M i k a e l V a l i e r F u r t e n b a c h (KD): Fru ordförande! Låt oss skruva upp temperaturen i salongen lite grann och kanske få borgarrådet att svettas, för nu ska vi prata bastu. För snart en månad sedan fick STHLM Sauna bygglov för att bygga en bastuflotte vid Årstaviken. Föreningen har planer på totalt sex bastuflottar. Men det är bara en som har blivit verklighet ännu, och det är den i Vinterviken under förra mandatperioden. Enligt föreningen står 20 000 stockholmare i kö för att få bada bastu och har visat intresse för det.

Att staden utreder sina processer för att underlätta för aktörer som vill förbättra staden är bra, men just nu tycks det ha uppstått ett totalt byggstopp för sådana här bastur i Stockholm. Budgetuppdraget för utredningen som ni har hänvisat till gavs för tre år sedan. Att borgarrådet Strömgren och övriga inblandade rotlar nu tillåter sina förvaltningar att upphäva befintliga regelverk kan knappast anses underlättande. Anser borgarrådet att det är ett lämpligt tillvägagångssätt att upplösa befintligt regelverk innan ett nytt finns på plats? Råder det byggstopp för bastur i Stockholm?

Anförande nr 56

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack, ledamoten, för frågan! Jag skulle vilja säga att vi ser något av en ketchup-effekt när det gäller detta med bastu. Det har länge varit många som vill basta i Stockholm, och nu är det fler än någonsin som både vill basta och vill ställa ut olika typer av bastur.

Detta påminner mig lite grann om det som hände för några år sedan när elsparkcyklar dök upp. Helt plötsligt fanns det något på våra gator som man inte visste vad det var. Det fanns ingen lagstiftning och inget regelverk. Detta behövde man i efterhand hantera. Inom statsvetenskap och nationalekonomi pratar man om ex post och ex ante – man tittar på det man behöver göra antingen inför att något ska hända, före en händelse, eller ex post, alltså efter en händelse.

Vi skulle bara kunna släppa och säga att alla som vill kan få ställa ut en bastu. Men just nu har vi chansen att försöka titta på hur vi gör detta på bästa sätt. Vi vill att alla ska kunna få tillgång till bastu, men vi vill också säkerställa att tillgängligheten för allmänheten är god. När det gäller en del av de exempel som du lyfte och en del av de privata initiativ som finns handlar det om olika typer av exklusiva medlemsklubbar. Det kostar att vara med. Det är lång kö, och allmänheten får inte särskilt bra tillgång.

Trafikkontoret jobbar med en plan för att peka ut de platser som är extra attraktiva och lämpliga för bastu, men då vill vi också värna om att vi tänker till så att det inte blir som med elsparkcyklarna – helt plötsligt finns det en massa bastur, och så har man inte tänkt till utan det kanske blir ett slags privatiserande av det offentliga rummet. Det arbete som pågår nu handlar om att utreda hur vi kan göra det enklare att få bastur på plats, vilka platser som är lämpliga och hur man kan ha en väg in för privata aktörer.

Yttranden 2025-02-17

Men med detta sagt är det lite skillnad när det gäller det här med bygglov. När SBK prövar bygglov kollar de bara om det är förenligt med detaljplanen. Det är inte samma sak som tillstånd.

Anförande nr 57

M i k a e l V a l i e r F u r t e n b a c h (KD): Att processen ses över för att bli enklare är bra. Men ni är ute alldeles för sent, och det som är konstigt är att befintliga regler löses upp och byggstopp uppstår när det redan finns processer i pipeline. Att man ger med den ena handen och tar tillbaka med den andra förefaller för medborgarna väldigt märkligt.

Jag anar att det ligger något i det du säger om privata initiativ. Är det så att ni som, vill jag påstå, inte i grunden är ett socialistiskt parti är Vänsterpartiets gisslan i det här fallet? Är det bara privata som stoppas? Det finns frågor kring arrende för kommunala bastur kontra privata. Är ni Vänsterpartiets gisslan?

Anförande nr 58

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Det finns bara ett enda syfte med det arbete som pågår nu, och det är att möjliggöra för så många stockholmare som möjligt att få tillgång till en trevlig och trygg bastuupplevelse. För att vi ska kunna säkerställa detta behöver vi vrida och vända på vilka platser och upplåtelseformer som är lämpliga och hur den mångfald som jag tror kommer att råda ska se ut. Staden fick aldrig för sig att man skulle äga egna elsparkcyklar, men i det här fallet kan det vara så att staden ska ha bastur. Vi kanske ska samverka med föreningar, eller så kan det finnas privata alternativ. Det kommer nog att kunna finnas en mångfald.

Men om det i medierna uppfattas som att den ena delen av staden ger och den andra tar har det att göra med att du för att kunna ställa ut en bastu behöver ha både bygglov och sedan även tillstånd att använda marken. Vissa kan ha trott att allt varit klart i och med bygglovet, men det är bara huruvida det är förenligt med planen som prövas i just den processen.

Anförande nr 59

M i k a e l V a l i e r F u r t e n b a c h (KD): Så när kommer STHLM Sauna och andra som vill att få möjlighet att ställa ut bastuflostrar?

Anförande nr 60

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): STHLM Sauna har redan en bastu i Stockholm. Det finns ungefär 20 ansökningar om att sätta ut bastu i Stockholm just nu. Flera av dem gäller samma plats, så det finns ett behov av att se över det här och skapa en process som behandlar ansökningar lika och skapar jämställda och jämlika spelregler för dem som är intresserade av detta.

Men det jag kan säga är att mellan den 6 och den 9 mars kommer vi att hyra in en bastu som kommer att ambulera mellan fyra stadsdelar för att låta stockholmarna få testa att

Yttranden 2025-02-17

basta och även samla in deras synpunkter. Vi håller nu på med att ta fram det här arbetssättet för de olika aktörerna. Vi ser över hur staden kan prata ännu mer med en röst för att inom kort kunna möjliggöra för stockholmare att njuta av värme och svalka i en härlig blandning.

Fråga nr 6. Skolsäkerhet

Anförande nr 61

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Efter massmordet i Örebro går tankarna till dem som drabbades av dådet. Det manar också till eftertanke kring hur vi som samhälle tidigare kan upptäcka och förebygga våldsamma individer. Men dådet manar också till handlingskraft när det gäller att agera runt säkerheten här och nu, inte minst på platser där barn och unga vistas. Jag vill passa på att ge en eloge till utbildningsförvaltningen för hur man efteråt hanterade händelsen här i Stockholm, och även till skolborgarrådet, som har meddelat att man ska hantera lås på våra skolor i ett snabbspår.

Min fråga till dig blir därför: När kan vi se att samtliga grundskolor har ett fullgott skalskydd på plats?

Anförande nr 62

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack, Andrea Hedin, för frågan! Jag håller helt med dig om att förvaltningen agerade väldigt bra i den situationen, som upplevdes som väldigt akut även om den egentligen inte specifikt drabbade oss. Det är klart att massmordet skakade om oss alla.

Som jag sa tidigare är det tyvärr så att vi har vetat länge att det finns en risk för denna typ av fruktansvärda dåd. Vi har därför en hög beredskap, och vi hade redan före den här fruktansvärda händelsen gett våra förvaltningar i uppdrag att se över just inpasseringssystemen på våra skolor. Det är 55 procent av grundskolorna som i dag har någon form av passersystem, och i princip alla våra gymnasie- och komvuxskolor har inpasseringssystem.

Skolorna ser väldigt olika ut. De nya skolor som vi bygger i dag byggs med inpasseringssystem och med en huvudentré, vilket underlättar överblicken över vilka som kommer in i skolan. Många skolor som byggdes på 50-, 60- och 70-talet har väldigt många ingångar, och då är det betydligt svårare att ha den typen av övervakning av vilka som rör sig i våra skolor. Där är det också väldigt mycket lättare för små barn att släppa in människor i skolan. Detta gör att behoven ser väldigt olika ut.

Det vi har sagt är att det alltid ska vara behovet som styr. Det ska aldrig vara så att en enskild skola som behöver ha ett inpasseringssystem inte kan ha det på grund av kostnadsläget, utan den frågan ska vi lösa i de enskilda skolorna. Däremot går det inte att svara på frågan om alla skolor därmed kommer att ha inpasseringssystem, utan det kommer att göras en behovsanalys på varje skola.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 63

Borgarrådet H e d i n (M): Jag hoppas att vi ändå ska kunna komma till en punkt där vi har en likvärdighet bland våra skolor när det gäller skyddet.

Som skolborgarrådet var inne på i svaret till en tidigare frågeställare är det svårt att helt förhindra att någon tar sig in på en skola. Redan 2023 lyfte jag i den här salen frågan om lockdown-teknik på våra skolor, om en gärningsman tar sig in. Då uppfattade jag ett måttligt intresse från majoriteten. Har den här händelsen föranlett en omprövning hos majoriteten så att fler skolor skulle kunna ha lockdown-teknik och utbildad personal för att hantera det?

Anförande nr 64

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är klart att vi alla nu gärna vill hitta kraftfulla åtgärder som kan skydda oss. Forskningen är väldigt tydlig med att det är det förebyggande arbetet med rutiner, övning och beredskap som är det enskilt viktigaste.

När det gäller lockdown-tekniken specifikt finns det en svårighet. Andréa Hedin talar om hur det hade sett ut om de hade haft det på den här skolan. Men det är precis i sådana lägen det kan bli farligt – om man har en motiverad gärningsman innanför skalskyddet och låser. Då uppstår stora risker. Det kan finnas andra situationer, när man är på längre avstånd och gör inpasseringar, då en sådan teknik kan fylla en funktion. Vi stänger absolut inga dörrar, utan detta är en analys som görs. Men jag tror tyvärr att vi alla måste se att det inte finns en kraftfull åtgärd som kommer att skydda oss, utan detta är ett stort arbete som vi tvingas göra kontinuerligt.

Anförande nr 65

Borgarrådet H e d i n (M): Med det omvärldsläge vi har behöver vi göra allt vi kan för att skydda de yngsta i Stockholm i deras miljö, där de är varje dag.

I dag utbildas medarbetare i våra skolor om pågående dödligt våld, men på de allra flesta skolor handlar det om en Powerpoint-genomgång på APT av hur man ska agera. Från oppositionen och Moderaterna skulle vi vilja se mycket mer praktisk övning, inte med eleverna men för personalen. Det är något helt annat att öva in- och utrymning skarpt, jobba tillsammans med polisen, plåstra om eventuella sår, stänga dörrar och barrikadera fönster än att titta på en Powerpoint. Finns det några tankar hos skolborgarrådet på att göra detta?

Anförande nr 66

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag delar verkligen uppfattningen att man behöver öva praktiskt, och vi har också övningar som man kan göra ute på skolorna. Väldigt många av våra skolor övar praktiskt. Man har också APT-genomgångar. Men det är klart att vi behöver skala upp de bistådda övningar som förvaltningens säkerhetsavdelning gör med våra skolor och se till att ännu fler skolor regelbundet gör dem.

Yttranden 2025-02-17

Skolverkets rekommendation var tidigare att inte öva med elever, och när det gäller de yngsta eleverna är det kanske bättre att öva med bara personal. Men i äldre elevgrupper görs övningar även med elever, och jag tänker att vi får se vad staten och skolsäkerhetsutredningen kommer fram till. Kanske kommer det framöver att bli mer av ett alternativ att se på den här typen av inrymningsövningar mer som vilken brandövningssituation som helst. Vi kommer ha en stor övning på några av våra gymnasier i höst, och det tycker jag är viktigt.

Fråga nr 7. Anser borgarrådet att staden gör tillräckligt för att möjliggöra för spontana sociala interaktioner i vår stadsmiljö?

Anförande nr 67

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Vi lever i en alltmer digital värld där det är viktigt att vi fortfarande värdesätter och främjar mänskliga möten och sociala interaktioner. Vi ser att problemet ökar. Vi ser ett ökat behov av mänskliga möten och sociala relationer i samhället, hos både gammal och ung. Det signaleras på nyheterna och i medier att äldre känner sig ensamma, och även unga behöver någon att prata med.

Att installera lättillgängliga vänskapsbänkar är en idé som kan bidra till att minska ensamheten och öka gemenskapen i samhället. Dessa vänskapsbänkar kan fungera som en inbjudande plats för människor att samlas, samtala, dela erfarenheter och bygga relationer. Genom att skapa miljöer där människor känner sig ...

Anförande nr 68

O r d f ö r a n d e n : Där var tiden tyvärr ute. Det är frågestund, så man har en minut på sig. Frågan är om borgarrådet uppfattade frågan, men vi får försöka.

Anförande nr 69

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag kan göra ett försök att svara. Jag kan inte annat än instämma i att en av de viktigaste saker som en stad erbjuder sina invånare är ett offentligt rum, en plats där man kan vistas med både personer man redan känner och älskar och personer man bara delar en stadsdel eller en stad med. Detta är något som genomsyrar det vi kallar den gröna promenadstaden – en levande stad där åtta till åttio, alltså både åttaåringen och åttioåringen, ska känna sig välkomna.

I stadens budget gör vi lite olika saker för att åstadkomma inbjudande, trygga och attraktiva offentliga rum. Bland annat har vi jobbat med Levande Stockholm. Det är samlingsnamnet när vi jobbar med sommargåtor, torg, kajer och så vidare. Där handlar det om att varva trivsel i utemiljön med grönska och sittmöjligheter. Det kan med fördel handla om den här typen av vänskapsbänkar – jag vet inte exakt vad det innebär, men det får jag säkert höra alldeles strax. Det handlar om att kunna erbjuda service och något att äta eller dricka för den som vill det men också att möjliggöra för den som inte vill konsumera att ändå ta del av det offentliga rummet. Detta har vuxit under tio år. Det började med två gator, Swedenborgsgatan och Skånegatan, och nu rör det sig om ungefär 45 platser.

Yttranden 2025-02-17

På den senaste trafiknämnden fattade vi också beslut om permanenta åtgärder i våra fokusområden. Det handlar om miljöer byggda på 60-talet, där vi vet att det behövs mer sittmöjligheter och grönska.

Sedan gör vi också en del lite mer påkostade satsningar, exempelvis Riksdalertorget i Hägersten. Här har man efter omfattande dialog med boende i närheten tagit fram en plan. Detsamma gäller David Helldéns torg i Hökarängen, där vi satsar lite extra.

Anförande nr 70

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Vänskapsbänkar är gula bänkar – man kan googla så får man veta vad det är och hur de ser ut. Det sitter en skylt på dem. De började installeras i Zimbabwe 2006, och sedan gick det vidare till Kanada 2015, Helsingborg 2021 och Malmö 2022. Stockholm skulle också behöva dem, för detta är något som det signaleras väldigt starkt om, tycker jag, från medier och i nyheterna. Man hör att gamla känner sig ensamma, bland annat en man det rapporterades om i går. Han hade ramlat hemma och önskade komma till ett äldreboende men fick avslag flera gånger.

Genom att skapa miljöer i till exempel parker kan man locka medborgarna att sätta sig ned och kanske diskutera med någon, om man känner sig ensam och behöver någon att prata med. Det är så enkelt.

Anförande nr 71

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag måste erkänna att jag inte kände till konceptet vänskapsbänkar, men det låter spännande och trevligt. De bänkar vi redan i dagsläget ställer ut och andra sittmöjligheter – ibland kan det handla om något slags träfundament runt ett träd, och ibland är det ett trädäck vid en kaj – bjuder in människor att slå sig ned, både de som redan är vänner och de som lär känna varandra på platsen.

Samtidigt som samhället går snabbare och snabbare och vi människor rör oss snabbare, liksom även data, finns det några saker som förblir konstanta, nämligen människans storlek, den hastighet med vilken man intar ett rum och det avstånd på vilket man känner igen en vän eller upplever en plats. Där har det hänt mycket mindre än man kan tro jämfört med den utveckling som har skett i andra delar av samhället. Målet att skapa platser där människor känner sig trygga har alltså aldrig varit viktigare, och det jobbar vi med.

Anförande nr 72

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Just det – det handlar om att människor ska känna sig trygga och känna att man kan sätta sig ned och samtala med varandra i en vacker miljö, vilket vi har ganska mycket av i Stockholms stad. Vi vill skapa ett Stockholm – en inkluderande och livfull stad – där människor kan mötas och integreras. Därför vill vi att vänskapsbänkar installeras på lämpliga platser och i parker för att främja sociala interaktioner hos både gammal och ung.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 73

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Återigen: Vi kan inte nog betona behovet av att skapa en stad där vi kan mötas över generationsgränser, från olika stadsdelar, med olika intressen och så vidare. Vi behöver skapa en stad där man kan mötas, där staden möter stockholmaren delvis oplanerat. I 60-talets funktionalistiska stad byggde man väldigt rationellt, som om allting var uträknat och praktiskt rationellt. Men jag tror väldigt mycket på det som du också verkar tro på: en stad som inbjuder till spontana möten, som man kan ta del av på olika sätt och som passar olika människor vid olika tidpunkter och i olika åldrar, med olika intressen och olika plånböcker. Jag är väldigt glad och stolt över att det rödgröna styret jobbar intensivt med såväl tillfälliga som permanenta lösningar för detta.

Yttranden 2025-02-17

§ 19 Valärende i kommunfullmäktige

Anförande nr 74

T i n a K r a t z (V): Herr ordförande! Jag skulle vilja anmäla att Laura Roselli avgår som ordförande för Farsta stadsdelsnämnd och att Anders Carlsson Lind avgår som ersättare i Farsta stadsdelsnämnd. Och så vill jag yrka på att vi här i dag väljer Marre Mayr som ny ordförande för Farsta stadsdelsnämnd samt Christina Bäck som ny ersättare i Farsta stadsdelsnämnd.

§ 21 Motion om att bevara trädgårdsstäder och egnahemsområden

Anförande nr 75

A n d e r s E d i n (SD): Herr ordförande! Stockholms trädgårdsstäder och egnahemsområden är inte bara charmiga villakvarter. De är också en viktig del av vår stads historia och en symbol för alla de människor som genom egna arbetsinsatser och små medel en gång fick möjlighet att bygga ett eget hem. Dessa områden ger en unik inblick i 1900-talets samhällsbygge, där drömmen om ett eget hus och en egen trädgård faktiskt blev verklighet för stora delar av befolkningen.

I dag ser vi en utveckling där äldre detaljplaner med generösa byggrätter utnyttjas för att driva fram ovarsam förtätning i dessa områden. Det som en gång var väl sammanhållna trädgårdsstadsmiljöer präglade av grönska och individuella villor förvandlas gradvis när villor rivs och ersätts av parhus och flerfamiljshus. Detta sker allt som oftast utan att man fullt ut tar hänsyn till områdenas kulturhistoriska värde, den befintliga arkitekturen eller lokalbornas intresse.

Vår motion syftar därför till att ge stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att i nära samråd med dem som bor i dessa områden ta fram en ny detaljplan som mer aktivt skyddar den historiska karaktären hos trädgårdsstäderna och egnahemsområdena. Genom att begränsa den exploatering som i dag sker kan vi säkerställa att deras unika identitet behålls för kommande generationer.

Vi förstår självklart att det behövs fler bostäder i Stockholm. Men att skydda dessa kulturhistoriska och arkitektoniskt värdefulla miljöer står inte i direkt motsats till att fortsätta att bygga stad på andra platser. Det visar tvärtom på en förmåga att tänka långsiktigt och differentiera vårt bostadsutbud. Vi vill också att nutidens stockholmarna ska få möjlighet att, precis som det var förr, med egen kraft och i mindre skala kunna uppföra sina bostäder till ett överkomligt pris. Jag vill därför yrka bifall till vår motion. Låt oss bevara den stolta traditionen av egnahemsbebyggelse och trädgårdsstäder så att framtidens Stockholm fortsatt kan stå som en förebild för både modern stadsutveckling och omsorg om vårt gemensamma kulturarv!

Därmed yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 76

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! I stort skulle jag vilja hänvisa till den debatt som vi hade under det senaste fullmäktigesammanträdet i samband med behandlingen av Moderaternas motion som berörde samma fråga. Som politiker har vi ett ansvar för att väga samman olika intressen. I det här fallet handlar det om kommunens lagstadgade bostadsförsörjningsansvar och intresset för att bevara kulturhistoriska värden.

Bostadsbristen i Stockholm är ett faktum. I helgen kunde vi läsa att den genomsnittliga kötiden för en hyresrätt i Farstaområdet uppgår till 14 år. Den genomsnittliga kötiden i hela Stockholm är 9 år. Trots en relativt hög byggtakt har pandemi och lågkonjunktur påverkat byggandet negativt. Det här drabbar stockholmarnas frihet och levnadsvillkor och Stockholms attraktionskraft.

Utöver allmänintresset av att råda bot på bostadsbristen behöver vi också värna stadens kulturhistoriska och värdefulla naturvärden. Därför har vi i Stockholm tagit fram egna styrdokument i form av arkitekturpolicy och byggnadsordning och inte minst strategin för varsam utveckling av småhus- och villaområden. Det här är viktiga dokument som vägleder stadsutvecklingen, och i enlighet med budget för 2025 kommer vi också att fortsätta arbetet med inrättandet av ett nytt naturreservat i Ålstensskogen.

Den rödgröna majoriteten tror på stadsutvecklingen som ett verktyg för att minska segregation och skapa jämlikhet. Vi tror på en hållbar utveckling av Stockholm med närhet till natur, kultur, idrott och samhällsservice. Förslagen som lyfts fram i den här och den tidigare behandlade motionen i samma fråga tror vi dock inte på, främst eftersom det bedöms vara ett mycket komplicerat förslag att genomföra, inte minst juridiskt. Genomförbart skulle det dessutom kosta Stockholms samlade skattekollektiv miljontals kronor. Det här är en finansiering som helt saknas i Sverigedemokraternas eget budgetförslag, där man i stället skär ned med nästan 20 miljoner kronor i stadsbyggnadsnämndens budget för 2025.

Avslutningsvis vill jag verkligen framhålla att möjligheten för lokalbor i hela Stockholm och andra invånare, för den delen, att ta fram nya detaljplaner finns redan i dag.

Med dessa ord yrkar jag också bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 77

G a b r i e l K r o o n (SD): Under de första mötena med intressegrupper som jag hade när jag skulle bli kommunpolitiker träffade jag Långbro villaägareförening. Då tror jag att alla partier i denna sal fanns med, och det var en ganska het och hätsk stämning. Människor som bodde i villorna var väldigt sura för att grannarna fick nyttja sina byggrätter till att bygga parhus och Attefallshus, som gjorde att området gradvis förtätades och trädgårdsstaden gradvis försvann.

Det fanns ett stort missnöje, och jag minns orden ganska tydligt. Jag tror att det var Cecilia Obermüller, men även fler på den rödgröna sidan, som hänvisade till att vi är

Yttranden 2025-02-17

begränsade av detaljplanen. Det finns en detaljplanestadgad rätt att utnyttja hela sin byggrätt, och därför ska man även kunna få göra det. Så sa man.

Men då väcktes nästa fråga: Bör vi då inte se över detaljplanerna och begränsa möjligheten till utökad byggrätt? Jag tror att det fanns en ganska öppen attityd kring att undersöka det här, i alla fall på det mötet. Det kanske berodde på att det här var lokalbor som faktiskt ville ha igenom förslaget. Men nu, när vi har föreslagit detta i kommunfullmäktige, vill man inte titta på det över huvud taget. Det tycker jag är beklagligt. Man hänvisar till att det är komplicerat. Men det är väl inte mer komplicerat än att ta fram en vanlig detaljplan! Och när det handlar om medfinansieringen kan man alltid ha medfinansiering från de människor som bor i närområdet. Det finns alltid möjlighet att titta på och undersöka det här. Som vi alla vet är detaljplanen det styrande dokumentet. Att vi sedan har strategier och så vidare är ju en sak, men det som verkligen kan överklagas är följsamhet till detaljplanen. Och det har vi inte.

Jag tycker att motionen är väldigt viktig, och den sänder också en viktig signal om att stockholmarna vill värna befintliga trädgårdsstäder och befintliga egnahemsområden. De vill inte möjliggöra för opportunistiska byggaktörer, och även privatpersoner, att förtäta sönder de här områdena, utan de vill bevara dem som de ser ut i dag.

Med det sagt yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 78

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): SD är inte ensamma om att ha arbetat länge med den här frågan, Gabriel. Det är ett dilemma att det är så frikostiga byggrätter på en hel del av stadens villamark. Men att göra ändringar i detaljplan är inte någonting som är gratis, och dessutom innebär det begränsningar för fastighetsägare i deras äganderätt och i deras byggrätt. Och man kan ju betänka det faktum att fastighetsägarna själva ska betala för en detaljplan som begränsar deras möjligheter att bygga ut – det är svåra saker.

Det finns inte heller pengar på stadsbyggnadskontoret för att arbeta med dessa frågeställningar. Som sagt: Det är inte gratis. Vem ska betala för detta? Det vore bra om man kunde använda den befintliga lagstiftningen.

Anförande nr 79

G a b r i e l K r o o n (SD): Ja, så är det ju. I motionen föreslår vi att man utreder frågan, och det inkluderar såklart att ta område för område, avgränsa dessa och ha samråd med grannarna. Så kan man få fram vad den allmänna opinionen är. Som politiker får vi väga frågan. Vill vi stå för att göra en ny detaljplan av det hela, eller vill vi begränsa det och ha det som det är i dag? Vill vi ha kvar den äganderätt som tillåter full användning av den gamla byggrätt som man har? Det måste vara ett politiskt ställningstagande som man gör till slut.

Men i och med att ni inte vill utreda frågan tillåter ni exploateringen och förtätningen. Även om du har pratat om den här frågan, Cecilia, har du inte gjort någonting åt den.

Yttranden 2025-02-17

Det här sker varje år, och det förvärras varje år. Jag tycker att det är beklagligt att vi bara passivt tittar på när trädgårdsstäderna förstörs och förtätas sönder.

Anförande nr 80

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande och fullmäktige! Tack till Sverigedemokraterna för en bra och viktig motion!

Som många säkert kommer ihåg diskuterade och debatterade vi ämnet i stort vid förra kommunfullmäktigesammanträdet, när undertecknads motion behandlades. Den handlar om att göra en översyn av Stockholms äldre stadsplaner, det vill säga de äldre detaljplanerna, de som är mellan 70 och 100 år gamla. Sverigedemokraternas motion är något mer kortfattad. Jag vill påstå att min egen hade en mer utförlig beskrivning av problembilden och förslag till lösningar, men vi landar ändå i samma slutsats när det gäller problemet.

Problemet är att det i Stockholms villaområden finns ett antal detaljplaner som är för gamla och skrivna på en tid när markpriser och kreativitet i bostadsbyggandet inte var på samma sätt som de är i dag. Det finns många förtvivlade villaägare runt om i Stockholm som ser grannhuset skövlas, och på tomten byggs i stället en många meter hög och bred fasad och en byggnad med kanske tolv lägenheter. Det var inte alls meningen att det skulle vara något sådant i villaområden från första början.

Det går att se över detaljplanerna om man vill. I debatten vid förra kommunfullmäktigesammanträdet konstaterade vi att det, enligt min åsikt, var alldeles för många i den här salen som inte ville göra detta. Vi fick tydligt höra från den rödgröna sidan att inget av de rödgröna partierna på något sätt visar sig intresserade av att skydda villaområdena. De ser i stället förtätningen som en möjlighet. Det tycker jag är väldigt viktigt att vi för fram till stockholmarna: Det rödgröna blocket är inte på villaägarnas och villaområdenas sida.

Vi hörde också Socialdemokraterna alldeles nyss stå här att säga att förtätningen i villaområdena och skyddet mot det måste ställas emot stadens lagstadgade bostadsförsörjningsansvar. Men det är väl inte i villaområdena och genom att skövla småhus och få upp ett antal lägenheter som vi löser kommunens bostadsförsörjningsansvar? Det gör vi i de stora projekten: Lövhöjden, Älvsjömassan, Årstafältet och så vidare. Vill man skydda de här områdena så går det!

Vi fick också höra att staden har tagit fram ett styrdokument, nämligen strategin för varsam utveckling av småhusområdena. Jag citerade länsstyrelsen under förra kommunfullmäktigesammanträdet, och länsstyrelsen säger väldigt tydligt att antaganden av diverse strategier inte har någon bäring alls. Det är detaljplanerna som räknas. Vill vi få stopp på skövlingen i villaområdena och den ovarsamma förtätningen är det detaljplanerna som måste ändras. Och det är inte den enskilda familjen som vill ha ett sovrum till eller bygga en carport som vi ska stoppa, utan vi ska stoppa byggaktörerna som är hänsynslösa och river hus och förtätar alldeles för mycket.

Yttranden 2025-02-17

Det här går att göra, och det går att finansiera. Jag citerade förra gången Södertälje kommun, som också har tagit initiativ i frågan och som gör detta utan extern finansiering. Det här är en viktig fråga att jobba vidare med.

Anförande nr 81

Cecilia Obermüller (MP): Miljöpartiet värnar absolut trädgårdsstäderna och våra villaområden. Problemet är att vi saknar juridiska medel. Den nuvarande regeringen, med vissa påhejande andra partier i bakgrunden, håller dessutom på att lösa upp all typ av lagstiftning och reglering och förenkla den. Det gör det ju inte lättare att arbeta med kulturmiljövärden och miljövärden över huvud taget.

Ni önskade en översyn av äldre detaljplaner, men samtidigt drog ni ned på resurserna till stadsbyggnadsnämnden i årets budget. Det saknas verkligen resurser till ett sådant arbete. Hur tänker ni?

Anförande nr 82

Johan Nilsson (M): Ordförande! Först vill jag bara säga att jag tycker att det är fel av Cecilia att peka på regeringen. Vi har en möjlighet i Stockholms kommun att ändra och se över detaljplaner. Det rör vi över helt själva. Det spelar ingen roll vad regeringen tycker och säger i frågan. Vill man så kan man, och som sagt: I Södertälje kommun kan man.

Sedan kommer vi till frågan om ekonomin. Vem ska betala, och så vidare? Jag tycker så här: Om vi kan inrätta naturreservat, vilket inte är helt gratis, och se över biotopskyddsområden och bekosta detta ur stadens kassa – varför ska vi då inte kunna skydda våra villaområden? För Moderaterna är det en självklarhet.

Anförande nr 83

Cecilia Obermüller (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Motionärerna önskar en utredning av detaljplaner för villaområden och trädgårdsförstäder. Vissa styrmedelsbestämmelser försvann vid friköp av fastigheter. Ett sådant arbete är som sagt inte heller gratis, och det innebär begränsningar av fastighetsägarnas bygggrätt. Plantaxan är det som finansierar planarbetet, och även Sverigedemokraterna drog ned på resurserna till stadsbyggnadsnämnden i årets budget. Det saknas alltså resurser för ett sådant arbete.

Det är de generösa bygggrätterna i vissa områden som ställer till det. Man borde kunna använda PBL 8 kap. 9, 13 och 17 § och förvanskingsbestämmelserna där om varsamhet vid ändring. Det borde kunna vara mer användbart. Men det är lite uddlöst, och vi har problem med det här. Vi har försökt stoppa sådant här några gånger, men det faller i överinstans.

Skönhetsrådet, som är remissinstans i alla fall i Moderaternas motion, har konstaterat att det handlar om 16 aktuella områden, varav bara 5 är klassificerade av Stadsmuseet. En kulturhistorisk inventering som första steg vore kanske lämpligt, och det är någonting som vi borde tänka på och ta med oss. Det är intressant att vissa

Yttranden 2025-02-17

villaägarföreningar är för begränsningar, åtminstone avseende rivning. Här är en kompletterande digitalisering av stadens arkivhandlingar en sak som skulle kunna göras för att förbättra beslutsunderlaget.

Om kompletteringar kunde göras utan rivning av äldre, ofta vackra, villor vore mycket vunnit. Det är någonting som vi försöker få in. Det handlar alltså om ett prickmarkskifte och den idé som kallas för mellanstaden. Detta skulle vi gärna se lite mer av i planeringen. Det handlar om en mer organisk utveckling av vissa av villaförstäderna, men kanske inte av trädgårdsstaden. Det vore ett sätt att öka antalet bostäder. Man kan till exempel lägga en bostad ovanpå garaget. Det handlar alltså om att komplettera utan att behöva riva det befintliga första huset eller huvudvillan.

Vi har vår guide *Varsam utveckling av småhus- och villaområden*, och den bör följas. Sedan tycker jag att vi gemensamt måste försöka arbeta för att skydda våra fina kulturmiljöer.

Anförande nr 84

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande och fullmäktige! Du var inte med förra gången, Cecilia, när vi diskuterade den motion som jag själv har skrivit i ungefär samma ämne. Jag har därför en liten fråga. Men först vill jag bara säga något om det sista du sa om att komplettering utan rivning skulle kunna vara okej. Problemet är ju i mångt och mycket att det sprängs och skövlas och blir annan påverkan på tomterna. Hur ser du på det?

Jag har också en större fråga. Nu tycker ni att den här motionen ska besvaras. Den förra motionen skulle också besvaras. Martin Hansson uttalade sig förra gången och sa att vissa villaområden kanske skulle kunna skyddas i Stockholm och att man kan utveckla andra. Den stora frågan är: Vad tycker Miljöpartiet? Vad är ni beredda att göra? Du brinner för de här frågorna; det har jag förstått. Du är ute och möter medborgare och så vidare. Men ändå kommer ni tillbaka till stadsbyggnadsnämnden och röstar oftast för ärendena, och här vill ni besvara motionerna. Vad är Miljöpartiet berett att göra för att skydda Stockholms villaområden?

Anförande nr 85

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Det gäller att utveckla det här med prickmarkskifte, och jag menar att det vore väsentligt att göra mer av kulturmiljöinventeringar. Man kanske kan ge Stadsmuseet möjlighet att också klassa andra områden. Det vore av intresse att testa något område just för den här mellanstadsvarianten. Det kanske inte ska vara ett jättevärdefullt område, utan ett område som skulle må bra av lite kompletterande bostäder. Det kan vara någon Attefallare eller att man lägger en bostad ovanpå garaget etcetera. Jag tror att det skulle kunna tillföra mycket, och det skulle kunna skapa en bystruktur. Man borde organiskt utveckla områdena mot en bystruktur. Det finns ju en del ganska tråkiga villaområden, som kanske till och med skulle kunna må bra av en sådan typ av komplettering. Så tänker vi.

Yttranden 2025-02-17

§ 22 Motion om att Stockholm behöver fler bostäder i city

Anförande nr 86

A n d r é N i l s s o n (L): Det är jättekul att få stå här uppe i talarstolen och prata om tre av de saker som jag tycker mest om: bostäder, vår stadskärna och sedan bostäder i vår stadskärna. Men där finns det tyvärr ett problem, nämligen att det i Stockholm ekar rätt tomt när det gäller centrala bostäder.

Vi ligger faktiskt rätt kasst till jämfört med nästan alla andra större städer i Sverige. Jämför man med Göteborg och Malmö märker man att deras stadskärnor ser helt annorlunda ut. De har ett helt annat utbud av bostäder nära centralstationerna än vi har i Stockholm. Om man kollar på de siffror som finns från Sweco på ungefär hur många som bor i Stockholms stadskärna, det som kallas City och Gamla stan, ser man att det rör sig om ungefär 10 000 personer. Det är ungefär jämförbart med hur många som bor runt Kumla torg, som jag kommer från. Och det är betydligt färre än de människor som faktiskt drömmer om att få bo här, i vår centrala stad. När jag snackar med mina kompisar som bor i Närke, på glesbygden som jag kommer från, och hör att de funderar på att flytta till Stockholm märker jag att det tyvärr inte är så många som funderar på att flytta till våra härliga förortsstäder. Vad de funderar på är att flytta in till centrala Stockholm.

Att det finns attraktiva bostäder tillgängliga nära arbetsplatser och nära kollektivtrafik är helt avgörande för att vi ska kunna locka till oss kompetens. Därför har Liberalerna ofta lyft förslaget om att en fjärdedel av varje tillkommande kvadratmeteryta i City ska vara bostäder. Det är inte lätt; det blir inte så per automatik. Det har funnits rätt många olika program där man på olika sätt säger att det är bra med bostäder i City. Men oftast blir det lågt prioriterat jämfört med kontor och andra verksamhetslokaler. I slutändan har det inte funnits tillräcklig politisk vilja för att verkligen se till att det byggs fler bostäder i City. Det finns några få fall, och där har det verkligen krävts mycket politisk vilja. Vi räknar upp några stycken i motionen, men det är tyvärr alldeles för lite.

Jag yrkar bifall till motionen, så att vi kan se till att vi får en strategi för att få fler bostäder i City och en mer attraktiv stadskärna som är mer blandad med både verksamhetslokaler, kontor och bostäder. På så sätt kan stadskärnan leva dygnet runt, och vi får en mer attraktiv stad som kan locka människor från hela världen som vill bo centralt i vår fina stad. Om vi jobbar tillsammans och målmedvetet med en strategi för att se till att vi bygger bostäder när det tillkommer byggyta centralt, i City, i Stockholm, kan vi få till en förändring.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen och till motionen.

Anförande nr 87

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Ordförande och fullmäktige! I motionen föreslås, som vi hörde här, att staden tar fram en strategi för fler bostäder i City. Motionen anses, som ni också kan notera, besvarad. Vi har faktiskt ett program för City, som dessutom är uppdaterat så sent som 2023. I programmet för City står som en mycket viktig punkt

Yttranden 2025-02-17

att vi måste öka funktionsblandningen i City med ett större inslag av bostäder. Det bidrar till att levandegöra City under en större del av dygnet. Det finns möjlighet att både konvertera dagens bostadsbestånd och planera för nya bostäder vid en mer genomgripande förändring av kvarter eller en enskild byggnad.

Fullmäktige har i stor enighet sagt att det är viktigt att få fram en ökad nattbefolkning i City för en mer levande innerstad. Det handlade alltså om att få fram fler bostäder. Inget parti, inte heller Liberalerna, reserverade sig för programmets beskrivning och formuleringar kring fler bostäder i City.

De utmaningar som finns i City handlar om flera saker. En stor andel av byggnaderna är kontor i privatägda fastigheter med tomträtt. I dag finns också stor efterfrågan på kontor i City. Tyvärr är efterfrågan mindre i andra delar av Stockholm, exempelvis söder om staden, där vi samtidigt jobbar hårt för att få fler arbetsplatser. City är tyvärr – kanske man kan säga – nu mer intressant än någonsin när det gäller att etablera kontorsarbetsplatser.

En motsättning kan också finnas på vissa platser i City som är kopplad till det här med buller. Sveriges lagstiftning kring buller är, som alla vet, väldigt tuff om det innebär att bostäder blir bullerstörda. Här är det skillnad på vägtrafikbuller eller mer svårhanterligt industribuller som kan komma exempelvis från musik och restauranger. På vissa bullerstörda platser där inte bostäder är möjliga kan det vara bättre att till exempel etablera hotell för att få mer folkliv på platsen.

Motionens innehåll anser jag är helt i linje med vårt program för City, och med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 88

A i d i n Z a n d i a n (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Tack för en bra motion! Intentionen i motionen om att fler bostäder ska tillkomma i City är väldigt bra. Det är en bild som vi i majoriteten delar, som Jan var inne på. Det finns just nu sju pågående planer som är i start-pm fas eller som har kommit längre fram inom Stockholms Citys planprogramsområde, och flera av dessa kan komma att bli bostäder.

Motionens kärna, det vill säga att det byggs fler bostäder i City, är något som vi som sagt delar och ställer oss positiva till. Det handlar inte minst om tryggheten genom att öka nattbefolkningen och göra den delen mer levande under dygnets alla timmar. Det är inte många städer i Stockholms storlek som är lika öde mitt i city som Stockholm en lördagskväll. Det är inte kul, och det beror givetvis bland annat just på en avsaknad av en större nattbefolkning, det vill säga bostäder.

Jan var inne på programmet för City. Jag vill tillägga att det i utlåtandet till det står att programmet är ett första steg i planprocessen som ska bidra till att den efterföljande planeringen blir mer förutsägbar och effektiv genom att viktiga strategiska frågor lyfts i ett större sammanhang. Programmet ligger till grund för arbetet med detaljplaner och bygglovsprövningar i Citys olika delar. Därmed anser jag att något behov av ett

Yttranden 2025-02-17

ytterligare strategidokument som verktyg att luta sig mot för tillskapande av bostäder inte finns, då det bland annat är just Cityprogrammets syfte.

Detta är en bra motion, men jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Yttranden 2025-02-17

§ 23 Motion om att stärka småbåtslivet i Stockholms stad

Anförande nr 89

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Stockholm är en fantastisk vattenstad. Om just detta handlar den här motionen. Vi ska stärka småbåtslivet, som så länge har varit en naturlig del av vår stad. Inom regionen finns i dag över 40 000 fritidsbåtar och 260 båtklubbar anslutna till båtförbunden. Utöver det har Stockholms stad drygt 470 allmänna båtplatser som man kan hyra säsongsvis, och som det rödgröna styret nu givetvis har höjt avgiften för.

Det finns ett 60-tal båtklubbar som har olika arrenden med staden. De ideella båtklubbarna utgör ett unikt perspektiv på strandlivet i den här staden, och även ideella båtklubbar behöver långsiktiga förutsättningar för att kunna bedriva sin verksamhet. Tidigare arrenden har varit så långa som 25 år, och Moderaterna anser att situationen nu måste ses över kopplat till att man för att kunna göra en investering eller liknande behöver ha just de här långa avtalen. Men i dag är det så att det bara slipper i väg tre fyra, ibland kanske fem, års avtal. Det är kortare tidsperioder på platser där staden redan nu vet att annan planering är i gång. Det hindrar, och det stannar upp. Vi måste använda uppläggningsmarken mer effektivt och tillsammans med båtklubbarna utveckla ett miljömässigt och hållbart fritidsbåtliv. Det borde inrymma en viss rimlighet i längden på arrendeavtalen där det går.

På detta hade jag hoppats få ett bra svar kring den här motionen. Men majoriteten verkar mest avfärda hela frågan utifrån ett ganska trött och icke-engagerat svar. Jag tycker inte att majoriteten bemödar sig med att svara på förslagen i den motion vi lägger fram och i det underlag som vi har fått till fullmäktige. Jag hoppas få lite mer klarhet här i dag. Vi måste utveckla fritidsbåtslivet i framtiden, och då behöver båtfrågorna komma in tidigt i planarbetet. Problemet med stadens befintliga strategi för fritidsbåtslivet är att båtarna inte finns med i stadens översiktsplan. Faktum är att småbåtar och fritidsbåtar inte ens nämns en enda gång i översiktsplanen. Därför behöver vi ta fram en mer långsiktig planering för att utbyggnaden av fler bryggplatser, daghamnar och småbåtshamnar säkerställs och samtidigt också göra en översyn av tillfartsvägar och parkeringsplatser vid båtområden. Vi ska alltså säkerställa att de båthamnar som vi har i dag har en bra väg fram till sig och att detta blir platser som vi också ska investera i som stad.

Motionen har i flera berörda nämnder tagit upp hur just båtlivet i stor utsträckning faller mellan olika förvaltningar och kontor när det gäller just sådant som borde göras. Ingen har en samlad rådighet eller kompetens i just den här frågan. Det måste vi ju i alla fall lösa. Det är väl ingen liten fråga? Det hoppas jag att majoriteten kan svara på i dag.

Bifall till motionen!

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 90

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Fritidsbåtslivet är viktigt för Stockholm och fyller en viktig roll i att levandegöra vattnet och skapa liv och rörelse kring och nära vattnet. Det är också därför det är bra att Stockholm har en egen strategi för ett starkt och levande fritidsbåtsliv, där mycket av det som motionären önskar också behandlas. I strategin finns bland annat uppdrag till berörda nämnder att identifiera platser som kan bygga ut för att stärka båtlivet. Även frågor kring markupplåtelse, arrenden och långsiktighet finns med i strategin.

Den här strategin är gällande fram till 2026, då en ny strategi bör tas fram och den aktuella löper ut. Det är ett bra tillfälle att se över just de delar som Wedin pekade på. Man kanske behöver förtydliga gränsdragningar mellan nämnder och förvaltningar, exempelvis. Men fram till dess är det den här strategin som är gällande, och det är den som vi arbetar efter för att skapa bättre förutsättningar för fritidsbåtslivet.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag att anse motionen besvarad.

Anförande nr 91

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Tack, Moderaterna, för motionen! Som föregående talare redan har varit inne på är båtliv en viktig del av Stockholm sedan länge. Det är en av de bitar som gör Stockholm till den stad som vi känner igen. Alla båtar som ligger förtöjda vid bryggorna och alla båtägare som vårustar sina båtar när andra flanerar förbi är en del av attraktionerna och sevärdheterna i Stockholm, och så ska det vara även i framtiden.

På samma sätt som en kolonilott i ett koloniområde är båt ett ekonomiskt överkomligt sätt att ha en trevlig fritid. Det är fortfarande billigare att ha en båt och båtplats i Stockholm än att skaffa en sommarstuga, till exempel, i Stockholmsområdet. Det är en folkrörelse, som Dennis Wedin var inne på, och det är ideella båtklubbar som har de flesta båtplatserna i Stockholm.

Sedan kommer vi till de dilemman som vi har i och med att konkurrensen om markanvändningen är hård i Stockholm. Vi i politiken måste prioritera mellan olika markanvändningar. Precis som motionären säger behövs långsiktighet så att klubbarna vet vad som gäller. Som Maria-Elsa var inne på finns det redan en strategi som gäller, och det finns egentligen ingen politisk motsättning i frågan.

Ett annat dilemma som ni var inne på är att det är flera förvaltningar som är inblandade, och det är inte unikt. Det är likadant i många frågor. Stockholms stads förvaltning är så komplicerad att flera olika förvaltningar är inblandade i många olika frågor. Men det var ett bra inspel att vi skulle ta med den här frågan i den översiktsplanering som börjar i år. När det gäller båtklubbarna är det också viktigt att de kommer längre i sitt miljöarbete. De har kommit en bit framåt, men det finns mycket att göra i den delen.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag att besvara motionen.

Yttranden 2025-02-17

§ 24 Motion om en arkitekturpolicy som främjar klassisk arkitektur

Anförande nr 92

M a t s J o h n s s o n (SD): Ordförande! Jag vill tacka för det ordföranden sa i inledningen av sammanträdet om att vi inte bara ska avslå motioner utan även ha en diskussion. Det är egentligen det vi vill med vår motion. Vi vill diskutera hur vi vill att Stockholm ska se ut i framtiden.

Stockholm är en vacker stad. Det säger alla, till och med lärare i skolan. Men det är inte riktigt sant. Den är vacker för att den ligger på en vacker plats. Klippor och vatten har gjort den vacker. Men när det gäller husen, däremot, är det tveksamt hur mycket skönhet där finns. Vid förra sekelskiftet fanns det mycket pengar i Sverige bland vissa människor, och det byggdes väldigt många vackra hus. De hus som byggdes under tiden från 1880 fram till 1930 och 1940 bidrog till att göra Stockholm till en vacker och vackrare stad. Efter andra världskriget var det lite stillestånd, och när miljonprogrammet kom var det kört. Då började man bygga förort även inne i stan.

Vi sverigedemokrater tycker nu att man måste börja fundera. Vad vill vi egentligen göra med Stockholm, och hur ska Stockholm se ut? Ska vi fortsätta med dessa fyrkantiga lådor, och ska vi ha Norra Djurgårdsstaden överallt, även i City? Nej, vår tanke är att vi ska försöka inkludera en mer klassisk arkitektur i Stockholms arkitekturpolicy, och det är också det som är vårt förslag.

Anförande nr 93

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Policyn har vi ju antagit, som sagt, och jag uppfattar ändå att den tar väldigt många steg mot det som vi i dag uppfattar som klassisk arkitektur. Jag tycker att det till exempel har blivit bättre med former, exempelvis det här med lutande tak. Jag personligen har haft problem med de platta taken tidigare, som har byggts mer utifrån ett ytmaximerande tänkande än en stil. Där har det blivit bättre, och delvis med hjälp av policyn. Det är väl där jag tror att man ska se svaret.

Jag tycker inte att vi ska hålla på med repliker och sådant, för det blir konstigt. Vi ska ha en modern arkitektur men en arkitektur som är inspirerad av det som var vackert och fint i dåtiden. Ungefär så!

Anförande nr 94

M a t s J o h n s s o n (SD): Tack för att du håller med mig, Martin! Du säger själv att det har blivit bättre; alltså tycker du också att det som gjordes tidigare var ganska fullt. Jag tycker inte heller att platta tak hör hemma i en stad. Därmed är vi eniga om detta.

Jag tycker nog inte att vi kan säga att nuvarande policy har hjälpt. Vi bygger fortfarande ganska sterilt och enahanda. Som du säger ska vi inte bygga repliker på gammalt. Men saken är att all arkitektur är en replik på gammalt. Det händer kanske en gång vart femtionde eller hundra år att man kommer på någonting nytt. Och

Yttranden 2025-02-17

därefter bygger alla likadant som den arkitekten gjorde. Sedan kommer kanske något nytt igen, men i stort sett allt är repliker.

Anförande nr 95

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Den rödgröna majoriteten delar synen på betydelsen av arkitektonisk mångfald och vikten av att värna Stockholms historia och kulturarv. Ny bebyggelse ska integreras respektfullt i stadsmiljön. Både nutid och historia ska beaktas när vi formar Stockholm, och därför har staden, som precis har nämnts, tagit fram flera strategiska dokument som är vägledande i stadsutvecklingen och utformandet av Stockholm när vi bygger nytt.

Syftet är att just arbeta och verka för att skapa harmonin och balansen mellan gammalt och nytt. Två av dokumenten är dem som vi har nämnt tidigare, arkitekturpolicyn och byggnadsordningen. Sammantaget är detta dokument som faktiskt utgör ett gediget kunskapsunderlag som sammanfattar stadens historiska framväxt, stadsdelskaraktärer och landskapsförutsättningar i Stockholm. I arkitekturpolicyn kan man hitta konkreta metoder och strategier som man kan inspireras av när man bygger nytt. Med hjälp av strategierna får vi ett helhetsperspektiv som hjälper oss att säkerställa att ny bebyggelse och nya miljöer inte bara uppförs i linje med den rådande arkitekturen utan också i balans med alla de omkringliggande miljöerna, som natur och gaturum.

Stockholm är en stad av mångfald. Variation i bebyggelse och landskap formar vår unika stadsbild. Stockholms mångfald är ett resultat av historien. Men det är också en aktiv del av stadens identitet, och det är genom det här perspektivet som strategierna syftar till att forma Stockholms framtida stadsmiljöer.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 96

M a t s J o h n s s o n (SD): Hej Maria-Elsa! Jag får väl tacka dig liksom jag tackade Martin, för du håller också i princip med mig. Du säger att vi gör det vackrare nu än det gjordes tidigare. Ja, till viss del, men har vi kommit riktigt så långt fram som vi vill? Hur ser alla nya stadsdelar ut när vi bygger i Stockholm? De är alla likadana. Norra Djurgårdsstaden och Hagastaden är inte direkt några skönheter. Jag tycker att det är bättre än det var på 1970-talet, men det är inte någon direkt skönhet. Vi har en bra bit kvar, så vi behöver på något vis ändra eller korrigera vår policy så att det är tydligare vad staden vill. Du verkar vilja exakt samma sak som jag.

Anförande nr 97

M a r i a - E l s a S a l v o (S): I Stockholm ska vi bygga vackert, oavsett var någonstans i Stockholm vi bygger. Oavsett om vi bygger i Rinkeby eller om vi bygger i Hagastaden ska vi bygga vackert, och vi ska bygga med hög kvalitet. Det ska rimma väl med övrig stadsmiljö och övrig historia som vi har. Vi är stolta över Stockholms historia, och Stockholms historia hittar man i stadsmiljön och i den arkitektur som vi har. Det är målet med de strategier som vi har tagit fram och som ju Stockholm prisas för. Stockholm inspirerar andra kommuner över hela landet med de här strategierna.

Yttranden 2025-02-17

Man ser till Stockholm och ser att det här är ett kunskapsunderlag som kan inspirera och bringa klarhet i en ganska polariserad samhällsdebatt.

Vi ska bygga vackert; det håller jag verkligen med om. Men jag tycker att de här strategierna också bidrar till att Stockholm ska bli vackert och förbli vackert.

Anförande nr 98

G a b r i e l K r o o n (SD): Det kommer alltid många fina ord från Socialdemokraterna, men man förstår inte alltid riktigt vad de menar. Och det är väl kanske lite av syftet. Vad vi menar är glasklart. Vi vill att det, när det går, ska byggas hus i stil med den arkitektur som präglade sekelskiftet fram till funkis, alltså från 1880 till runt 1930. Det måste vara Stockholms uttalade ambition och uttalade andemening, och det står inte uttalat i dag i arkitekturpolicyn.

Sedan kan man såklart tycka att Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden är vackra områden. Men det är ett politiskt ställningstagande som man får göra från socialdemokratin i det här fallet. Från vårt håll är vårt löfte och även vårt vallöfte – för nu börjar vi snart närma oss val också – väldigt tydligt. Om vi kan påverka ska vi ställa krav på klassisk arkitektur i alla de områden där det är möjligt. Det gäller inte minst de nybyggnadsområden som vi nu utvecklar och tar ett helhetsgrepp kring. De är ypperliga exempel på att man ska lära av det som har varit uppskattat.

Som konservativ måste man ändå någonstans värna det som har fungerat. Du är uppenbarligen inte konservativ, Martin, utan du är någonting annat. Du söker efter det nya, det spännande och det som inte finns. Men tittar vi på er historik här i Stadshuset ser vi tyvärr att det nya har varit ganska destruktivt. Det har inte alls varit lika uppskattat som de klassiska områden som byggdes runt sekelskiftet.

Det finns ett uttryck på engelska som lyder KISS – keep it simple, stupid! Det här är inget glåpord riktat mot någon här, men jag tycker att det är någonting som måste efterlevas. Keep it simple, stupid! Utarbeta något vidare efter de områden som uppskattas och den arkitektur som redan finns! Försök inte återuppfinna hjulet och i samband med det även misslyckas med att skapa hjulet och göra det fyrkantigt i stället!

Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 99

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag menar att den här kombinationen finns. Jag hann snabbt googla fram ett bra exempel, nämligen Svenska Bostäders nybyggda hus i kvarteret Persikan på Södermalm. Jag visar här en bild på det. Detta är precis det som i alla fall jag ser framför mig. Det ser klassiskt ut men är väldigt modernt. Det är en fusion, så att säga, mellan det klassiska och det moderna. Och det tror jag att stockholmarna också uppfattar. De ser att det här är ett modernt hus men klassiskt inspirerat.

Det är självklart att vi kan klara av att bygga mer sådant, och det är det jag också hoppas att vi ska göra. Sedan är det såklart lite olika på olika platser. Men jag tror inte

Yttranden 2025-02-17

på att vi ska återgå till att bygga sekelskifte eller funkis. Det blir konstigt. Jag vill se mer av det här – det som Svenska Bostäder gjorde i Persikan. Det är det jag vill se mer av.

Anförande nr 100

G a b r i e l K r o o n (SD): Det där är ett väl ett bra exempel, men det är väldigt få sådana exempel vi har på bordet. Nacka kommun har varit lite framåtsträvande med sitt Nacka Grace-projekt, och det gäller även Lidingö. I Stockholms stad har vi det här projektet och något ytterligare hus på Östermalm som man på senare tid har byggt i den klassiskt inspirerade stilen. Det är väl jättebra, men 95–99 procent av alla våra byggnationer har inte den andemeningen, skulle jag vilja påstå. De har den moderna andemeningen, där Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden är typexempel.

Det är uppenbart att vi inte ställer tillräckligt hårda krav i våra styrande riktlinjer för att styra byggaktörerna och detaljplanerna i riktning mot att inkorporera de klassiska elementen i tillräckligt hög grad. Det är det motionen syftar till att råda bot på.

Yttranden 2025-02-17

§ 25 Motion om införande av boendeval för äldre – med LOV som regel för vård- och omsorgsboenden

Anförande nr 101

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Vi noterar att äldrenämnden pekar ut den stora nackdelen med LOU. Det är också detta vill vi komma till rätta med genom vårt förslag om att i stället ha LOV som huvudregel för vård- och omsorgsboenden. Det handlar nämligen om att populära verksamheter plötsligt kan försvinna när man måste göra en ny upphandling därför att någon kanske erbjuder ett lägre pris eller liknande. För oss liberaler är inte det viktiga själva driftformen, utan det är den kvalitet som boenden kan erbjuda, oavsett om de bedrivs i kommunal eller fristående regi. Då är LOV mycket bättre eftersom det ger makten till de enskilda individerna.

Därför har vi föreslagit att LOV ska bli huvudregeln, och vi konstaterar att det finns en del remissinstanser som också tycker att det skulle vara bättre. Vi har ett annat område i staden, stöd och service till personer med funktionsnedsättningar, där LOV egentligen också är en mycket bättre form. Men där har vi ytterst få aktörer som i dag tillhandahåller några möjliga alternativ. Det tycker vi är väldigt tråkigt eftersom det minskar människors valfrihet.

Jag vill yrka bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen och konstaterar att för Liberalerna är det viktigaste att individernas valfrihet går först. För den styrande majoriteten verkar det i stället vara själva systemen som är det viktiga att upprätthålla.

Anförande nr 102

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag tänkte faktiskt inleda med att berätta lite hur det ser ut i staden i dag. Jag hinner nog inte säga allting, så jag kanske blir tvungen att gå upp i talarstolen en gång till för att bemöta själva motionen – i synnerhet som min man har sagt åt mig att jag måste prata långsammare!

Jag vill inleda med hur det ser ut i staden för närvarande. Stockholmarna kan i dag välja mellan 154 vård- och omsorgsboenden. 74 av dessa ligger utanför kommungränsen, och med alla dessa har Stockholms stad LOV-avtal. Ett av dem är Danvikshem, som ligger i Nacka. Nackaborna brukar klaga på att det är mest stockholmare som bor där och inte så många Nackabor. Det är så det ser ut.

I vår egen kommun finns 80 vård- och omsorgsboenden. I dag har staden rådighet över 39 av dessa, alltså nästan hälften. Av de här 39 drivs 32 stycken i egen regi medan 7 är upphandlade på entreprenad. Utöver dessa 39 finns det alltså 41 äldreboenden som drivs med LOV-avtal, det vill säga att en visserligen knapp men ändå majoritet av äldreboendena redan i dag drivs med LOV-avtal inom staden. Sammanlagt betyder det att stockholmarna har tillgång till över 100 vård- och omsorgsboenden med LOV-avtal, medan stadens egna boenden uppgår till 39 stycken, varav alltså 7 är upphandlade.

Yttranden 2025-02-17

Jag har inte haft helt lätt att förstå vad det är man vill med motionen. Vill Jan Jönsson att staden helt ska sluta driva äldreboenden i egen regi? Menar Jan Jönsson att även kommunal regi ska drivas inom LOV? Eller menar Jan Jönsson att all privat drift ska ske genom LOV vid sidan av den som drivs kommunalt? Jag tycker mig märka i remissvaren att det inte heller är helt klart för dem som har svarat. Efter att ha läst Jan Jönssons reservation, där han kommenterar mina egna synpunkter, inser jag att kanske inte heller jag var helt säker på den saken. Om hela staden, inklusive den egna regin, ska in i LOV, vilket kanske inte är Jan Jönssons mening, är det en väldigt stor byråkratisering i bästa new public management-anda. Men det är kanske inte vad Jan Jönsson menar.

Oavsett vad han menar yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 103

O r d f ö r a n d e n : Från presidiet vill vi tillägga att vi aldrig har några problem med att höra vad borgarrådet Boucher säger. Det är föredömligt klart och tydligt!

Anförande nr 104

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag instämmer i det som ordföranden sa; just Torun är en av dem som är tydligast och som dessutom pratar i ett lagom tempo i alla sammanhang. Där håller vi inte med din man, utan vi kan konstatera att han är nedröstad!

Det är helt enkelt precis som vi skriver: Vi tycker att LOV ska vara huvudregeln. Sedan är det mycket möjligt att man behöver ha ett fåtal boenden som kommunen har som något slags grundverksamhet. Men det finns exempel på kommuner där man helt och hållet har gått över till LOV för att man vill stärka valfriheten. Det är det som är huvudsyftet med vår motion.

Det vi ser nu runt om i staden är hur den nuvarande majoriteten inom både äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning plockar tillbaka en massa verksamheter till kommunal regi trots att de har varit uppskattade av dem som bor på vissa av boendena. När det har varit alldeles för dålig kvalitet är det ingen tvekan om att man ska avbryta avtal och liknande. Men fördelen med LOV är att människor då kan rösta med fötterna och välja en annan verksamhet om man tycker att den man har är för dålig. Dessutom kan man sprida detta till vänner och bekanta och säga: Ni ska inte välja det där boendet, för det är alltför uselt. Då får man till syvende och sist stänga igen sin verksamhet, och det är ju inte ekonomiskt hållbart för något företag alls.

Vi vill ha LOV som huvudregel. Sedan kan det definitivt behöva utredas om det får mer konsekvenser för till exempel någon form av basplatta, men vi tror på valfrihet och att den enskilde ska få välja. Vi vill därför ha LOV som huvudregel.

Anförande nr 105

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tänkte också ta mig tid att berätta vad som hände på Kungsholmen år 2009. Under jul och nyår 2008–2009 bröt staden sitt avtal med

Yttranden 2025-02-17

Aleris om driften vid Serafens vård- och omsorgsboende på Kungsholmen. Jag satt i stadsdelsnämnden då, och Regina Kevius var nämndens ordförande på Moderaternas mandat.

Vid den tiden hade inte Kungsholmen något boende i kommunal regi, så förutom det juridiskt komplicerade arbetet med att häva ett avtal behövde man snabbt bygga upp en ledningsfunktion som hade kapacitet att ta över verksamheten. Det är naturligtvis främst förvaltningen som ska ha en eloge för att de lyckades med det här, tvärs genom helgerna. Men även nämndens dåvarande moderata och vid det tillfället rätt unga ordförande hanterade frågan väldigt proffsigt.

Ett annat resultat av de erfarenheter som den dåvarande borgerliga majoriteten införde är att staden inte längre upphandlar med lägsta pris utan med fast pris. Man konkurrerar alltså om vad man anser sig kunna åstadkomma utöver skall-krav för detta fasta pris. Allt det här är bra att känna till, tänker jag, även för oppositionen i dag. Anledningen till att jag lyfter det här exemplet är att det så tydligt visar att det är ytterst viktigt att det finns upparbetad kompetens inom kommunen för att bedriva äldreomsorg. Det är svårt om det ligger på en miniminivå, som Jan Jönsson möjligen vill.

Kommunen har ett lagstadgat krav på sig att driva äldreomsorg. Kommunen kan inte skylla på någon annan om äldreomsorgen havererar, även om det beror på ett internationellt riskkapitalbolag eller investmentbolag som staden har upphandlat för driften. Därför tycker jag att det är en stark poäng att det finns en stabil och tillräckligt stor äldreomsorg i egen regi i staden. Som det ser ut just nu inom Stockholms stad har alltså staden rådighet över knappt hälften av alla vård- och omsorgsboenden. Sju av dem är upphandlade enligt LOU. Det innebär att även om vi slutar upphandla dessa sju så skulle fortfarande lite drygt hälften av alla äldreboenden i staden drivas privat inom LOV. Jag tycker att det ger både en stabil drift inom den egna regin och stora möjligheter att välja andra boenden – och ytterligare 70 stycken i andra kommuner.

Jag upplever därför att motionen helt enkelt slår in en öppen dörr. Med det sagt håller jag med om att LOU är en svajig form av upphandling om man vill uppnå långsiktighet och kontinuitet inom äldreomsorgen. Men det hinner jag inte utveckla just nu.

Yttranden 2025-02-17

§ 26 Motion om ett språklyft inom äldreomsorgen

Anförande nr 106

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Min farmor ägnade hela sitt yrkesliv åt äldreomsorgen, de sista åren här i Stockholms stad. Hon tog hand om dem som byggt upp det här landet, de som slitit och betalat skatt i förhoppningen om att få en trygg ålderdom. Hon såg hur omsorgen förändrades, hur den försämrades och hur den slutade att vara en välfärd som hon kunde lita på.

Förra året gick hon bort, men innan dess hade hon själv blivit beroende av hjälp. Trots att hon hade ett stort behov av hemtjänst väntade hon in i det sista med att söka den, för hon var rädd. Hon var rädd därför att hon behövde hjälp men visste att den hjälp hon skulle få inte var den som hon själv en gång hade gett. Redan innan hon fick hemtjänst hände det att personal av misstag plingade på hennes dörr och försökte tränga sig in i hennes lägenhet. När hon försökte förklara för dem att de hade kommit fel förstod de inte vad hon sa eftersom de inte talade svenska. Jag minns att hon tyckte så synd om tanten som bodde ovanför henne, som näst intill varje dag fick besök av okänd hemtjänstpersonal som hon inte kunde kommunicera med.

Det här är inte värdigt. Det här är inte vad politikerna lovade min farmor och hennes generation som byggde upp vårt välfärdssamhälle. De arbetade, de betalade skatt och de röstade på Socialdemokraterna för att de trodde på idén om en gemensam trygghet. Men när de själva nu söker stöd av den välfärd som de har byggt upp och betalat för sviker man dem. Man har låtit dem bli beroende av ett system där de inte ens blir förstådda, och det är helt oacceptabelt. Det är skamligt, och det måste förändras. Det håller inte för vänsterstyret att säga att man arbetar för att förbättra det här när vi inte ser resultaten. Av förklarliga skäl är detta inte människor som vill se resultat om tio år, utan vi måste stå upp för våra äldre *nu*. Vi är skyldiga dem en äldreomsorg som vi själva vågar lita på den dag vi behöver den.

Därför, ordförande, vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas motion.

Anförande nr 107

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Tack till Linnéa och Liliane för er motion! Det var inte för så många veckor sedan jag stod och pratade och svarade på ett liknande resonemang om utmaningen kring språk. Vi vet att vi har utmaningar på språkområdet, och staden gör redan väldigt mycket angående språkkrav. Angående språkkrav generellt är kraven i dag svenska 1 eller svenska 1 som andraspråk på grundläggande nivå. Kravnivån har redan höjts, till stor del utifrån perspektivet att kraven har höjts inom ramen för en skyddad yrkestitel för undersköterskor.

Värt att notera i sammanhanget är att äldreförvaltningens svar i nämnden, som hanterade motionen, var att svenska 1 som andra språk motsvarar GERS B2, vilket även är vad Socialstyrelsen förordar.

Yttranden 2025-02-17

Er motion har en liten tid på nacken, så jag förstår att brödtexten inte är helt uppdaterad utifrån vad som har skett det senaste året. Jag vill ändå avslutningsvis understryka att språket är viktigt, framför allt för de äldre såklart, men också utifrån personalperspektivet. På grund av detta genomför vi varje år ett intensivt arbete på området med språksatsningar, till exempel Språklyftet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-02-17

§ 27 Motion om införandet av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre

Anförande nr 108

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Idén med Matvänner handlar om att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre, som tyvärr är ett mer och mer utbrett problem i vårt samhälle. Vi är väldigt glada för de inspel vi har fått på vårt förslag från olika remissinstanser.

Framför allt tycker vi att det är roligt att Kungsholmen kan visa på att de redan erbjuder insatser som motsvarar Matvänner i olika former inom sin stadsdel och även i samverkan med frivilligverksamheter. Vi tycker också att det är väldigt roligt att miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att Matvänner som initiativ ligger i linje med stadens matstrategi. Vi hade därför gärna sett att ett naturligt nästa steg för motionen skulle vara att hämta inspiration från just Kungsholmens arbetsmetoder i utformningen av ett pilotprojekt.

Vi förstår äldrenämndens positiva men också konstruktiva respons på förslaget, bland annat när det gäller integritetsaspekterna. Det är också just därför vi har föreslagit att det ska vara ett pilotprojekt så att man kan se vad som blir bra och vad som behöver utvecklas.

Tyvärr har vi fått avslag på motionen just nu, men jag tycker mig ändå kunna läsa in att det finns en positiv vilja så att det kan bli någonting av det här i framtiden. Kanske kan också flera andra stadsdelsförvaltningar tänka sig att inspireras av Kungsholmen, oavsett vad den rödgröna majoriteten tycker eller inte tycker.

Avslutningsvis vill jag också påpeka att vi tycker att det är viktigt att man ser över möjligheterna till alkoholserving vid högtider och vissa festligare tillfällen. Det här är någonting som bland andra Andréa Hedin från Moderaterna har drivit. Vi ser att man med fördel även inom initiativet Matvänner skulle kunna tillämpa en sådan möjlighet till begränsad alkoholserving.

Bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 109

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter! Tack till Jan och Isabel för en väldigt fin motion! Du har noterat rätt, Jan – vi gillar era intentioner. Ni har ju sett att flera av remissinstanserna gör det också. Min positiva ingångspunkt till motionen är att matfrågorna är oerhört viktiga. Det är en fråga som vi är överens om över mandatskiften. Sedan kan vi tycka lite olika om själva genomförandet, men jag skulle främst vilja säga att det är en fråga om *hur* och inte om *vad*.

Mattillfället är en väldigt viktig stund. Det gäller framför allt det uppenbara: Det är då näringen intas. Men det gäller också den ack så viktiga sociala aspekten. Ni har läst remissvaren. De lyfter på lite olika vis varför det ni föreslår skulle vara svårt att genomföra. Det kopplas det till det faktum att vård- och omsorgsboenden är några av

Yttranden 2025-02-17

de platser där de allra sjukaste äldre bor i dagsläget, vare sig det är på grund av kognitiv svikt eller sviktande fysisk hälsa. Just det faktum att vi pratar om de äldres hem gör också att förslaget är svårigenomförbart och en utmaning utifrån ett perspektiv av lugn och ro och kontinuitet i matintagandet. Framför allt handlar det också om personalperspektivet. Det kan vara en nog så stor utmaning i en matsituation att hitta tid och lugn och ro.

Ni har säkert också noterat att äldrenämnden har svarat gillande och kommit med ett förslag att inkorporera delar av er motion som ett pilotprojekt inom ramen för det förebyggande arbetet. Det tycker jag är positivt, för då ser vi att vi får en dubbel effekt. Vi hamnar då rent fysiskt på en annan plats, och vi får även chansen att arbeta förebyggande.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-02-17

§ 28 Motion om att stärka den civila beredskapen

Anförande nr 110

A n n i k a E l m l u n d (M): Ordförande, kommunfullmäktige! Sedan Rysslands innovation av Ukraina har läget för Sverige och Stockholm förändrats, och vi lever just nu i en säkerhetspolitiskt svår tid där det inte kan uteslutas att vi kan utsättas för ett väpnat angrepp.

Den civila beredskapen omfattar hela samhället och handlar om förmågan att hantera dessa krissituationer, krigsfara och ytterst krig. Just nu pågår en återuppbyggnad som kräver samarbete på alla nivåer. Syftet är att stärka Sveriges motståndskraft. Alla i Sverige mellan 16 och 70 år har skyldighet att bidra om det skulle bli krig eller höjd beredskap. En grupp som inte omfattas men som håller sig allt friskare är personer mellan 70 och 80 år, de yngre äldre. Den här gruppen utgör i dag 10 procent av den totala befolkningen och är en stor utnyttjad resurs som kan göra en insats och stärka försvaret.

Några exempel på vad de skulle kunna hjälpa till med är första hjälpen, att hantera hjärtstartare, trösta, dela ut mat eller hjälpa till vid evakuering till tunnelbana eller skyddsrum. Gruppen yngre äldre är en utnyttjad resurs. De både kan och vill hjälpa till. Stockholm bör därför ta det första steget mot en förändring och inkludera även denna grupp för att ytterligare stärka den civila beredskapen.

Med anledning av detta föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar enligt motionen.

Anförande nr 111

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Tack för en intressant motion! Jag instämmer till att börja med helt i att den civila beredskapen kanske är det som till syvende och sist helt avgör ett samhällets förmåga att försvara sig. Jag vet att bland andra borgarrådet Clara Lindblom flera gånger redan har debatterat detta i denna sal, inte minst eftersom hon har ansvar för Stockholms brandförsvaret. Jag ska också passa på att instämma i hennes kritik av ett frånvarande stöd av regeringen i detta arbete. Med det sagt vill jag ändå understryka att Stockholms stad både har ett mycket proaktivt arbete på gång och redan har mycket erfarenhet att ta till vara.

Jag tror att jag har fått den här motionen i egenskap av ansvarig för äldreomsorgen i Stockholms stad. Att säkra en välfungerande äldreomsorg är en av de saker som är helt centrala i en kris och i ett krig. Men motionären lyfter egentligen inte äldreomsorgen, utan civilförsvaret i form av medborgare som engagerar sig på olika nivåer. I Sverige råder som sagt totalförsvarsplikt. Det är en plikt för alla människor mellan 16 och 70 år att på olika sätt hjälpa till vid krigsfara och krig.

Vi hör som sagt ofta numera att 70 är det nya 50. Jag vill dock inledningsvis understryka att det inte är en generell regel som gäller alla 70-åringar. Det är i vanlig ordning också en klassfråga. Jag uppfattar inte heller att det är motionärens vilja att plikta in 70-plussare i totalförsvaret, utan snarare att erbjuda möjligheter att bidra

Yttranden 2025-02-17

frivilligt. Här har naturligtvis civilsamhället i egenskap av olika ideella verksamheter en fullständigt avgörande roll att spela.

Jag ställer mig ganska tveksam till att kommunen ska ta det här ansvaret. Ett brett civilförsvaret som även inkluderar personer som inte pliktar ska nog ske utanför den kommunala rådigheten, då jag också utgår från att den ska bygga på frivillighet och egen önskan. I denna mening är det min övertygelse att Svenska Lottakåren, Röda Korset eller till exempel Civilförsvarsförbundet är bättre lämpade att ta till vara den här typen av engagemang.

I övrigt hänvisar jag till Stadsledningskontoret ganska långa och i mitt tycke väldigt intressanta svar i frågan samt yrkar slutligen bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 112

A n n i k a E l m l u n d (M): Det bygger inte på att plikta, utan det handlar naturligtvis om att man själv vill. Anledningen till att jag skrev motionen är att de här unga äldre i min valkrets har kontaktat mig därför att de verkligen vill. Slutligen är detta en fråga för regeringen, men jag tycker att Stockholm kan gå före och visa att vi kan göra eller testa detta. Därför skriver jag också att det är nämnderna som ska utreda på vilket sätt man skulle kunna göra det här.

Anförande nr 113

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tror fortfarande att det egentligen är att komplicera frågan lite grann. Jag tänker att pensionärsorganisationer, men även de olika stadsdelarnas träffpunkter och aktivitetscenter, skulle kunna bjuda in de här civila organisationerna av olika slag för att berätta om detta. Jag tycker att det är att gå lite väl långt att kommunen aktivt försöker uppsöka 70-plussare. Man kan i stället bjuda in folk till olika möten. Det behöver vi egentligen varken utreda eller göra någon stor affär av.

Jag tror inte att kommunerna ska vara alltför aktiva, helt enkelt, utan jag tror att vi ska tillåta civilsamhället att vara det. Men vi kan ju bjuda in civilsamhället och prata om saken!

Yttranden 2025-02-17

§ 29 Motion om att rädda Medeltidsmuseet – markera mot Riksdagsförvaltningen

Anförande nr 114

G a b r i e l K r o o n (SD): Motionen skrevs när debatten om Medeltidsmuseets plats var het och när det framkom att man skulle flytta museet från Helgeandsholmen till Börshuset. Här har vi egentligen två aktörer inblandade: dels Stockholms stad, som driver själva museet, dels fastighetsägaren, Riksdagsförvaltningen.

Från Sverigedemokraternas håll och även från allmänhetens håll har det varit väldigt tydligt att man vill behålla museet på den viktiga platsen på Helgeandsholmen just därför att museet ligger där av en anledning. Det finns lämningar från Gustav Vasas stadsmur och diverse fasta lämningar som inte kan flyttas.

Riksdagsstyrelsen har nu efter många om och men och på sverigedemokratiskt initiativ tillsatt en riksdagsutredning som ska titta på att kunna använda platsen för just museum även i framtiden, och kanske också ett besökscentrum. Utredningen är väldigt tydlig med att utgångspunkten är att museet ska ligga kvar på platsen. När det sedan gäller exakt hur interiören blir och hur museet kommer att se ut det är det en utredningsfråga som de kommer att komma fram till.

Men Stockholms stad har på eget initiativ sagt att museet nu ska flyttas till Börshuset. Det här skedde redan 2022, och det rådde enighet mellan alla partier som satt i kulturnämnden, förutom Sverigedemokraterna, när man fattade beslutet. Vi markerar tydligt emot detta, och det är väldigt beklagligt att man från majoritetens håll står fast vid att flytta museet till Börshuset och fortsätter arbetet trots att det numera finns en majoritet i riksdagsstyrelsen bestående av Sverigedemokraterna med flera andra partier som vill arbeta för att museet ska behållas på platsen.

Torun Boucher med flera arbetar trots detta för att flytta museet, och det tycker jag är väldigt beklagligt. Man försöker skylla ifrån sig och skylla på riksdagsstyrelsen och så vidare, men man tar inte ett eget ansvar och säger: Låt oss pausa utflyttningsprocessen! Låt oss få bukt med riksdagsstyrelsens utredning! Låt Stockholms stad vara en aktiv part och göra allt vi kan så att museet kan vara kvar på den här platsen! Om vi först därefter inte hittar något annat alternativ och om riksdagsstyrelsen inte går oss till mötes får vi väl flytta museet till Börshuset. Det är egentligen detta motionen syftar till.

Att-satsen är tydlig: Vi ska göra en hemställan till Riksdagsförvaltningen om att museet ska behållas på den här platsen. Men hemställan måste ju även utgå från att vi vill behålla museet på den här platsen, och det är uppenbart att majoriteten inte vill det. Det tycker jag är väldigt beklagligt.

Med det sagt yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 115

M a r t i n H a n s s o n (MP): Staden vill såklart egentligen helst att Medeltidsmuseet ska vara kvar på nuvarande plats. Vi blev utslängda; det tror jag att

Yttranden 2025-02-17

vi alla är på det klara med. Det är jätteviktigt att hålla två tankar i huvudet samtidigt här. Den ena är att det finns risker med riksdagsutredningen. Säg att den landar i någon form av halvmesyr där det blir en liten visningsbit. Man behåller delen kring muren, och i övrigt blir det ingenting. Det finns en överhängande risk att utredningen landar i någon sorts halvkompromiss. Det blir inte helt bra.

Det andra är att det är det jätteviktigt att staden arbetar proaktivt med att säkra ett bra alternativ, och Börshuset är liksom givet. Det är faktiskt ett väldigt bra alternativ – inte lika bra som det nuvarande, men vi måste ju såklart vara proaktiva och säkra i förväg. Sedan får vi se var de landar i utredningen.

Anförande nr 116

G a b r i e l K r o o n (SD): Det är jättegäldjande att höra att du är beredd att ha två tankar i huvudet samtidigt. Det här är egentligen en ny inställning från majoriteten. Tidigare har Torun varit väldigt tydlig i både DN och i debatter med att man har fattat ett beslut om att flytta museet till Börshuset, att det ska göras och att det blir det bästa. Nu kommer du, Martin, med lite andra besked som egentligen öppnar upp för att ni, om riksdagsutredningen visar sig positiv, kan tänka er att inte flytta museet till Börshuset. Det är väldigt glädjande!

Men jag skulle vilja ha en bekräftelse från Torun. Är det här en ändring av ditt tidigare ställningstagande? Är du nu inte lika stenhårt beslutad om att museet ska flyttas till Börshuset? Är du nu även öppen för att ha kvar det på Helgeandsholmen? Det här har du inte sagt i tidigare debatter. Vi har det inspelat, så du får gärna vara tydlig i ditt svar.

Anförande nr 117

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! Jag såg inte riktigt detta komma, så jag har inte förberett ett svar på att Sverigedemokraterna fortfarande lever i någon sorts föreställningsvärld där det är Stockholms stad som har beslutat att Medeltidsmuseet ska flytta ut från Helgeandsholmen. Nej, vi har blivit uppsagda därifrån, och det har aldrig funnits någon annan plan!

I det förslag till utredning som Riksdagsförvaltningen tog fram i januari förra året, alltså för över ett år sedan, finns inte som ett alternativ att man ska kunna inrymma ett museum på Helgeandsholmen. Sverigedemokraterna behöver förstå vad som är skillnaden mellan någon form av permanent utställning och en riktig, högkvalitativ museiverksamhet. Det finns inte plats i utredningsförslagen för någon som helst typ av normal museiverksamhet. Jag hade inte alls tänkt prata om det här, så jag blev helt enkelt lite tagen på sängen av att Sverigedemokraterna fortfarande inbillar sig att vi har haft en annan möjlighet. Det har vi inte haft.

Däremot tänkte jag säga några andra saker, som jag kanske inte hinner med i det här första anförandet. Vi är många som fortfarande har ett stort intresse för vad som händer med Medeltidsmuseet, och jag kan upplysa om att oppositionen har lämnat in en skrivelse till kulturnämnden i just den frågan. Den behandlas på kulturnämndens möte

Yttranden 2025-02-17

i morgon, så jag uppmanar alla som är jätteintresserade av frågan att gå in på Meeting Plus och titta på ärendelistan till kulturnämnden för i morgon. Där kan man läsa kulturförvaltningens svar, som är ganska uttömmande.

Jag tänkte ta upp några saker som står där. Kulturförvaltningen bistår i dag Riksdagsförvaltningen i utredningsarbetet för att lyfta fram och tillgängliggöra Helgeandsholmens viktiga värden. Det gör alltså kulturförvaltningen! Medeltidsmuseets chef sitter med i utredningsgruppen för att tillvarata så mycket som möjligt av de värden som finns på Helgeandsholmen. Det betyder inte att man någonstans över huvud taget utreder att kunna flytta tillbaka och ha ett medeltidsmuseum där.

Dessutom har kulturförvaltningen tillsammans med fastighetsförvaltningen nu påbörjat arbetet med att se över behovet av anpassningar i Börshuset. Medeltidsmuseet fortsätter ett aktivt publikt arbete. Gå in på deras hemsida! Där kan man läsa om allt som görs. Man har bland annat en utställning på Historiska museet om medeltida mode. Det finns ett samarbete med olika skolor runt medeltida kyrkor. Stadsvandringar pågår. En lokal för en mindre utställning och butik kommer snart att öppna. Bli kompis med Medeltidsmuseet på Instagram!

Anförande nr 118

G a b r i e l K r o o n (SD): Det stämmer att ni 2022, när beslutet att flytta fattades, inte hade något annat val. Det var en socialdemokratisk styrd regering med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet och så vidare. Man hade inget intresse av att ändra på den här inställningen. Men när Sverigedemokraterna tog plats i riksdagsstyrelsen på riktigt var vi väldigt tydliga med att museet måste vara kvar. Vi tryckte på för att man skulle initiera utredningen.

Du menar på att utredningen är otillräcklig. Det håller jag inte alls med om. Det är också beklagligt att du och kulturförvaltningen inte verkar försöka influera utredningen. Det här har jag sagt till dig, Torun, och till er tidigare: Var med och försök att influera utredningen utifrån premissen att verksamheten ska vara kvar på Helgeandsholmen! Men du visar återigen på att ni har bestämt er och att ni arbetar på en flytt till Börshuset. Ni ser utredningen som någonting som egentligen är strunt samma. Ni vill bara fortsätta med flytten till Börshuset. Det är extremt beklagligt, och det visar på att Vänsterpartiet går emot allmänhetens inställning.

Anförande nr 119

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag är ledsen, men det här är fake news. Inget av de tre utredningsförslag som fanns uppe på bordet och som riksdagsstyrelsen har med – där Sverigedemokraterna också är med – hade som alternativ att flytta tillbaka eller återskapa Medeltidsmuseet. Det handlade om olika sätt att hantera de saker som finns där, allting med syfte att det huvudsakligen ska vara ett mottagningscenter för riksdagen på platsen och att man alltså måste kunna kombinera de här två sakerna. Det går inte att göra med en kvalitativ museiverksamhet. Jag är ledsen, men jag ställer

Yttranden 2025-02-17

högre krav på en museiverksamhet än att den ska ingå i någon form av ett öppet mottagningscenter och bara vara en utställning.

Mitt slutord, som jag inte hann med fast jag pratade fortare i det förra inlägget, är att jag verkligen vill understryka att för att vara stängt är Medeltidsmuseet i dag väldigt öppet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 120

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag har läst motionen, och den har ju några år på nacken. Men när jag hörde ditt anförande här, Gabriel, blev jag lite orolig. Det känns som att ni håller på att bli förda bakom ljuset i riksdagsstyrelsen. Jag vet att ni har hänvisat till det här beslutet flera gånger, men som Torun anför pekar allting på att detta kommer att landa i någon form av halvmesyr. Vi kan inte hamna i ett läge där det här kommer tillbaka och blir något litet köttben som kastas till oss i form av någon liten visningshörna. Självklart måste vi ha ett fullvärdigt medeltidsmuseum i Stockholms stad, och det är det vi planerar för.

Skulle Riksdagsförvaltningen mot all förmodan – men ingenting pekar som sagt på det just nu – landa i att helt avbryta alltihop med hela den nya visningsdelen är det en annan sak. Då får vi verkligen diskutera vad som vägen framåt. Men det är ingenting som talar för det nu. Det enda vi får intrycket av är att ni sverigedemokrater håller på att bli lurade i riksdagsstyrelsen.

Jag har en fråga till er. I ett sådant läge, när det här kommer tillbaka och det bara blir en liten dutt, så att säga – tycker ni inte då att Börshuset måste ha förberetts inför detta och vara det bästa alternativet?

Anförande nr 121

G a b r i e l K r o o n (SD): Att säkra Medeltidsmuseets efterlevnad gör man alltså genom att placera det i en likkällare i Börshuset. Det är verkligen bra jobbat av er, tycker jag.

Ni har utdömt utredningen innan den ens har landat. Det tycker jag är väldigt beklagligt. Ni markerar återigen det som Torun har markerat flera gånger. Det är väldigt tydligt att ni inte är intresserade av utredningen. Även om utredningen mot all förmodan skulle landa i ett riktigt bra förslag där det inte blir någon halvmesyr, som ni är oroliga för, har ni ändå låst fast er. Det handlar inte minst om Toruns återkommande position att museet ska flyttas till Börshuset. Det tycker jag är beklagligt.

Ni har helt stängt dörren. Jag skulle förstå om ni skulle jobba på två parallella spår och säga: Låt oss undersöka Börshuset samtidigt som vi håller tummarna för att utredningen blir riktigt bra! Det verkar ju du vara lite inne på, Martin, men Torun är aldrig någonsin inne på det. Hon är helt låst vid att den här utredningen kommer att bli dålig. Det är inte den information jag har. Jag vet inte vilken diskussion du har med

Yttranden 2025-02-17

dina kollegor i riksdagsstyrelsen, men jag vet att dina kollegor inte har varit särskilt aktiva när det gäller att få till den här utredningen. Det har mina kollegor varit, och de är väldigt tydliga med att det här ska bli riktigt bra. Det ska inte bli någon halvmesyr med lite digitala bilder och that's it, utan det ska vara ett fullt medeltidsmuseum. Det är huvudsyftet. Om vi sedan kan få till ett besökscentrum är det jättebra, och det ska eftersträvas. Men syftet är inte ett besökscentrum och ett par föremål som man går förbi och som ska vara det som är kvar av Medeltidsmuseet – absolut inte!

Skulle det bli en halvmesyr, och skulle det mot all förmodan inte gå ihop, måste vi självklart titta på andra alternativ, som Börshuset. Men det jag vänder mig emot är att man så kraftigt från Vänsterpartiets och kulturborgarrådets håll stänger dörren i det här tidiga skedet. Det är klart att du, Torun, har låst in dig på det här sedan 2022. Du var säkert en av arkitekterna bakom beslutet att flytta museet till Börshuset, och det är väl politisk prestige för dig att göra det här. Men då tycker jag att hela majoriteten ska vara tydlig med att säga att ni inte ser någon framtid i Riksdagshuset oavsett utredningens utfall. Var tydliga med det snarare än att säga att ni jobbar på två spår, vilket ni inte gör, i alla fall om man lyssnar på kulturborgarrådet!

Anförande nr 122

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag har läst utredningsdirektivet flera gånger innantill, ord för ord, för att vara säker på vad som faktiskt står där och vad som faktiskt går att göra. Du lägger ord i min mun som jag aldrig har sagt, till att börja med. Jag har haft en återkommande relation med aktionsgruppen för Medeltidsmuseets bevarande och så vidare. Jag tycker att det är jätteviktigt att kulturförvaltningen är med i arbetet med vad som ska hända på Helgeandsholmen, och det *är* kulturförvaltningen. Jag hoppas att du faktiskt hörde att jag sa detta och att Medeltidsmuseets chef, som verkligen värnar om Medeltidsmuseet och alla dess möjligheter, sitter med i den gruppen.

Anförande nr 123

G a b r i e l K r o o n (SD): Det är bara för dig att gå tillbaka och läsa dina tidigare anföranden själv, Torun, så förstår du vem som har lagt orden i din mun. Det är ingen annan än du själv. Jag refererar bara till vad du har sagt och vad du har varit väldigt tydlig med.

Jag har en fråga som du inte kan svara på nu. Det blir alltså mer av en retorisk fråga, men jag vet vad svaret är. Ni har inte alls gjort någonting för att fördjupa samarbetet med utredaren. Utredaren skulle kunna spela en aktiv roll i det pågående arbete som ni har. Men ni verkar inte ha gjort något över huvud taget för detta. Ni kör helt och hållet ert eget race. Ni förväntar er att utredningen kommer att bli dålig. Det kommer den inte att bli, för det här är en väldigt viktig fråga, som vi kommer att stå fast vid. Det kommer att bli uppenbart att ni har låst in er i den här positionen, där ni kommer att flytta Medeltidsmuseet till likkällaren. Det tycker jag är ett väldigt beklagligt sätt att behandla detta på.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 124

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Trots att jag visste att det skulle vara impopulärt hos presidiet tänkte jag att jag ändå går upp och förlänger debatten lite. Utan att göra någon värdering av bråket om historieskrivning som har fått höra i debatten tidigare vill jag mest bara konstatera att jag är oroad över att man från det rödgröna styret i den här frågan inte har varit aktiv och inte heller är aktiv framåt med att pusha på riksdagen till att landa i ett bra resultat.

Jag upplever att det var bland annat Moderaterna som i riksdagsstyrelsen ändå säkerställde att vi har kommit till den punkt där vi är i dag. Vi kan konstatera att det fanns mycket mer utredningsarbete att göra när det gäller att säkerställa potentialen i att faktiskt kunna få fram det här kulturarvet så att det kommer stockholmarna till del. Det var viktigt i det beslutandeorganet. Jag kan absolut hålla med om att det här är någonting som riksdagen har forcerat fram. Så är det verkligen, och jag vill inte påstå någonting annat.

Men då handlar det också lite om hur vi pushar tillbaka från det här hållet, och då menar jag att vi tydligt och blocköverskridande från den här salen säger att det är väldigt bra om riksdagen säkerställer att lokalerna kommer att finnas tillgängliga och att vi har någon form av museal verksamhet på den här platsen, som är så viktig för Stockholms historia. Det hade varit ett bra sätt att framåt tackla frågan. Vi ska helt enkelt fortsätter att pusha på så att kulturarvet fortsatt kommer stockholmarna till del.

Anförande nr 125

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! Vi vet som sagt inte än hur det här kommer att landa, men vi vet däremot vad man har att leka med, så att säga. Riksdagsförvaltningen vill ha ett nytt besökscenter. Staden vill såklart ha kvar ett lika stort medeltidsmuseum. Det går inte att förena detta; det är en omöjlighet. Det kan vara de bästa viljor i världen, men ytorna är de facto begränsade, förutsatt att inte utredningen kommer fram till att man kan spränga ut nya ytor. Det kan man ju hålla öppet för, men vi måste vara medvetna om att ytorna är begränsade.

Det gör att allting pekar på – och Torun säger också att det finns tydligt i direktiven – att det man kommer föreslå är ett kraftigt bantat medeltidsmuseum. Det vill vi ju inte ha. Då får vi troligen större ytor i Börshuset. Det är inte Moderaterna som har skrivit motionen, utan det är Sverigedemokraterna. Det ska vi påpeka. Men var vaksamma på detta!

Anförande nr 126

Borgarrådet W e d i n (M): Jag håller med. Jag motsätter mig inte frågan om att tillsammans med personalen ha en bra dialog om att göra Börshuset så bra som möjligt. Det är ett arbete som just nu pågår, och det vore konstigt om staden inte hade ett sådant arbete igång givet situationen.

Det jag menar är att vi verkligen ska pusha på och välkomna en utveckling där den tidigare platsen för Medeltidsmuseet kommer stockholmarna till del. Det är ju ett

Yttranden 2025-02-17

påverkansarbete in mot riksdagsstyrelsen som vi ska göra. Jag är nöjd med hur mitt parti har agerat i frågan genom att pusha på. Vi lyckades ändå nå framsteg i frågan bara genom den utredning som nu ligger på bordet och som kollar närmare på detta. Det är resultatet av ett bra arbete med att uppmärksamma de nationella politikerna på att det här är en viktig lokal fråga för stockholmarna.

Anförande nr 127

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag håller i princip med dig, Dennis, om nästan allting du sa. Man måste vara väldigt tydlig med att förslaget eller beslutet om att flytta till Nobelmuseet och så vidare fattades under förra mandatperioden. Den här mandatperioden är ju Moderaterna i majoritet, vad jag vet, i riksdagskansliets styrelse och så vidare, så ni har möjligen annan information än vad jag har. Den enda information jag har är att det ska bli ett mottagningscenter.

Det har varit otroligt viktigt för mig, och det har också varit otroligt viktigt för min företrädare Jonas Naddebo, att det ska finnas en typ av utställning som visar de saker som faktiskt inte går att flytta och det värde som ändå finns i lokalerna på Helgeandsholmen. Vi har oavbrutet diskuterat detta med Riksdagsförvaltningen, förra mandatperioden och den här mandatperioden. Det är något vi är fullständigt överens om.

Yttranden 2025-02-17

§ 30 Motion om deltagande i konstfestivalen Wallstreet

Anförande nr 128

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare som gillar konst! Under förra mandatperioden tog vi fram en strategi för gatukonst och muralmålningar för att främja konstformen i staden. Vi avsatte särskilda medel för ny gatukonst och muralmålningprojekt, och vi deltog i Wallstreet Stockholm 2022 för att ge stockholmarna mer offentlig konst. År 2022 gav festivalen Stockholmsregionen över 100 nya tillfälliga och permanenta konstverk. Våldigt mycket pang för pengarna, alltså!

Att ett vänsterpartistiskt kulturborgarråd anser att konst ska finansieras uteslutande av skattemedel och inte har några ambitioner att inkludera fler i arbetet med att bidra till konst i stadsmiljön är ingen stor överraskning. Däremot är kulturförvaltningens fokus på svårigheter och kostnader snarare än på möjligheter verkligen beklagligt.

Under Wallstreet Stockholm 2022 blev det tydligt att fastighetsägare och andra privata aktörer var redo att bidra med konst och skapa nya mötesplatser i stadsmiljön. Genom att tillåta dessa samarbeten kan staden erbjuda konst utan att det enbart ska bekostas av skattemedel. Tron att Stockholms stad kan uppnå mer på egen hand genom kommunala projekt är en återgång till gamla dagars kulturpolitik, där staden själv är bäste dräng. Vi hade gärna sett att vi skulle ha deltagit i Wallstreet 2025 för att kunna vara möjliggörare, engagera fler aktörer och bredda det konstnärliga utbudet. Vi såg chansen att fortsätta utveckla Stockholms offentliga rum.

Fastighetsägare som vill bidra med konst och levandegöra stadsmiljön vittnar om hur svårt det är att få tillstånd att sätta upp konstverk i Stockholm. Under paraplyet Wallstreet blev omöjliga saker möjliga, och det hade de kunnat bli även i år. Centerpartiet anser att staden ska vara möjliggörare, och här har man mer att göra för att just öppna dörren för att fler ska kunna göra mer. Idén med Wallstreet är just att verka i skärningspunkten mellan kulturskapare, staden och näringslivet. Många vill vara med och bidra till mer konst i stadsrummet, och stadens roll ska inte begränsas av vad skattepengarna som satsas på kultur räcker till. Det är tråkigt att se hur de här ideologiska läsningarna gör att ambitionerna minskar med vänsterstyret i Stockholm

Bifall till vår motion!

Anförande nr 129

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Tack, Jonas, för motionen! Vi vill verkligen göra allt vi kan för att konsten och kulturen ska få ta stor plats i vår stad. Ett levande kulturliv anser vi är något som ska fylla vår stad och komma alla stockholmare till del. Kultur ska vara till för alla, och den ska vara lätt att uppleva och utöva oavsett var i staden man bor eller vem man är. För att detta ska ske behöver vi absolut samarbeta på flera sätt och med olika aktörer för ett Stockholm med ett levande kulturliv.

Ett exempel på ett samarbete mellan det offentliga och det privata som inkluderar näringslivet och andra intressenter på flera sätt är Nobel Week Lights, ett samarbete

Yttranden 2025-02-17

med Stockholms Handelskammare, Grand Hôtel, Einar Mattsson, Knut och Alice Wallenbergs stiftelse med flera som lyser upp Stockholm med en mängd kulturella upplevelser för alla under en vecka i november med medverkan av internationella och lokala konstnärer och artister.

Däremot har vi vad gäller Wallstreetfestivalen sett att den kostar mer än vad den ger. I dessa tider och med den kulturpolitik som förs av vår sverigedemokratiskt ledda regering är det än viktigare att vi prioriterar i vår kulturbudget och våra skattekrönor och gör vad vi kan för att se till att stockholmarna får ta del av modern offentlig konst, kulturverksamhet och kulturaktiviteter på en mängd sätt. Det är viktigt att vi bidrar till att hålla liv i kulturens infrastruktur för att det fria kulturlivet inte ska gå under i denna tid. Det är delvis på grund av denna brist på statligt stöd till kulturen som vi måste prioritera. Då anser vi att den kostnad det innebär att delta i Wallstreetfestivalen är för hög samtidigt som festivalens nytta för staden är alltför begränsad.

Jag yrkar med detta bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 130

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Nobel Week Lights var vi med och startade. Jag är väldigt glad att ni inte har lagt ned det projektet, Tina, för jag tror att det är otroligt uppskattat bland stockholmarna. Också Wallstreet var uppskattat, och det kom till en massa offentlig konst i utrymmet. Du säger att det kostar mer än vad det ger. Då undrar jag faktiskt hur ni har räknat. Det som Wallstreet ledde till var att förvaltningarna själva var tvungna att se över hur deras egna processer fungerade. Hur ser vi till att man får bygglov för tillfällig konst i stadsrummet? Det är sådana saker man kan vinna genom att delta i ett projekt där inte bara folk inom kulturförvaltningen pratar med varandra, utan där kulturförvaltningen faktiskt måste göra insatser för att fler ska vara aktiva.

Vi har ett kulturstrategiskt program som säger precis det här. Vi måste engagera hela staden med kultur. Därför är och var Wallstreet en murbräcka på det sättet. Det tar ni inte vidare, och det tycker jag är väldigt sorgligt.

Anförande nr 131

T i n a K r a t z (V): Jo, det gör vi verkligen! Vi ser till att skapa konst i vårt offentliga rum på jättemånga olika sätt, och vi ser till att fler kan vara aktiva kultur kreatörer på en massa olika sätt. Vi har stärkt vår kulturskola, och vi ger fler en möjlighet att delta på det sättet. Vi har också många saker som sker i Stockholms offentliga liv. Vi tar emot donationer på många sätt. Vi samarbetar när vi tjänar på det.

Det här kostar flera miljoner kronor. Vi har en begränsad kulturbudget, där vi också måste säkra det fria kulturlivet, som drabbas stenhårt av regeringens kulturpolitik. Jag gissar att du håller med om att den kulturpolitik som den här regeringen nu för innebär att vi får ett större ansvar för det fria kulturlivet i Stockholm. Det ansvaret måste vi ta för att säkra att vi har scener som kan hålla öppet och liknande saker. Vi har en

Yttranden 2025-02-17

begränsad budget, och vi måste välja. Men processer och arbetssätt för att se till att det blir mycket kultur i staden ska vi däremot absolut ha!

Anförande nr 132

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Det är spännande att Vänsterpartiet måste prioritera i resurserna när det gäller att samverka och faktiskt förmera de egna resurserna. Det som staden skulle ha satsat och gått in med i det här projektet hade ju mångfaldigats många gånger om. Det är detta som är den ideologiska låsning som jag har pratat. Man förstår inte att det här skapar ringar på vattnet utöver att fler vill vara med och bidra med mer konst till stadsrummet. Det handlar också om det faktum att man ser över processerna. När vi inledde det här 2022 mötte vi oändligt många hinder och problem, men de är ju till för att överbryggas om man har som ambition att mer än bara kommunens egen finansiering ska vara med och bidra till konst och kultur i stadslivet. Fler måste bidra.

Jag tycker att det är väldigt synd att man inte tar den här chansen. Jag tycker också att det är synd att man inte släpper skygglapparna för att ge det som stockholmarna behöver: mer konst i stadsrummet. Är det bara enprocentsregeln, och är det bara den egna kulturbudgeten det handlar om? Hur många hundratals miljoner ni än kommer att höja den med räcker det inte, utan här är tanken att skattepengarna kan dubblas. Fler ska kunna vara med, och vi kan också samtidigt riva några av de byråkratiska hinder som vi märkte 2022. Det hade vi kunnat fortsätta att jobba vidare med under 2025 om ni hade velat. Men ni vill inte.

Anförande nr 133

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tänker bara vara världens tråkigaste kulturborgarråd: Det *är* en fråga om prioriteringar. Det är så stenhårt en fråga om prioriteringar. Jag tänker att du och jag också kan vara överens om att regeringen inte riktigt levererar en kulturbudget. Min prioritet har varit att försöka rädda verksamheter som riskerar att gå omkull. Det har varit min absoluta prioritet i budgetarbetet; alla pengar har i princip gått till det.

Annars vet ju du också att kulturbudgeten helt och hållet, till exempel hela kulturstödet, är ett sätt att stötta någonting som kommer att formeras genom andras arbeten, andras insatser och andras finansieringar. Det fria kulturlivet är till exempel till 60 procent egenfinansierat utöver de bidrag som de får från stat, region, kommun och andra institutioner. Det handlar hela tiden om detta. Vi har nästan ingen kultur i totalt egen regi. Det är bara biblioteken och kulturskolan.

Anförande nr 134

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Nu fick jag upp dig, Torun, i den här debatten i alla fall! Det handlar om prioriteringar; det instämmer jag helt i. Jag är också helt införstådd med hur stödet till det fria kulturlivet fungerar och hur man på det sättet också skapar mer intäkter, dels genom egen finansiering, dels med statlig och regional finansiering. Och det är klart att vi är många som är oroliga över regeringens

Yttranden 2025-02-17

kulturpolitik, det vill säga att man drar undan mattan för det vi har satsat på under många år i Stockholms stad när staten drar in sin finansiering.

Det är olyckligt, men vi kan också se hur ni har ökat resurserna till den egna verksamheten ganska drastiskt med dessa skatthöjningar. Det är alltså inte så att vi har en kulturförvaltning som går på knäna när det gäller resurser, utan där har ni skjutit till ganska mycket. Det handlar om 1 eller 2 miljoner i det här fallet, som säkert skulle kunna bli 10 eller 12 miljoner när man får näringslivet att engagera sig. Då hade det varit en jätteviktig satsning för Stockholm och för stockholmarna.

Yttranden 2025-02-17

§ 31 Motion om armlängds avstånd för offentliga konstverk – på riktigt!

Anförande nr 135

G a b r i e l K r o o n (SD): Armlängds avstånd är ett begrepp som ofta diskuteras men inte så ofta definieras. Det tycker jag är problematiskt, eftersom det är ett väldigt viktigt begrepp som många står bakom, samtidigt som det verkar finnas ganska olika uppfattningar om vad det egentligen innebär.

Ett exempel på när det blev uppenbart att vi har olika syn på armlängds avstånd var när vi hade en debatt med anledning av Liberalernas förslag om att ett monument av en kvinnorrättskämpe skulle upprättas på Skeppsbron. Då påtalade vi att om politiker går in och styr gestaltningen eller vad ett monument ska symbolisera, även om man inte styr den exakta utformningen, då är det en direkt politisk påverkan, och det är inte förenligt med idén om armlängds avstånd.

Sedan dess har jag fördjupat den tankegången och även tittat på en väldigt viktig rapport, *Så fri är konsten*, från Myndigheten för kulturanalys, som släpptes 2022. Den rapporten slog verkligen ned som en blixtnedfall från klar himmel för många och pekar ut att kommuner och regioner, vare sig de styrs av allianspartierna eller de rödgröna, befinner sig en ganska lång bit från konceptet om armlängds avstånd. I rapporten försöker man ge en definition av vad armlängds avstånd innebär. En ganska bra definition, som många säkert håller med om, är uppdelad i två punkter, där den första handlar om att politiker ska avhålla sig från styrning som påverkar vilka företeelser konstnärer väljer att skildra och hur olika företeelser skildras. Det är nummer ett, och det är den punkten som jag tycker är väldigt viktig. Den andra punkten handlar om avstånd mellan beslutsfattare och konstnärer.

Om vi tittar på det här med att politiker inte ska ge sig in i vilka företeelser som ska skildras ser vi att i stort sett alla partier i den debatt som vi hade här i salen var överens om att det var positivt att vi skulle skildra den här kvinnorrättskämpe. Det är alltså uppenbart att vi inte efterlever principen om armlängds avstånd, i alla fall inte enligt den definition som rapporten slår fast och som jag tror att väldigt många står bakom.

Med anledning av detta tycker jag att det är viktigt att vi tillsammans genom en utredning utarbetar vad armlängds avstånd egentligen är, enligt Stockholms stads definition. När jag satt i regionfullmäktige här i Stockholm skulle vi till exempel aldrig ha kunnat föreslå att en viss företeelse skulle skildras, för då skulle Liberalerna ha gått i taket. Anna Starbrink skulle ha blivit rasande på mig, så det vågade jag inte ens komma i närheten av. I Stockholms stad verkar det dock finnas ett annat synsätt på det hela, och därför tycker jag att vi måste kristallisera ut vad armlängds avstånd är.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 136

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag antar att Gabriel misstänker vad min replik kommer att handla om. Jag har suttit i olika styren i åtta år nu, och jag har aldrig varit med om att vi har pillat i *hur* ett konstobjekt ska utformas. Ibland, till

Yttranden 2025-02-17

exempel i den senaste budgeten, funnits budgetuppdrag om att ta fram ett hbtqi-monument och så. Men där finns absolut inget *hur*.

Gabriel Kroon måste ju känna till den kampanj som Sverigedemokraterna har haft kring den offentliga konsten i Stockholm. Det är väl två år som ni har hållit på med den här kampanjen, där ni har jättemycket synpunkter på *hur* den offentliga konsten ser ut och har utformats. Du nämnde själv detta *hur* i ditt anförande.

Min motfråga är därför ganska given: Varför driver ni i så fall den här kampanjen?

Anförande nr 137

G a b r i e l K r o o n (SD): Den kampanjen handlar om att visa upp de konstverk som finns och säga våra personliga åsikter om dem och få medborgarna att förstå vad det är för något.

Motionen handlar dock inte om vår kampanj, utan den handlar om att vi tillsammans ska utkristallisera en princip för armlängds avstånd. I rapporten från Myndigheten från kulturanalys står det väldigt tydligt att det inte är förenligt med armlängds avstånd att styra vilka företeelser som skildras. Men det gör ni ju. Nu får Martin Hansson inte svara på det här, men han får gärna svara i ett annat anförande: Jag undrar om du står bakom den här principen om armlängds avstånd. Tycker du att politiker ska styra vilka företeelser som ska skildras, alltså inte hur det ska se ut men vad det ska symbolisera?

Svaret borde vara ja, vilket i praktiken innebär att du inte står för armlängds avstånd enligt den princip som den här viktiga rapporten har påpekat. Därför tycker jag att vi tillsammans borde ta fram en definition vad armlängds avstånd innebär i Stockholms kommun, så att vi kan sluta slänga runt det här begreppet till höger och vänster utan att veta vad vi pratar om.

Anförande nr 138

T i n a K r a t z (V): Ordförande! Tack för motionen och för möjligheten att tala om vikten av konst i det offentliga rummet!

Den offentliga konsten kan skapa en existentiell och humanistisk dimension till våra gemensamma livsmiljöer. Den slår broar mellan tid och rum och kan tjänstgöra som samlade plats för erfarenheter och omvälvande händelser, ljusa som mörka. Den kan vara en del av det kollektiva minnet över offentliga personer. Den kan väcka känslor och frågor som inspirerar till samtal, ifrågasätta normer och synliggöra maktstrukturer. Den platspecifika konsten når även medborgare som inte aktivt söker sig till konstupplevelser. Barn till föräldrar med litet intresse för konst får här en möjlighet att möta konsten. Det är vi säkert alla överens om.

Förhoppningsvis är vi också överens om vikten att säkra den konstnärliga friheten. Den skyddas i Stockholm genom att vi följer principen om att politiken håller en armlängds avstånd till beslutsfattande och konstens innehåll och gestaltning. Staden har arbetat fram tydliga och klara arbetssätt för att välja ut konst och kultur på ett sätt

Yttranden 2025-02-17

som säkerställer konstens och kulturens frihet. Politiken är med och sätter ramar och avsätter pengar för att vi ska kunna ha konst i vårt samhälle runt om men deltar inte i beslut om dess innehåll. Det görs av sakkunniga i enlighet med de rekommendationer som kommer från just Myndigheten för kulturanalys. Det är väldigt bra att du, Gabriel, har läst den rapport som Torun Boucher tipsade om vid samma tillfälle som du lyfte.

I beredningen av kulturstöd är rådgivande referenspersoner med och bidrar med sin breda sakkunskap från olika konstområden och konstprocesser. Vad gäller den offentliga konst som kommer till tack vare enprocentsregeln är det Stockholm Konst som har i uppdrag att leda varje konstprojekt. Det är externa konstprojektledare som tar fram konstprogrammet, det som beskriver syfte och fokus med konsten samt även platsens förutsättningar och eventuella tidsramar. Projekten annonseras och är öppna för alla verksamma konstnärer. Anbuderna utvärderas av Stockholm Konst tillsammans med konstprojektledaren. Den som får högst bedömning tilldelas ett skissuppdrag med option på att genomföra gestaltungsuppdraget.

Till detta finns en samrådsgrupp som består av representanter från uppdragsgivaren och brukaren samt sakkunniga från Stockholm Konst för att följa processen. Vid större projekt ingår två representanter från konstrådet som rådgivande och följer projekten genom att sitta med vid godkännandet av konstprogram och vid skisspresentationen och beslut. Det stora samtalet och diskussionen i detta sker mellan dem som ska ha konsten på plats eller i sin verksamhet och föreslå en konstnär. Vi politiker ska aldrig tycka till. Vår roll ska vara att skapa förutsättningar för kultur och konst som når medborgarna. Det är vår primära roll.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 139

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag har två frågor som Tina Kratz gärna får svara på: Ställer du dig bakom att politiker inte ska styra vilka företeelser som konsten symboliserar – ja eller nej? Tycker du att det var fel att bland annat ditt parti i debatten om Liberalernas motion om ett kvinnorättsmonument så tydligt var positivt till att företeelsen var bra och att den skulle genomföras på ett eller annat sätt?

Anförande nr 140

T i n a K r a t z (V): Jag tycker att vi politiker ska se till att det finns konst av olika slag i vår stad. Den ser väldigt olika ut. Det förekommer väldigt mycket olika personer, tillfällen och företeelser som vi har gått ihop och skapat monument kring på olika sätt. Här lyftes vikten av att också hylla rösträttskvinnorna, som har bidragit till att demokratisera vårt samhälle. Det är en viktig fråga, och jag tycker absolut att det finns all grund att vara positiv till ett sådant monument.

Vi tar också emot donationer av olika slag. Jag var själv med vid invigningen av Raoul Wallenbergs byst i åminnelse av det arbete han gjorde i den striden.

Yttranden 2025-02-17

Det finns olika tillfällen att göra olika saker. Ibland kan det vara en donation som kommer till staden, och vi godkänner den när vi tycker att den passar, är bra och gynnar stadens offentliga rum. Jag tänker att det vi ska hålla oss till är att se till att det finns möjligheter för konsten att finnas till och att den kan ha var sin konstnärliga frihet.

Anförande nr 141

L i n n é a V i n g e (SD): Även om det naturligtvis är roligt att Miljöpartiet verkar ha sett Konstig konst känner jag att jag behöver adressera det här lite. Det är nämligen inte första gången det kommer upp, och det verkar vara lite svårt att hålla isär begreppen.

Jag har lite svårt att förstå vad det är som skaver så mycket med att en oppositionspolitiker visar upp något och berättar vad det kostar. Det finns inte ett enda avsnitt där jag har försökt styra konsten eller presenterat något eget förslag. Vi har också exemplet med kulturborgarrådets Instagramkonto, där hon visar upp ett konstverk som hon har avtäckt och beskriver som enastående. Jag förstår därför inte varför det skulle vara ett problem när Sverigedemokraterna gör det här.

Jag tycker att man som oppositionspolitiker ska ha rätt att visa upp vad styrande politiker lägger pengarna på. Om man inte anser det är det ett demokratiproblem. Men det är egentligen en helt annan debatt.

Anförande nr 142

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Liberalernas syn är att politiken mycket väl kan beställa att man ska ha någon form av uppmärksamhet på ett fenomen på en viss plats, till exempel minnesmärket över terrordådet på Drottninggatan. Där är faktiskt Sverigedemokraterna det enda parti som har haft synpunkter på konstnärens förslag. Det är ju att inte tillämpa armlängds avstånd. Likadant kunde vi höra i P4 Stockholm för inte så länge sedan att ni vill ha ett hbtq-monument i Rinkeby. Vi har inga synpunkter på att man lägger fram ett sådant förslag; däremot om man har synpunkter på själva utformningen av det blir det problematiskt.

Är det verkligen så att ni upprätthåller armlängds avstånd när ni lägger fram sådana här förslag?

Anförande nr 143

L i n n é a V i n g e (SD): När det kommer till minnesmonumentet efter terrordådet på Drottninggatan var väl kritiken framför allt att de anhöriga inte har haft något att säga till om, vilket är det som ganska genomgående skiljer de liberala partierna och vänsterpartierna å ena sidan och Sverigedemokraterna å den andra. Ni tycker att det är ni och konstexperter som ska bestämma över kulturen och vilka konstverk som vi ska ha i det offentliga rummet, medan Sverigedemokraterna tycker att medborgarna ska bestämma det. På det sättet får vi en mer demokratisk kultur.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 144

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag väntade faktiskt med att ta replik på Gabriel tills han sa ordet *hur* och problematiserade det i förhållande till oss i majoriteten.

Jag gillar egentligen inte att vända på det – vad gör ni då och så – men med Konstig konst blir det alltför tydligt, och därför måste jag ställa motfrågor. Jag kollade snabbt igenom de här filmerna, och det handlar ju inte bara om pengarna, utan temat är väldigt mycket att ni står framför ett konstprojekt och frågar vad det är för någonting – vad är det här för konstig konst?

Temat är alltså inte bara skatteslöseri, utan det är även ett tydligt ifrågasättande av verken i sig. Därför blir väldigt konstigt med denna konstmotion.

Anförande nr 145

L i n n é a V i n g e (SD): Men är inte hela syftet med den offentliga konsten att medborgarna ska ta del av den? I väldigt många fall när man talar med medborgarna har de ju inte någon aning om att det är de själva som finansierar de här konstverken, många av dem ganska groteska. Det står jag för.

Sedan tycker jag att det är medborgarna som ska bestämma om de vill ha dessa groteska konstverk eller inte. Men jag förstår fortfarande inte varför det är ett problem när jag visar upp någonting och säger att det här lägger styrande politiker pengarna på och jag tycker inte att det är en bra idé, medan det är helt okej när Torun Boucher gör det och säger att ett visst konstverk är enastående. Jag förstår faktiskt inte det.

Anförande nr 146

Borgarrådet B o u c h e r (V): Man får kanske önska att Sverigedemokraterna inte får kulturborgarrådsposten.

Jag tänker att ett av kulturborgarrådets uppgifter här i livet är att vara positiv till kulturutövande här i staden och att sponsra dem och säga ”Heja, vad bra och kul!”. Det känner jag är en viktig uppgift för mig, i synnerhet när det gäller konstnärer och kulturutövare av alla de sorter som är så totalt underfinansierade, jobbar i motvind och har så svårt att ta sig fram.

Med detta vill jag bara ha sagt att jag kommer att fortsätta att applådera de ambitiösa kulturarbetarna och konstnärerna i deras insatser för vår stad! Dessutom vill jag säga att armlängds avstånd betyder att konstnären och ingen annan bestämmer hur det ska se ut.

Anförande nr 147

G a b r i e l K r o o n (SD): Även om den här motionen uppenbart inte går igenom har ni återigen kristalliserat er syn på det här med armlängds avstånd, och ni bekräftar att ni egentligen går emot den definition som finns i rapporten *Så fri är konsten*. Ni tycker, som Jan Jönsson var inne på, att politiken kan få styra vilka

Yttranden 2025-02-17

företeelser som skildras. Politiker kan ta initiativ till ett monument efter ett terrorattentat, politiker kan ta initiativ till ett monument över en kvinnorrättskamp och så vidare.

Det är egentligen väldigt bra att förstå att Stockholms stad inte värnar om den princip om armlängds avstånd som beskrivs i den här rapporten. Sedan kan ju ni definiera armlängds avstånd med att *hur* är upp till konstnären att hitta på. Men *vad* det ska göra ska vi säga.

Jag satt i regionfullmäktige i Stockholm i fyra år och debatterade med Vänsterpartiet, Liberalerna och hela den rödgröna majoriteten. Där var det väldigt tydligt att vi inte heller skulle röra *vad*. Men det vill ni, och jag undrar om ni inte är en av få kommunfullmäktige som faktiskt rör *vad* som ska uttryckas och vilka företeelser som ska finansieras. Det är någonting som tål att fundera över. Det skulle vara väldigt intressant om rapportförfattaren bakom rapporten *Så fri är konsten* lyssnar på den här debatten och faktiskt granskar Stockholms stad och Torun Bouchers kulturpolitik och kanske till och med kritiserar Torun Boucher för att inte värna om armlängds avstånd – en så helig princip som ni annars anklagar oss för att inte upprätthålla.

En liten not om armlängds avstånd gällande politikernas åsikter: Självklart ska politiker få ha personliga åsikter om konsten. Torun Boucher kan tycka att ett konstverk är enastående; jag kan tycka att det är förfärligt. Båda måste vi ju få kommunicera vår inställning. Men det innebär ju inte att vi ska gå in i själva upphandlingsprocessen och styra materialval eller hur det ska se ut. Detta vill vi demokratisera, vilket är en separat debatt. Vi vill demokratisera konsturvalet och låta människor tycka till innan man har köpt konsten, inte efter att man har köpt verket och det är uppställt, betalt och färdigt. Men det är ni rädda för.

När det gäller terrorattentatet och konstverket som inte har uppförts än undrar jag varför man inte lyssnade in de anhöriga. Varför gjorde man inte som efter tsunamin, där anhöriga fick ta ställning? Och inte minst, varför valde man en konstnär med tydliga vänsterextrema sympatier?

Den som sa det här till mig, och det kan ni lyfta på ögonbrynen åt, var faktiskt en av de anhöriga som ringde mig och kritiserade detta.

Anförande nr 148

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Först vill jag säga att jag inte tror att det är så konstigt att det blir en annan diskussion i regionfullmäktige än här. Regionen äger ju inga möjligheter att påverka någon annan utformning av konst än den i sina egna lokaler. De kan till exempel inte säga att man ska ha ett visst monument på en viss plats i Stockholms stad, för det är det bara vi i kommunfullmäktige som kan bestämma.

Konstutformningen i regionens lokaler ska vara utifrån vad konstnärerna tycker blir lämpligt, i samarbete med arkitekter och annat. Men att olika kommuner beställer offentlig konst till vissa platser eller för att markera vissa historiska händelser skulle

Yttranden 2025-02-17

jag säga är ganska vanligt. Det är ju en del av stadsbyggnaden. Man kan dock aldrig gå in och påverka vad konstnären föreslår, och det är faktiskt bara Sverigedemokraterna som har gjort just detta i exemplet Drottninggatan.

Anförande nr 149

G a b r i e l K r o o n (SD): Att ha en personlig inställning i sociala medier och att lägga fram politiska förslag som är direkt styrande är två olika saker. Även som politiker måste man kunna ha en personlig åsikt. Det tycker jag inte är så konstigt.

När ni beställer, ursäkta uttrycket, skitkonst, om jag ska vara helt krass, måste jag kunna säga vad jag tycker i sociala medier. Det är väl inte jättekonstigt. Jag måste väl inte stå och tycka om att ni beställer in en massa konstiga saker som jag inte förstår mig på. Det är väl ändå en mänsklig rättighet att få ha en åsikt.

När det gäller regionen har vi ju tunnelbanan som är ett jätteviktigt offentligt rum. Där har vi två varianter av konstverk: dels de tillfälliga väggutsmyckningarna, dels de platsbyggda konstverken. Även där är det ett problem att vi inte demokratiserar processen, så jag skulle nog inte säga att regionen skiljer sig från kommunen på det sättet.

Yttranden 2025-02-17

§ 32 Motion om att Stockholm inte ska sponsra kriget mot Ukraina

Anförande nr 150

Borgarrådet Österberg (S): Ordförande! Den här motionen är tyvärr väldigt aktuell, och efter helgens säkerhetskonferens har vi också ett nytt läge i Europa. Det är inte heller särskilt angenämt när vi ser hur axeln mellan Europa och USA riskeras.

Jag vill tacka Jan Jönsson för hans och Liberalernas engagemang för Ukraina och för att de lyfter den här viktiga frågan. Det ledarskap och den solidaritet som Stockholm visar upp tar sig många uttryck – ibland grå, genom att vi låter förvaltningskvarnarna mala, ibland genom att olika politiker här i församlingen tar olika initiativ när det handlar om Ukraina. Det kan handla om allt från solidaritetshandlingar till att visa engagemang genom att delta i manifestationer och möten.

Jag vill också lyfta fram det samarbete som vi har med Kiev om att bidra med kompetens och återuppbyggnad den dagen Ukraina har segrat i kriget. Det handlar till exempel om hamnens stöd när det gäller att integrera Ukrainas hamnar i EU:s transportsystem. Det handlar om det arbete som görs för att ta emot ukrainska flyktingar och även om boende och sociala och kulturella aktiviteter, inte minst när det handlar om att låta ukrainare etablera sig på den svenska arbetsmarknaden.

Jag är också helt enig med Jan Jönsson om att stadens arbete på området också ska innefatta ett aktivt arbete kring stadens upphandlingar i syfte att säkerställa att vi inte bryter mot någon sanktionslista. Jag har förtroende för att den verkningsfulla förvaltningsapparaten tar detta arbete på största allvar. Jag kan också konstatera att vi i kommunen redan arbetar utifrån det som Jan Jönsson skriver i sin motion, eftersom stadsledningskontoret har inlett en process om att ta fram ett systemstöd för att underlätta upphandlingsarbete i staden.

Samtidigt skulle jag vilja önska mer på en nationell nivå så att det inte är varje stads uppgift att göra det här arbetet. Just för att det är viktigt med samsyn och enighet när det gäller Ukraina kanske Jan Jönsson kan ta upp med regeringen att Upphandlingsmyndigheten, utöver sitt upphandlingsarbete, också skulle kunna få ett regeringsuppdrag om att ta fram det systemstöd som Jan Jönsson efterlyser. Jag lovar att Stockholms stad ska vara Upphandlingsmyndigheten fullt behjälplig i det arbetet. Tar du denna utsträckta hand, Jan Jönsson?

Anförande nr 151

Borgarrådet Jönsson (L): Det var väl ett utmärkt förslag; jag ska lägga det till vårt landsmöte så har jag ytterligare en motion där!

Nu hör jag att SLK verkar genomföra den här motionen, fast man först kanske var mer tveksam. Det är ändå intressant att konstatera att både Södermalms stadsdelsförvaltning och utbildningsförvaltningen säger att man har behov av den här typen av systemstöd. Vi har också varit i kontakt med andra stadsdelsförvaltningar som uttrycker samma sak, det vill säga att de inte har full koll på detta, vilket däremot

Yttranden 2025-02-17

till exempel serviceförvaltningen beskriver att de har. De har ju som sitt huvuduppdrag att jobba med olika typer av upphandlingar.

Om det är så att SLK håller på att ta fram ett sådant här systemstöd välkomnar vi det, och i så fall kan jag konstatera att vårt gemensamma yrkande med Centerpartiet och Liberalerna i princip har bifallits.

Anförande nr 152

Borgarrådet Österberg (S): Jag uppfattar att Jan Jönsson tar den utsträckta handen, och om du vill ha fler idéer till ert landsmöte har jag en massa bra idéer! Då skulle ni kunna få en riktigt vettig politik!

Som sagt, i det stora är den här frågan otroligt viktig. Vi ska stå enade bakom Ukraina tills Ukraina har fått segern. Slava Ukraini!

Anförande nr 153

Jonas Naddemo (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Nu på måndag är det en stor demonstration på Sergels torg för att markera och manifestera treårsdagen av Rysslands fullskaliga anfall mot Ukraina.

Kriget har dock redan pågått i över ett decennium. Kriget orsakar ofattbart mänskligt lidande och enorm materiell förödelse. Miljontals ukrainare är på flykt inom landet eller i utlandet. Det är av yttersta vikt, och kanske viktigare än någonsin, som Anders Österberg sa, att Stockholms stad tydligt markerar sitt ställningstagande mot kriget och säkerställer att stadens resurser och ekonomiska medel inte på något sätt stöder eller sponsrar Rysslands krigföring mot den fria staten Ukraina.

Vi tror att detta är viktigt, för det Stockholm gör kan andra kommuner och regioner följa efter. Vi måste aktivt bidra till att förhindra stöd till kriget i Ukraina. Som huvudstad och stor aktör i offentliga upphandlingar är det helt centralt att vi klarar av att leva våra värderingar. Genom att ställa högre krav på upphandlade aktörer visar vi den ukrainska befolkningen att vi står bakom den – money talks, helt enkelt.

Vi vill att Stockholms stad ska granska och uppdatera sina upphandlingsprocesser och säkerställa att där inte finns några företag som finns på EU:s sanktionslista och att de aldrig kan bli beviljade avtal med staden. Det måste såklart hela tiden vara ett pågående arbete i staden för att säkerställa att vi inte på något sätt stöttar kriget i Ukraina. I den processen måste vi också omfatta upphandlade underleverantörer.

Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen från Liberalerna och Centerpartiet.

Anförande nr 154

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Även jag vill yrka bifall till den gemensamma reservationen från Liberalerna och Centerpartiet på vår motion.

Yttranden 2025-02-17

Det är ju så att ett enigt fullmäktige har uttalat att vi ska stötta inte minst vår systerhuvudstad Kyjiv på alla sätt vi kan. En viktig del av det är förstås att inte på något sätt stödja den ryska terrorregimens ekonomiska möjligheter att bedriva det här kriget. Med tanke på de senaste dagarnas utveckling på det säkerhetspolitiska planet får vi ju verkligen se vad som händer med den plågade ukrainska nationen. Det kan bli väldigt farliga dagar framöver. Likväl måste vi från Stockholm göra allt vi kan för att hindra att pengar hamnar i den ryska krigskassan, oavsett vad man nu kommer fram till i de samtal som, vad jag har förstått, ska påbörjas i Saudiarabien i dag.

Det är inte för inte som vi har den ukrainska flaggan här framme på podiet. Det är en mycket tydlig handling för att visa att vi i Stockholm verkligen stöttar Ukraina och det ukrainska folket. Låt mig därför avslutningsvis säga att det gläder mig att konstatera att det verkar som att ett sådant här system är på väg fram, vilket borde innebära enhällighet här i salen om denna motion.

Jag yrkar upprepat bifall till vår reservation tillsammans med Centerpartiet.

Yttranden 2025-02-17

§ 33 Motion angående judiskt liv i Stockholm

Anförande nr 155

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! I år ska vi fira 250 år av judiskt liv i Sverige. Tyvärr sker detta i en tid när antisemitismen växer sig stark både i Sverige och i världen. Judiska föräldrar vittnar om rädslan för att deras barn ska bli måltavlor för hot och våld, en rädsla som också har lett till att unga judar i dag inte vågar bära judiska symboler.

Den här utvecklingen måste vi som stad verkligen sätta stopp för. Centerpartiet vill att Stockholm ska vara en öppen, tolerant och medmänsklig stad, där judiskt liv har en självklar plats och ska få möjlighet att utvecklas i minst 250 år till. Vi får aldrig ta det öppna samhället för givet, utan vi måste stå upp för det varje dag.

Staden har en central roll i arbetet med den judiska minoriteten, eftersom vi ansvarar för verksamheter som är avgörande för ett starkt judiskt liv, till exempel skola, kultur, äldreomsorg och trygghet. I Sverige arbetar i dag kommuner i lägre utsträckning med minoritetspolitik riktad till den nationella minoriteten judar jämfört med andra minoriteter. Så kan vi verkligen inte ha det. Jag tror egentligen att vi alla kan konstatera att vi behöver göra mer för att garantera den fysiska säkerheten för både judiska institutioner och människor i samband med vårt firande.

Vårt engagemang får dock inte stanna där. Jag vill att det ska fortsätta efter den insats vi gör under detta år. Jag tror ju att alla de kontakter som man upparbetar under året skulle kunna användas vidare för att just utveckla och säkerställa judars liv i Stockholm på lång sikt. Vi måste sätta stopp för hot och hat. Antisemitismen måste vända, och vi måste se till att de som är utsatta inte ska vara det längre. Vi vet att det judiska livet i Stockholm har varit viktigt för Stockholms stad och vår historia. Vi måste höja ambitionerna, och därför vill jag yrka bifall till motionen.

Anförande nr 156

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Det judiska fotavtrycket har bidragit till det Stockholm vi känner i dag. Det har bidragit till att utveckla såväl Stockholms näringsliv som välkända kulturinstitutioner men också till att bygga upp civilsamhället.

I år firar vi 250 år av judiskt liv i Stockholm. Den här motionen tog, när jag lade den 2023, sikte på hur firandet och uppmärksammandet skulle kunna se ut, vilket tyvärr innebär att den till viss del har spelat ut sin roll i och med den långsamma hanteringen av motioner under den här mandatperioden. Det beklagar jag. Men motionen adresserar också frågan om att öppenheten i samhället aldrig får tas för given, en fråga som behöver fortsätta att lyftas när anmälningarna om händelser med antisemitiska motiv ökar och många judiska föräldrar vittnar om sin oro för att deras barn ska utsättas.

Jag uppskattar att man har varit konkret i motionsvaret när det gäller säkerhetsfrågorna. Dessa frågor behöver tas på allvar givet det säkerhetspolitiska läget

Yttranden 2025-02-17

och den förhöjda terrornivån som råder i Sverige. Den judiska minoriteten är den som i minst utsträckning får sina rättigheter tillgodosedda. Detta borde leda till en viss självkritik, något som jag inte hittar i motionssvaret.

I juni 2022 tillsattes en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag till en strategi för att stärka judiskt liv i Sverige, med fokus på överföring av judisk kultur och jiddisch till yngre och framtida generationer. Utredningen föreslår att regeringen ska utse pilotkommuner för att arbeta med att stärka judiskt liv. När den möjligheten finns på bordet borde vi kunna bli överens om att Stockholm ska få bli en pilotkommun.

Med detta yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 157

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Liberalerna instämmer i den gemensamma reservationen från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet kring denna motion som vi tycker är mycket bra. Jag skulle dock vilja peka på en annan sak i anslutning till den här motionen och som det är ganska viktigt att vi kan få besked om här i dag.

I ett ärende i socialnämnden den 21 januari skapades det nämligen förvirring kring vad den rödgröna majoriteten egentligen anser om de definitioner som vi har antagit i enighet i fullmäktige gällande just antisemitism. Det var ju nämligen så att vi antog IHRA:s definition, alltså definitionen från International Holocaust Remembrance Alliance. Men i ett tjänsteutlåtande i socialnämnden skrevs det då att den här definitionen var problematisk eftersom den fått kritik i både Sverige och internationellt, inte minst från forskarhåll. Man gav också exempel som på något vis skulle koppla till detta och säger att IHRA inkluderar exempel på vad som kan klassas som antisemitism och att ”bland dessa exempel ingår att förneka Förintelsen ... och att se judar som kollektivt ansvariga för staten Israels åtgärder”, detta efter att oppositionen hade påtalat att det kändes jättekonstigt att vi inte skulle stå bakom IHRA längre, trots att Stockholm i enighet har gjort det. Det ströks sedan, men först efter att oppositionen hade lämnat in alla sina lappar. Det kom heller ingen lapp eller korrigerings från det rödgröna styret.

Det här har skapat viss förvåning, inte minst i det judiska communityn, och därför anser jag att det är väldigt viktigt att det rödgröna styret faktiskt klargör om man fortfarande står bakom beslutet som fullmäktige har fattat om IHRA.

Kopplingen till den här motionen är förstås att det blir väldigt konstigt att fira 250 år av judiskt liv om det fortfarande finns otydligheter kring vad det nuvarande styret anser om den här definitionen. För Liberalernas del är det ingen tvekan om att vi står bakom definitionen. Vi tycker att fullmäktiges beslut ska stå fast och respekteras. Därför är oerhört viktigt att vi alla står upp för det beslut som vi har tagit, även om vi just nu lever i tider som är väldigt konfliktfyllda i Israel. Det har dock ingenting med judar och den judiska minoriteten i Sverige och Stockholm att göra.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 158

E s m e G ü l e r (S): Ordförande, kommunfullmäktige! I mina unga dagar, innan jag flyttade till Sverige, läste jag en bok som hette *Paradiset i Europa – Sverige*. Då var det inte materiella saker som gjorde Sverige till ett paradiset, utan det var det öppna samhället, religionsfriheten, yttrandefriheten liksom rättigheter och friheter för minoriteter som gjorde Sverige till ett paradiset och som lockade mig hit. Jag tänkte att jag vill leva och dö i Sverige.

Döendet får vänta, men här är jag med och påverkar.

Jag vill först yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Jag vill tacka motionären för den viktiga motionen. Den har extra stor betydelse för mig som bor i Järva, där vi är från alla hörn i världen samlade under samma tak i det vackra landet Sverige, något som kräver tolerans, respekt och ömsesidig förståelse för varandra.

Jag delar motionärens uppfattning och tycker att det är glädjande att vi tillsammans, över partigränserna, arbetar för att Stockholm ska vara en trygg stad för judar och andra minoriteter. Det är ett arbete som kräver gemensamt engagemang och ansvar. När vi i Stockholm uppmärksammar 250 år av judiskt liv i Sverige är det både en viktig markering och en chans att lyfta fram vårt gemensamma kulturarv. Den judiska kulturens betydelse för vår stad är stor, och jag uppskattar verkligen den samsyn som vi har i dessa frågor.

Många av de åtgärder som motionären tar upp finns med budgeten sedan ett år tillbaka. Samtliga av stadens nämnder och bolag ska arbeta för att motverka diskriminering och alla former av rasism, inklusive antisemitism, antiziganism, afrofofi, islamofobi och rasism mot samer. Tillsammans med judiska församlingen i Stockholm genomförs flera viktiga aktiviteter för att stärka tryggheten och lyfta det judiska livet. Säkerheten för alla våra invånare är en prioriterad fråga. Genom samarbeten med polisen, trafikkontoret och stadsledningskontoret görs kontinuerliga säkerhetsanalyser som leder till konkreta åtgärder. Att sätta trafik hinder utanför judiska församlingen är ett exempel på det.

Jag är stolt över att vi kan ha ett judiskt kulturutbyte i staden. Det är viktigt för både den judiska identiteten och för en bredare allmänhet att kunna ta del av den judiska delen av vårt gemensamma kulturarv.

Anförande nr 159

D e s t i n y Z a n d i L i n d g r e n (KD): Ordförande! Att låta bli att agera är också att ta ställning, oavsett om man vill erkänna det eller inte. Att bemöta en sådan här viktig motion med passivitet är att visa att tryggheten för Stockholms judiska befolkning inte är en prioritet.

Vi befinner oss i en tid när antisemitismen växer i Sverige. Hatbrotten med antisemitiska motiv har ökat markant, och i Stockholm vittnar judiska föräldrar om en rädsla för att deras barn ska utsättas för hot och våld. Unga judar vågar inte bära synliga

Yttranden 2025-02-17

symboler av rädsla för repressalier. Det är alltså en utveckling som är totalt oacceptabel, och som politiker har man ett ansvar att motverka det här.

Samtidigt upplever jag lite att ni tycker att ni redan har gjort tillräckligt. Här har vi en motion som föreslår konkreta åtgärder för att säkerställa att det här firandet inte bara blir en symbolisk gest utan också de facto ett tryggare Stockholm. Att vänsterstyret då väljer att nöja sig med att besvara motionen tycker jag är väldigt tråkigt, och jag tycker att det visar brist på förståelse för situationens allvar. Vi hör en del formuleringar från styret om att antisemitismen ska bekämpas, men när det kommer till kritan med faktiska åtgärder som långsiktig finansiering av säkerhetsåtgärder, stärkt samverkan med polisen och pedagogiska insatser i skolan lyser ambitionerna med sin frånvaro. Varför?

Vi behöver ett Stockholm där alla medborgare, oavsett bakgrund, kan känna sig trygga. Därför ansluter vi i Kristdemokraterna oss till den gemensamma reservationen med Moderaterna och Liberalerna i kommunstyrelsen.

Anförande nr 160

Å k e N o r d s t r ö m (SD): Ordförande, ärade ledamöter! Förra året var jag uppe i talarstolen och talade om antisemitismens bakgrund, något som egentligen aldrig har förts fram i massmedierna. Därför upprepar jag vissa saker.

Jag är jurist och historiker. Vid kyrkomötet i Nicaea år 325 antog man ett beslut om att det var judarna som dödade Jesus. Som jurist kan jag, liksom alla andra jurister, säga att det är helt fel. Det var den romerska staten som genom Pontius Pilatus dömde Jesus till döden och korsfäste honom genom det romerska dödsstraffet.

Påven Innocentius III bestämde att man måste få igång affärsverksamhet på ett eller annat sätt, men hur skulle det gå till? Någon måste ju låna ut pengar, och kristna och muslimer får inte göra detta. Därför lät man judar göra detta det lägsta av alla tänkbara uppdrag.

Martin Luther var ingen rolig person i vissa avseenden. Han talade om att judars hem kunde rivas och synagogor kunde brännas. Hans synpunkter gick i nytryck i Hitlertyskland.

Vi har två museer i Stockholm, Forum för levande historia och Sveriges museum om Förintelsen. Båda museerna börjar med 1939, och därmed kommer inte de svenska politiska partiernas antisemitism som kunde blomstra under 30-talet fram i öppen dager. Vi kan konstatera att grundaren av NK, Josef Sachs, donerade guldmosaikerna i Gyllene salen. År 1938 beordrade den svenska regeringen att alla judar i Sverige, inklusive Josef Sachs, skulle registreras. Hela det här materialet, och jag har sett hur blanketterna såg ut, kom att glida över i Hitlertysklands händer.

Det kan också konstateras att biskopen i Stockholm, Andreas Holmberg, har kallat Israels försvarskrig i Gaza för folkmord. Det svenska biskopskollegiet var inte glada åt hans uttalande, kan jag också konstatera. Professor Ove Bring, svensk

Yttranden 2025-02-17

folkrättsexpert, vill inte kalla kriget i Gaza för folkmord. Även Kyrkornas världsråd har tagit avstånd från att använda sig av ett sånt uttalande.

Jag ville bara teckna en historisk bakgrund. Tack för ordet!

(O r d f ö r a n d e n : Tack för det – det är viktigt att vi håller oss till ämnet, det vill säga motionen.)

Anförande nr 161

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Det rödgröna styret ser såklart oerhört allvarligt på att de antisemitiska hatbrotten har ökat i Sverige på senare år. Vi uttrycker också en stor oro över att så många judiska medborgare i Stockholms stad inte känner sig trygga. Jag vill vara oerhört tydlig med detta.

Vi delar också motionärens inlägg, tankar och synpunkter om hur det judiska livet berikar Stockholm, och vi ska såklart arbeta för att stärka detta. Den här motionen är besvarad, och vi säger väldigt tydligt i vårt svar att vi redan arbetar väldigt mycket med de här frågorna. Vi delar alltså i princip motionen fullt ut, och väldigt mycket ligger också i budgeten.

Snart har vi alltså 250-årsfirandet av judiskt liv i Stockholm, och här är staden en aktiv part. Judar är en av våra fem minoriteter, en prioriterad grupp för Stockholms stad, och vi kommer att arbeta stenhårt med trygghetsarbetet. Det kan aldrig komma till ett läge när vi kan luta oss tillbaka och säga att det här rullar på. Så länge hatbrott och antisemitismen förekommer i Stockholm måste staden arbeta stenhårt med att bekämpa det, inte tu tal om annat.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 162

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, kommunfullmäktige, åhörare! Det här är kanske inte min huvudfråga, men jag vill ändå ha något sagt.

Jag vet inte om det är möjligt att någonsin göra tillräckligt, men jag vet att vi, var och en av oss, antagligen kan göra någonting. Det är två år sedan som det kom till min kännedom att judiskt liv i Stockholm skulle fira 250 år. Jag tog omedelbart kontakt med kulturförvaltningen och sa att det här måste Stockholms stad på något sätt vara delaktig i. Jag bara berättar det så att ni känner till det; det står ju inte så mycket just om kulturen i motionen.

Jag kan inte svara på alla andra frågor, men kulturförvaltningen är i dag, och det står också i budgeten, involverad och hjälper till med firandet av 250 år av judiskt liv i Stockholm. Det är jag personligen mycket stolt över.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 163

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Att det blir en replik till dig, Torun, beror på att det inte finns någon annat ansvarigt borgarråd som har gått upp i den här diskussionen vad gäller just IHRA:s definition av antisemitism som Stockholms stad enhälligt står bakom.

Det var alltså så att förvaltningens förslag till beslut förelåg i socialnämnden, och där framfördes ganska allvarlig kritik, får man nog säga. Sedan lämnade oppositionen in alla våra lappar. Det fanns ingen lapp från de rödgröna, så uppenbarligen var man inte kritisk till det som förvaltningen hade skrivit. En timme innan sammanträdet ändrade sedan förvaltningen på sitt tjänsteutlåtande – ett ganska annorlunda tillvägagångssätt – och det är en ganska luddig skrivning.

Hur står det rödgröna styret vad gäller den här definitionen, som vi i alla fall tidigare har varit eniga om? Det är rätt bra att veta det om man ska fira 250 år av judiskt liv.

Anförande nr 164

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag har ingen aning om vad som hände på socialnämnden över huvud taget. Jag var inte där. Jag har inte ansvar för den. Jag känner inte till den diskussionen och hade aldrig hört talas om den innan du, Jan, började prata om den nu. Därför kan jag inte svara på det, men jag utgår från att vi fortfarande står bakom en deklARATION som vi har ställt oss bakom. Det låter fullständigt rimligt att vi gör det.

Mer informativ än så kan jag nog tyvärr inte vara.

Yttranden 2025-02-17

§ 34 Prioriterat gångvägnät för Stockholms stad

Anförande nr 165

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Det finns en professor på GIH i Stockholm som heter Peter Schantz, som har skrivit en bok om det här med att röra sig till fots, *Om människan i rörelse och vila*. I förordet beskriver han att om vi människor rör oss alldeles för mycket och aldrig tar det lugnt blir vi sjuka. Men om vi bara vilar och aldrig rör på oss blir vi också sjuka. Det handlar om att förstå att vi människor har behov av fysisk aktivitet men också av urban och mental rekreation och det som exempelvis en gångresa, eller promenad, kan ge oss.

Vad hade alla Strindbergs eller Söderbergs Stockholmsskildringar varit utan den promenad som dessa båda författare inledde varje dag med på den tiden? Daniel Kahneman, som fick ekonomipriset för några år sedan, har beskrivit att när han satt på Stanford och tankarna körde fast kunde han ta en promenad. Hade han i stället sprungit snabbt hade han inte fått samma tankar, och knutarna hade inte släppt. Men just det som händer med kroppen och hjärnan när man rör sig till fots i gångfart är något som från savannens dagar och fram till i dag har varit välgörande för oss människor.

En stad som möjliggör för människor att röra sig till fots är en bra stad, helt enkelt. I stort sett alla resor börjar och slutar med en gångresa även om man reser på något annat sätt däremellan. Att underlätta för fler att gå är alltså en av de mest effektiva åtgärderna för att skapa en attraktiv, hälsosam och klimatsmart stad.

Det trafikkontoret har velat göra när de har tagit fram det prioriterade gångvägnätet är att peka ut ett gent nätverk av gångstråk som både ska binda ihop målpunkter och fungera som ett prioriteringsstöd när olika projekt tas fram. Ibland handlar det explicit om gångprojekt, men ibland gäller det en del av en större ombyggnad av ett torg eller ett stråk eller exploatering, kollektivtrafiksatsningar eller annat. Detta är alltså ett sätt att hela tiden få in gångresan i det större systemet.

Vi har en framkomlighetsstrategi som ursprungligen togs fram 2012 och sedan har reviderats. Där är det tydligt att gångresan är den som ska vara högst i vår planeringshierarki för att det är den som är mest demokratisk och mest yteffektiv, skulle man kunna säga. Det är den som binder samman stadens alla resor.

Gångvänliga städer är levande städer. En stad där det är enkelt och trevligt att gå skapar liv och rörelse. När fler väljer att promenera gynnas det lokala näringslivet eftersom butiker, restauranger och kaféer får fler besökare. Det ökar dessutom tryggheten, som vi pratade om tidigare här under frågestunden, när fler människor rör sig i stadsmiljön. En levande gata är en trygg gata.

Sedan handlar det om folkhälsan. Att skapa bättre förutsättningar för att gå bidrar direkt till folkhälsan. Daglig rörelse minskar risken för livsstilssjukdomar, förbättrar den mentala hälsan och ger fler möjlighet att njuta av stadens gator, parker och torg. Vi vet också att gångvänliga miljöer leder till mindre buller och bättre luftkvalitet och sammanfattningsvis leder till att Stockholm blir en stad att längta till.

Yttranden 2025-02-17

Sedan finns det stora nyttor när det gäller hållbarhet. Stockholm har högt ställda klimatambitioner, och att prioritera gångtrafiken leder till mindre utsläpp, mindre trängsel och ett mer effektivt sätt att använda vårt offentliga rum – apropå det jag ibland nämner, trade-off:en eller balansen mellan att skapa så mycket värde som möjligt av våra ytor utan att för den skull äventyra de flöden som är nödvändiga för att en stad ska fungera.

En stad som prioriterar gående är också en inkluderande stad där fler har möjlighet att röra sig fritt. Gång är definitivt framtidens mobilitet och något som pekar ut framtidens riktning för Stockholm. Med det prioriterade gångvägnätet har vi något att hålla i och ledas av när vi gör Stockholm till en bra gångstad. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 166

S a r a S v a n s t r ö m (L): Ordförande och fullmäktige! Liberalerna välkomnar ambitionen att ta fram ett sammanhängande och prioriterat gångvägnät. Att kunna röra sig gående i Stockholm är en frihetsfråga, och gångtrafiken spelar en viktig roll i stadens framkomlighetsstrategi och för att skapa en hållbar, attraktiv, trygg och tillgänglig stadsmiljö. Där håller jag med om mycket av det som trafikborgarrådet just sa om de stora fördelarna i en stad med en bra gångtrafik.

Men med detta sagt tycker vi att det finns delar som behöver förstärkas. Framkomligheten för personer med funktionsnedsättningar behöver prioriteras mer i vår planering. Det gäller oavsett om det handlar om nybyggnation eller om byggnadsarbeten på gator och torg. Det är oacceptabelt att det som i dag kan hända att det ligger byggsäckar på gångvägar som omöjliggör passage för personer som vill gå förbi eller att ombyggnationer inte planeras på ett sådant sätt att man tar hänsyn till att personer behöver förflytta sig gående också under själva byggnationstiden.

Med detta sagt är det glädjande att det tas upp här att man under en byggnation behöver ha god drift även under vinterhalvåret. Det tycker jag är positivt, men det hade varit glädjande om man skrivit mer om de andra delarna av året och om att det alltid borde vara självklart att man ska kunna gå.

Jag vill också i detta sammanhang belysa säkerheten kring övergångsställen, som finns mycket där vi går. I dag har vi många oskyddade gångtrafikanter som utsätts för orimliga risker när gångbanor korsar eller löper längs med cykelbanor. Här måste det komma till åtgärder för en tydlig separering mellan gång- och cykeltrafik – det kan vara markeringar eller fysiska barriärer. I remissvaren är det ganska tydligt att man särskilt från funkisrörelsen ser detta som en viktig sak.

Dessutom ser vi behov av hastighetsbegränsningar för cyklister vid särskilt utsatta övergångsställen. I det här fallet kan det handla främst om huvudgångstråken eller stadslivsstråken.

Genom att fokusera på tillgänglighet för alla, oavsett förutsättningar, kan vi skapa ett gångvägnät i vår stad som inte bara är funktionellt utan även inkluderande och tryggt

Yttranden 2025-02-17

för alla som bor här men också för alla som besöker vår vackra stad. Med detta vill jag yrka bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 167

S v a n t e L i n u s s o n (C): Ordförande, fullmäktige och alla stockholmare! Vi i Centerpartiet är mycket positiva till framtagandet av det prioriterade gångvägnätet för att göra Stockholm till en gångvänligare stad. Vi vill att Stockholm ska vara världens grönaste huvudstad, fylld av liv och rörelse, och då måste vi göra prioriteringar i gaturummet. I en storstad som Stockholm måste vi satsa på transportslag som tar lite yta i anspråk. Då får människor plats, och vi skapar mindre köer. Därför måste vi satsa på cykel, kollektivtrafik och särskilt gående.

Framför allt är kombinationen kollektivtrafik och gående oslagbar när det gäller att få många människor att förflytta sig utan att vara i vägen för varandra. Det gör att det blir attraktivt att resa klimatvänligt, och det skapar färre köer för alla andra – även de som måste färdas med bil.

Det finns mycket som är väldigt bra i det här förslaget till beslut, och därför har vi i Centerpartiet yrket på att delvis godkänna det. Stockholm behöver fler levande gator, där människor enkelt och tryggt kan ta sig fram, som gående eller som cyklister. Det är även positivt att det prioriterade gångvägnätet syftar till att skapa sammanhängande stråk med bra anslutning till kollektivtrafiken.

Den typiska europeiska staden är byggd för fotgängare. Det ger butiker och restauranger mer utrymme, och det skapar möten – vilket både skapar en medmänsklig stad och dessutom ger fler jobb och en mer företagervänlig stad. Den identifierade funktionen stadslivsstråk, som används i det här programmet, spelar en avgörande roll, och det tycker vi är positivt. Att promenera är dessutom väldigt positivt för hälsan, som borgarrådet var inne på tidigare.

Det finns dock delar som vi tycker är mindre bra i det här programmet. Vi tycker att det är olyckligt att ytterstaden har fått ett något begränsat fokus i det prioriterade gångvägnätet. I förslaget har man valt att i ytterstaden enbart peka ut stadslivsstråk vid centrumbildningar eller kollektivtrafikstationer. Med det synsättet riskerar ytterstaden att främst ses som en plats där man bor. Det är lite statistiskt att man bortser från den fulla potentialen, och det tycker vi är väldigt trist.

Centerpartiet vill i stället skapa möjligheter för människor att bo nära sitt jobb genom fler kontorsytor i ytterstaden. Vi vill bygga ihop staden så att vi kan renovera eftersatta bostadsområden, bygga fler bostäder och kontorsplatser och ny kollektivtrafik och få tryggare stadsdelar. Då är det viktigt med satsningar på infrastruktur även för fotgängare i hela staden.

Vi ser alltså möjlighet för ytterstaden att få fler urbana stråk likt dem som finns i innerstaden. Vi skulle gärna se att detta på sikt blev en del av planen för Stockholms prioriterade gångvägnät. Därför yrkar jag på Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 168

Ulf Walter (S): Du som vill och kan promenera i staden, oavsett om det handlar om den nödvändiga resan till arbetet eller den njutbara resan till badplatsen eller genom parken, behöver de bästa förutsättningarna, för du är viktig.

Som mycket annat vi beslutar om i denna sal utgör det här ärendet en pusselbit i det miljonpussel som heter Stockholm. Transportpolitiken ska möjliggöra framkomligheten i den tillgängliga staden. En sammanställning över ett prioriterat gångvägnät ska användas för att möjliggöra de här transporterna i staden och närheten i staden – möjliggöra för dig som är stockholmare.

Ofta känns det som att vi bara pratar om innerstaden här i talarstolen. Stadslivsstråk är, som vi har hört, en del av det här förslaget. Men det finns mycket mer i förslaget som behöver poängteras. Gångvägnätet pekar även ut andra för staden viktiga sträckor utanför tullarna, där huvudstråken kopplar ihop stadsdelarna och målpunkterna, vilket är viktigt för en 15-minutersstad, eller där stråken blickar mot framtiden eller de strategiska kopplingarna visar var vi kan överbrygga barriärer, oavsett om det är E18 intill Järva eller exempelvis Magelungsvägen, som skiljer mitt Örby från Rågsved.

Jag tycker att det är bra att detta ärende har föregåtts av en kontorsremiss, och jag har noterat att många stadsdelar har bidragit med konstruktiva synpunkter. Det är våra experter ute i staden som är bäst på detta och bäst känner till medborgarnas behov av rörelser.

Stockholm ska vara en jämlik och jämställd stad, och du som går bidrar till vår hållbara stad och ska ha de bästa förutsättningarna. För dig ska vi i kväll bifalla det här förslaget till beslut.

Anförande nr 169

Destiny Zandi Lindgren (KD): Herr ordförande! Initiativ som syftar till att förbättra framkomligheten i Stockholm är musik för mina öron. Att göra gångvägnätet mer tillgängligt, inte minst för våra äldre, är en viktig del och ett perspektiv som vi verkligen hoppas att det läggs extra fokus på. Vi vill också se att gångvägarna hålls i bra skick året runt, att branta partier och trappor förses med räcken och att fler bänkar kommer till samt, sist men inte minst, ökat underhåll vintertid eftersom stora delar av gång- och bilvägar annars riskerar att vara snudd på obrukbara när den värsta snön eller halkan infinner sig.

Men det räcker inte att bara fokusera på gångvägnät. Jag skulle önska att ni i majoriteten satte er ned med kollegorna i regionen och pushade dem att åtgärda bristerna i kollektivtrafiken. Utan fungerande bussar och tunnelbanetåg blir nämligen stadens satsningar på gångvägnätet otillräckliga för många av våra medborgare, särskilt under vinterhalvåret när halka och kyla begränsar möjligheterna att ta sig fram till fots. Det är ganska innerstadsfokuserat att inte se att många faktiskt är väldigt beroende av kollektivtrafiken för åtminstone delar av sina resor. Ett väl underhållet gångvägnät är alltså en förutsättning för att fler ska kunna gå, men det kan aldrig ersätta en fungerande kollektivtrafik.

Yttranden 2025-02-17

Jag har alltså en önskan till majoriteten: Arbeta inte bara för ett bättre gångvägnät, utan säkerställ också att det finns bussar och tunnelbanetåg så att stadens äldre kan leva ett aktivt och självständigt liv. Vi ansluter oss till den gemensamma reservationen med Moderaterna i kommunstyrelsen.

Anförande nr 170

Borgarrådet **W e d i n** (M): Ordförande! Det är väl helt rimligt att vi nu tar de här stegen, framför allt när det rödgröna styret bara gör det tuffare att ta sig fram på andra sätt, oavsett om det är med bilen eller med kollektivtrafiken. Då behöver vi i alla fall ett fungerande gångvägnät.

Det finns mycket som är bra med detta, som tidigare talare har varit inne på och jag inte ska upprepa. Låt oss hålla debatten lite rapp på så sätt – det verkar önskas från presidiet.

Det behöver vara enklare att ta sig fram i Stockholm, inte minst för våra äldre. Gångvägarna behöver rustas bättre med bänkar så att fler kan ta en paus under promenaden, och fler räcken behöver placeras längs branta sträckor och i trappor. Att bänkarna nu verkar monteras bort utanför Stadshuset hoppas jag inte är en signal om att man inte prioriterar detta. Tillgänglighetsanpassningen av gångvägnätet behöver också säkras i större utsträckning.

Vid den här tiden på året är frågan om vinterunderhållning av gångvägnätet i form av snöröjning, sopsaltning och sandning särskilt aktuell. Detta är viktigt för att fler stockholmare ska kunna ta sig fram vintertid.

Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 171

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Jag vill bara instämna i att detta är ett väldigt roligt ärende och ett viktigt dokument. Det är en del av framkomlighetsstrategin, som vi gemensamt har kommit överens om. Det är också roligt att det finns ett så stort engagemang från oppositionen för dessa frågor och väldigt bra inspel när det gäller funktisfrågor, äldrefrågor och driftsfrågor. Jag vill bara med detta yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 172

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Herr ordförande, fullmäktige och eventuella åhörare! Detta är ett mycket välkommet ärende. Som ordförande i en stadsdel vill jag bara lyfta att det är viktigt att ta in den kompetens och kunskap som finns hos stadsdelarna och som också har sänts in i remissvaren. Det är väsentligt att de inarbetas i kommande arbete, för det är i stadsdelarna vi vet var folk promenerar och vart de vill någonstans. I Skarpnäck, till exempel, har vi lyft fram entréerna till Nackareservatet och Flatenreservatet, som är väl utnyttjade och behöver lyftas upp och arbetas med.

Med detta – bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Yttranden 2025-02-17

§ 37 Reviderat utredningsbeslut för stadsutveckling på Bromma flygplats

Anförande nr 173

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Vi tycker i grund och botten att det är bra att man tar tag i denna fråga, men vi har likväl en reservation som jag vill yrka bifall till. Det beror delvis på att vi tycker att det är viktigt att man gör dessa saker med hänsyn till vad övriga myndigheter fattar för beslut om framtida flygkapacitet i vår region. Det är ju ytterst en regeringsfråga huruvida man kan avbryta det här avtalet i förtid. Vi tycker kanske att det är lite magstarkt att redan nu avsätta 41 miljoner för något som mycket väl kan få helt ändrade förutsättningar fram till 2038, om det inte kommer några beslut – som jag i och för sig tycker att regeringen borde fatta ganska omgående.

Vi tycker också att det är viktigt att vi redan nu, med tanke på storleken på det här projektet, tillsätter en extern granskare – och även en miljöcontroller så fort projektet startas. Detta föreslår vi mot bakgrund av att staden ju inte har varit särskilt bra på den här typen av större projekt, framför allt inte när det gäller att få ekonomin att hålla sig inom de ramar som kommunfullmäktige har angivit. Tvärtom har denna typ av stora projekt haft en tendens att dra iväg med många miljarder. Det är inte okej att vi fortsätter på det sättet, med så dålig styrning, och därför behöver vi ha externa granskare. Jag har förstått att fler och fler partier börjar tycka som vi, och det vore därför bra om också majoriteten ändrar sig i denna fråga.

Vi tycker också att man redan nu ska upprätta en samarbetsgrupp kring kollektivtrafiken med Region Stockholm så att det inte blir samma konstiga konflikter som kring Slussen och den här cykelbron, som nu har kostat staden x miljoner – jag tror att vi är uppe i 100 miljoner eller något sådant på grund av denna märkliga konflikt.

Det är också viktigt att vi, som jag nämnde, får koll över miljöaspekterna på det här projektet så fort som möjligt eftersom vi ska vara en ekologiskt hållbar stad.

Bifall till Liberalernas reservation!

Anförande nr 174

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Det finns väl risk för upprepning, men kanske får man mer rätt på sikt om man har sagt något många gånger.

Vi i Centerpartiet ser positivt på potentialen till stadsutveckling på Bromma flygplats. Samtidigt måste vi påminna oss om att regeringen fortfarande inte har gett något nytt besked om ett beslut att avveckla flygplatsen, inte ens om att den kommer att avvecklas under den här mandatperioden. Det verkar sitta fast i något Tidöavtal, om jag förstår det hela rätt. Det är ändå viktigt att de här planerna fortsätter framåt, men det känns lite som att ett reviderat utredningsbeslut återigen är ett sätt för majoriteten att försöka visa handlingskraft i ljuset av det avstannade bostadsbyggandet i Stockholm.

Yttranden 2025-02-17

Vi från Centerpartiet vill självklart att vi ska skapa en hållbar och effektiv stadsdel när Bromma flygplats bebyggs. Men det är viktigt att vi inte nu lägger fast alldeles för detaljerade byggplaner, för morgondagens lösningar får aldrig hindras av dagens byråkrater. Vi måste ta fram flexibla planer baserat på de senaste tekniska miljölösningarna, och vi behöver ha en anpassningsförmåga. För vad vet vi om vad det är för bostäder som kommer att efterfrågas 2040? Det handlar dels om stockholmare som finns hos oss i dag, dels stockholmare som kommer att flytta hit. Vilka förväntningar finns det på ett boende i närområdet? Mot bakgrund av allt detta måste vi ha ganska flexibla planer så att vi inte står med en massa förgäveskostnader i framtiden.

Vi anser också att majoriteten lite grann stirrar sig blind på bara flygplatsområdet. Vi vill att man också tittar på hur flygplatsen har påverkat hela Stockholms stad. Det finns platser, till exempel i Marieberg, där det blir möjligt med högre bebyggelse i och med att man inte behöver ta ansvar för bullret, som nu inte längre finns på platsen.

Vi är som sagt positiva till att Bromma flygplats ska kunna bebyggas, men detta får aldrig utgöra ett alibi för att inte ta ansvar för de byggplaner som inte blir av i dag. Det är så många detaljplaner som har stoppats och som nu inte kommer att bidra till Stockholms tillväxt långsiktigt, och därför tycker vi att man måste klara av att göra både och. Man måste planera för Bromma, men man måste också säkerställa att de planer man har drivs framåt.

Som jag sa senast skulle jag verkligen vilja se att man diskuterade Brommafrågan blocköverskridande. Det förtjänar Stockholms stad, och det förtjänar frågan, som är så otroligt viktig – att vi ska bygga för nya stockholmare. Men än så länge har jag inte sett några tendenser till att vi ska föra blocköverskridande samtal i frågan. Det hade jag önskat.

Anförande nr 175

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag håller med om att det såklart inte får bli ett alibi och påminner om att vi har ungefär 170 000 andra lägenheter i olika planskeden som vi arbetar med i Stockholms stad. De 16 000 i Bromma kommer att bli ett välbehövligt tillskott.

När det gäller flexibla planer har vi också tydligt med detta i verksamhetsplanen för stadsbyggnadsnämnden, tror jag, så det arbetar staden med. Detta är en återkommande fråga – jag håller verkligen med om att vi måste skruva upp arbetet med detta.

Det vi nu fattar beslut om här är först ett program. Det handlar just om att vi sätter de lite större ramarna och inte går in för mycket i detaljerna. Självklart ska vi skynda långsamt och ta detaljerna lite senare. Men vi slår ändå fast att det här ska vara ett miljöområde och ett starkt klimatprofilsområde, och vi slår fast de övergripande kvartersramarna.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 176

O r d f ö r a n d e n : Nu får Jonas Naddebo i sin kontrareplik gärna yrka bifall till sitt förslag.

Anförande nr 177

J o n a s N a d d e b o (C): Jag yrkar bifall till Centerpartiets förslag.

När man lyssnar på Martin kan man fundera. Jag läste faktiskt handlingarna lite översiktligt. Det står att det handlar om 22 500 möjliga bostäder, och du säger 16 000; den som lever får se. Men de flexibla planerna blir ju inte av bara för att de skrivs in i en verksamhetsplan, utan detta handlar verkligen om att titta på det här området med helt nya perspektiv så att man inte låser fast sig. Vi är vana i Stockholm vid att vi planerar i detalj och sedan bara lägger ut till ingenjörskonsten. Jag tror inte på det, utan här måste vi verkligen vara beredda att se morgondagens lösningar och också se till att inte alltid dra på oss de absolut högsta kostnaderna, som vi har gjort i andra delar av den här staden – vilket gör att man låser in tekniken. I Norra Djurgårdsstaden, till exempel, låste man in miljölösningar som inte var de allra mest flexibla. Men den som lever får se!

Anförande nr 178

M i k a e l V a l i e r F u r t e n b a c h (KD): Herr ordförande! Att lägga ned en flygplats är lätt, men att bygga en ny är betydligt svårare och dyrare. Stockholm behöver färre förhastade beslut och fler långsiktiga lösningar. Med elflyg, drönartransporter och en snabb teknikutveckling står vi inför en revolution – det kanske vissa i den här salen gillar – inom flyg och logistik.

Men i stället för att utnyttja Brommas unika potential som en modern hubb för fossilfri luftburen transport verkar det rödgröna styret ha bråttom att sätta den här dyra spaden i marken utan att annan planering tycks hänga med. Om inte Bromma parkstad, eller vad den nu ska heta, blir en helt bilfri stadsdel lär det skapa trafikinfarkter för alla i västerort med så många bostäder utan en fungerande infrastruktur runt omkring.

Vi ska alltså stänga en fullt fungerande flygplats i huvudstaden samtidigt som resten av världen investerar i elflyg och drönarlogistik. Det är lite som att sälja sin bil veckan innan man får körkortet. Vi är öppna för att justera omfattningen av den här flygplatsen, men vi är mycket skeptiska till att helt eliminera trafikfunktionen på Bromma. Vi ser möjligheter i vår kristallkula medan vänsterpartierna ser, tja, en rivningskula.

Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 179

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är ganska belysande att Kristdemokraterna har den osynliga ministern, som är livrädd att ta tag i de flesta frågor. Han tar inte tag i den här frågan heller. Det är ganska passande att vi får höra om elflyg. Det kommer eventuellt att bli möjligt med elflyg på korta sträckor, men det kommer att ta många

Yttranden 2025-02-17

år. Och det är klart att även de som flyger med elflyg i framtiden vill kunna komma vidare ut i världen. Varför ska de flyga till Bromma och ta taxi ut till Arlanda?

Vi har en enda reguljär linje nu. Det kostar flera 100 miljoner kronor för staten och för staden. Vi hörde om kostnader – vi kan inte bygga högre, och vatten- och avloppskostnaderna blir också flera hundra miljoner kronor dyrare för att vi inte kommer åt Bromma. Det handlar om enorma pengar. Och så har vi en livrädd kristdemokrat som inte vågar göra någonting. Kan inte ni visa framfötterna och vara lite modigare i stället för att säga nej till bostadsbyggande även här?

Anförande nr 180

M i k a e l V a l i e r F u r t e n b a c h (KD): Det är just långsiktigheten vi siktar på nu. Vi hörde tidigare talare säga att vi inte ska inteckna framtiden helt och hållet baserat på att vi inte vet vad som kommer, och det vet vi ju inte. Jag är på mina ministrars hela tiden – det är jättekul. Men ni blir svaret skyldiga när det gäller hur ni ska lösa trafik och infrastruktur om vi bygger den här stora stadsdelen. Hur ska 16 500 eller 22 500 människor ta sig till och från stan?

Och när det gäller folk som kommer med elflyg och sedan ska vidare ut i världen – de ska inte ut i världen. De ska till Stockholm; Stockholm är en metropol.

Anförande nr 181

M a r t i n H a n s s o n (MP): Regionen har gått ut med denna plan. Det ska dras tunnelbana dit – det har presenterats här i närtid, och vi i staden måste såklart hjälpa till på alla tänkbara sätt för att verkställa detta.

Jag reagerade på två saker du sa. När det gäller detta med en fullt fungerande flygplats vet vi nog alla här att den är långt ifrån fullt fungerande i dag. Den blöder, som sagt, och det pågår i princip ingen trafik alls.

Sedan försökte du antyda att det är Vänsterpartiet som på något sätt driver detta. Jag noterar när jag går igenom oppositionens svar i ärendet här i Stockholms stad att det faktiskt bara är ni i Kristdemokraterna som nu säger att ni vill ha en flygplats där för tid och evighet. Övriga partier vill utreda mer och kanske titta lite mer men öppnar för bostäder och stadsutvecklingsområde framöver. Jag antar alltså att det var en felsägning när du antydde att Moderaterna och Sverigedemokraterna är vänsterpartier.

Anförande nr 182

M i k a e l V a l i e r F u r t e n b a c h (KD): Vi har inte sagt att vi för tid och evighet ska ha en flygplats där. Står det så i våra papper? Det tror jag inte. Men vi säger att vi inte ska avhända oss möjligheten att ha fungerande flygtrafik på Bromma.

Ni blir fortfarande svaret skyldiga. Ni pratar om tunnelbana för 16 000 bostäder. Det finns inte en chans – det kan inte ens ni tro.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 183

E m i l B u s t o s (S): Ordförande och ledamöter! När de sista flygplanen har landat på Bromma är det på sikt dags för byggkranarna att lyfta betong och för många aktörer att planera, utveckla och bygga framtidens Bromma parkstad. Vi socialdemokrater ser framåt, och det vi ser på Bromma flygplats är en levande stadsdel med bostäder, arbetsplatser och samhällsservice. På sikt kan detta leda till upp till 20 000 nya bostäder i Bromma med omnejd, självklart med plats för kultur, idrott och grönområden.

Men innan framtiden kan hända måste man utreda och räkna på såväl möjligheter som risker. Under 2024 har exploateringskontoret haft ett inledande projekt för stadsutveckling på Bromma flygplats. Man har där kommit fram till att det finns goda förutsättningar att ta fram ett mer omfattande program till 2027, och det är det vi går vidare med nu. Det reviderade utredningsbeslutet innebär att vi nu tar ansvar för att de viktiga analyserna görs av trafik, mark, vatten med mera. Efter 90 års flygverksamhet finns det många frågor att ta hänsyn till, och därför vill vi också utöka budgeten för utredningen från 2 miljoner kronor till 41 miljoner.

Det är också viktigt att vi har en ärlig bild av riskerna i projektet. Vi behöver ha ett så gott kunskapsunderlag som möjligt. Vi har ingen nytta av några glädjekalkyler. Annars riskerar vi bara förseningar, högre kostnader och en stadsdel som inte lever upp till våra ambitioner. Våra tjänstemän behöver få utrymme att göra en noggrann och grundlig utredning.

Vi socialdemokrater står för bostadsbyggande, långsiktig planering och en stad som växer på ett hållbart och ordnat sätt. Därför är det rätt och riktigt att gå vidare med den här utredningen. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 184

G a b r i e l K r o o n (SD): Detta är ett ärende av många i Brommafrågan och får inte ses isolerat, utan det handlar om en helhet. Majoriteten i denna sal har tidigare tagit beslut om att säga upp markavtalet i förtid och inte förlänga markavtalet efter 2038. Sverigedemokraterna var emot det beslutet då. Vi är fortsatt emot förtida nedläggning av Bromma.

Vi förstår också att det finns två spår att ha i åtanke. Det ena spåret handlar om att det finns en uppenbar majoritet i det här huset för att lägga ned Bromma flygplats. Om det, gud förbjude, blir ett regeringsskifte kommer säkerligen även den rödgröna regeringen att besluta om att lägga ned Bromma flygplats, även om vi från Sverigedemokraternas sida såklart vill behålla den.

Då måste vi titta på de andra aspekterna av det hela. Vad ska finnas på den här platsen, ifall det nu blir så att flygplatsen läggs ned och markavtalet inte förlängs? Från Sverigedemokraterna har vi sagt: Låt oss då se över möjligheten till trädgårdsstad och småhus på den här platsen. Detta står i kontrast till de rödgrönas byggvilja och deras vision att kanske efterlikna Hagastaden, med en väldigt tät exploatering med höghus

Yttranden 2025-02-17

och näst intill skyskrapor och så vidare. Vi vill visa på ett alternativt perspektiv där man ändå kan bygga vidare på trädgårdsstadskonceptet.

När vi nu tar det här beslutet för att gå vidare med utredningen vill vi göra utredningen på vårt sätt. Det är därför vi är en del av det här beslutet och röstar för vårt förslag till beslut. Jag kanske får utveckla ytterligare i den replik som är på gång.

Anförande nr 185

M a r t i n H a n s s o n (MP): Det är utmärkt att ni nu vill prata alternativ och sådant. Det är detta vi verkligen efterfrågar i den här debatten – låt oss prata om vilken typ av stad vi vill ha på Bromma. Vi tycker dock att en renodlad villastad kanske inte är den typ av markutnyttjande som staden behöver. Vi måste bygga tätare när vi får loss en stor yta.

Exakt hur det ska landa får vi se. Liggande plan gäller 16 000 lägenheter, och upp till 22 500, tror jag det är, kommer att möjliggöras runt omkring. I programmet får nu olika aspekter vägas mot varandra så att vi landar i något, men nu säger vi att viljan är 16 000. Vi får låta stadsbyggnadskontor och exploateringskontor arbeta ordentligt med detta i några år, och så får vi hoppas att det faller väl ut.

Anförande nr 186

G a b r i e l K r o o n (SD): Där skiljer sig viljan eftersom ni går in med ett tydligt uppdrag som gäller 16 000. Vi vill gå in med ett tydligt uppdrag som gäller småskalighet, trädgårdsstad, radhus och så vidare.

Om vi till exempel skulle få till en statlig sanering av den här marken, ifall det nu skulle bli så att flygplatsen läggs ned, finns alla förutsättningar för att väldigt kostnadseffektivt komma in och bebygga den här platsen. Då måste vi se tillbaka på de intressanta koncept som vi hade i början av 1900-talet. Som familj kunde man till exempel få ett typhus. Man kunde få en tomträtt och ett typhus som var väldigt billigt att bygga – det handlar om tomträttskonceptet och egnahemsområdena. Jag tycker att detta är en väldigt intressant och viktig aspekt. Men ni har såklart ett väldigt starkt kvantitativt mål som vi inte ställer oss bakom, och det är därför vi tar en del av det här beslutet och vill få in vår egen inriktning på detta.

Anförande nr 187

A i d i n Z a n d i a n (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Att vi valde förra året för att påbörja arbetet med att utreda och nu ta fram ett program för den tilltänkta nya stadsdelen beror på att planering av ett så stort område tar lång tid. Det handlar dels om att utreda behoven när det gäller allt det tekniska, som sanering, skyfall, dagvattenhantering, ekologi och så vidare, dels om att stadsdelen ska bli så bra som möjligt med hänsyn till olika behov, som kollegor från majoriteten har varit inne på.

Nu vill man att vi inte ska gå fram med detta program för att man sitter och hoppas på att staten ska fortsätta strössla miljoner på att subventionera den lilla flygtrafiken på

Yttranden 2025-02-17

Bromma och att vi inte ska göra detta som stad. Då kan jag inte annat säga än att vi inte har samma åsikt.

Vad har Hammarby sjöstad, Norra Djurgårdsstaden och delvis Slakthusområdet gemensamt med Bromma flygplats? Jo, samtliga är större stadsutvecklingsprojekt, inte helt olika det som nu ska utredas och som det ska tas fram ett program för. Att planera och jämföra dessa tar lång tid, och att börja i tid och ta ett övergripande grepp på ett tidigt stadium är därför klokt, inte minst vad gäller den sociala och ekologiska hållbarheten.

Stockholm behöver bostäder och behöver ha hög planberedskap, det vill säga påbörja utredningar och planarbete innan det är dags att börja bygga. Det är sunt; det är strategisk samhällsplanering, och det är inte minst bra för stadens alla bostadssökande.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 188

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Den här debatten och det här förslaget till beslut kan fara och flyga.

För det första: För Moderaterna är flygets vikt för Stockholms tillväxt en seriös fråga. Det verkar inte vara resonemanget från andra partier i den här salen. Moderaterna anser att inrikesflyget är viktigt för Stockholmsregionens tillväxt, tillgänglighet och konkurrenskraft. En minst lika viktig fråga i denna tid av stor osäkerhet i omvärlden handlar om flygplatsens betydelse för totalförsvaret, något som vi behöver ta på största allvar. Det måste vi nationellt se som en allvarlig fråga som vi låter ta tid. Det är det regeringen gör nu. Därför har regeringen aviserat att man avser att tillsätta en utredning om dessa frågeställningar, och det ska det inte dras några förhastade slutsatser om.

Detta verkar det här styret inte ta på allvar, men dessutom går man fram med tankar på ett uppenbart massivt miljonprogram i Bromma. Vad är det branschen efterfrågar från Stockholmspolitikerna när det gäller stadsutveckling? Det är att vi har en politisk långsiktighet kring viktiga beslut som detta. Här verkar man helt strunta i detta från det rödgröna styret och går fram på ett helt ovarsamt och abrupt sätt, som alltså inte har politisk förankring i alla partier i den här salen.

Det handlar om något som det skulle ta decennier att bygga på den här platsen. Staden borde fokusera sina resurser på de drygt 170 000 bostäder som redan finns i olika planeringsskeden av mer konkret karaktär, som vi faktiskt kan genomföra nu, närmare i tid. Detta lägger ni inte resurserna på. Vi pratar nu om 41 miljoner kronor som går till ert luftarbete i stället för att man säkerställer att de går till att få fram bostäder här och nu, i sådant som är redo. Det är inte att ta den här frågan på allvar, och det innebär inte heller att man tar skattebetalarnas pengar på allvar.

Bara en sista poäng kring detta: Vänsterstyret använder alltså mycket av stadens resurser för oansvariga utredningar i andra frågor. Kolla på miljözonen! Kolla på den miljözon i Gamla stan som skulle utredas men som man fick backa på. Det är samma sak nu. Innan det ens är klart om det finns en laglig uppbackning för miljözonen lägger

Yttranden 2025-02-17

man alltså skattepengar på att planera en utvidgning, trots att den första delen inte ens har kunnat införas. Varför lägger ni inte skattepengarna på sådant som har betydelse här och nu? Varför tar ni inte den här frågan på större allvar? Detta är oansvarigt och ren symbolpolitik. Därför yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 189

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är uppenbart att borgarrådet Wedin inte ett dugg vet vad han pratar om. Vi har en plats som är nästan lika stor som Kungsholmen, som är helt tom. Det går ett reguljärflyg per dag; inrikesflyget kommer inte tillbaka. Detta inser alla utom några moderater och kristdemokrater.

Det är självklart att stadens processer tar många år – visionsarbete, programarbete, planarbete. Det tar många år, så det är klart att man ska börja i tid.

Men det finns något som är akut och som kostar pengar i dag. Vi kastar bort flera hundra miljoner kronor i intäkter. Från statens sida lägger Swedavia flera hundra miljoner kronor per år. Vi kan inte sätta igång och bygga på höjden. Vi kan inte ordna vatten och avlopp. Detta kostar flera hundra miljoner kronor också för oss i de aktuella projekten. Pengarna rullar, och ingenting händer.

Det är märkligt – de moderater som satt före valet hade en helt realistisk syn på detta. Det är oansvarigt gentemot stockholmarna att skattepengarna ska användas till detta i stället för att man tar ansvar. Gör det i stället!

Anförande nr 190

Borgarrådet W e d i n (M): Jag kan tycka att man som stadsbyggnadsborgarråd borde lägga resurserna på det som faktiskt får fram bostäder här och nu. Det är det Jan Valeskog nu säger att han inte gör. Det handlar om 41 miljoner rakt ut i ett luftslott.

Om man som ett seriöst parti sitter och funderar på, som du själv nämner, en yta som är stor som Kungsholmen, var är då, med tanke på att ni nu länge har sagt att Bromma ska läggas ned, satsningarna på infrastrukturen i det här området? Det funkar inte som det är i dag. Ni hänvisar till några kollektivtrafiksprojekt. Det är ett djupt åtagande från er som socialdemokrater att ni, som företrädare ett så stort och, som det påstås, ansvarsfullt parti, säger att det här kan vi bara lägga ned i en handvändning – ändå tar ni inte den typen av beslut i tid. Men nu ska vi plötsligt lägga miljoner av skattepengar på något som alltså ligger decennier fram utan att ens låta regeringen kolla på hur det skulle kunna drabba exempelvis samhällsviktiga funktioner som totalförsvaret. Det är ansvarslost.

Anförande nr 191

M a r t i n H a n s s o n (MP): Det här är ett program, Dennis. Ett program handlar om de övergripande, stora strukturerna. Det kommer att gå ut på samråd först 2026. Som vi tolkar den debattartikel som kom från regeringen vill man också titta på några frågor initialt. När man har fått svar på dem kan man landa i något. Tro mig – svaren

Yttranden 2025-02-17

kommer in långt före 2026, så det finns ingen som helst risk kring detta. Det öppnar också för en flexibilitet i detta program.

Sedan tycker jag att det är lite väl mycket retorik från din sida, Dennis. Vi har flera gånger under den här mandatperioden fått försäkringar från Moderaterna i Stockholms stad om att ni fortfarande ser Bromma som ett stadsutvecklingsområde efter 2038, så det är det som gäller. Ni i Moderaterna står bakom att detta ska vara ett stadsutvecklingsområde efter 2038, om du inte nu meddelar annat.

Därför vill jag återigen fråga: Vad har ni själva för stadsbyggnadsvision? Kan du berätta lite om vad ni själva vill bygga där?

Anförande nr 192

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag förstår – vill man skynda in i den här diskussionen så vill man föra den precis där Martin Hansson för den. Det vill inte vi. Vi låter regeringen göra sitt jobb, som handlar just om att kolla på de samhällsviktiga funktionerna, eventuella beredskapsaspekter och det svenska basutbudet av flygplatser. Det är en relevant diskussion för oss hur vi ska komma vidare med flyget som tillväxtaktör för Stockholmsregionen. Där har vi med oss näringslivet, som tycker att detta är en viktig fråga för att inte tappa mark mot Köpenhamn som tillväxtregion. Detta pratar ni inte om alls, precis som ni helt ignorerar frågan om infrastruktur i det här området.

Du tycker att vi ska skynda in i en diskussion om samhällsplanering när ni alltså helt struntar i många åtaganden som handlar om hur det här skulle kunna planeras som en seriös stadsdel i det fall det skulle bli aktuellt. Jag tycker att ni ska ta ansvar för att ni sköter detta på ett dåligt sätt.

Anförande nr 193

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare och fullmäktige! Detta reviderade utredningsbeslut bidrar till ökade medel för utredningen av det otroligt spännande stadsutvecklingsprojekt som kommer att kunna genomföras på platsen för Bromma flygplats – toppen! Det talas väldigt tydligt om flexibilitet i fråga om framtida användning och utredningar. Nu ska vi ta fram ett planprogram för att utveckla en blandstad – en modern, klimatsmart, grön stadsdel med bostäder, natur, parkmark, koloniområden, verksamheter, samhällsservice och kollektivtrafik.

Vi vet att många utredningar behöver göras när det gäller att utveckla infrastruktur som kollektivtrafik. Det är en självklarhet, och allt annat vore faktiskt ansvarslost. Man behöver utreda frågor som skyfall, förorenad mark, trafik, geoteknik med mera för att ge en kunskapsbas för en god samhällsplanering.

Antalet bostäder kommer att visa sig i slutändan – vi får se. Men det är mycket positivt att vi nu lägger pengar för att sätta igång en seriös utredning av Bromma flygplatsområde.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 194

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tycker att det är lite märkligt att borgarrådet Wedin, som ändå sitter i exploateringsnämnden, inte verkar ha klart för sig hur långa ledtiderna är för de här processerna. Det visionsarbete som pågår tar sin tid. Vi ska ha ett programarbete, och det kommer att utarbetas planer. Det kommer att vara en hel del som måste göras från stadens sida.

Det som också måste ske och som är det viktiga och tidskritiska i det här – pengarna rullar, flera hundra miljoner per år, som jag beskrev – är att vi måste ha ett avtal med staten om sanering av marken. Den förhandlingen måste starta nu. Det kan inte vänta i två år till efter valet. Det är bortkastad tid. Det krävs förhandlingar om vem som tar vilka av kostnaderna för rengöring för att få bort PFAS, som finns i den här marken. Därefter får man lov att sätta igång med att sanera marken, som är ganska omfattande. Det är inte förorenat överallt, men området är nästan lika stort som Kungsholmen. Det här måste sätta igång, och de månader som går kostar massor av pengar för staten, staden och de olika projekt som vi har runt om flygplatsen, som inte kan utnyttjas maximalt vad gäller höjder eller ens kan klaras av. En del projekt kommer kanske att försenas därför att vi inte har råd att genomföra va-arbeten och sådant. På den här platsen kring Bromma skulle det underlätta och förbilliga att göra detta.

Sedan kommer det märkliga påståendet om försvaret. De har uttalat sig – de vill inte ha Bromma. Det är helt värdelöst för dem. De har helt andra ställen, Skavsta och Västerås med flera. De måste ha riktiga flygplatser i så fall.

Vi hörde också om detta med elflyg och sådant. Det är naturligtvis rena fantasierna; man ska inte mitt på Kungsholmen hålla på med försök till sådan verksamhet.

Köpenhamn och Kastrup vill naturligtvis ha kvar Bromma för att det försvagar Arlanda. Det är en mycket central fråga att stärka Arlanda i det här perspektivet, och det kommer inrikesflyget som man flyttar dit att göra.

Näringslivet i Stockholm, handelskammaren och Swedavia har samma uppfattning som vi. Alla har det utom, verkar det som, Moderaterna och Kristdemokraterna. Sverigedemokraterna har uppenbarligen ändrat uppfattning i Stockholm, och det är bra. Men de får väl se till att ändra uppfattning också på nationell nivå.

Det här handlar, tror jag, om mycket större värden än många i den här salen verkar inse – med tanke på förseningarna och det här larvandets om elflyg och annat på en sådan här plats. Vi måste komma åt den här platsen. Vi måste börja sanera. Vårt arbete i staden kommer självklart att ta flera år på grund av de långa ledtiderna. Men vi har inte tid att vänta, och vi kan inte ha ett stort område som detta tomt år efter år. Det går inte.

Anförande nr 195

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jan Valeskog kan tycka hur mycket som helst att han vill initiera förhandlingar, men vem ska han förhandla med när den andra

Yttranden 2025-02-17

parten – de som äger frågan om flygplatsens framtid – inte är redo att förhandla? Det är pengar som läggs på luftslott fram till dess att det blir bli aktuellt.

Jag menar att detta är en fråga som staten äger i ett första läge, och där tar man frågan på fullaste allvar och kollar på alla aspekter. Man ska alltså inte dra förhastade slutsatser här innan utredningen har genomförts, presenterats och analyserats. Då – i ett sådant läge – skulle det vara rimligt att börja fundera på hur Stockholms skattepengar ska användas framåt.

När det kommer till exploateringsnämnden, Jan Valeskog, säger ni att vi ska fokusera på att genomföra de bostadsplaner som är realistiska och som ligger närmare i tiden, men detta är ju precis motsatsen till det ni har sagt att exploateringsnämnden ska hålla på med.

Anförande nr 196

Borgarrådet V a l e s k o g (S): I ärendet beskrivs att det kommer att ta många år för staden att genomdriva projektet, som självfallet är helt nödvändigt med tanke på den viktiga marken. Det handlar om att vinna tid och om att regeringen ska våga gå ifrån Tidöavtalet och bete sig som vuxna människor. Det gör de inte. Som jag beskrev vågar ministern i fråga inte ta tag i frågan, och det gör heller inte moderata politiker nationellt.

Det handlar om otroligt stora pengar. Detta har Swedavia beskrivit från statens sida, och Stockholms stad har beskrivit det. Vi kommer att få höra ännu mer om hur mycket pengar det kommer att kosta om vi inte fattar ett beslut. Då måste, tycker jag, också Moderaterna och Kristdemokraterna i Stockholm ställa sig på stockholmarnas och skattebetalarnas sida.

Vi måste få igång en process och en förhandling och sedan sätta igång och sanera marken. Det kommer också att ta sin tid. Åren går snabbt, och det handlar om stora pengar – skattepengar.

Anförande nr 197

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Olle Burell lurade mig och sa att jag skulle yrka bifall till vårt förslag, men Centerpartiet har inget eget förslag. Detta vill jag få fört till protokollet.

Anförande nr 198

O r d f ö r a n d e n : Det kan vi lösa. Exakt vad som ska föras till protokollet är oklart, men det kommer in i debattprotokollet att du har meddelat detta.

Yttranden 2025-02-17

§ 39 Central upphandling av kontanthanteringstjänster

Anförande nr 199

S v a n t e L i n u s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Den första och antagligen sista gången jag fick pryda Aftonbladets löpsedel var för sex år sedan. Svante rasar, stod det. Jag hade nämligen tvingat min vårdcentral att ta emot kontanter när jag var där på besök därför att jag helt enkelt inte såg någon anledning att berätta för min bank om mina vårdbesök.

Jag tycker att detta är ett viktigt ärende – att vi upphandlar en bra och välfungerande kontanthantering. Det finns nämligen många anledningar till att vi ska ha kontanter kvar. Vi har det digitala utanförskapet hos 5–10 procent av befolkningen, vi har beredskapsskäl och vi har digital registrering, som jag var inne på. Som professor i matematik är det lätt att se hur våra digitala spår kan användas emot oss på ett negativt sätt.

När jag började med detta tänkte jag mycket på storebror-ser-dig-perspektivet, men under åren när jag har diskuterat detta har jag fått höra många historier som ofta snarare handlar om lillebror ser dig. Det handlar om personer, tyvärr ofta kvinnor, som är digitalt övervakade av en partner eller en före detta partner. Det finns många som har anledning att använda kontanter och som kan behöva göra det.

Riksdagen har fått en ny utredning om kontanter. Där finns flera bra förslag som jag hoppas blir lag snarast, men jag tycker att det behövs mer. Att jag tog till orda i dag beror egentligen mest på att jag ville understryka att kontanter inte är ett nödvändigt ont eller en jobbig kostnad som vi måste hantera. Kontanter är något väldigt positivt och bra, och det är en kostnad som är väl värd att ta.

Bifall kommunstyrelsen!

Yttranden 2025-02-17

§ 41 Motion om fler bullerskydd på Essingeleden och i Stockholms stad

Anförande nr 200

G a b r i e l K r o o n (SD): Motionen skrevs med anledning av den stora bullerproblematiken i Stockholm, inte minst på Essingeleden. Vi vet att Essingeleden är Trafikverkets ansvar, men vi ser ändå att staden spelar en viktig roll, inte minst för att ta initiativ men också för att vara med och samfinansiera olika bullerskyddslösningar.

Nu går man fram med att man kommer att göra vissa mindre bullerskyddsåtgärder. Man planerar även att bebygga Primus, som också kommer att avgränsa bullret något. Men det finns mycket mer att göra, inte minst för att möjliggöra för Lilla Essingen i dess helhet men även för Stora Essingen att kraftigt reducera bullernivåerna. Där tycker jag inte riktigt att vi når målet från Stockholms stad. Det är det första tydliga uppdraget som det pekas på i motionen.

Det andra tydliga uppdraget handlar om samfinansiering av bullerskydd med olika fastighetsägare. Det finns bullerbidrag i Stockholms stad, men då är kravet att bullret ska överstiga 65 decibel, vilket är en ganska hög nivå. Det innebär att många fastigheter kommer att undantas. Det ligger också över de bullnivåer som sätts vid nybyggnation, som ligger runt 55 decibel, så där behöver man se över möjligheten att sänka kraven för att få bullerbidrag.

Detta är två konkreta förslag som motionen tar sikte på. Med detta sagt föreslår vi att vår reservation i kommunstyrelsen bifalls.

Anförande nr 201

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag tackar för möjligheten att få besvara och diskutera motionen.

Vi pratade lite grann tidigare i dag om biltrafikens positiva externa effekter respektive dess negativa effekter. Bilismen ger tillgänglighet, men den andra sidan av myntet är bland annat bullerproblematiken. Det visas alltmer i forskning hur den påverkar stockholmarna, varav 400 000 bor med bullernivåer som motsvarar 55 decibel ekvivalent ljudnivå. Det är till och med lägre än den nivå som Gabriel nämnde och som gäller för att få bidrag. Ungefär 40 procent av stockholmarna är alltså på något sätt påverkade av buller där de bor, vilket kan leda till allt från sömnstörningar till påverkan på inlärning, hjärt- och kärlsjukdomar och så vidare.

Det är glädjande att bullret har minskat i Stockholm de senaste 15 åren. Det har lite olika skäl, såsom att bilarna blivit tystare – inte däcken kanske, men själva motorn – och att elektrifieringen ökar. Men vi behöver göra mer. Man kan jobba lite olika, längre bak – end-of-pipe – eller längre fram i flödet. Det bästa är att få bullret att försvinna helt och hållet eller åtminstone minska. Det kan bland annat göras genom ökad elektrifiering. I sista hand kan man göra som man har gjort på Essingeleden, nämligen sätta upp bullerskydd eller byta rutor, men det får ses som sista steget i en kedja av åtgärder som kan göras för att råda bot på buller.

Yttranden 2025-02-17

Det finns ett nytt åtgärdsprogram för buller som gäller från 2024 till 2028. Det har nyligen beslutats. Mycket av det som lyfts fram i motionen görs alltså redan. Fastighetsägare kan redan i dag söka bidrag från trafiknämnden och Trafikverket för bullerskyddsåtgärder. Just på Lilla Essingen, där kvarteret Primus byggs, kommer det att byggas en bullerskärm, vilket samfinansieras av staden och Trafikverket, för att minska effekterna av det buller som finns på Essingeleden.

Som nämns i motionen är det Trafikverket som är väghållare på Essingeleden. Vi skulle gärna se att Trafikverket tar ett utökat ansvar för det här. Sverigedemokraterna, som har både vägar in och ett finger med i regeringssamarbetet, får gärna ta upp detta med ministern så att vi kan bidra till tillgänglighet och framkomlighet utan att det äventyrar vår hälsa.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Yttranden 2025-02-17

§ 42 Motion om ändrad flaggpolicy för permanent Natoflaggning

Anförande nr 202

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag ber om ursäkt för min sena ankomst.

När Sverige blev medlem i Natoalliansen var vi många i Sverige som drog en lättadens suck och tänkte att vi äntligen är bland vänner, bland våra allierade, tillsammans i en försvarspolitisk allians som bidrar till vår säkerhet och där vi kan bidra till andras. Det gör Sverige och stockholmarna lite tryggare.

Stockholms flaggpolicy beskriver noggrant våra riktlinjer för hur vi flaggar vid till exempel Pride och nationella minoriteters dagar och hur vi flaggar i samband med utländska besök och mycket mer. Resterande dagar av året som inte är särskilda flaggdagar syns vid Stadshuset svenska flaggan, Sankt Eriks flagga och EU-flaggan. I detta svåra säkerhetsläge i en spänd värld anser vi kristdemokrater att svenska flaggan, Sankt Eriks flagga och EU-flaggan bör få sällskap av vår försvarsallians flagga. Låt Natos flagga vaja vid Stockholms stadshus så att alla som besöker vår stad och vårt stadshus vet att de befinner sig inom Natos trygga försvar.

Bifall till Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 203

O r d f ö r a n d e n : För ordningens skull vore det väldigt bra om någon kunde gå upp och yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Vill någon vara så vänlig och göra det? Jag kommer att ta upp det i alla fall, men för protokollets skull.

Anförande nr 204

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Fru ordförande! Det är Gustav Österman som har ansvaret hos oss. Vi har sett över våra kyrkovallistor i dag. Han hade planerat att vara här och svara tidigare, men då hade Nike inte möjlighet att vara här. Det var därför det blev som det blev.

Vi yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Yttranden 2025-02-17

§ 43 Motion om att rädda almarna – ersätt sjuka träd med nya

Anförande nr 205

G a b r i e l K r o o n (SD): Träd är helt avgörande, både som ett klimatskal vid höga temperaturer och för trivselen i vårt närområde. Stockholms stad har många träd och har ett aktivt arbete med att återplantera träd när de fälls på grund av olika infrastrukturprojekt eller trädsjukdomar.

Almen är ett speciellt träd som har varit väldigt utsatt för almsjukan, vilket har lett till att stora almbestånd har fällts. Det har satt ett stort avtryck i stadsmiljöerna eftersom almarna utgör en stor del av våra stadsträd.

När vi har grottat i frågan om vem som har ansvaret för att säkerställa att träd som fälls ersätts med nya träd har det framkommit att det finns olika aktörer inom Stockholms stad. Trafiknämnden ett ansvar i vissa fall, men när det kommer till träd som fälls på grund av sjukdom och inte minst träd som fälls inom stadsdelsnämndernas ansvarsområden ligger finansieringen helt och hållet på stadsdelsnämnderna. Även om man kan tycka att det handlar om en del av Stockholms stad är detta något som stadsdelsnämnderna är oförberedda på och som de inte har budgeterat för.

I svaret på motionen anføres att vi kan möjliggöra för stadsdelsnämnderna att söka olika klimatmedel. Det går säkert, men det sker väldigt sällan. Jag vet att man, inte minst i min egen stadsdel Kungsholmen, har varit väldigt oförstående när det gäller möjligheten att få finansiering för de träd som ersätts. Sedan är det svårt att förutse vilka träd som kommer att tas ned under året. Klimatfinansiering eller klimatmedel kan bara sökas vissa gånger per år.

Ansatsen i motionen är att ha en tydlig skrivning om att almar och träd som tas ned på grund av sjukdom alltid ska återplanteras. Det stämmer inte riktigt att motionen är besvarad och att det genomförs, för det beror på om de tas ned inom trafiknämndens eller trafikkontorets område på grund av sjukdom eller om de tas ned inom stadsdelsnämndernas område på grund av sjukdom.

Jag tycker att vi i Stockholms stad som helhet måste göra ett omtag. Vi måste tydliggöra i en strategi att alla träd som tas ned av på grund av sjukdom ska återplanteras, för så är inte fallet i dag. Inte minst i svaret framgår det tydligt att det beror på vem som tar ned trädet. Det är godtyckligt, vilket jag tycker är beklagligt, inte minst när almsjukan härjar och gör att många träd måste tas ned.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 206

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Även här vill jag tacka för möjligheten att besvara motionen.

Yttranden 2025-02-17

Vem kan tycka illa om träd? Det finns nog ingenting i vår stad som bidrar med så mycket positivt som våra träd, både våra parkträd och våra gatuträd. Som nämnts flera gånger här i salen, delvis av frågeställaren, bidrar de både till svalka och biologisk mångfald och till att förhindra skyfall, översvämningar och så vidare. Men träd i staden är komplext, dels för att de finns både på parkmark, som oftast hör till stadsdelarna, och på gatemark, som hör till trafikkontoret, dels för att vi har en rik flora av olika typer av träd som har olika många år på sig innan de behöver bytas. Och sedan har vi almsjukan.

Då säger kanske den ledamot som sitter här i salen att det låter som att vi kanske borde ha en trädstrateg som kan ta ett samlat grepp för att avgöra målkonflikter och olika typer av knäckfrågor när det kommer till trädfrågan. Och tro det eller ej – det rödgröna styret har i sin budget för 2025 lagt in just en sådan strategisk resurs för att säkerställa att vi har med alla frågor när det kommer till träd.

Det är synd att Sverigedemokraterna inte har en liknande post i sin budget. Och det är synd att Sverigedemokraterna inte avsätter mer pengar till träd givet att de verkar ha höga ambitioner och vill göra mycket. Det finns inte mer pengar till det här i er budget än i vår, Gabriel. Vi har avsatt 10 miljoner kronor i budgeten som stadsdelarna kan söka. En del av den uppgift som trädstrategen ska ha är att presentera möjligheten för stadsdelarna att söka pengar till träd på ett sätt som är intuitivt för den som jobbar med träd i stadsdelen.

Vi fattade beslut i torsdags på trafiknämndens sammanträde om en reinvestering på 30 miljoner för gatuträd under 2025. Det görs alltså mycket för våra träd, men det skulle kunna göras mycket mer. Vi har en trädskuld. Det är många träd som kommer att behöva bytas ut inom ett antal år. Vi behöver också se över vilka typer av träd som klarar av vårt förändrade klimat. Vi behöver också ta höjd för de typer av virus som drabbar träd. Det tråkiga och sorgliga är att i stort sett alla almar vi har kommer att behöva tas ned någon gång. Det finns vaccin, men i övrigt drabbas alla almar.

Men vi har en trädpolicy, och nu har vi en trädstrateg. Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 207

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag tycker inte att det här är en jättekomplicerad fråga. Det är uppenbart att det finns ett glapp mellan stadsdelsnämnderna och trafikkontoret. Behöver det kosta 10 miljoner kronor att lösa den här frågan? Det känns som ett slöseri med pengar och som en ineffektivitet utan dess like.

Stadsdelsnämnderna har olika trädkonsulenter anställda, och det har även exploateringskontoret och trafikkontoret. I stället för att anställa ytterligare en person för 10 miljoner kronor vore det bättre att lägga de pengarna på träd. Det blir inte en effektiv lösning utan en komplex lösning på ett ganska enkelt problem som handlar dels om att stadsdelsnämnderna inte har ett tydligt uppdrag, dels om att de inte får det finansierat i budgeten.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 208

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Då kan jag förtydliga att de 10 miljonerna inte går till trädstrategen – det skulle vara en väldigt högt avlönad strateg i sådana fall – utan pengarna går till trädåtgärder på stadsdelarnas mark.

Det som trädstrategen ska göra är att ha ett slags övergripande perspektiv på vilka trädsorter som behövs och som passar i vår miljö, hur man kan skapa samordningsvinster när man ändå bygger om en gata och hur man över huvud taget kan jobba mer strategiskt med träd. Det kan handla om att avgöra om ett träd ska fällas eller inte. Detta gäller inte träd som har drabbats av almsjuka, för de bör fällas omgående. Man måste hela tiden ha ett slags perspektiv på när träd ska bytas ut och hur man jobbar. När några träd ändå ska bytas kan man lika gärna byta alla längs ett stråk.

De 10 miljonerna kommer att gå till trädåtgärder i stadsdelarna, och en någorlunda rimligt avlönad trädstrateg kommer att ha det övergripande perspektivet.

Yttranden 2025-02-17

§ 44 Motion om behovet av ett helhetsgrepp kring stadens reklamvitriiner

Anförande nr 209

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Motionen togs fram i samband med att det blev tydligt att det rödgröna styret var ute och cyklade när det gällde hyrcykelupphandlingen och toalettupphandlingen. Jag sa då att resultatet såg ut att bli att Stockholm får färre, sämre och dyrare offentliga toaletter, och just så verkar det bli.

Det kan tyckas vara en skitfråga, men jag kan berätta för er att det är många som är väldigt bekymrade just nu. Tillgänglighetsorganisationerna har reagerat kraftfullt på att trafiknämnden håller på med en LOU-lösning där de inte har involverats, och de vill att staden avbryter upphandlingen kopplat till den oro som jag pekade på. Man borde inte ha stängt dörren för en koncessionsupphandling i likhet med den som vi hade. Då hade vi inte behövt slänga bort fullt fungerande, moderna och tillgängliga offentliga toaletter, så som staden kommer att behöva göra nu.

Det är ett konstigt arbetssätt som Stockholm har när man går fram på det här sättet. Det finns mycket att vinna för skattebetalarna på att man skapar bättre ordning och reda i hur man hanterar reklam på stadens gator och torg.

När det kommer till tillståndet för de reklamvitriiner som nämns i rubriken finns det mycket för skattebetalarna att vinna. Taxor behöver regelbundet justeras och antalet digitala reklamskärmar öka. Där behöver man kolla på förhållandet mellan reklam och stadsinformation.

På Stockholms reklamvitriiner är hela 50 procent av innehållet information från staden. Det är högre än i någon jämförbar stad. Detta är oansvarigt i en situation där trafikkontoret har svårt att få ekonomin att gå ihop och där stockholmarna har fått ta notan för det rödgröna styrets politik i form av skattehöjningar och parkeringsavgiftshöjningar, exempelvis.

Stockholm utvecklas, förändras och förbättras av tusentals olika aktörer. Då behöver vi möjliggöra för så många som möjligt att vara med och förbättra en av världens vackraste huvudstäder. Här har vi folk som sitter redo att ge intäkter till Stockholms stad som skulle kunna finansiera stadens verksamhet. Därför menar jag att det är fullt rimligt att visa mindre stadsinformation på reklamvitrinerna och på sätt få mer att satsa på annan viktig verksamhet.

Här behöver ni i det rödgröna styret göra om och göra rätt. Gå tillbaka till en koncessionsupphandling där man jobbar tillsammans med tillgänglighetsorganisationerna, som i dag underkänner det rödgröna arbetet. Ni måste också se till att ni jobbar på ett sätt som gör att vi får in mer resurser till Stockholms stad. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 210

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack, borgarrådet Wedin, för att jag återigen får diskutera det spännande ämnet tjänstekoncessioner versus LOU!

Yttranden 2025-02-17

Jag vet inte om ni minns hur mycket vi pratade om det här för några månader eller år sedan, men principen för reklam var att reklambolag i utbyte mot en nyttighet fick ställa ut vitriner. Sedan sålde de reklamplats till olika företag som ville göra reklam och tjänade mycket på det.

Bolagen betalade inte särskilt mycket för att få ställa ut vitrinerna, och för att staden inte skulle bli helt lurad eller blåst fick staden en nyttighet tillbaka. I upplägget var det låncyklar, men även cykelpumpar, en klocka på stan eller offentliga toaletter kan finansieras på det sättet.

Utmaningen, som blev väldigt påtaglig, var att incitamenten var ganska orena när det gäller nyttan och det intresse som bolagen hade för att få ställa ut sina reklamvitriner, som de tjänade mycket pengar på, i relation till och i jämförelse med den nyttighet som de skulle ge tillbaka. De cyklar som hade utlovats i avtalet höll inte måttet, och därför var vi tvungna att säga upp det.

Nu har vi gjort en omtolkning av ordningslagen och gjort bedömningen att om man särkopplar reklamen från nyttigheten kan man i stället ta en betydligt högre avgift för upplåtelsen eftersom man kan ställa den i relation till nyttjarens fördel av platsen. I och med detta har vi kunnat få in ökade intäkter enbart för reklamen. Då har vi större rådighet över pengarna, och det blir också renare incitament för att upphandla toaletter eller cyklar som håller måttet eller vad man nu vill göra med pengarna.

Vi har höjt avgiften för reklamvitriner för att få in pengar. Vi lät bli att gräva bort de vitriner som fanns kvar efter cykelsystemet, trots att borgarrådet Wedin stod här i talarstolen och tyckte att det hade varit ett bättre alternativ. Vi lät dem stå, och nu kan vi få in ökade intäkter via dessa reklamytor.

Nu pågår en upphandling av nya toaletter. På grund av upphandlingssekretess kan jag inte gå in på några egentliga detaljer förutom att upphandlingen sker via ett förhandlat förfarande. Det innebär att de aktörer som har gått igenom den kallade prekvalificeringen nu deltar i ett slags förhandlingsarbete och workshopande för att ta fram exakta krav som ska gälla för toaletterna.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 211

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Till att börja med tycker jag att rätt ska vara rätt. Vi var emot. Avtalet sa att vitrinerna skulle bort om det var så att man misskötte sig, och det var konstigt att så inte skedde.

Nu är det ju ni, Lars Strömgren, som vill gräva upp fullt fungerande toaletter – över 80 stycken – runt om i staden. Detta har inte stöd bland stockholmarna, vilket redan har framgått. När det gäller det sätt på vilket ni nu går fram med LOU-upphandlingen av toaletterna är det redan nu uppenbart att det kommer att bli sämre, färre och dyrare toaletter.

Yttranden 2025-02-17

Överväg gärna det som motionen handlar om! Mindre stadsinformation, det vill säga mer intäkter till Stockholms stad, vore väl ändå bra så att vi kan lägga pengarna på bra saker. Kan du, Lars Strömberg, här i dag gå i god för, garantera och säkerställa att det inte kommer att bli färre och mindre tillgänglighetsanpassade toaletter än vad det är i dag?

Anförande nr 212

Borgarrådet S t r ö m b e r g (MP): Ordförande! Jag vet inte hur många i denna sal som har öppnat dörren till de toaletter som finns på stan. Det är många som öppnar men sedan stänger igen därför att kvaliteten, driften och renligheten inte har varit särskilt bra.

En av effekterna när man har LUK, alltså tjänstekoncessionsupphandlingar, är att aktören eller den som levererar tjänsten inte har ett tillräckligt tydligt incitament att göra ett bra jobb. Det är reklamen de vill åt. Toaletterna är ett nödvändigt ont.

Vi har löpande dialoger med de organisationer som representerar intressegrupper kopplat till de offentliga toaletterna, och det hela sker som sagt via ett förhandlat förfarande. Om man inte har ett sådant förfarande är risken att det bara blir en aktör som blir upphandlad. Nu har vi möjlighet att föra en dialog med flera.

Anförande nr 213

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Jag hade inte alls tänkt gå upp i den här debatten, men om det är något som jag har varit irriterad på är det stadens hantering av reklamavtalen och nyttigheterna. Man säger: Jaha, vi kan inte byta pengar ordentligt, men då kan du få en säck potatis av mig. Vad får jag nästa gång? Jo, du kan få 3 000 papperskorgar och 19 toaletter.

Så där har vi hållit på. När jag satt i trafiknämnden 2010–2014 var jag asförbannad på det här systemet. I övriga världen har vi pengar som vi byter med varandra. Detta har gjort att vi har haft en variation av papperskorgar beroende på vilken upphandling det har varit. Papperskorgarna har framför allt inte varit rättsäkra, kan vi konstatera. Så här ska vi inte ha det.

Att gräva upp 80 toaletter känns inte som den mest anpassade lösningen i en stad där vi har ganska ont om offentliga toaletter. Många människor vittnar om hur svårt det är att få tag i en toalett. I många andra länder är toaletter en mänsklig rättighet, men i Stockholm är det ganska komplext att komma åt en. Hade man inte kunnat göra det här på ett något bättre sätt?

Anförande nr 214

Borgarrådet S t r ö m b e r g (MP): Jag håller med om att det inte är helt optimalt att man byter saker. Det är därför jag ser fördelar med att inte jobba med LUK.

Toaletterna upphandlades före min tid, och de upphandlades på ett sätt som gör att staden inte får ta över dem. Det är olyckligt, men det var så det gjordes. De regler som

Yttranden 2025-02-17

gäller för offentlig upphandling behöver vi följa, och därför är vi tvungna att lösa det på det här sättet.

Jag vill ändå tillägga att alla inte har varit så våldsamt nöjda med de toaletter som har funnits hittills, så jag hoppas att vi nu med bättre krav och tydligare och renare incitament kan leverera en bättre produkt.

Anförande nr 215

Ordföranden: Jag har en liten fråga. Det finns ett gemensamt yrkande från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet, men jag har ingen liberal på talarlistan. Om ni vill vara med får ni gå upp och säga det.

Anförande nr 216

Svante Linusson (C): Ordförande, fullmäktige! Offentliga toaletter är superviktigt. Det är inte alls en skitfråga, som vi hörde vitsaren Dennis Wedin säga här nyss, utan i en välfungerande stad är det helt centralt för många människor att det finns offentliga toaletter. Ett hyrcykelsystem är också synnerligen önskvärt.

Som vi redan diskuterat har vi sett många klantigheter från staden tidigare. Jag är väldigt nöjd med att vi nu separerar detta så att vi byter pengar med varandra i stället för att byta reklamplats mot hyrcyklar. Vi i Centerpartiet hoppas verkligen att man ser till att det inte blir dåliga toaletter utan fler och tillgängliga toaletter.

En fråga där jag vill trycka på ytterligare är att vi i Centerpartiet i våra två senaste budgetar har drivit att vi tycker att det är lite mycket kommuninformation på de där reklamplatserna. Varannan gång man tittar på dem ska det vara information från kommunen i stället för en betald extern reklam. Det tycker vi kan minskas till var fjärde gång i stället. Då kan staden få betydligt många fler miljoner i intäkter utan att våra medborgare kommer att bli särskilt upprörda över detta eller ens märka skillnaden. Vi noterar och välkomnar att även Moderaterna nu har anslutit sig till denna linje. Det är vi väldigt nöjda med.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen, som är en gemensam reservation med Liberalerna och Moderaterna.

Anförande nr 217

Borgarrådet Strömgren (MP): Ordförande! Frågan har nu ställts av både borgarrådet Wedin och professor Svante Linusson, så jag passar på att svara. I avtalet om låncyklarna sa man att 50 procent ska vara stadsinformation.

Det finns saker som vi från stadens sida centralt vill kunna kommunicera. Det kan vara att man kan söka jobb i staden. Reklamplatserna användes även när Betala P skulle läggas ned. Det finns olika saker, och det är inte helt givet vilka kanaler man använder för att få ut information.

Yttranden 2025-02-17

Jag tänker mig absolut att kontoret kan se över om det ska vara just 50 procent eller om det finns en annan ratio som är mer rimlig, men det har sin historiska förklaring att det är så.

Anförande nr 218

S v a n t e L i n u s s o n (C): Tack, borgarrådet Strömgren, för svaret! Det gläder mig att du är öppen för att se över detta. Jag tror att det, för att det ska bli effektivt, kanske inte ska strösslas med kommuninformation som kanske inte är så viktig.

Jag tror att det i alla fall är bra att värdera informationen och det inkomstbortfall det innebär att så ofta ha intern information i stället för extern information. Om det ska göras utan procentsatser behöver kanske något sorts avgiftssystem införas för den interna informationen.

Vi tycker att man alltför ofta har sett att det kanske inte är superviktig information. Vi skulle gärna se att man drog ned på den och i stället ökade intäkterna från extern information.

Anförande nr 219

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Fru ordförande, kära ledamöter! Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen från Liberalerna, Centern och Moderaterna.

Att det behövs ett samlat grepp kring reklamen och upphandlingarna från trafikkontoret står utom allt tvivel. Vi har sett katastrofen med låncyklarna, och nu har vi situationen med toaletter. Lars Strömgren står här och säger: De har inte funkat så bra och är ganska få, så då tar vi och river allihop.

Det verkar jättedumt. Folk kommer att stå helt utan toalett i år. Det kan vara folk som har magproblem och som inte kan gå till skolan därför att de helt enkelt skiter på sig. Det här behöver som sagt göras om. Bifall till vår gemensamma reservation!

Yttranden 2025-02-17

§ 45 Motion om att förbättra gatulivet i Norra Djurgårdsstaden

Anförande nr 220

P e r R o s e n c r a n t z (M): Fru ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Motionen handlar om Norra Djurgårdsstaden. Det är som ni alla vet ett stadsutvecklingsområde i utkanten av Östermalm, vid kanten av kungens mark och precis intill våra grannar i Stockholms län som bor ute på en ö som heter Lidingö. Det är där vi befinner oss geografiskt. Det är ett fantastiskt område.

Även om området inte är färdigbyggt bor det ungefär 7 000 människor där. Spårvägmuseet ligger där, Kungliga Operan ska tillfälligt husera där snart och det finns en massa andra saker att besöka där. Det finns alltså skäl att åka till Norra Djurgårdsstaden, och det finns också goda skäl att sedan gå ut på norra Djurgården och titta på kungens frivallade får – klappa men inte bita, som man säger.

En sak som karakteriserar området är att biltrafiken är tämligen begränsad. Vi har en stor genomfartsled, men sedan är det inte så mycket bilar som kör mellan kvarteren. Kvarterstrukturen är öppen, och det gör att barnen kan leka fritt där. Den fria leken är hotad i vår stad och runt om i Sverige, bland annat på grund av otrygghet men ibland också av stadsbyggnadsskäl. Men i Norra Djurgårdsstaden ser man faktiskt barn som går runt lite fritt och inte alltid har föräldrar med som vakar över dem som en hök. Detta är något som vi vill främja för de boende, och därför finns det två förslag i motionen.

Det ena är att införa ett farthinder på en gata som går längs Husarviken precis utanför en lekplats. Medborgarna eller invånarna i Norra Djurgårdsstaden har frivilligt ställt ut farthinder, vilket är fint, men det är dåligt för utryckningsfordon och sådant som måste kunna komma fram. Förslaget är att trafikkontoret ska titta på ett lämpligt farthinder för att minska farten. Det är nämligen en gångbilväg där man ska köra försiktigt, men den är lite lång vilket gör att folk gasar på.

Det andra gäller ett torg som heter Storängstorget, där det finns en vattenfontän där barn kan bada. Vuxna får också bada om de vill. Det ligger butiker vid sidan av och en restaurang där föräldrarna kan sitta medan barnen springer över gatan. Förslaget är att en tillfällig sommargågata ska införas, för biltrafiken kan faktiskt åka runt. Det är väldigt många i den lokala Facebookgruppen som är för detta, och jag har sett i svaren från stadsdelsnämnden, trafikkontoret och kommunstyrelsen att man verkar ganska positiv till förslaget.

Jag trodde faktiskt att det här var något som ni Miljöpartiet skulle hoppa på och anamma och genomföra, men ändå säger ni inte ja. Min fråga är: Varför vill ni inte bifalla motionen och göra verklighet av barns fria lek i Norra Djurgårdsstaden?

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 221

O r d f ö r a n d e n : Innan jag släpper fram borgarrådet Strömgren vill jag återgälda något. Jag fick nämligen en tillsägelse en gång för många år sedan om mitt uttal av Husarviken, då jag lade betoningen på andra stavelsen. Det har nämligen ingenting med husarer att göra, utan namnet kommer från en gammal by som låg där och som hette Husarne. Detta vidarebefordrar jag nu till kommande deltagare i denna debatt. Det heter alltså Husarviken, med betoning på första stavelsen.

Det är hemskt med gamla oförrätter, men jag kände att jag var tvungen att ta upp det. Nu råkade det gå ut över Per, och jag ber om ursäkt för det.

Anförande nr 222

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag tackar för frågan. Jag tillhör dem som lekte och cyklade runt i området som barn. Jag minns det som en av få kåkstäder med bilmekaniker och hantverkare som fanns kvar i Stockholm. Det var Lugnet, och så var det området vid Husarviken.

När min gudson fyllde fem år gjorde vi en utflykt där vi först köpte ett fiskespö på Lundgrens Fiskredskap på Storkyrkobrinken och sedan tog båten från Nybroviken bort till Ropsten. Han trodde att vi var på andra sidan jordklotet. Därefter fiskade vi i Husarviken, och det var väldigt trevligt.

Vi välkomnar naturligtvis initiativet. Det finns en önskan från höger till vänster i denna sal om att vi ska ta vara på vårt offentliga rum och skapa barnvänliga, gröna och levande platser. Jag klev in i den här rollen och tog över efter Daniel Helldén, som var trafikborgarråd under två mandatperioder. Det är en sak att kliva i någon annans stora skor, men en positiv sak är att man får vara med och inviga mycket som är trevligt och ärligt, såsom sommargågatorna. Under tio år har de blivit fler, och det är platser som är älskade och välbesökta i Stockholm.

Norra Djurgårdsstaden är en nybyggd stadsdel, och staden är stor. Det finns många platser som vi vill ge kärlek, och det finns många platser som inte har rustats upp på länge. I och med att vi har begränsade resurser och det här är ett exploateringsprojekt som har bidragit med stora kvaliteter kan jag inte säga att det är en plats som vi kommer att prioritera på kort sikt.

I torsdags på trafiknämndens sammanträde fattade vi i stället ett beslut om permanent aktivering av torg och andra centrumnära platser i våra fyra fokusområden. Det finns bostads- och centrumområden från 60- och 70-talen som har stora behov av nya träd, nya sittbänkar, ny beläggning och lite mer kärlek.

Jag är väldigt positiv till och välkomnar initiativet. Jag ser det som positivt att intresset för och viljan att skapa en trevlig närmiljö delas av många, både i det här rummet och utanför. Jag ser fram emot vad som kommer att hända i stadsdelen när den blir färdigbyggd och Operan får fylla gasklockan med kultur och liv. Berghs School of Communication finns redan där, och förhoppningsvis kommer Spårväg City snart att

Yttranden 2025-02-17

avlasta röda linjens tunnelbana till Ropsten. Båten fortsätter att göra en liten båtresa till ett äventyr för en femåring och stadsdelen till en levande del av staden.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 223

P e r R o s e n c r a n t z (M): Fru ordförande! Tack för påpekandet om min felsägning! Jag sällar mig till Hans Majestät Konungen. Han sa fel om sitt barnbarn, och jag sa fel om Husarviken. Ja, vad är det som händer i vårt samhälle?

Här fick vi svart på vitt vad många har känt, nämligen att norra innerstaden, eller Östermalm, för att tala klarspråk, inte är styrets prioritering. Vi kommer inte i andra hand utan kanske i femte hand. Här har vi enkla och billiga förslag för att förbättra närområdet.

Det finns mycket annat som inte händer, och det finns annat dåligt som händer. Busstrafiken har dragits in, och avfallskvarnarna ska rivas bort. Känslan i Norra Djurgårdsstaden och på stora delar av Östermalm är att vi är inte prioriterade för det här styret. Detta är något som vi kommer att ta med oss in i valrörelsen.

Anförande nr 224

B o r g a r r å d e t S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Att avfallskvarnarna måste bort är snarare EU:s fel. Att man har behövt dra ned på busstrafiken är olyckligt, men där ser vi en ljusning. Senast häromdagen sa Anton Fendert i det andra huset längre upp på Hantverkargatan att bussavgångarna nu ska ökas något – inte tillräckligt, men något. Ju bättre ekonomi regionen får, desto fler bussar hoppas vi kommer att köras.

Även om det inte ligger på mitt bord att sköta busstrafiken är min vädjan till stockholmarna att hålla ut, för if you don't use it, you loose it. Så överge inte busstrafiken, utan håll ut! Då kommer mer intäkter in, och då kan den fortsätta att utvecklas.

Sedan stämmer det inte att vi inte prioriterar Östermalm och norra innerstaden, men det är en stor stad där vi behöver göra mycket. Vi har med Norra Djurgårdsstaden i våra planer, men just nu finns inga resurser eller planer på att göra något här och nu eller på kort sikt.

Anförande nr 225

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Jag har varit i Norra Djurgårdsstaden många gånger, och jag instämmer i att det är väldigt fint där. Man skulle nästan kunna säga att det är påkostat. Det är en jättefin gatutformning. Man har till och med ett eget gång- och cykelbanemönster vid idrottsplatsen där man kommer upp från Hjorthagen mot Bobergsgatan. Där finns fina planteringar och mycket grönska. Det är jättefint.

Som kommunfullmäktigeledamot ska man engagera sig för sin egen stadsdel – det är inget fel med det. Men jag undrar om du, Per, eller andra moderater någonsin har varit

Yttranden 2025-02-17

i våra förorter och sett hur det ser ut där. Har du varit i till exempel Vårberg, Rågsved, Hjulsta eller Akalla? Det finns många platser i Stockholm som behöver kärlek mer än vad en plats som redan är fin gör.

Anförande nr 226

P e r R o s e n c r a n t z (M): Men de bra platser vi har måste också förbättras. Förslaget handlar om säkerhet. Det är ingen lyx, utan det handlar om att öka trafiksäkerheten. När medborgare börjar ställa ut farthinder måste vi få dit farthinder som fungerar. Att med enkla medel stänga av en gata sommartid handlar inte om en hög kostnad, men det stärker säkerheten och trivseln i området.

Jag bor på ett ställe där jag verkligen inte har bott hela livet. Jag har som många andra stockholmare rest runt och tittat på en massa platser i Stockholm. Jag sitter i Familjebostädernas styrelse och har besökt Tensta och många andra platser där vi har fastigheter och tittat på dem. Där finns otroligt mycket att göra, men vi får inte ställa stadsdelar mot varandra. Det är *en* stad, och alla delar har sina behov. Här handlar det inte om lika stora kostnader som vi har på andra ställen.

Anförande nr 227

M a r i a M u s t o n e n (V): Vi vet alla att våra ekonomiska resurser i staden tyvärr är begränsade. Om det fanns pengar över skulle vi jättegärna vidta de åtgärder som du föreslår, Per, också i andra stadsdelar.

Jag tycker ändå att det här är Moderaternas politik i ett nötskal: Man ger till dem som redan har mycket.

Anförande nr 228

S v a n t e L i n u s s o n (C): Ordförande, fullmäktige och alla stockholmare som lyssnar! Vi i Centerpartiet vill tacka Per Rosencrantz för motionen. Den är helt i enlighet med den Stockholmsvision som vi i Centerpartiet har. Vi ska ha en god stadsmiljö, och barn ska kunna leka utan att vara rädda för trafiken. Det får de i en god stadsmiljö, som Per pratade om så fint här.

Jag tycker att majoritetens svar är svagt. Att bygga hastighetshinder är inte en särskilt dyr åtgärd, och att införa en sommargågata är något som vi gör i många andra delar av staden. Det är heller inte någon superdyr åtgärd. Det skulle vi mycket väl kunna göra där om det finns starka önskemål lokalt. Det skulle förbättra levnadsmiljön ytterligare, för det är en plats där det bor väldigt många barnfamiljer. Då tycker jag att staden ska vara lite receptiv och ta in att det är många barnfamiljer som bor där. Då måste vi se till att det är en miljö som passar för barn.

Jag vill lägga till att jag nu har suttit i exploateringsnämnden i två år, och tyvärr finns det ett systemfel som jag rätt många gånger har noterat när vi planerar en ny del av staden. Exploateringsnämnden är bra på vissa saker. De tänker väldigt mycket på ekonomin för att få den att gå runt och bidra till stadens kassa. Och detta är viktigt,

Yttranden 2025-02-17

men de tänker inte alltid lika mycket på hur trafiken blir i området när det väl är färdigbyggt.

Jag har därför ägnat två i exploateringsnämnden åt att tjata och fråga: Hur ska det bli med trafiken? Hur tänker ni bygga om gatan? Hur kommer det att se ut? Det står oftast inte i de tjänsteutlåtanden som vi får i exploateringsnämnden. När jag ställer frågor på mötena får jag ofta svaret: Vi är inte riktigt färdiga med hur det ska se ut i den korsningen.

Man börjar bygga saker och ting, till exempel den nya gång- och cykelbron vid Slussen, och när jag frågar hur konfliktpunkten mellan cyklister och fotgängare ska se ut nere på Gamla stan-sidan får jag svaret: Det vet vi inte ännu. Vi håller på och tittar på lösningar.

Det är inte så man ska hantera det här, utan man ska veta hur man ska göra när man börjar bygga. Man ska tänka ut det i förväg, för annars missar man ofta saker. Det är extra olyckligt när områden hamnar sist i kön bara för att de är nybyggda och man tar hand om äldre stadsdelar först. Det är inte särskilt bra, för då tar de misstag som görs i exploateringskontorets regi väldigt lång tid att fixa till. Jag vill verkligen uppmana majoriteten att försöka få lite ordning på exploateringskontoret och tänka mer på trafikfrågorna i ett tidigare skede i våra exploateringsärenden.

Bifall till Centerpartiets och Moderaternas gemensamma reservation!

Yttranden 2025-02-17

§ 46 Motion om avhopparverksamhet för kvinnor i gängkriminalitet

Anförande nr 229

Kristin Jacobsson (C): Ordförande, fullmäktige! Det senaste året har det uppmärksammats flera gånger att kvinnor som lever och verkar i gängkriminella miljöer inte får det stöd de behöver för att hoppa av.

I Stockholm har bara en handfull av de personer som erbjudits stöd genom Stockholms avhopparprogram varit kvinnor – 5 av ungefär 100. Varför är då detta ett problem? Jo, dels för att det har blivit vanligare att tjejer och kvinnor dras in i organiserad brottslighet och gängkriminalitet, dels för att kvinnors roll i gängen ofta skiljer sig från männens genom att de utför kriminella handlingar samtidigt som de också är relationsvåldsutsatta offer. De används som handelsvaror och utnyttjas sexuellt för att exempelvis reglera skulder mellan kriminella män. Om det finns barn med i bilden är det ännu mer komplext.

Det här innebär en särskild utsatthet för kvinnor som står inför en komplex och svår hotbild om de vill lämna sin kriminelle man. Samtidigt måste de såklart också ställas till svars för sina kriminella handlingar. Studier visar att kvinnors inblandning i organiserad brottslighet ofta förbises av både polis, socialtjänst, sjukvård och andra samhällsaktörer.

Ordförande! I det svar som jag har fått av majoriteten på min motion skriver man att det inte behövs ett särskilt avhopparprogram för kvinnor och att stadens avhopparprogram vänder sig till både män och kvinnor och har individens behov i fokus. Det låter ju bra, men samtidigt sa socialborgarrådet i höstas i en intervju i Sveriges Radio att det är fördomar som har lett till att det endast är en handfull kvinnor som deltar i stadens avhopparprogram. Det är just detta som motionen vill komma till rätta med.

Man kan kalla det fördomar, förbiseende, okunskap eller brist på förståelse för komplexiteten i den här typen av frågor, men inget av detta får tillåtas styra över vem som ska få stöd och vem som inte ska få det. Sammantaget finns det mycket som talar för att det behövs ett omtag och att vi bör införa ett nytt avhopparprogram som tar hänsyn till både våld i nära relation, det kriminella tankemönstret, de kriminella handlingarna och den stora hotbild som finns mot dessa kvinnor. Stockholm behöver införa ett särskilt avhopparprogram för kvinnor nu.

Bifall till Centerpartiets motion och reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 230

Ulrika Lorentz (S): Fru ordförande! Tack för en viktig motion om en viktig fråga! Vi håller förstås med om att den organiserade brottsligheten är ett stort samhällsproblem och att kriminaliteten under lång tid har varit och fortfarande är mansdominerad men också att fler tjejer och kvinnor blir en del av de kriminella miljöerna. De kan, precis som du beskrev, Kristin, både vara offer och begå brott. Polismyndigheten har konstaterat att både polisen och andra myndigheter alldeles för

Yttranden 2025-02-17

ofta har utgått från att kvinnor bara är offer. Man ser inte att de också kan utföra kriminella handlingar. Det behövs mer kunskap på det här området.

Av remissvaren framgår att socialförvaltningen delvis har uppmärksammat ökningen av tjejer och kvinnor som vill hoppa av kriminalitet. Järva stadsdelsförvaltning har ett särskilt fokusområde när det gäller flickors och kvinnors roll i gängkriminalitet. Man har till exempel genomfört informationsinsatser i arbetet med sociala insatsgrupper i Järva. Det är bra. Det är viktigt att stadens förvaltningar fortsätter att ta till sig och sprida den nya kunskapen. Med bättre kunskap om kvinnors roll som kriminella blir staden bättre på att möta kvinnor som vill lämna kriminalitet genom individuellt utformade avhoppprogram.

När man utformar sådana program behövs ofta flera kompetenser. Det handlar om avhopparverksamhet för att lämna kriminalitet, om relationsvårdsteam utifrån att kvinnorna varit utsatta för våld och ofta även om missbruksbehandling. Det är därför viktigt att kunskapen om kvinnor som begår brott finns i alla dessa verksamheter.

Kunskapen om kvinnor som vill lämna kriminalitet behöver spridas, men där ser jag, liksom socialförvaltningen, inte att en egen avhopparverksamhet för kvinnor är lösningen. Avhopparverksamhet behöver alltid anpassas till den aktuella individens förutsättningar. Detta görs i dag, men vi vet att den organiserade brottsligheten hela tiden förändras. Därför behöver avhopparverksamheten utvecklas kontinuerligt.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 231

Kristin Jacobsson (C): Ordförande! I majoritetens svar till mig konstateras, precis som du sa, Ulrika, att det finns ett utvecklingsbehov i dagens avhoppprogram men också att programmet tillgodoser de behov som finns, oavsett könstillhörighet. Det hänger liksom inte ihop.

I Göteborg vet jag att man nu satsar stort på att öka kunskapen om tjejer och kvinnor som lever i gängkriminalitet. Bland annat har man skaffat koordinatörer som jobbar särskilt gentemot framför allt kvinnor. Det är hög tid att också Stockholms stad växlar upp detta arbete och inte skyller på att det är fördomar som ligger bakom att tjejer och kvinnor inte fångas upp i det avhoppprogram som finns.

Jag vill höra hur Socialdemokraterna tänker säkerställa att stöd erbjuds till kvinnor i avhoppprogram så att det inte stoppas på grund av diffusa fördomar bland olika personalgrupper.

Anförande nr 232

Ulrika Lorentz (S): Man får helt enkelt jobba med det, så som till exempel Järva stadsdelsförvaltning gör. Man får ta in den nya kunskapen och sprida den över hela staden, och sedan får vi se. Vi måste jobba med att sprida kunskapen om att kvinnor också kan vara en del av den kriminella miljön.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 233

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Tack, Kristina, för en bra motion! Det som du lyfter upp är jätte viktigt.

Jag instämmer med dig i att den organiserade brottsligheten är ett av vårt samhälles största hot. Den skapar otrygghet, finansierar våld och hindrar människor från att leva fria och självständiga liv. Därför är det inte bara viktigt utan helt avgörande att samhället aktivt stöder dem som vill bryta med kriminalitet. I vår stad ska ingen behöva känna att man sitter fast i en destruktiv livsstil utan en väg ut.

Det finns insatser som syftar till att ge tjejer och kvinnor en väg ut ur kriminalitet och stödja dem i att skapa en trygg och stabil tillvaro. Till exempel finns en dygnet-runt-stödlinje, vilket betyder att avhoppare när som helst kan kontakta staden och få stöd och vägledning. Även anhöriga kan få hjälp. Det finns individanpassat stöd och insatser som skraddarsys efter individens behov, hotbild och utsatthet. Det görs en skydds- och säkerhetsbedömning där vi samarbetar med polisen, som gör en riskbedömning och bistår med skyddsåtgärder vid behov. Det finns boendelösningar där också trygga boenden erbjuds för att möjliggöra en säker övergång bort från kriminalitet. Det finns psykosocialt stöd, hjälp att bearbeta trauman, våldsutsatthet och andra psykologiska påfrestningar, arbetsmarknadsinsatser, hjälp med utbildning, yrkesvägledning och stöd för att hitta arbete, stöd till mödrar i kriminella miljöer och riktade insatser för kvinnor med barn som lever i en kriminell kontext.

Kvinnor som vill lämna kriminalitet har alltså redan full tillgång till befintlig avhopparverksamhet. Det är inte separata strukturer som behövs, utan det som krävs är att vi säkerställer att de resurser vi har används effektivt och att alla som vill lämna kriminalitet får rätt stöd, oavsett kön.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 234

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Jag anar en viss nöjdhet hos dig, Rashid, när det gäller de insatser som görs. Det är självfallet ingen som diskriminerar på grund av kön i själva utbudet av insatser. Det finns ett avhopparprogram och insatser, men faktum kvarstår: endast 5 av 100 som har erbjudits stöd i stadens avhopparverksamhet har varit kvinnor. 5 av 100 är för få, och ändå är du nöjd med det stöd som ges.

Vad ska ni göra för att en större andel kvinnor ska ha möjlighet att hoppa av?

Anförande nr 235

R a s h i d M o h a m m e d (V): Jag nämnde precis det arbete som pågår i Järva och andra stadsdelar där information ges till kvinnor som behöver hoppa av från kriminalitet. Samtidigt finns det uppsökarverksamhet, som vi jobbar intensivt med, och det finns möjlighet för kvinnor och tjejer att delta i den befintliga avhopparverksamheten. Därför tycker vi inte att det behövs fler avhopparverksamheter för kvinnor och tjejer.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 236

H a n n a E g e l t o f t (V): Med risk för att vara lite upprepande här håller vi såklart med dig, Kristin, om att kvinnor som vill lämna den organiserade brottsligheten kan vara utsatta för olika typer av hotbilder. Det kan vara både intrafamiljärt och från andra kriminella. Det är en särskilt utsatt grupp.

Stöd till personer som vill lämna den typen av brottslighet ges dock redan i dag, oavsett könstillhörighet. Det sker i samverkan mellan socialtjänsten och polisen med flera. Polisen gör en individuell hotbilda-bedömning, och socialtjänsten bidrar med en individuell behovsutredning och bedömning av vilket stöd individen behöver.

De individer som söker sig till avhopparverksamheterna eller som har kontakt med de lokala avhopparprogrammen är ofta personer med komplex problematik i form av beroendeproblematik, trauman och psykiska funktionsnedsättningar. Exempel på stödsatser som kan beviljas är boende på annan ort, skyddade boendeplaceringar och olika former av behandlingar. Det finns inget som indikerar att dessa aktörer – polisen och socialtjänsten – inte klarar av att göra individuella bedömningar av individens behov av skydd och stöd.

Jag delar dock din frustration över att allt fler tjejer och kvinnor dras in i organiserad brottslighet, och det finns förstås ett stort behov av att nå fler. Jag vill därför lyfta fram att det pågår många satsningar, bland annat Insluss, som är en samverkan mellan kriminalvården och socialtjänsten inför att personer ska frigges.

Vi har Järvas arbete med kvinnor i gängkriminalitet, som Ulrika var inne på, och Stockholms avhoppartelefon, som är tillgänglig dygnet runt. Syftet är att nå personer som vill lämna en kriminell livsstil men även att nå anhöriga och personer som är i riskzonen för att förebygga att de dras in i allvarligare brottslighet.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 237

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Nu har jag hört flera av er i majoriteten säga i talarstolen att ni delar min problembild och att ni ser komplexiteten och dessa kvinnors särskilda utsatthet, men den fråga som kvarstår är att ni verkar nöjda med att 5 av 100 som har erbjudits stöd via stadens avhopparprogram är kvinnor.

Vi delar alltså inte problembilden, som jag tolkar det, för jag ser att mer behöver göras. Jag ser att det behöver startas ett eget avhopparprogram för kvinnor för att lyfta fram och uppmärksamma den komplexa värld som de lever i. Vi delar inte problembilden, och vi delar inte lösningen.

Anförande nr 238

H a n n a E g e l t o f t (V): Skillnaden, Kristin, är kanske att jag och Vänsterpartiet tänker att de aktörer som är inblandade, främst socialtjänsten, är kapabla att göra behovsbedömningar. De är vana att jobba med personer som är utsatta för våld och personer med samsjuklighet och den typ av problematik som dessa personer kan ha.

Yttranden 2025-02-17

Jag delar också din bild av att vi behöver nå fler, och därför lyfte jag upp flera försök som görs för att fånga människor. Uppsökande arbete är också en viktig del i att nå ut och prata om att det finns avhopparprogram – att SIG är ute och rör på sig och kommer i kontakt med människor, både män och kvinnor.

Yttranden 2025-02-17

§ 47 Motion om att stoppa de öppna drogsценerna i Stockholm

Anförande nr 239

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Gå inte över Plattan, gå runt i stället! Det brukade min mamma säga till mig när jag var tonåring och växte upp i stan. Jag gjorde så, och därmed kunde jag i stor utsträckning undvika att exponeras för drogförsäljare, bli erbjuden att testa droger eller rekryteras in i kriminella kretsar.

Tyvärr är det mycket svårare i dag eftersom allt fler drogsценер ligger i anslutning till bostadsområden, skolor och förskolor. Skillnaden mellan en öppen drogsцен som ligger på en plats i city jämfört med en som ligger vid en skola eller förskola är att människor och inte minst barn och tonåringar får svårt att undvika platsen.

Det är svårt att motivera en tonåring att gå en lång omväg till eller från skolan därför att det finns en risk för att möta drogförsäljande ungdomar som hänger på en drogsцен strax bredvid. När barn dag ut och dag in, vecka efter vecka eller år efter år exponeras för öppna drogsценер i anslutning till skolmiljön ökar naturligtvis risken för att de rekryteras in i destruktiva kretsar.

Det är miljöer som behöver fredas, och vi är överens om att insatserna behöver skräddarsys för varje område. Det ser väldigt olika ut i dag, och det borde ingen vara nöjd med. Mer behöver göras, och det är därför jag har väckt motionen. Vi vill se en särskild kvalificering kring dessa platser som prioriterar upp arbetet och också involverar fler, inte minst de verksamheter som ligger i anslutning till platserna. Skolorna har en central roll att spela i detta viktiga arbete.

Med detta vill jag yrka bifall till motionen.

Anförande nr 240

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Fru ordförande! Antalet öppna drogsценер i staden har minskat från 31 stycken år 2023 till 26 stycken år 2024. Det är den lägsta siffran sedan 2017. Tre av dem som finns på listan finns också med i motionen från Andréa Hedin. Det är glädjande, även om vi nog måste inse att det finns en sisyfosdimension i detta arbete.

Vi har ett omfattande arbete mot de öppna drogsценerna. En del av arbetet sker inom ramen för samverkansöverenskommelsen mellan staden och polisregion Stockholm, där ett av de prioriterade områdena är just otrygga och brottsutsatta platser. På Södermalm har vi fyra prioriterade områden. Det är de tre öppna drogsценerna och unga i Hammarby sjöstad.

I vår lokala samverkan var en fråga som kom upp under 2023 ett gångstråk i Högalidsparken som var barnens väg till Högalidsskolan. Det som framkom var att en grupp kopplad till den öppna drogsценen nere i Tantolunden hade tagit över en del av parken. Vägen till skolan upplevdes som otrygg. Vi satte oss ned och analyserade situationen och samtalade med aktörerna i området. Vi förstärkte den uppsökande verksamheten. Vi rustade upp den offentliga miljön och fördjupade samarbetet med

Yttranden 2025-02-17

polisen. Vi ansökte också om och fick ett alkoholförbud i Högalidsparken. Det var ett batteri av insatser som sammantaget bidrog till en klart förbättrad situation.

Det är så arbetet ser ut. Det är lite olika i staden, men det är samma grundläggande inställning. Det är ett hårt hantverk där det är avgörande att alla drar åt samma håll.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 241

Borgarrådet H e d i n (M): Det stämmer, Anders, att de platser som vi pratar om förändras över tid. Det var precis detta jag lyfte upp i mitt anförande, alltså att de platser som vi i dag ser på listan har en annan karaktär. De har i mångt och mycket flyttat ut i bostadsområden och finns i närheten av skolor och förskolor. Vi har många fler barn och unga som utsätts i dag. Det har fullständigt exploderat, och vi har förskolor i vår stad som i dag ligger i anslutning till öppna drogsccener på ett sätt som inte fanns för ett tiotal år sedan.

Min fråga till dig är därför: Vad gör ni för att säkerställa att barn och unga och deras vårdnadshavare inte tvingas gå över öppna drogsccener varje dag?

Anförande nr 242

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Vi gör precis det jag beskrev i mitt exempel. Det vi gjorde i Tantolunden när vi tog över var att vi pratade med kyrkan uppe i Högalidsparken och med skolan och frågade vad de såg för problem. Vi konstaterade att om vi gjorde en insats nere i Tantolunden fanns det risk för spridningseffekter, och när spridningseffekten kom vidtog vi det batteri av åtgärder som jag beskrev.

Det finns en poäng här som är viktig att komma ihåg. I motionen kopplade du det till gängbrottslighet och annat, Andréa. På de tre platserna finns ofta väldigt slitna, äldre missbrukare, och då krävs vissa insatser på det området. På andra krävs det andra åtgärder, och det är det som är poängen. Det är därför man ska ha lokala tillämpningar för detta.

Sedan tror jag, precis som jag sa, att det handlar om att man måste ha järnkoll på sitt område och vara öppen för att hela tiden vidta olika åtgärder. Det kan handla om att befolka platsen, se till att andra människor rör sig där, införa alkoholförbud, se till att man har bättre belysning och så vidare.

Anförande nr 243

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Liberalerna instämmer i den gemensamma reservationen från Liberalerna, Moderaterna och Centerpartiet.

Det som är intressant med motionen är att den fokuserar på att freda skolområdena. Moderaterna har gjort ett föredömligt undersökningsarbete där man har tittat på hur många skolor som berörs inom en 500 meters radie där det finns öppna drogsccener på skolvägen eller i nära anslutning till rastverksamhet.

Yttranden 2025-02-17

En sådan särskild klassificering som föreslås i motionen menar vi skulle ge ökad prioritet åt arbetet med att säkra tryggheten kring skolorna. Det är inget val för eleverna att gå i skolan, utan de måste gå dit. Det är dessutom helt avgörande för deras framtid. Då måste det vara stadens uppgift att på alla sätt säkra vägarna till och från skolan och även göra skoldagen så trygg som det bara går.

Det här ligger för övrigt väl i linje med de förslag som har presenterats i dag av vår utbildningsminister och vår skolminister och som handlar om att förstärka vistelseförbudet kring skolgårdar och förskolor för att de som försöker rekrytera unga människor till den förfärliga kriminalitet som vi ser inte ska kunna vistas i närheten av de platserna.

Nu har mycket av rekryteringen flyttat ut på nätet, men en hel del sker också via fysiska möten och genom att man på olika sätt försöker imponera på unga människor som är sårbara för att dras in i den typen av kriminalitet och som sedan förstör både sitt eget och andras liv. Detta måste vi göra allt vi kan för att förhindra.

Vi ser också hur motionen exemplifierar olika åtgärder som kan vidtas. Det handlar om platssamverkan med fastighetsägare, trygghetskameror, ordningsvakter, ökad polisnärvaro, belysning, ljudlarm, torghandel, föräldravandrare och fältassistenter. Allt som kan göras för att trygga skolan ska vi göra. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 244

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Hemmet och skolan är de två platser i våra barns liv där de tillbringar den mesta delen av tiden. Hemmet och skolan är de två platser som alltid måste vara en trygg hamn för våra barn. Öppna drogsener i närheten av eller på väg till våra barns skolor är ingenting som hör hemma i en ekvation om skolan som en trygg plats.

Ordförande! Våra barn ska inte utsättas för drogförsäljning i eller i närheten av vare sig hemmet eller skolan. Så länge tolv- eller trettonåringar eller kanske ännu yngre barn används som spanare eller lakejer för gängen måste det vara en ännu mer prioriterad uppgift att få bort de öppna drogsenerna, särskilt nära skolorna.

Skolmiljön ska stimulera till lärande, inte en kriminell livsstil, och då hjälper det inte att slå sig för bröstet över att en öppen drogscen strukits från listan när det samtidigt har tillkommit en annan. Svaret som givits tycker jag tyvärr visar på bristande krisinsikt från det rödgröna styret. Sammantaget tycker jag att det är för dåligt.

Bifall till C:s, M:s och L:s gemensamma reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 245

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Det här är en viktig fråga. I staden finns samverkansöverenskommelsen för att fler – alla som är berörda – ska arbeta med frågan. I den stadsdel där jag är politiker, Enskede-Årsta-Vantör, har vi gjort en gemensam skrivelse från politikerna till nämnden för att få svar på hur de arbetar. Där

Yttranden 2025-02-17

har man inkluderat förskolan också, för vi tycker att det är viktigt med förskolan och skolan för en trygg närmiljö för alla.

Vi har en operativ samverkansform där skolan, socialtjänsten, polisen och fritidsverksamheten ingår. Platssamverkan Rågsved jobbar med frågan. Vi har ett kartläggningsverktyg för att försöka förhindra att nya drogceller uppkommer. Vi har veckovisa avstämningar med polisområdet, där vi vid behov lyfter upp frågan ytterligare så att insatser kan tas fram.

Det görs insatser, det görs saker och det görs arbete som är till gagn för medborgarna. Endast gemensamt kan vi få en enhetlig, fullödlig bild av de öppna drogscenerna och hur vi ska gå vidare i arbetet att bekämpa dem. Vi behöver fortsätta utifrån det arbete som redan sker. Det pågår som sagt mycket arbete redan, men vi ska naturligtvis fortsätta att jobba vidare med frågan. Vi måste lägga kraft på detta. Det är mycket viktigt.

Bifall kommunstyrelsens svar på motionen!

Anförande nr 246

Borgarrådet H e d i n (M): Det är så tydligt, Cecilia, att ni är nöjda med det arbete som görs, men det är inte tillräckligt. Så har det varit tidigare på nationell nivå – vi från vår sida vill hela tiden höja ambitionerna. Du har inte haft ditt parti med dig. Nu har vi samma läge i staden – vi vill göra mer på trygghetsområdet.

Det som görs är inte tillräckligt. Du säger själv att det behövs mer samverkan. I motionen skriver jag tydligt att skolorna behöver inkluderas systematiskt. Så är det inte i dag. Mer behöver göras från er här och nu för att stoppa rekryteringen till gängen.

Anförande nr 247

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Jag tycker inte att man kan tolka det som att jag är nöjd när jag säger att vi ska lägga mer kraft på frågan och få med alla för att det ska gynna vårt arbete med det här. Jag säger inte att vi ska slå oss till ro med att vi har kommit dit där vi är nu, men jag säger att vi är på god väg och att vi ska lyfta fram bra exempel. Det viktiga är att få aktiviteter som gör att det blir bättre.

Yttranden 2025-02-17

§ 48 Motion om att staden skall ta fram ett eftervårdsprogram för omhändertagna och placerade barn

Anförande nr 248

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag yrkar bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

När ett barn omhändertas övertar samhället omsorgen och vårdsnaden om barnet och därmed också ansvaret för barnets väl och ve. Det slutar förstås inte så fort en placering har avslutats. På samma sätt som att vi förväntar oss att en vårdnadshavare ska hjälpa sitt barn att bli självständigt även en tid efter det att barnet blivit myndigt och gått ut gymnasiet och därmed får möjlighet att stå på egna ben måste vi kunna förvänta oss att vi som samhälle tar samma ansvar för de omhändertagna barnen.

Samhället måste alltid sträva efter att vara den bästa föräldern. Tyvärr ser vi i dag att samhället rentav kan vara en dålig förälder. Inte minst handlar det om när socialtjänsten bryter all kontakt efter det att det akuta vårdbehovet har tillgodosetts. Så ser det i mångt och mycket ut inte bara i Stockholm utan runt om i hela Sverige, men Stockholm borde kunna bättre.

Flera statliga utredningar och även våra egna socialtjänstinspektörer eller om det var Barnombudsmannen – jag minns inte riktigt vem av dem det var – har påtalat behovet av ett strukturerat eftervårdsprogram för omhändertagna barn. Det handlar om att det i dag inte sköts tillräckligt bra. Tyvärr ser vi hur den rödgröna majoriteten då hänvisar till diverse pågående insatser. De är i och för sig är välbehövliga, men det är inte samma sak som ett strukturerat eftervårdsprogram där man ska följa ett visst antal steg efter det att placeringen har avslutats. Det kan handla om allt möjligt såsom att följa hur skolgången går under kanske ett till två år efter det att placeringen är avslutad eller om att titta på behov av vidare terapeutiskt stöd och bidra till det eller om att hjälpa till att hitta bostad, arbete eller annat.

Det är märkligt att just de omhändertagna barnen förväntas bli vuxna och ta fullt ansvar så fort de blir 18 år. Det förväntar vi oss inte av andra barn, och jag tror att alla som har barn i den åldern kan känna igen detta.

Bifall till motionen!

Anförande nr 249

U l r i k a L o r e n t z i (S): Fru ordförande! Det har pratats mycket om huruvida vi är nöjda på vår sida i dag, så jag tänkte börja med att säga att vi absolut inte är nöjda med hur det ser ut med eftervården för omhändertagna barn. Stockholm borde verkligen kunna göra bättre här. Därför är också det här en prioriterad fråga där vi har gjort en ganska stor budgetsatsning. Vi har sociala investeringsprojekt. Man utvecklar beprövade erfarenheter men också nytänkande. Sedan pågår också den stora omställningen till att arbeta med en ny socialtjänstlag. Som beskrivs i remissvaren är det mycket som pågår, och just nu är det inte rätt tid att skriva det här övergripande

Yttranden 2025-02-17

programmet. Det kanske kommer, men just nu handlar det om att utveckla det arbete som pågår i hela staden.

Anförande nr 250

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Detta är intressant, Ulrika Lorentzi. Du säger å ena sidan att ni absolut inte är nöjda med hurdan situationen är nu. Å andra sidan ska vi också vänta. Problemet är bara att de här barnen växer upp här och nu. De kan inte vänta. Deras barndom pågår nu och försvinner om vi inte vidtar de åtgärder som krävs. Flera remissinstanser har lyft fram behovet av att vi har ett strukturerat eftervårdsprogram. Bland annat har Statens institutionsstyrelse framhållit att det skulle göra förutsägbarheten för placeringar mycket bättre. Det är för övrigt också en av de instanser som upplever att staden inte riktigt tar sitt ansvar när placeringar på Sis avslutas och att många av de här barnen, som man kanske har fått att gå framåt, bara lämnas åt sitt öde.

Anförande nr 251

Ulrika Lorentzi (S): Vi väntar inte. Vi håller på med ett ganska stort arbete, där socialförvaltningen stöder stadsdelarna. Vi arbetar med Socialstyrelsens kunskapsstöd för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott. Det utbildas 30 nya familjebehandlare i funktionell familjeterapi. Vad gäller multisystemisk terapi är det ytterligare 10 som startas. Vi gör ju en massa saker för att verkligen förbättra den här vården och åstadkomma en bra eftervård. Vi hoppas verkligen att det kommer att bli bättre, men mer kommer att behöva göras.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 252

Rashid Mohammed (V): Ordförande och kommunfullmäktige! Det är jättebra att Jan Jönsson och Liberalerna nu har förstått hur viktigt det är med eftervård för barn som är placerade. Att säkerställa en trygg och stabil framtid för barn och unga som lämnar samhällsvård är en av den rödgröna majoritetens viktigaste uppgifter. Därför är det glädjande att se hur staden aktivt arbetar för att utveckla eftervården och skapa långsiktigt hållbara lösningar. Genom en kunskapsbaserad socialtjänst och satsningar som socialinvesteringsprojekt stärks stödet för placerade barn och unga i övergången till ett självständigt liv. Det är särskilt positivt att flera stadsdelar, såsom Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-Vällingby, Järva och Skärholmen, nu gått samman och lanserat ett projekt för eftervård med hög tillgänglighet. Detta visar på en stark vilja att ge unga i riskzonen för kriminalitet det stöd de behöver. Samtidigt skapar man en mer sammanhållen och effektiv eftervård i hela staden.

Vad är det då för eftervård som ger bäst resultat? Jo, vi vet att rätt insatser vid rätt tidpunkt gör skillnad. Därför är det oerhört positivt att staden nu fokuserar på individanpassat stöd, tidiga insatser och samverkan mellan skolan, socialtjänsten och andra viktiga aktörer. När ungdomarna skrivs ut från samhällsvård ska de vara i bättre

Yttranden 2025-02-17

skick än vid placeringen. Det är en självklar målsättning. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 253

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Det är fråga om 12 miljoner. Om man slår ut den summan på våra elva stadsdelar blir det drygt en och en tredjedels socialsekreterare per stadsdel. Så enorm är alltså inte denna satsning, Rashid Mohammed.

Sedan hänvisas det till att det är en massa saker som på något vis skulle vara nya. Skolfam har vi haft sedan 2013. Det är alltså inte någon ny insats. MST fanns vad jag vet redan i början av 2000-talet, kanske till och med på 1990-talet. Olika typer av familjebehandlingsterapi har vi haft ganska länge, så det är inte heller någonting nytt. Dessutom behöver ofta de här personerna en annan typ av stöd, som inte är terapeutiskt utan mer handlar om praktiska saker: Hur hittar man en bostad? Hur får man ett jobb? Hur ansöker man om olika former av stöd?

Jag förstår fortfarande inte vad det är vi ska vänta på, för allt det här som ni rabblar upp har ju funnits i över tio år.

Anförande nr 254

Rashid Mohammed (V): Den rödgröna majoriteten väntar inte. Det pågår enorma arbeten när det gäller eftervård för placerade barn.

Men det är en sak jag undrar, Jan Jönsson. När ni i den förra majoriteten hade makten talade ni inte ens om det här. Jag satt i den sociala delegationen i Järva och tjtade om att eftervården skulle förbättras, men ni gjorde inte någonting. Varför just nu, Jan Jönsson?

(Ordföranden: Eftersom Jan Jönsson inte har rätt till fler repliker kan han inte besvara frågan.)

Yttranden 2025-02-17

§ 49 Motion om att säkerställa skolgången för barn på skyddade boenden

Anförande nr 255

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Att klara skolan är ett av de viktigaste vaccinerna mot ett framtida utanförskap. Men våld i hemmet riskerar att omkullkasta ett barns rätt till en sammanhållen skolgång. Att vara tvungen att lämna sitt hem och sin vardag på grund av en våldsam förälder och i stället fly till ett skyddat boende kan ha stora konsekvenser för ett barns skolgång och skada ett barns möjligheter att komma i kapp och klara skolan.

Vi kan aldrig acceptera att ett barn som växer upp med våld i hemmet straffas dubbelt. Mer behöver göras för att säkerställa att undervisning erbjuds. Det är ungefär 300 barn per år som behöver följa med en våldsutsatt förälder till ett skyddat boende och fly undan skräcken i hemmet. Det är 300 barn för mycket. Vi behöver göra mycket mer för att säkerställa deras och deras föräldrars trygghet förebyggande.

Det här är i grunden en motion för att stärka barnperspektivet i stadens verksamheter. Att det pågår ett arbete för att säkerställa att barn får fungerande skolgång inom en vecka är välkommet, och vi bevakar det noga. Men grundproblemet till att det finns en så omfattande osäkerhet adresseras inte i motionssvaret, för det beror till stor del på placeringstiden. Vi har fortsatt på många håll i vår stad alldeles för korta placeringstider. Om ett barn och dess föräldrar placeras en eller max två veckor i taget är det givetvis svårt att få igång en fungerande skolverksamhet för det medföljande barnet.

Om ett barn placeras i en grannkommun är det också så att vi behöver ha bättre upparbetade samarbeten för att skolan ska komma igång i den grannkommunen. Om det här inte går därför att skyddsläget är så allvarligt behöver ytterst lärteamen komma in och undervisa de barnen. Då handlar det inte bara om någon timme här och där, utan det behöver motsvara att gå i skolan, och tillgången till läromedel behöver säkerställas.

Mer behöver alltså göras för den här gruppen. Inget barn ska straffas dubbelt för att det har en våldsutövande förälder. Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 256

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen från Moderaterna, Centerpartiet och Liberalerna.

Precis som Andréa Hedin var inne på är det placeringstiderna som är problemet. På nästa möte i socialnämnden – i morgon – kommer vi att behandla verksamhetsberättelsen för socialnämnden. Den är väldigt intressant att läsa. Socialförvaltningen beskriver själv att vi inte har tillräcklig beläggning på stadens eget krisboende för kvinnor och barn som blir utsatta för våld i hemmet. Orsaken till att man inte täcker platserna är att stadsdelarna placerar dem med alldeles för korta tidshorisonter. Här biter vi oss alltså i foten på två sätt. Dels får inte de här kvinnorna och barnen de skydd de ska ha, dels täcker vi inte upp de platser som vi de facto har. Det finns inga initiativ som har tagits i socialnämnden av den nuvarande majoriteten

Yttranden 2025-02-17

för att förlänga de här placeringstiderna. Det är verkligen det som är själva grundproblemet.

Sedan håller jag också med om det som Andréa sa om lärteamen. Under förra mandatperioden jobbade vi mycket med att få dem att ta sig an fler timmar. Vi kom inte hela vägen, men planen för det fall vi hade fått fortsätta styra var att man skulle kunna gå en mycket större del av skoldagen med hjälp av lärteamet. Vi har fortfarande inte sett några ansträngningar för att utöka de möjligheterna. Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 257

N i k e Ö r b r i n k (KD): Vi instämmer i allt gott som sagts av våra allianskollegor. Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 258

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Tillvaron ställs på ända för den som tvingas fly en våldsam partner och bli placerad på ett skyddat boende. Ofta får också de medflyttande barnen i de här familjerna betala en stor del av priset genom att kanske ha sett en utsatt förälder men också kanske genom att själv ha upplevt våld hemma. Det kan också faktiskt vara så att man förlorar andra viktiga delar i sitt liv, med minskade möjligheter att klara skolan.

Att upprätthålla en fungerande skolgång utan avbrott är centralt för att ge barnet egenmakt att utforma sitt eget liv och upprätthålla någon typ av normalitet. Vi behöver därför göra mer i samarbetet mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen och samverka för ett mer långsiktigt perspektiv för att varje elev ska ges rätt till den skolgång som man ju faktiskt har rätt till.

Vi vill stärka barnets rättigheter och direkt fokusera på kvaliteten i skolgången. Vi kan inte förutsätta att placeringen kommer att bli kort även om besluten är kortsiktiga. Därför behöver som sagt tydligare uppdrag ges till de berörda förvaltningarna att höja nivån för att inte ett skolmisslyckande ska bli resultatet för barnet, som inte självt kan styra över sitt liv och inte har orsakat problemen.

Jag yrkar bifall till motionen i dess helhet och till vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 259

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Jag tackar för motionen, där en viktig fråga lyfts fram. Det är viktigt att möta barn i den här sköra situationen med omhändertagande, stöd och stöttning till både barn och förälder, så att de kan få ett så normalt liv som möjligt så fort som möjligt när de tvingas lämna hem och kanske även skola och skolgång för att bo skyddade. Livet har då på många sätt vänts upp och ned.

Det är otroligt viktigt att vi alla enas om att vi behöver göra mer för att stärka de här personerna på alla sätt och vis. Både förskola och skola kan normalisera den här

Yttranden 2025-02-17

vardagen, men det kan också vara en skör situation där något annat behöver komma före. Det är komplexa ärenden som kräver att vi fortsätter att utveckla arbetssätten för att säkerställa att varje barn får hjälp och stöd i den situation det är i och får det stöd det behöver.

Det är jättebra med de lärteam som vi har, som brygger över och säkerställer barnens möjlighet till väl fungerande skolgång, även i de fall då de inte kan få plats i en ny skola eller fortsätta gå i sin gamla skola. Många av de arbetssätt som man lyfter fram är sådant vi gör, men vi behöver fortsätta att titta på dem och se vad vi kan göra för att förbättra och stärka dem. Jag tycker också att det är bra att vi är enade om att det här är viktigt.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 260

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill verkligen understryka det som Tina Kratz precis sa: Att säkerställa skolgången för barn som har placerats på skyddade boenden, ge de barnen en så trygg och normal vardag som det bara är möjligt och säkerställa deras möjlighet att klara skolans mål är såklart en väldigt viktig prioritet. Utgångspunkten är mycket riktigt att barn i så stor utsträckning som möjligt ska kunna fortsätta sin skolgång på plats i skolan, om än på en annan skola än den som varit den ordinarie skolan.

Vi kan också konstatera att Stockholms stad äntligen har fått godkänt från Skolinspektionen för att bedriva undervisning på distans. Det är i första hand riktat till dem som vi slarvigt kallar för hemmasittare – barn med problematisk skolfrånvaro. Men det här kan också vara ett verktyg som används i undantagsfall, till exempel i situationer där barn är placerade för framtiden.

Jag vill också understryka att det är självklart att lärteamet enligt de rutiner som finns även ska tillgodose barnens behov av läromedel; det är en fråga som har lyfts fram här i debatten.

Det arbete som vi har gjort med modellen med skolsamordnare för placerade barn implementeras nu överallt och ska finnas i hela staden för att helt enkelt ytterligare kunna förbättra det här arbetet. Det är precis som flera talare har sagt någonting som hela tiden måste utvecklas. Vi ser att vi inte är i mål. Det finns såklart många unika förklaringar i enskilda fall till vad det är som försvårar situationen för de här barnen så att de inte kan få den skolgång som de har rätt till och ska ha. Men det är ett arbete som pågår och som kommer att fortsätta. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 261

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Jag hör dina goda intentioner, Emilia Bjuggren. Men eftersom det inte heller hanteras i motionssvaret vill jag fråga vad din och socialborgarrådets plan är för att hantera placeringstiderna. Det är en knäckfråga för att hjälpa de här barnen. Oavsett om det är för att jobba med lärteam eller

Yttranden 2025-02-17

fjärrundervisning behöver man en placeringstid som gör att barnen hinner landa och att man faktiskt hinner börja hantera skolfrågan. Vad är planen?

Anförande nr 262

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Utan att ge mig in i debatten om placeringstiderna kan jag säga att det självklart är så att barnets rätt till sin undervisning och sin skolgång ska garanteras oavsett om det är kortsiktigt eller långsiktigt. Det är det som vi arbetar med att se till att vi i bästa möjliga mån lever upp till. De team som vi har med skolsamordnare för placerade barn underlättar det arbetet något enormt. Det är därför vi nu kommer att se till att det blir ordinarie verksamhet och gå ifrån det pilotprojekt som funnits; vi ser att det ger goda resultat och att utvecklingen går åt rätt håll. Fler barn får skolgång inom de första fem dagarna än vad som varit fallet tidigare. Det arbetet ska fortsätta, men vi ser att det går åt rätt håll.

Yttranden 2025-02-17

§ 50 Motion om att förebygga sexuella övergrepp mot barn

Anförande nr 263

L i n n é a V i n g e (SD): Det framgår av motionssvaret att staden redan bedriver ett omfattande arbete mot sexuella övergrepp mot barn, men det är uppenbart att det inte har varit tillräckligt. Så sent som i våras dömdes en idrottslärare här i Stockholm för barnpornografibrott efter att ha smygfilmat 100 av sina elever i lågstadieåldern i omklädningsrummet. Enligt en undersökning från Brottsförebyggande rådet anmäls det 3 000 våldtäkter mot barn varje år. Det motsvarar 8 våldtäkter om dagen. De siffror som finns visar att ett barn löper tre gånger högre risk att våldtas än en vuxen. Dagens Samhälle gjorde en granskning av rapporterade sexuella övergrepp mot barn, och då kunde de under en period av 15 månader identifiera 70 pedofiler som hade ertappats i bland annat skolor, förskolor och idrottsverksamhet.

Jag kan inte låta bli att bli lite provocerad över att man i vänsterstyret känner sig nöjd med det arbete som bedrivs. Samtidigt som ett barn löper tre gånger högre risk än en vuxen att våldtas går ni fram med förslag om att ingå kollektivavtal mot sexuella trakasserier mot vuxna men säger nej till ytterligare förebyggande åtgärder mot övergrepp mot barn. Jag tycker att det här är ett svek mot stadens barn och föräldrar. Om jag hade varit med och styrt Stockholm hade det här stått högst uppe på min agenda. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 264

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande! Sexuella övergrepp mot barn ska inte få förekomma. Barns integritet och arbetet med att motverka sexuella övergrepp mot barn är en mycket högt prioriterad fråga för oss i den här staden. Därför sker arbetet i dag systematiskt på många nivåer och i flera olika förvaltningar. Det omfattande arbete som bedrivs grundar sig i uppdraget att skapa trygga och säkra miljöer för barn och unga men även att upptäcka signaler om sexuella övergrepp eller utsatthet så tidigt som det bara går.

Motionären föreslår att staden ska ta fram en handlingsplan och att man ska initiera en utbildning för personal som arbetar med barn. Det är bra och viktigt, och det är också därför som det arbetet redan pågår i staden. Förskolenämnden har en handlingsplan och upparbetade arbetssätt. Utbildningsnämnden har en handlingsplan. De har utbildning och kompetenshöjande insatser för personalen. Socialnämnden har en handlingsplan och pågående arbete. Vi arbetar också med ett nytt stadsövergripande program för barns rättigheter, och förra året fick förskolenämnden ett nytt uppdrag att ta fram en strategi för barnhälsa som också tangerar det förebyggande arbetet på området.

Arbetet för att förebygga sexuella övergrepp mot barn kommer förstås aldrig att vara färdigt. Det måste ständigt utvecklas och ständigt förbättras. Men sammantaget är det tydligt att det pågår ett omfattande arbete på precis det här området i staden i dag. Därför tillför motionen ingenting nytt. Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut och avslag på motionen.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 265

L i n n é a V i n g e (SD): Jag ställer mig faktiskt lite frågande till påståendet om att de förslag jag lägger fram redan skulle vara etablerade inom alla kommunens verksamheter. Handlingsplanen Våga fråga, som man lyfter fram i motionssvaret, tar upp vissa delar av det jag beskriver, men den avser ju framför allt hedersrelaterat våld och våld i hemmet. Det jag efterfrågar med den här motionen är snarare en handlingsplan mot sexuellt våld inom kommunens verksamheter, det vill säga trygghetsskapande åtgärder inom verksamheten. Men det är väldigt tydligt att du är nöjd med det arbete som bedrivs i dag, Arvid Vikman Rindevall. Tycker du till exempel att det är rimligt att man kan dömas för våldtäkt mot barn och ändå arbeta kvar i förskolan? Vad har du för förslag för att förändra det här?

Anförande nr 266

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Jag måste säga att det blir en märklig diskussion, Linnéa Vinge. Du har skrivit en motion och föreslagit att vi ska ta fram handlingsplaner och utbildning för vår personal. Det här är någonting som redan finns i många av våra verksamheter och i flera olika förvaltningar, som jag precis har beskrivit. Dessutom utvecklas det ständigt. Det finns ett pågående arbete i till exempel förskoleförvaltningen och socialförvaltningen, och de här arbetssätten är inte statiska. De utvecklas hela tiden för att bli bättre.

Det jag vänder mig mot och som jag tycker är anmärkningsvärt i det här fallet är att man utnyttjar en sådan här tragisk situation för att göra en politisk poäng, säga att vi nu ska ta fram handlingsplaner och därmed nästan låtsas som att sådana inte skulle finnas i staden i dag. Jag tycker att det är viktigt att vi värnar det här och ser till att våra verksamheter får fortsätta det viktiga arbetet med att förebygga sexuella övergrepp mot barn i våra verksamheter.

Yttranden 2025-02-17

§ 51 Motion om att införa studieroteam

Anförande nr 267

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! I många anglosaxiska länder använder man sig av principen att undervisningen alltid ska kunna pågå ostört. Lärarna ska inte behöva avbryta undervisningen när det förekommer störningar. I stället är det andra personalkategorier som hjälper till att lösa olika typer av konfliktsituationer som kan uppstå eller annat störande beteende som elever kan ställa till med. Skälet är helt enkelt att man värderar lärandet väldigt högt.

Det vi har föreslagit i den här motionen är att man skulle kunna ha en pilotverksamhet i en eller ett fåtal skolor med inrättande av sådana här studieroteam. I borgarrådets svar har det tolkats som att det ska vara ytterligare en ny personalkategori som ska införas, men det behöver det definitivt inte vara. Det som vi har sett framför oss är väl framför allt att det ska vara socionomer och fritidsledare. Det är nämligen så det ser ut i de skolor som använder detta i de engelskspråkiga länderna.

Fördelarna med det här är att det avlastar lärarna, att eleverna som är kvar i klassrummet kan fortsätta sitt lärande och att olika problem hanteras utanför. Det kan vara allt från att lösa de här konflikterna till att ta kontakt med föräldrar eller vidta andra åtgärder.

Det hänvisas i svaret till att det är rektorena själva som beslutar om skolans inre organisation och att de därför kan göra detta redan i dag. Men erfarenheterna från Stockholms stad är ofta att det behövs en del stödpengar för att våga pröva nytt. Det finns sådana exempel som har visat sig vara väldigt framgångsrika. Till exempel började de skolsociala teamen, som i dag finns i hela staden och som det också finns ett statsbidrag för från regeringen, som en försöksverksamhet i Stockholm. Hembesöksprogrammet i våra utsatta områden började som en försöksverksamhet i Rinkeby men anses i dag vara en av de mest framgångsrika förebyggande insatser man kan vidta. Det finns flera andra sådana piloter, där Stockholm har gått före.

Med tanke på de förfärliga siffror som vi ser för studieron i verksamhetsberättelsen som ska upp i utbildningsnämnden den här veckan behöver vi pröva något nytt. Jag har inte sett några initiativ från den rödgröna majoriteten, men detta är i alla fall ett sådant försök. Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 268

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Den här frågan är ju otroligt viktig, för studiero är en förutsättning för lärandet och för att eleverna ska klara kunskapsmålen i skolan.

Det var inte bara jag som uppfattade det som att Jan Jönsson efterfrågade en ny personalkategori, utan det var det även olika remissinstanser som gjorde. Men då kan jag ändå kanske glädja Jan Jönsson lite. Om det är fråga om den typ av funktioner som redan finns, såsom fritidspedagoger och elevhälsans funktioner, görs i praktiken de här satsningarna på många av våra skolor redan i dag. Jag var så sent som förra veckan på Sjästadsskolan, där man just har fått ned kränkningarna kraftigt genom att arbeta med

Yttranden 2025-02-17

fritidspedagoger i anslutning till klassrummen. De ser inte minst till att man har ordnade rastaktiviteter, vilket i sig är en grogrund för att se till att man när man kommer in på lektionen inte har konflikter med sig in i klassrummet.

Jag tror liksom många av remissinstanserna att det handlar mycket om att skapa förutsättningar för våra skolor att ha tillräcklig grundbemanning. Det ska finnas tillräckligt med lärare i klassrummet och tillräckligt med kringpersonal både i rastverksamheten och i elevhälsans funktioner samt bemannade rastaktiviteter för att vi ska komma framåt. Det är också i den riktningen vi arbetar. Jag tror inte att det finns något projekt som är en kvickfix på frågan om studieron. Detta är också den feedback vi får när vi träffar de fackliga organisationerna och när vi träffar rektorer i våra skolor.

Vi delar ambitionsinriktningen, men vi har kanske lite olika idéer om vem som sitter på de bästa konkreta lösningarna. Den rödgröna majoriteten ser att vi är de som ska möjliggöra att det finns resurser för att skapa den verksamhet som skolorna behöver snarare än att tala om exakt i vilken funktion var och en i personalen ska arbeta. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 269

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Nu pratar borgarrådet om lite andra saker än det som motionen berör. Organiserade rastaktiviteter har ju ingenting att göra med det som sker inne på lektionen. Det här förslaget handlar om störningar under lektionstid som gör att läraren får fokusera om, att eleverna inte kan lära sig och att undervisningen bryts sönder. Tittar vi på verksamhetsberättelsen ser vi att studerosiffrorna är katastrofala. Det går inte att säga någonting annat. Med det resonemang som du för, Emilia Bjuggren, innebär det också att förutsättningarna måste vara katastrofalt usla, eftersom vi uppenbarligen inte kommer till rätta med det här. Jag tycker fortfarande att vi behöver pröva detta, precis som vi har provat andra saker som sedan har visat sig fungera väldigt effektivt. Men då måste det finnas lite politiskt stöd för det. Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 270

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ämnar egentligen inte gå i polemik, men jag tror att även Jan Jönsson, som till och med har större erfarenhet av skola än vad jag har, egentligen skulle skriva under på den bild som många lärare och rektorer vittnar om, nämligen att störningsmomenten och konflikterna väldigt många gånger inte uppstår i klassrummet; man tar dem med sig in i klassrummet från inte minst raster och förflyttningar. Det är väldigt ofta just den typen av störningar som sedan går ut över undervisningen och leder till sådana situationer i klassrummet. Det arbete som bedrivs på väldigt många av våra skolor med att verkligen lägga fokus på rastverksamheten visar de facto att det blir färre incidenter på rasten men också att det i klassrummet blir mer lugn och ro och fokus på lärandet för lärarna. Jag tror att även det är en viktig del i den här förstärkningskedjan.

Yttranden 2025-02-17

§ 52 Motion om upphandling av trygghetspaket till skolorna

Anförande nr 271

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Det har nu gått ett år sedan den här motionen skrevs, och den har väl hamnat i ett lite annat ljus efter det fruktansvärda massmordet i Örebro. Även om just de här förslagen förmodligen inte hade kunnat förhindra just det dådet kan jag ändå konstatera att ett sådant här förslag vid den typen av situationer hade kunnat ha stor effekt på den upplevda tryggheten vid närliggande skolor. Jag tror att vi alla har blivit påmind om vikten av att säkerställa säkerheten för våra elever och lärare. Jag är därför glad över att regeringen och Sverigedemokraterna går fram med lagförslag om just det här. Jag tycker att de förslag som läggs fram i motionen bör utgöra en del av den beredningsplan som vi förmodligen kommer att behöva ha på plats. Jag yrkar därför bifall till motionen.

Anförande nr 272

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Den här motionen skrevs som sagt före den fruktansvärda masskjutningen och massmordet i Örebro, som såklart har skakat om oss alla, inte minst alla som är verksamma i skolan i vårt land. Men hur lockande det då än kan vara att vidta åtgärder som låter väldigt kraftfulla tror jag att det är vårt uppdrag att inte springa iväg på saker som skulle kosta otroligt mycket pengar, skulle vara väldigt svåra för våra skolor att upprätthålla i realiteten och faktiskt skulle skapa en falsk trygghet; precis som motionären själv lyfter fram hade inte metallbågar eller väktare förhindrat den situation som uppstod i Örebro, där man hade en motiverad gärningsman med automatvapen.

Vi vet av forskning att det viktigaste vi kan göra för att skydda våra barn och de anställda i skolan är att ha rutiner på plats, öva och se till att alla vet hur man ska agera om det värsta skulle ske. Den beredskapen är hög i våra skolor. Man kommer att fortsätta att öva och se till att våra trygghetsappar är i funktion och att all personal vet hur man använder dem. Vi kommer också, som jag sagt tidigare i dag, att lägga ett snabbspår för att se över skalskydden och inpasseringssystemen på våra skolor. I dag har vi det på 55 procent av våra grundskolor och i princip alla våra gymnasie- och komvuxskolor, men det ska inte råda något tvivel om att det är behovet av inpasseringssystem som ska styra och inte den enskilda skolans ekonomi.

Att gå från det till att prata om metalldetektorer och övervakade inpasseringar till skolan är något helt annat, som i sig inte nödvändigtvis skapar en känsla av trygghet utan också kan skapa en känsla av otrygghet. Det gäller att vidta åtgärder som är i paritet med samhällsutvecklingen. Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 273

L i n n é a V i n g e (SD): Jag tycker att det blir lite fel fokus här. Om man bara pratar om hur man ska förhindra att det som skedde i Örebro ska kunna ske igen på precis samma sätt är inte larmbågar i sig den enda lösningen. Men vi har ju ett ansvar

Yttranden 2025-02-17

för att förhindra att liknande brott ska kunna ske igen. Om man tittar på skoldåd i USA till exempel kan man ju se att de här gärningsmännen tyvärr ofta triggas varandra och att de här brotten kan ske på flera olika typer av sätt. Vårt ansvar i den här salen är att säkerställa en så stark säkerhet vi bara kan på våra skolor, och det här är *en* åtgärd.

Yttranden 2025-02-17

§ 53 Motion om att möjliggöra 4 500 bokningsbara timmar i Stockholms skolor för idrottsföreningarna

Anförande nr 274

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Jag vill börja med att säga att jag gläds åt att remissinstanserna delar vår uppfattning att det är önskvärt med ett mer effektivt resursutnyttjande av våra skollokaler. Stockholmarnas skolbyggnader, våra kommunala fastigheter, skulle kunna tillgängliggöras tusentals timmar om året för föreningslivet och användas för fotboll, pingis, basket och så vidare. Det är ett så enormt resursslöseri att vi har skolidrottshallar som står tomma. Det har varit ett alldeles för lågt tempo i att öppna upp fler skolidrottshallar. Man började den här mandatperioden med att tillsätta en utredning, trots att man visste vilka skolor det handlade om. Men det har också legat i linje med hur man pausat viktiga idrottsinvesteringar i vår stad.

Från Moderaterna vill vi se en kraftig ambitionshöjning för idrotten, och det borde vara självklart att alla skolor är bokbara utanför skoltid där det är möjligt. Inga tjejer eller killar i vår stad ska sluta idrotta på grund av hallbrist när vi har tomma ytor som skulle kunna tillgängliggöras. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 275

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Ordförande! Kära ledamöter och åhörare – vi har två stycken ser jag!

Idrott och friluftsliv är avgörande för stockholmarnas hälsa, sociala gemenskap och integration. Det tror jag att vi är överens om. Det här är någonting som vi har jobbat med ganska mycket i och med att vi hade ansvaret för idrottsfrågorna förra mandatperioden. Vi gjorde en historiskt stor satsning på idrotten, inklusive anpassningar av låssystem för att fler skolhallar skulle bli tillgängliga för föreningslivet, särskilt under kvällar, helger och lov. Inför budgeten ville vi investera 2 miljarder mer än vänstermajoriteten i idrottsanläggningar. Majoriteten har i stället skjutit 1,3 miljarder på framtiden.

Sedan Socialdemokraterna tog över idrottsroteln har arbetet med att öppna fler skolhallar tyvärr avstannat. I stället har resurser lagts på utredningar, trots att det redan fanns en strategi för detta. Redan för ett år sedan slog idrottsföreningarna larm om färre bokbara timmar, och utvecklingen har fortsatt. Den sent presenterade satsningen på fler skolidrottslokaler är visserligen välkommen, men faktum kvarstår: Antalet tillgängliga timmar har minskat kraftigt.

De 4 500 extra timmar per månad som föreslås i motionen är fullt möjliga att genomföra, särskilt eftersom många lokaler står oanvända eller har fått sina tider begränsade. Det finns andra kommuner i vår närhet som redan har infört en policy för bättre tillgänglighet, så att lokalerna är öppna som standard. Jag yrkar därför bifall till Centerpartiets och Moderaternas förslag till beslut.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 276

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag yrkar bifall till Liberalernas reservation i denna fråga. Vi instämmer i stort i vad Moderaterna föreslår i sin motion, men vi vill betona att det är viktigt att rektorer, lärare och annan skolpersonal när man genomför detta kan fortsätta att fokusera på sitt kärnuppdrag, det vill säga lärandet. Om det inte är tillräckligt väl planerat och genomfört finns annars risken att lärandeuppdraget får stryka på foten när till exempel gymnastikhallar inte är iordningställda eller lektionssalar är i kaos när man kommer på morgonen, vilket jag själv har egen erfarenhet av. Det kan göra att man blir ganska less på att ha föreningar på plats. Kan man bara värna skoluppdraget tycker vi att detta är utmärkt.

Anförande nr 277

Maria-Elsa Salvo (S): Ordförande! Idrottsrörelsen är viktig för Stockholm. Genom idrott och föreningsliv sätter vi barn, unga och äldre i rörelse. Vi stärker folkhälsan och gemenskapen, ger människor positiva sammanhang och skolar medborgare i demokrati. En förutsättning för att fler stockholmare ska kunna idrotta är att det finns tillräckligt med hallar och planer att boka. Därför tar den rödgröna majoriteten krafttag mot anläggningsbristen.

I år går vi mot en fördubbling av idrottsinvesteringarna jämfört med 2022. Många nya idrottsprojekt är startade över hela staden. Utöver detta har vi också arbetat intensivt med att lösa frågan om de stängda skolidrottshallarna. I dag finns totalt 28 hallar som inte hyrs ut till föreningslivet. I 17 av dessa pågår projekt där det ingår att utreda uthyrning av idrottslokaler. Dessa vill vi såklart ska öppna så snart som möjligt. Dessutom har vi beslutat att ändra i regelverket för vem som ansvarar för skolidrottshallarna utanför skoltid. Tidigare har det varit rektorerna, men från och med i år ska det i stället vara utbildningsförvaltningen centralt. Det här innebär en förenkling för rektorer, apropå Jan Jönssons inlägg nyss, och det kommer också att innebära att föreningar framöver kan boka fler skolidrottshallar genom idrottsförvaltningens ordinarie bokningssystem.

Tack vare det intensiva arbetet har vi inom loppet av en halv mandatperiod lyckats lösa viktiga delar i en fråga som annars hade puttrat på i den förra mandatperiodens långsamma takt. Bara under föregående år har öppnandet av sju skolidrottshallar tillfört över 16 000 bokbara timmar för idrotten i Stockholm, och arbetet bara fortsätter. År 2025 avsätter vi 6,5 miljoner kronor i budgeten för att fortsätta öppnandet av fler skolidrottshallar i Stockholm.

Avslutningsvis vill jag säga ett stort tack till utbildningsförvaltningen, idrottsförvaltningen och Sisab för det arbete och samarbete som man bedriver. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 278

Hamid Ershad Sarabi (C): Ordförande! Vi sitter i samma nämnd, Maria-Elsa Salvo. Vi är ofta överens om det mesta. Vi som sitter i idrottsnämnden brinner ju

Yttranden 2025-02-17

för idrotten. Vi vill barnens bästa. Alla jobbar åt samma mål. Men ibland måste jag faktiskt ifrågasätta saker och ting. Jag har några frågor.

Ni utreder något som redan finns. Det har ju funnits en strategi för det här. Vad är det som ska utredas igen?

Ni säger att flera hallar har öppnats eller håller på att öppnas. Betyder det att det faktiskt blir fler timmar, eller blir det bara fler hallar? Det är två skilda saker.

Kan du lova att det nästa gång vi får en uppdatering har skett ett trendbrott och att det finns någon sorts prognos för när vi kommer att nå målet?

Anförande nr 279

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! Tack, Hamid, för ditt engagemang för de här frågorna! Det sker precis som du beskriver en bra dialog i nämnden.

Trendbrottet är redan här. Det har redan skett i Stockholm.

Vi tillsatte en utredning i samband med den förra budgeten för att kunna kartlägga vad som krävdes för att öppna upp de skolidrottshallar som inte var öppnade. Under förra året öppnade vi sju nya skolidrottshallar, och de tillförde, räknar vi med, ungefär 16 000 nya idrottstimmar förra året.

I årets budget skjuter vi till ytterligare 6,5 miljoner kronor. Det är vad vi räknar med att det kostar. Det behövs medel till utredningen som kartlägger detta. På skolorna kan man behöva göra ombyggnationer och anpassningar för att kunna öppna upp dem för föreningslivet. Det kan behövas nya kortlås men också till exempel installation av skraddaranpassade gallergrindar, som i Backluraskolan. Detta behöver man beställa och vänta på, och allt det här behöver bekostas på något sätt. Därför skjuter vi till extra medel för det.

Anförande nr 280

Borgarrådet H e d i n (M): Jag hör dig förtjänstfullt beskriva idrottens roll i Stockholm, Maria-Elsa Salvo. Min konkreta fråga blir då: Varför minskade antalet bokbara timmar i våra skolor initialt under mandatperioden? Flera lokaler togs bort, och antalet bokbara timmar minskade faktiskt. Vad berodde det på? Och kommer alla hallar att öppna under mandatperiodens gång?

Anförande nr 281

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Jag kan återigen bara konstatera att vi på en halv mandatperiod har löst många svåra knutar som inte har gått att lösa på väldigt länge. Som sagt öppnade vi i våras förra året upp en skolidrottshall, och under hösten öppnade vi upp sex stycken till. Det är ett faktum. Det här har skett i Stockholm, och det har tillfört fler timmar.

Yttranden 2025-02-17

Det kan vara fråga om skolor som hade stängt på grund av renovering men som tidigare kanske hade varit tillgängliga för föreningsidrotten. Vissa av dem hade stängt på grund av renovering och öppnades sedan upp igen ett par år senare. Det här kan alltså förändras. Det kan också vara så att det i dag finns skolor som är öppna för föreningslivet men som kommer att behöva renoveras någon gång framöver.

Som sagt öppnade vi upp sju skolidrottshallar i Stockholm förra året. Det beräknar vi har skapat 16 000 idrottstimmar extra i Stockholm. Vi skjuter till 6,5 miljoner kronor för att fortsätta det arbetet under det här året. Det kommer att leda till fler idrottstimmar.

Anförande nr 282

H a s s a n J a m a (V): Ordförande och ledamöter! Eftersom Maria-Elsa Salvo väldigt utförligt och på ett perfekt sätt sa vad majoriteten har gjort i den här frågan tänkte jag gå lite i polemik här. Som ni hörde har vi levererat 16 000 timmar mer. Vi har lagt 6,5 miljoner kronor i budgeten i år för att ytterligare tillgängliggöra de här hallarna. Moderaterna, som har väckt den här motionen, drog ned på idrottsnämndens budget med 48,3 miljoner kronor. Då undrar jag: Hur ska det gå ihop? Liberalerna med Jan Jönsson tog bort den satsning på 6,5 miljoner kronor som vi har i vår budget. Hur ska ni lyckas öppna upp fler skolhallar? Det undrar jag.

Det här är egentligen ingen jättepolitisk fråga. Vi alla vill öppna upp våra lokaler för att de ska kunna användas för både kultur och idrott. För vår del gör vi det också. Vi pratar inte, utan vi levererar – 16 000 fler timmar och sju hallar.

Hamid drog till med någonting om att Centerpartiet satsar 2 miljarder. Det blev rena budgetdebatten, och ordföranden släppte igenom det. Men när man skjuter fram en investering i en idrottsanläggning och en fotbollsplan betyder det inte att man satsar 2 miljarder mer på investeringar än majoriteten. Då tycker jag att man behöver läsa på lite.

Men jag ska faktiskt ge lite kredd till Centerpartiet, till skillnad från resten av allianspartierna – man ska kanske inte använda det uttrycket, eftersom de inte längre finns. Men jag kan säga att ni i Centerpartiet är mer trovärdiga vad gäller idrottsfrågorna; det kan ha att göra med att ni hade idrottsfrågorna i förra majoriteten. Detta hedrar er.

Jag vet dock inte hur ni ska styra ihop med de andra. Ett parti skär ned, ett annat parti skär ned ännu mer och det tredje är obefintligt. När det gäller det fjärde partiets budget vet jag inte, men jag tror inte att ni vill styra med dem.

Man ska ta det lite lugnt. Det här är ingen politisk fråga. Vi har samsyn i den här frågan. Säger man att vi inte har gjort någonting, att hallarna är stängda och att vi inte har tillgängliggjort någonting stämmer det inte. Det blev 16 000 fler timmar förra året och sju hallar. Vi jobbar med dem vi kan jobba med. När det gäller vissa finns det lite komplexitet i arbetet, vilket jag kommer att återkomma till. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-02-17

Anförande nr 283

Borgarrådet H e d i n (M): Nu kommer du nog snart att få svar från hela vår välmående allians här i huset, Hassan.

Hade det inte blivit ett maktskifte hade inte stora investeringar tagits tillbaka i egen regi. Vi hade haft pågående byggnationer av ett flertal hallar, såsom Brännkyrkahallen och Västertorps framtida sim- och idrottshall, samt investeringar kring Vårbergs IP och så vidare. Vi har stora skillnader i hur vi ser på privata investeringar.

Beträffande idrottslokalerna fanns det en plan. Man hade börjat öppna upp. Man kunde ha öppnat upp ännu fler ännu snabbare. Det här försenades på grund av era utredningar och de för låga ambitionerna. Detta blir väldigt tydligt i borgarrådets svar, där det står: ”Att ... gå från 7500 bokningsbara timmar i månaden till 12000 timmar i månaden ter sig inte realistiskt.” Jo, för oss är det realistiskt.

Anförande nr 284

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Andréa Hedin! Nu är vi inne på något annat. De här hallarna och OPS-lösningarna som vi stoppade hade verkligen fördyrat vår driftsbudget i idrottsnämnden längre fram. Men det är en helt annan debatt. Jag kan vara ärlig och säga att det finns en ideologisk skillnad mellan oss här. Vi tror på att vi kan bygga våra hallar. Vi kan sedan hyra ut dem och göra dem tillgängliga. Det är möjligt att privata aktörer vill bygga och stå för kostnaden, men sedan ska vi betala hyra i 25 år, vilket belastar driftsbudgeten. Detta leder sedan till att det blir dyrare än om vi själva hade byggt den där hallen. Det tror inte den här majoriteten på.

Anförande nr 285

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Ordförande! Jag trodde att vi skulle slippa kritik, men Hassan var tvungen att vara Hassan. Tack ändå för att du berömmar oss för förra mandatperioden! Jag är väldigt stolt över det arbete Karin Ernlund gjorde. Jag satt med henne i idrottsnämnden, och jag vet att vi tillsammans med oppositionen fick ganska mycket gjort.

Det är fortfarande flera frågor som kvarstår. Varför behöver arbetet stanna av? Det har gått mycket tid, och det finns föreningar som förlorar på det. Det fanns en strategi. Det fanns riktade satsningar, bland annat på anpassning av lås, som gjorde att vissa delar sköts på framtiden.

Jag har läst motionen. Om jag räknar rätt är det 54 000 timmar per år. Jag skulle inte stå här och skryta med 16 000 timmar om jag tillhörde majoriteten.

Anförande nr 286

H a s s a n J a m a (V): Tack, Hamid! Jag berömde inte ert arbete förra året, utan sa att er budget för det här året är trovärdig, det vill säga den som ni lade fram senast.

Jag hängde inte med på det sistnämnda. Nu försöker jag faktiskt svara på dina frågor. 16 000 timmar till är väl bra? Men det är inte klart. Det är ett pågående arbete.

Yttranden 2025-02-17

Utbildningsförvaltningen, Sisab och idrottsförvaltningen jobbar med den här frågan för att nå vad vi maximalt kan.

Sedan handlar det om saker som är svåra och där det finns en del komplexitet. I vissa fall måste man gå igenom skolan för att komma till hallen. Hur ska man göra då? Det måste utredas. Vad behövs? Vad krävs det för säkerhet? Vissa hallar håller inte måttet. De kanske är för små, så att föreningslivet saknar intresse för att hyra. Det måste vi också kolla på – är det någon som vill ha de här hallarna? Det är alltså inte så jätteenkelt. Därför lägger vi medel för att göra det här möjligt.

Anförande nr 287

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Precis som jag beskrev när jag yrkade bifall till vår reservation tycker vi att det är viktigt att skolans kärnuppdrag värnas om det här ska genomföras. Därför har vi i vår budget i stället en investering i ett låssystem, så att skolorna ska behöva vara inblandade i den här uthyrningen så lite som möjligt. Hos oss finns ingen tvekan; vi lägger hellre 50 miljoner mer på förstärkt elevhälsa och 50 miljoner mer på placerade barn och unga. Det är ingenting som vi skäms för. Men vi tycker att det här är viktigt, och kan man möjliggöra för det samtidigt som skolans kärnuppdrag värnas är vi definitivt för det. Det finns dock väldigt många andra viktiga uppdrag för både skola och socialtjänst som vi värderar ännu högre.

Anförande nr 288

Hassan Jama (V): Jag och vi i majoriteten instämmer med dig i att vi absolut inte får glömma skolans kärnuppdrag, Jan Jönsson. Men nu tycker jag att du duckar. Du tar in andra satsningar på skolan i debatten och så vidare. Det enda jag sa var att ni tog bort den här satsningen. Då ska man nog vara väldigt försiktig med att säga att man vill att de här skolhallarna ska vara öppna för idrotten och föreningslivet. Om man är för någonting ska man också kunna finansiera det. Annars blir det inte riktigt sjyst. Men jag uppskattar det ändå. Jag håller med dig om att utbildningssatsningarna ska fokusera på skolans kärnuppdrag. Det får vi inte glömma. Men nu handlar det här om att öppna upp skolhallar för idrotten, och då har vi ett budgetuppdrag som ska möjliggöra det.

Anförande nr 289

Jonas Naddebö (C): Ordförande och Hassan! Jag är jätteglad för de här sju öppnade skolidrottshallarna. Men du sa att det inte är en politisk fråga. Fråga Maria-Elsa hur mycket hon har fått jobba för att få upp de här sju hallarna! Jag tror att hon skulle instämma i att det faktiskt är ett ganska viktigt politiskt arbete. Hon har nog lagt ned ganska många timmar på den här frågan.

Och jag tycker inte att man ska vara så himla nöjd! Det enklaste sättet att bota anläggningsbristen i innerstaden är att öppna skolidrottshallarna. Det är det absolut enklaste vi kan göra. Även om det kostar lite pengar att investera i larm och lås är det de lättaste sakerna att göra för att få till fler idrottsytor i innerstaden. Var inte så himla

Yttranden 2025-02-17

nöjd! Det var under ert styre som pingiseleverna på Vasa Real fick spela i mörker för att Sisab och de andra inte kunde administrera och få upp en liten ljusslinga. Det finns fortfarande saker som vi måste göra, och vi måste fortsätta att bända upp varenda skolidrottshall. Håller du inte med, Hassan Jama?

Anförande nr 290

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Jag håller med dig, Jonas. Det är självklart att det är en politisk fråga. Allt här är politiska frågor. Jag sa bara att jag inte tror att det finns någon jättestor konflikt eller politisk skillnad mellan oss. Ni vill öppna upp skolhallarna, och det vill även vi. Vi möjliggör det också. Ingen av oss har sagt att vi är supernöjda. Men, Jonas, vi lägger till 6,5 miljoner mer nu i år för att fortsätta det här arbetet. Det ser du på vår budget i den här majoriteten. Maria-Elsa Salvo redovisade vad vi har gjort. När man hör på er ibland låter det som att vi inte skulle ha gjort någonting, men det har vi. Det har varit mindre snack och mer verkstad i den här majoriteten. Tack ska du ha!

Yttranden 2025-02-17

§ 54 Motion om lovskola i Stockholm

Anförande nr 291

Borgarrådet H e d i n (M): Det här är en motion som handlar om att arbeta förebyggande på riktigt genom att säkerställa att elever tidigt får rätt insatser i skolan. Vi ser i dag att elever som halkar efter får hjälp alldeles för sent. De stora insatserna görs ofta de sista åren i ett stadium eller de sista åren i grundskolan. Moderaternas ingångsvärde är att vi vill vända hela insatspyramiden, så att de största insatserna görs de första åren, för vi vet ofta vilka de elever det är som halkar efter, vilka det är som har svårt att lära sig att läsa och vilka det är som inte riktigt knäcker koden när det gäller att räkna, och vi ser stora skillnader över vår stad.

Det är därför vi vill använda de statsbidrag som den här regeringen ger för att kunna öppna lovskola redan i lågstadiet – mycket bredare och mycket mer omfattande. Det görs en utvecklingsresa i staden även under den här mandatperioden, men den är långt ifrån tillräcklig. Den verksamhetsberättelse som vi får upp på veckans möte i utbildningsnämnden visar tydligt att vi har 26 elever i årskurs 3 som går i lovskola på sportlovet i jämförelse med över 600 elever i årskurs 9. En stor andel av de eleverna hade antagligen kunnat bli hjälpta tidigare.

Det ska inte spela någon roll vilken skola du går på. Alla samtliga kommunala grundskolor behöver bidra i det här arbetet. Alla behöver inte ha lovskola på alla skolor, men alla behöver erbjuda möjligheten till sina elever. Och ska det bli verkningsfullt på riktigt behöver man också meddela vårdnadshavarna i god tid att barnet är aktuellt för lovskola. Det går inte att komma någon vecka eller ett par veckor före lovet och säga: Ditt barn skulle behöva det här stödet. Många har nämligen andra planer. Detta behöver adresseras i god tid för att man ska öka deltagandet. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 292

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag instämmer i nästan vartenda ord som Andréa Hedin sa, så jag vill bara yrka bifall till vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 293

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Statistiken är väldigt tydlig på det här området: Insatserna har kommit senare och senare när det gäller de elever som har behov av extra stöd för att klara sig inom skolan. Det här gör vi nu ett stort arbete för att vrida, och det var bland annat därför som vi faktiskt ökade skolpengen mer för de lägsta åldrarna i vår första budget i majoriteten.

Lovskolan är ju *ett* verktyg för att stärka stödet till de elever som riskerar att inte klara kunskapsmålen. Men om man inte har klarat skolan på hela läsåret vore det väldigt ambitiöst att tro att man skulle kunna ta igen det under några veckor då andra barn är lediga. Detta vittnar många lärare och rektorer om. Det allra viktigaste vi kan göra är att stärka den ordinarie undervisningen, stärka våra särskilda undervisningsgrupper

Yttranden 2025-02-17

och stärka stödfunktionerna i elevhälsan kring våra barn i den ordinarie skolgången, något som vi arbetar hårt med.

Med det sagt är lovskolan ett komplement. Det är bra att vi har stöd även från oppositionen i arbetet med att utöka lovskolan. Förra året ökade lovskolan i Stockholm med 1 800 barn, trots att vi har färre elever i våra skolor än vad vi haft tidigare år. Det är en ökning med nästan 40 procent. Det var det första året. Med den rödgröna majoriteten har man nu infört ett erbjudande om lovskola även till barn i årskurs 1 till 3, som motionären efterfrågar.

Lovskola är absolut ett komplement, men det är väldigt mycket mer som ska till om vi ska få fler barn att ta sig igenom grundskolan. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-02-17

§ 55 Motion om effektiva feriejobb för unga

Anförande nr 294

G a b r i e l K r o o n (SD): Den här motionen som vi väckt handlar om att utvärdera feriejobben vetenskapligt och förstå vilken effekt feriejobben ger för våra barn och unga. Både den tidigare majoriteten och den här majoriteten har satsat mycket på feriejobben. Den här majoriteten har ofta pratat väldigt gott om alla de positiva effekterna, alltifrån att undvika att ungdomar hamnar i gängkriminalitet till att ungdomar får sitt första jobb och att ungdomar i framtiden kommer att vilja börja jobba i Stockholms stad. Alla de här positiva effekterna kommer av feriejobben, sägs det.

Samtidigt har vi en annan verklighet. Forskningen har undersökt feriejobben. Vi har två rapporter. En rapport från 2013 slog fast att högpresterande elever missgynnas av feriejobben. Sedan har vi en nyare rapport som släpptes 2024 och där man tittar på Stockholms stad. Om man inte tittar på olika socioekonomier utan tittar på alla elever har en individ som har tagit ett feriejobb en lägre slutinkomst efter ett kommunalt feriejobb jämfört med alternativet att inte ha haft ett sådant, slår man fast i rapporten.

Detta är såklart väldigt oroande, och det får en att tänka kring vilket syfte våra feriejobb egentligen har och vilken vetenskaplig evidens vi baserar den här ganska dyra arbetsmarknadsåtgärden på. Är det helt och hållet en ideologisk princip att alla unga ska vara sysselsatta i det statliga programmet, eller är det faktiskt så att vi ska uppnå någon effekt med det hela, till exempel att vi ska ha en högre slutinkomst eller att vi ska hjälpa människor att komma in i arbetslivet? Är syftet att människor ska komma in i arbetslivet vet vi inte om vi faktiskt uppnår det.

Den här motionen syftar egentligen alltså inte till att slå ned och avbryta alla våra feriejobb utan snarare till att ge ett tydligt uppdrag till exempelvis IFAU med flera att göra en ordentlig genomlysning av Stockholms olika feriejobb och hur de slår mot olika grupper, så att vi också kan fatta välgrundade kommunala beslut och kanske säga att enbart vissa grupper ska få feriejobben och att de för andra är helt och hållet kontraproduktiva. Med det sagt yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 295

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande! I Skärholmen har man som tradition att de unga som får sommarjobb får komma in på medborgarkontoret där stadsdelsförvaltningen har sina lokaler och skriva under anställningsavtalet där. När jag var där förra veckan fick jag ta del av en fantastisk berättelse, som jag måste dela med mig av, om en av de unga som fick sommarjobb förra året och kom in dit. Man berättade att man såg att han hade klätt upp sig och hade extra fina kläder på sig. Det kändes att det här var en stor dag för honom. När han hade skrivit under avtalet och tagit i hand nästan sprang han lite ut från lokalerna. Utanför väntade hans familj. Det var lite som en skolavslutningskänsla. Han klev ut. De kramade om varandra. Det här var det första anställningsavtal som någon i familjen hade fått i Sverige.

Yttranden 2025-02-17

Det här är bara en av alla lyckliga historier om ungdomar som får nya upplevelser och erfarenheter via stadens sommarjobb. Jag är stolt över att vi nu ser till att 11 000 ungdomar får feriejobb i Stockholm. Ungdomarna som har sommarjobb i Stockholm är nöjda. 85–90 procent uppger att de är nöjda och skulle rekommendera en kompis att också ta sommarjobb i staden. Nästan lika många uppger att de har arbetat med meningsfulla arbetsuppgifter.

Det råder inget som helst tvivel om att de som får sommarjobb också får erfarenheter av arbetsmarknaden – många gånger sina första erfarenheter – får kontakter i arbetslivet, får nya vänner, tjänar sina första egna pengar, lär sig passa tider och får förebilder. Det råder inte heller några som helst tvivel om att de får en mer meningsfull sommar och att det i sin tur är ett skyddsnet mot att dras in i gängkriminalitet och liknande.

Men det stämmer också, vilket framkommer i den här motionsbehandlingen, att det är svårt att via forskningen belägga precis hur stor den positiva effekten av enbart sommarjobbet är, trots att många forskningsstudier har försökt. Det här beror på de många olika samspelande sociala faktorerna och den låga åldern vid insatsens tid. Men att det finns många positiva faktorer för unga står alldeles klart.

Jag vill fortsätta att ge många ungdomar chansen att få de här fina egna lyckliga historierna och de här erfarenheterna, som vi vet är viktiga. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut och avslag på motionen.

Anförande nr 296

G a b r i e l K r o o n (SD): Vi måste ju skilja på ett privat sommarjobb och ett kommunalt sommarjobb. Det är två helt olika saker. Det är också det som rapporten belyser – problematiken ligger inte i sommarjobbet. Problematiken ligger i att det är ett kommunfinansierat arbetsmarknadsprogram som i sin tur kan försämra incitamenten för unga som annars skulle ha gett sig ut på den privata arbetsmarknaden och aktivt kämpat för att få ett privat sommarjobb. Man skickar helt enkelt in en digital ansökan till kommunen och utgår kallt från att man blir antagen till sommarjobbet utan någon typ av konkurrensprövning. Det kan innebära att man inte förstår att det inte är en självklarhet att man får ett jobb utan att man måste kämpa för det här jobbet.

Arvid Vikman Rindevall pratar om att det här på något sätt skulle stävja gängkriminaliteten, men det är återigen, som jag varit inne på tidigare, ett önsketänkande. Den här rapporten och den tidigare rapporten säger att det inte finns några belegg för att det här på något sätt skulle stävja att individer går in i gängkriminalitet.

Sedan säger du, Arvid, att studier har försökt att hitta positiva effekter men att det är svårt att hitta positiva effekter. Det kanske kan bero på att det inte finns så många positiva effekter – jag vet inte. Man har i alla fall kunnat belägga negativa effekter. Om man kan belägga negativa effekter kan man rimligtvis också belägga positiva effekter. Vi har ju två ganska framträdande studier som har gjorts av den kommunala sfären. Den senaste gjordes på Stockholms stads egna sommarjobbare. Det här är väl

Yttranden 2025-02-17

ändå ganska tunga data som ni socialdemokrater måste beakta och fundera kring. Visserligen är man ganska tydlig i studien med att det om man hade undersökt vissa socioekonomiska grupper kanske hade kunnat påvisas viss positiv effekt för de grupperna. Tidigare studier har pekat på att just de socioekonomiskt särskilt utsatta grupperna, kanske även individer med funktionsnedsättning och så vidare, har en tydlig positiv effekt av det här. Men alla andra grupper har ingen eller negativ effekt.

Men när vi vill gå till botten med detta, diskutera effektivitet och faktiskt få någon vetenskaplig grund för det hela sitter du med en anekdotisk bevisföring och slänger in lite ideologiska idéer om att det på något sätt skulle hjälpa någonting. Jag tycker att det är beklagligt att du verkar vara resistent – inte faktaresistent, för vi har väl inga fakta på bordet än – mot idén att undersöka det här på ett mer vetenskapligt sätt. Du bedriver kommunal arbetsmarknadspolitik med dina känslor snarare än med rationell vetenskap. Det går egentligen stick i stäv med all arbetsmarknadsforskning, som ändå är en beprövad disciplin. Det tycker jag är väldigt beklagligt. Med det sagt yrkar jag fortfarande bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2025-02-17

§ 56 Motion om att öppna idrottslokalerna vid stadens skolor för barn och unga under loven

Anförande nr 297

Borgarrådet H e d i n (M): Om en dryg vecka är det sportlov i Stockholm, och då är det många barn kvar i staden som gärna vill röra på sig men som inte får den möjligheten, eftersom alltför många lokaler fortsatt är stängda. Jag ska inte upprepa den debatt vi hade för en liten stund sedan, men faktum är att fler lokaler stänger ned på våra lov. Det borde vara precis tvärtom – när skolverksamhet inte bedrivs i våra skolor borde skolorna öppnas upp. Då borde klassrummen finnas för att kunna öva på att spela musik, ha föreningsverksamhet och ha diskussioner. Då borde idrottshallarna vara öppna för att springa och röra på sig till sent in på kvällarna. Frågan är: Varför är de inte det? Tycker man att de borde vara det? Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 298

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! Jag vill bara hänvisa till mitt inlägg i den tidigare debatt som handlade om samma fråga och yrka bifall till kommunstyrelsens förslag att anse motionen besvarad.

Anförande nr 299

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Ordförande! Jag vill också hänvisa till tidigare debatt. Innan jag yrkar bifall till vårt förslag ska jag bara säga att jag är ersättare och har varit här på två kommunfullmäktigemöten i rad och väntat på motionen som skulle komma nu men som inte kommer. Förra gången var den också på tur när vi avslutade. Snälla, tänk på mig nästa gång! Jag vill få komma upp i debatten om den här motionen. Men i det här fallet yrkar jag bifall till Centerpartiets och Moderaternas förslag.

**Kommunfullmäktige
Förslag till beslut
2025-02-17
Ärende 14
Dnr KS 2024/159**

Motion om armlängds avstånd för offentliga konstverk – på riktigt!

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige bifaller motionen
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen.

Gabriel Kroon (SD)